

EENVOUDIGE OEFENINGEN

VIJFDE BUNDEL MET 16 OEFENINGEN

DOOR

WULFERT FLOOR

UITGAVE: Kampen, Kok z.j. 2e onveranderde druk.

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2017**

INHOUD

EERSTE OEFENING

Oefening over Mattheüs 15:21-28

*En Jezus, van daar gaande, vertrok naar de delen van Tyrus en Sidon.
En ziet, een Kanaänese vrouw, uit die landpalen komende, riep tot hem, zeggende: Heere, gij
Zoon Davids, ontferm u mijner! mijn dochter is deerlijk van de duivel bezeten. Enz.*

TWEEDE OEFENING

Oefening over Lukas 19:10

Want de Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was.

DERDE OEFENING

Oefening over Jakobus 2:23

En hij is een vriend van God genaamd geweest.

VIERDE OEFENING

Oefening over Openbaring 21:4

En de dood zal niet meer zijn.

Vijfde oefening

Romeinen 8:23

*En niet alleen dit, maar ook wijzelf, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelf, zeg
ik, zuchten in onszelf, verwachtende de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes
lichaams.*

Zesde oefening over Spreuken 3:7, 8

*Als de goddeloze mens sterft, vergaat zijn verwachting; zelfs de allersterkste hoop vergaat.
De rechtvaardige wordt uit de benauwdheid bevrijd; en de goddeloze komt in zijn plaats.*

7. Oefening over Psalm 119:25

Mijn ziel kleeft aan het stof; maak mij levend naar uw woord.

8. Oefening over Psalm 146:8

De Heere opent de ogen der blinden.

9. Oefening over Psalm 73:26

*Bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijns harten, en mijn Deel in
eeuwigheid.*

10. Oefening over Jakobus 1 : 19

*Zo dan, mijn geliefde broeders! een iegelijk mens zij ras om te horen, traag om te spreken,
traag tot toorn.*

11. OEFENING

over 2 Samuël 24:10

En Davids hart sloeg hem, nadat hij het volk geteld had; en David zeide tot den Heere: Ik heb zeer gezondigd in hetgeen ik gedaan heb; maar nu, o Heere! neem toch de misdaad uws knechts weg, want ik heb zeer zottelijk gedaan.

12. Oefening over Mattheüs 3:12

Wiens wan in zijn hand is, en hij zal zijn dorsvloer doorzuiveren, en zijn tarwe in zijn schuur samenbrengen, en zal het kaf met onuitblusselijk vuur verbranden.

13. Oefening over Psalm 23: 3a

Hij verkwikt mijn ziel.

14. Oefening over Maleachi 4:2a

Ulieden daarentegen, die mijn naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan.

15. Oefening over Johannes 14:2

In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zou Ik het u gezegd hebben: Ik ga heen om u plaats te bereiden.

16. Oefening over Handelingen 17:23

Want de stad doorgaande en aanschouwende uw heiligdommen, heb ik ook een altaar gevonden, op hetwelk een opschrift stond: DE ONBEKENDE GOD. Deze dan, die gij niet kennende dient, verkondig ik ulieden.

VOORWOORD DOOR W. FLOOR

Waarde Lezer!

Hier ontvangt gij mijn Vijfde Bundel Eenvoudige Oefeningen, ter onderwijzing en raadgeving op de weg naar de eeuwigheid. Deze bundel is, evenals de vier voorgaande, niet geschreven voor aanzienlijke en geleerde personen, maar voor eenvoudige boerenmensen, die nog wel eens gaarne iets lezen van iemand uit de eenvoudige boerenstand. Hier, in deze landstreken, zijn mijn vorige Oefeningen onder de werkende stand niet ongezegend gebleven, en ook heb ik meer dan eens bericht ontvangen, dat mijn werk gezegend wordt onder de Friese en Zeeuwse boeren, hetwelk mij bij vernieuwing vrijmoedigheid gaf om deze bundel bij de vier eerste te voegen. Onze beste verrichtingen ruiken altijd naar het vat waar ze uit komen, en zijn met menigvuldige gebreken en zwakheden doorweven, en zo is het natuurlijk dan ook met deze Oefeningen gelegen, die wel over duidelijke en zeer dierbare teksten zijn, maar waarvan de grootste jammer is, dat ik ze niet beter heb kunnen verklaren, en naar eis van zaken op het gemoed heb kunnen toepassen. Maar toch mocht ik immers uit oorzaak van mijn gebrek, niet geheel stilzwijgen en mij aan de leegheid overgeven. Ik heb dan de krachten gebruikt die ik had, en hoop dat elke welmenende en belangstellende lezer mijn gebrek zal door de vingers zien, en met mijn werk evenwel zijn nut zal doen voor de eeuwigheid.

Met opzet heb ik geen onwaarheid geschreven, daarvan beschuldigt mij mijn geweten niet, maar ik heb de waarheid in liefde zoeken voor te stellen, met het oprechte oogmerk, om mijn naasten voor de eeuwigheid nuttig te zijn. Vindt echter een lezer, die meer licht heeft dan ik, hier of daar een ongegronde stelling, of een onbijbels woord, of een al te gewone uitdrukking, dan mag en moet hij het verwerpen; want ik ben en blijf altoos een feilbaar en zeer gebrekkig mens, die meer nog als Apollos nodig heb, dat er iemand komt om mij de weg Gods bescheidenlijker uit te leggen. Mag het evenwel met dit boek zijn als wanneer men most in een bos druiven vindt, dan moet gij ook op raad en bevel van de Profeet zeggen: verwerp ze niet (om haar gebrek) want daar is een zegen in, (Jes. 65: 8).

Meer heb ik hier niet bij te voegen, dan alleen mijn hartelijke wens, dat het lezen van deze Oefeningen mag gedijen tot de eer van God en uw troost en zaligheid.

DRIEBERGEN, de 24 Maart 1866.

W. FLOOR

EERSTE OEFENING

Oefening over Mattheüs 15:21-28

*En Jezus, van daar gaande, vertrok naar de delen van Tyrus en Sidon.
En ziet, een Kanaänese vrouw, uit die landpalen komende, riep tot hem, zeggende:
Heere, gij Zone Davids, ontferm u mijner! mijn dochter is deerlijk van de duivel
bezeten. Enz.*

VOORAFSPRAAK

Een waarlijk zoekende ziel zal op des Heeren tijd een vindende ziel worden, daar is de Bijbel vol van. Evenwel kan er tussen zoeken en vinden wel enige, en soms wel een aanmerkelijk lange tijd voorbij gaan. De Heere heeft Zijn eigen tijd en wijze waarin Hij de zoeker een vinder laat worden, en Gods tijd is altijd de beste tijd. Geen nood dus voor een ware heilbegerige ziel. Het zoeken naar de Heere is reeds zalig, en hoe zalig moet dan eenmaal het vinden wel zijn. Honger en dorst in het natuurlijke, is een teken van leven, en ook doorgaans een teken van gezondheid; en ook honger en dorst naar de Heere Jezus en Zijn gerechtigheid, is een teken van geestelijk leven, en dat leven zal eenmaal verkwikt en verblijd worden door het vinden van Jezus en het verkrijgen van Zijn begeerten, ten dele hier en eenmaal volkomen hierna. Kom, hiervan wensen wij tegenwoordig een duidelijk voorbeeld te zien in de Kanaänese vrouw.

Tekst: Mattheüs 15:21-28

*En Jezus, van daar gaande, vertrok naar de delen van Tyrus en Sidon.
En ziet, een Kanaänese vrouw, uit die landpalen komende, riep tot hem, zeggende:
Heere, gij Zone Davids, ontferm u mijner! mijn dochter is deerlijk van de duivel
bezeten.
Doch hij antwoordde haar niet een woord. En zijn discipelen, tot hem komende, baden
hem, zeggende: laat haar van u, want zij roept ons na.
Maar hij, antwoordende, zeide: Ik ben niet gezonden, dan tot de verloren schapen van
het huis Israëls.
En zij kwam en aanbad hem, zeggende: Heere, help mij!
Doch hij antwoordde en zeide: Het is niet betamelijk het brood der kinderen te nemen,
en de hondekens voor te werpen.
En zij zeide: Ja Heere! doch de hondekens eten ook van de brokjes, die er vallen van
de tafel hunner heren.
Toen antwoordde Jezus en zeide tot haar: O vrouw! groot is uw geloof; u geschiede
gelijk gij wilt. En haar dochter werd gezond van diezelfde ure.*

De volgende zaken zullen wij hier met elkaar nagaan.

A. Ten eerste. De Kanaänese vrouw, die in haar uit- en inwendige nood tot Jezus roept.

- B Ten tweede. De Kanaänese vrouw, die van Jezus een schijnbaar weigerend antwoord ontvangt.
- C. Ten derde. De Kanaänese vrouw, die door het geloof bij Jezus aanhoudt.
- D. Ten vierde. De Kanaänese vrouw, die door Jezus geprezen en gered wordt.

A. Ons eerste stuk is dan de Kanaänese vrouw, die in haar uit- en inwendige nood tot Jezus roept.

Het was een Kanaänese vrouw, zegt Mattheüs, uit de landpalen van Tyrus en Sidon, welke laatste stad waarschijnlijk door een kleinzoon van de vervloekte Cham gebouwd was, die ook de naam van Sidon droeg (Gen. 10:15). Het was dus denkkelijk een vrouw uit het geslacht van Cham; Markus noemt haar een Griekse vrouw, van geboorte uit Syro-Fenicië. Een heidens mens dus van nature, die nooit zo onder wet en evangelie geleefd had als wij, en waaraan die kosten en moeite niet besteed waren die aan ons besteed zijn.

Deze vrouw verkeerde in een grote uitwendige nood. Haar broodwinning ging mogelijk goed, zij had misschien genoeg om van te leven, en woonde in een goed huis en onder goede burens. Doch er was een moeilijke *maar* in haar huis, haar dochter was deerlijk van de duivel bezeten. Ach! ieder huis heeft toch zijn kruis! Naäman de Syriër was een groot man en in gunst bij zijn koning, *maar* hij was melaats; Mefiboseth was een prinsenzoon, *maar*, hij ging over twee kanten kreupel; David woonde in een cederen huis en was een aanzienlijk vorst over een talrijk volk, *maar* hij had een vijandige en vinnige Michal onder zijn vrouwen, en een roekeloze Adonia, Ammon en Absalom onder zijn kinderen. En zo zult gij nauwelijks één huis vinden of er is bij tijden, of ook wel doorgaans een *maar* in. Het *maar* van deze vrouw was nog al heel erg, een ongelukkige dochter, niet kreupel of blind, maar bezeten van de duivel. Uit Matth. 8:28 en Mark. 5:1-5, kunnen wij duidelijk zien hoe vreselijk deze kwaal was. De mensen daar beschreven, sloegen zich met stenen, hielden zich op in de graven bij de lijken, liepen ongekleed en waren als leeuwen en tijgers ontembaar. Haar dochter was *deerlijk* van de duivel bezeten; dus, op verregaande wijze een allerongelukkigst voorwerp, mogelijk in een bos of woestijn omlopend, of ergens als een redeloos dier in een hok opgesloten. Voorzeker een grote uitwendige nood, waarin deze arme vrouw verkeerde.

Maar zou hier nog niet inwendige nood bijgekomen zijn? Zou deze vrouw geen levende vrouw geweest zijn, die de nadruk van het woord *eeuwigheid* verstond? En die voor zichzelf en voor de haren het gewicht en de behoefte beseft om andermaal geboren te worden? Ach, het valt een vader of moeder zo hard wanneer de kinderen in een ongelukkige toestand verkeren, of op de rand der eeuwigheid zich bevinden, maar als de ouders door genade inwendig veranderd zijn, en zij zien dan hun kinderen nog onder de macht en het geweld des satans, dan valt het voorzeker dubbel zwaar.

Gelukkig intussen dat wij niet door de duivel bezeten zijn. Nee, wij slaan ons niet met stenen, wij lopen niet als onzinnigen, ongekleed in de woestijnen, wij vernachten niet in graven of knekelhuizen, wij hebben een gezond lichaam en tevens door Gods genade een gezond verstand. Maar als wij nu toch met dit alles liefhebberij voor de zonden hebben, de brede weg kiezen, Christus niet kennen, en ons eeuwig belang verwaarlozen, zijn wij dan in een zekere en gezonde zin ook niet bezeten van de duivel? Is niet voor elk mens nodig *te ontwaken uit de strikken des duivels, in dewelke hij gevangen gehouden wordt tot zijn wil*? Heeft de god dezer eeuw de zinnen van elk zorgeloos mens niet verblind, waardoor hij genegen is *niet* te horen naar de dierbare stem van het Evangelie? Ach, of het opgemerkt mocht worden! Indien gij nog niet gekomen zijt tot die besliste keus, om uw hart voor eeuwig aan Jezus op te dragen en

Hem als uw Koning te kiezen, dan is nog de duivel uw meester, en zal eeuwig uw beul zijn als er geen waarachtige bekering tussen beide komt.

Maar nu, om voort te gaan, wij vinden dan hier deze vrouw in die nood tot Jezus roepende. Eerst had zij volgens Mattheüs Jezus nageroepen, en om hulp gekermd op de weg; en daarna kwam zij, volgens Markus, in een huis en viel daar met haar bezwaard gemoed voor Jezus op de knieën.

Let maar op, geef maar acht, het zal met deze vrouw in het einde wel goed aflopen, want wie heeft ooit ernstig, aanhoudend en oprecht tot Jezus geroepen, die geen gehoor kreeg? Of het mocht die man zijn, die de Heere Jezus het ambt van een Notaris of Vrederechter wilde laten bekleden, en die kwam en zei, *zeg mijn broeder dat hij met mij de erfenis dele!* Ja, die man werd afgewezen, maar wie behalve hem nog meer?

Het is in deze vrouw een goed teken, zij roept tot Jezus in haar vreemd en moeilijk geval.

Als er in onze verbasterde eeuw vreemde kwalen zijn, dan gaat men naar een zogenaamde *aflezer*, of *waarzegger*, of *magnetiseur* om genezen en gered te worden, en men gaat niet tot Jezus. O! als de profeet Elia nog op aarde was, hoe menigmaal zou hij moeten zeggen, als tegen de boden van Ahazia: *Is het omdat er geen God meer in Israël is, dat gij heengaat om Baalzebub, de god van Ekron, te vragen?* Deze heidense vrouw roept tot Jezus. En kent gij ook wat het is tot Jezus te roepen, roept gij in ziekte of ongeval of ook bij schuldgevoel tot Jezus, is het gebed ook voor u de ademtocht der ziel geworden?

B. Maar toch het schijnt ons toe, dat de Kanaänese vrouw een weigerend antwoord van Jezus ontving, en daarop zullen wij in de *tweede plaats* acht geven. Eerst vinden wij in onze tekst: Jezus antwoordde haar niet één woord. O! dat ken ik wel, roepen en geen antwoord krijgen; en wat meer is, de profeet Habakuk kende dat ook wel; daarom kermt hij: Heere! hoe lang schreeuw ik, en Gij hoort niet! (Hab. 1:2). Dit is voor een arme bidder een moeilijk geval, en deed de arme David klagen: Heere! waarom staat Gij van verre? waarom verbergt Gij U in tijden van benauwdheid? (Ps. 10:1). Maar nu, dit zal toch op den duur zo niet blijven; wij hebben immers met een God te doen, die Jakob antwoordde ten dage zijner benauwdheid? (Gen. 35:3). Goed, dan zal deze arme vrouw ook wel eenmaal een antwoord van Jezus krijgen; en toch ja, het blijft al moeilijk, want toen Jezus antwoordde, het scheen geen antwoord des vredes, geen taal der vertroosting. Eerst zegt Jezus: ik ben niet tot de heidenen gezonden, maar alleen tot de verloren schapen van het huis van Israël. Jezus was ook wel voor de heidenen gekomen; in Hem toch moesten alle geslachten der aarde gezegend worden; de Vader had immers van Hem gezegd: het is te gering, dat gij Mij een knecht zoudt zijn, om op te richten de stammen van Jakob, en om weder te brengen de bewaarden in Israël: Ik heb u ook gegeven tot een licht der Heidenen, om mijn heil te zijn tot aan het einde der aarde, (Jes. 49:6). Nochtans was Jezus ook wel gekomen *voor*, maar toch in zijn leraarsambt nu niet direct gezonden *tot* de heidenen. Het tweede antwoord des Heeren was, zouden wij zeggen, voor de vrouw niet minder afstuitend en bedroevend. Israëls volk wordt daarin kinderen genoemd, en de heidenen in het algemeen en zij in het bijzonder, honden of een hond. En nu zegt Jezus: *het is niet geoorloofd het brood van de kinderen te nemen en de honden voor te werpen*. Mag een huisknecht het brood van de tafel nemen en het eronder werpen? Moeten in het natuurlijke de dieren niet achter staan bij de mensen? En moet ik dan ook zo niet handelen met de geestelijke gaven, ten opzichte van Israël en de heidenen?

Al wat Jezus hier sprak, was maar om de vrouw voor de omstanders te beproeven, haar ijver in het verborgen door Zijn Geest meer op te wekken, en later de redding des te wonderbaarder te maken. Eeuwige liefde lag onder deze moed benemende woorden verborgen, gelijk de uitkomst geleerd heeft. Nochtans hebben wij allen hier redenen om te bedenken dat het tegenwind en stroom in moet, als wij naar de hemel willen. Jezus te vinden en zalig te worden, daar is strijd aan verbonden. De Geest had bij deze vrouw een vuurtje aan het branden gemaakt dat nergens door te blussen was, anders had zij overvloedig reden gehad om te denken: de tien of elf vrome dienaren van deze Meester schijnen niets met mij op te hebben, maar zeggen integendeel: „*Meester, laat ze van u, want zij roept ons na.* En de Meester zelf weigert mij Zijn hulp en noemt mij een hond. Zo klopt ik dan tevergeefs aan, en moet ongered, ja met nog zwaarder pak, tot mijn ellendige en deerlijk bezeten dochter terugkeren.

C. Maar nee, de vrouw houdt bij Jezus aan door het geloof en dat is ons *derde stuk*, waarbij wij nog een ogenblik stilstaan. Maar waaruit bleek dan haar geloof? Dat bleek uit haar waarachtige zielsvernederings. Nee, zij werd er niet door gebelgd dat zij een hond werd genoemd. Och, hoe hard zou toch dit woord geweest zijn voor een mens die nooit ontdekt was. Ziet het in Abner, toen hem iets onaangenaams verweten werd door Isboeth, hoe verontwaardigd roept hij uit: ben ik dan een hondskop!? (2 Sam. 3:8). Nee, recht zo, de menselijke natuur is niet graag hondskop, of de Geest moet van binnen gewerkt hebben zoals bij deze vrouw.

Verder bleek haar geloof ook daaruit, dat zij Jezus de Zoon van David noemt, een naam zo eigen aan de beloofde Verlosser. Sommige mensen hielden Jezus voor de profeet Elia, anderen dachten integendeel dat Jeremia weer was terug gekomen, of iemand van de andere Profeten, (Matth. 16:14), maar deze van nature heidense vrouw kende Jezus als het beloofde vrouwenzaad, als die Persoon in wie alle geslachten der aarde zouden gezegend worden en als die ware Zoon van David. En zouden wij dan tot deze vrouw niet mogen zeggen, wat Jezus in hetzelfde geval tot Petrus zei: Zalig zijt gij, want vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, (Matth. 16:17).

Nog bleek naar mijn inzien haar geloof ook daaruit, omdat zij Hem erkent als haar *Heere*; *ze gelooft dus* dat Hem alle macht gegeven is in de hemel en op de aarde. „O," zegt het geloof, „Jezus *kan* toch!" Jezus *wil* toch!" En als het iets steviger begint te worden, dan voegt het erbij: „En Jezus *zal* het ook doen om mijn ziel te redden!" En moet de ziel dan wachten, zij zal tevens uitzien, en Jezus als haar Heere eerbiedigen, die alle ding schoon maakt op Zijn eigen tijd, en voor wiens aangezicht zij minder is als een druppel aan de emmer en een stofje aan de weegschaal, (Jes. 40:15).

Eindelijk bleek haar geloof ook uit haar aanhouden, uit haar niet loslaten, tenzij zij gezegend zou worden. Eerst op de weg, en daarna toen zij op haar knieën viel in huis; tegen wind en stroom op was en bleef het: Heere! de hondekens eten onder de tafel van de kruimkens der kinderen, (Mark. 7:28).

Zou dat geen geloof zijn dat als een hondje onder de tafel wil zitten, en slechts met de kruimeltjes genade begeert gevoed te worden?

D. *Eindelijk* vinden wij hier de Kananese vrouw, door Jezus geprezen en gered. O vrouw, *groot is uw geloof*. Ziet, nu behoeven wij niet langer te disputeren wat geloof is of niet. Het klagen en kermen, het veroordelen van zichzelf, het aanhouden, het vertrouwend op Jezus wachten, en zich aan Hem opdragen, Hem erkennende en begerende als Koning en Heere, dat is naar Jezus' onfeilbaar oordeel het ware geloof. Maar waarom prijst Jezus nu het geloof van deze vrouw? Het geloof is immers geen maaksel van onze eigen hand? Het is immers Gods gave? (Ef. 2:8). Het wordt ons immers uit genade gegeven om te geloven? (Fil. 1:29). God wordt immers hier en

hierna, alleen in Zijn eigen werk verheerlijkt; wat prijzenswaardigs is er dan in het geloof? Ja vrienden! dat kunnen wij niet begrijpen; God is wonderlijk en Hij heeft veel met Zijn volk op, en met alles wat zij verrichten, en prijst het alsof het hun eigen werk was; tot deze vrouw zegt Hij: O vrouw, groot is uw geloof! En tot Jakob zei de Heere: gij hebt u vorstelijk gedragen met God, (Gen. 32:28). En van Job zei de Heere tot de duivel: niemand is op de aarde gelijk hij, een man oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad, (Job 1:8). Nathanaël wordt door Jezus geprezen als een Israëliet, in wie geen bedrog is, (Joh. 1:48). En Gabriël zei tot Daniël in de naam des Heeren: gij zijt een zeer gewenst man, (Dan. 9:23). Ziet, wonderlijk toch, en wij moeten zeggen, welk een verschil, als God van Daniël spreekt, dan of Daniël wat van zichzelf moet zeggen; dan immers is het: wij hebben gezondigd, onrecht gedaan, en goddeloos gehandeld, en gerebelleerd; ook wij hebben ons slecht gedragen onder de genademiddelen; wij hebben niet gehoord naar uw dienstknechten, de profeten, (Dan. 9:5,6). Job al insgelijks, hij verfoeit zichzelf over zijn ellendig bestaan voor God (Job 42:6); en moet Daniël dan zulk een gewenst man zijn; en moet er van Job gezegd worden: niemand is op aarde gelijk hij? En moet God van Jakob zeggen: gij hebt u vorstelijk gedragen; en Jezus van deze vrouw: O vrouw, groot is uw geloof? Dit is dan voorzeker een teken, dat al Gods volk om de volmaakte gerechtigheid van een ander, rein en heilig verklaard wordt, en dat de Heere Zijn volk prijst en bemint om Zijn beeld dat ze dragen, hoewel dit geen vrucht is van hun natuurakker, maar alles is zoals de Apostel zegt: *uit Hem en door Hem*, en bijgevolg ook *tot Hem*, of tot Zijn eer en heerlijkheid.

Maar nu, deze vrouw werd niet alleen door Jezus geprezen, maar ook door Hem gered.

Thuis komende, zegt Markus, vond zij haar dochter hersteld en verlost, *en liggende op het bed*. Wij zouden zeggen, als iemand op het bed gevonden wordt, dat is juist geen kenmerk van volkomen herstel. Is iemand na langdurige ongesteldheid eindelijk volkomen genezen, dan vinden wij hem aan de werkbank, of op de akker, of op het rijtuig, of in de raadzaal, of op de preekstoel; ten minste wij vinden hem bezig aan het beroep, dat hij vroeger heeft uitgeoefend; maar niet op het bed, dat altijd nog zou te kennen geven, een niet volkomen herstel van de vroegere kwaal. Maar wij moeten hier aanmerken, dat deze deerlijk bezeten dochter mogelijk vroeger in geen zeven jaren op het bed gelegen had. Wellicht was zij ook een van diegenen, die zich met stenen sloegen, het haar uit hun hoofd plukten, half naakt in het bos liepen en troost en verademing in de grafkelders of knekelhuizen zochten; of dat zij mogelijk enige jaren als een dier in een hok lag opgesloten, of aan een ketting vast gebonden. Nu vond de tere moeder haar dochter op het bed en volkomen genezen en gered, verlost van de macht des satans. O! Zij kon haar ogen nauwelijks geloven, toen zij hier de daden des Heeren zag. Het was wellicht de blijdeste dag van haar leven. Haar dochter was verlost, haar gebed was verhoord, en Jezus had haar Zijn almacht en liefde betoond; en zij had stof om de Heere te loven, en zich in Zijn liefde en trouw te verheugen.

TOEPASSING

Wij zeggen voor een spreekwoord: *de aanhouder wint*. Zalig hij, die een aanhouder bij God mag geworden zijn. Wij vinden zo enige aanhouders in het Woord des Heeren. Abraham was zulk een aanhouder, die bleef staan voor het aangezicht des Heeren, om te smeken voor het heil van onsterfelijke zielen. Jakob was zulk een aanhouder, die door gebeden en tranen met God worstelde, en niet kon loslaten tenzij hij mocht gezegend worden. Samuël was insgelijks zulk een aanhouder, waarvan de

Schrift zegt: toen ontstak Samuël, en hij riep tot de Heere de ganse nacht, (1 Sam. 15:11). Doet hierbij Ezra, Nehemia en meer anderen, en ook onze Kananese vrouw. En nu, dat de aanhouder wint, blijkt ons uit hetgeen wij verhandeld hebben, en wordt ook ons op vele plaatsen in Gods Woord plechtig toegezegd. Maar nu wenste ik ulieden wel twee of drie vragen te doen.

Ten eerste. Zijt gij zulk een aanhouder? Zoekt gij het dagelijks bij God in het verborgene? Kent gij het bidwerk en hebt gij er behoefte aan? Petrus klom op het dak om te bidden, en Izak ging uit in het veld met het naken van de avond, om zijn hart voor God uit te storten; en nu, gaat gij des avonds ook wel eens in het eenzame veld, of op een andere verborgen plaats, om aan de Heere uw wegen te vertellen? Of bidt gij nooit, of slechts enkele tijden op de dag, voor en na de maaltijd, en dan maar uit gewoonte, met een koud hart, zonder die God waarlijk te vrezen, te zoeken en te begeren, die gij met uw lippen aanbidt? Of bidt gij uit geveinsdheid, gelijk de farizeeën, om voor vroom en godsdienstig aangezien te worden?

Ten tweede. Wat zoudt gij denken als Jezus u eens een hond noemde? De heilige Schrift noemt zondaars toch wel meer honden en zwijnen, (Matth. 7:6), of ook wel adders en slangen, (Matth. 23:33), of domme koeien van Bazan, (Amos 4:1). Wat denkt gij daar wel van omtrent uw eigen persoon? Zijt gij wel op uw gemak met de naam van een hond, zwijn, adder, slang of domme koe; of vindt ge uzelf daar veel te eerlijk, te fatsoenlijk en te deugdzaam toe?

Ten derde. Hebt gij liefde tot Jezus als die Zoon van David, en als die Heere der heerlijkheid; en zou gij Hem gaarne als Koning over uw hart erkennen?

Laat mij er *ten vierde* bij doen: Kent gij iets van het geloof van deze vrouw, en van het geloof van die Overste of Hoofdman over honderd, waarvan wij lezen: (Luk. 7:2-10) dat hij de ouderlingen der Joden tot Jezus zond om voor zijn zieke dienstknecht genezing te verzoeken. De ouderlingen zeiden tot Jezus: och ja, geef toch die man zijn begeerte, want hij is het *waardig*. Maar hij zei: ik ben het niet waardig; en niet alleen onwaardig om mijn begeerte te ontvangen, maar ook niet waardig, dat gij onder mijn dak zou inkomen, maar zeg het met één woord en mijn knecht zal genezen worden. De ouderlingen dachten, dat hij alles waardig was, omdat hij het joodse volk lief had en voor hen een synagoge had gebouwd; maar hij gevoelde dat hij niets waardig was, omdat hij een zondaar was, ongeschikt tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Hebt gij ook zulk een geloof, waardoor gij alles ziet in de macht, liefde en trouw van Jezus, als een algenoegzame Zaligmaker van zondaren; en uzelf als onwaardig acht, dat Jezus onder uw dak zou inkomen?

Ziet, deze vragen wilde ik ulieden eens voorstellen: ik dacht, mijn lezers mochten door mijn vragen eens tot vragen komen, en beginnen eens ernstig onderzoek te doen op welke grond zij staan voor de eeuwigheid. Wij zijn samen arme schuldenaars voor God, en wij moeten voor die schuld een Borg hebben; wij moeten door de Heilige Geest wedergeboren zijn; wij moeten in minder of meerdere mate kennis hebben aan dat leven waarvan onze Catechismus spreekt, (Vr. 89 en 90), aan dat hartelijke leedwezen dat wij God door onze zonde vertoornd hebben, en dezelve hoe langer hoe meer haten en vlieden. En aan die hartelijke vreugde in God door Christus, en lust en liefde, om naar de wil van God in alle goede werken te leven. Zijn wij van dit alles vreemd, dan zijn wij toch geheel onbekwaam om onze sterfdag met een gerust gemoed af te wachten, en een eindeloze eeuwigheid in te gaan. Denkt toch hierover na, als gij bezig zijt met graven en spitten, en als gij in uw winkel staat, op uw kantoor zit, of als gij wakker te bed ligt, en zoekt toch de Heere, en rust niet voor dat ge Hem gevonden hebt. Het voorbeeld van deze Griekse vrouw leert ons, dat Jezus zich niet vruchteloos laat aanroepen; en dat leert ons immers ook de geschiedenis van Jezus'

omwandeling op aarde, in alle vier de Evangelisten. De een kwam tot Jezus, zoals Petrus, met de koorts en krankheid van zijn schoonmoeder; een ander had een vriend die lam was en geen voet gaan kon, die ze dan maar met vier personen door het dak neerlieten, om hem zo voor Jezus' voeten te brengen; weer een ander had een zieke dochter, die op haar uiterste lag; nog een ander had een zieke knecht, die hij gaarne genezen zag, en voor wie hij om hulp riep en aanhield bij Jezus. En is nu wel één van hen afgewezen? Hebben ze niet allen met blijdschap hun verzoek ingewilligd gezien? Dan waren er weer anderen, die voor zichzelf de hulp van de Heere begeerden: de een was melaats en een ander blind, of krank, of kreupel; werd wel iemand van hen afgewezen? Och, wie gij dan ook zijt, al zijt gij bijna een eeuw oud, al waart gij ook uit het tuchthuis gekomen, al hebt gij vroeger de wereld in de hoogste mate gediend, en al zijt gij de onkundigste uit de ganse gemeente, als de zaak u ernst geworden is, als gij uit het Egyptische diensthuis van satan verlost wilt worden, als gij er noodzaak in ziet om door Jezus' bloed van uw zondenschuld gewassen te worden, en als gij Hem als Koning begeert om uw ziel van alle slaafse banden los te maken, en geheel Zijn wet in uw hart en verstand in te schrijven; och ga dan maar met vrijmoedigheid tot Jezus en laat u door niemand en door niets van Hem terughouden. Hij zal u niet uitwerpen. Het mag zijn dat gij niet ogenblikkelijk verlost, genezen en vertroost wordt, houdt echter aan, want bidden en uw nood aan Jezus klagen is geen vruchteloze arbeid. Hij kan en wil en zal in nood, zelfs bij het naderen van de dood, volkomen uitkomst geven.

En gij, gunstgenoten des Heeren! Tot u nog kort de volgende dingen:

Ten eerste. God is met u. Uw uurtjes zijn geteld; uw kruis is door de Heere afgewogen; uw werk ligt door uw Meester voorgesneden dat gij met ijver behoort af te maken. Maar nu, in en onder alles hebt gij te rekenen op de ondersteuning en de krachtige bijstand van de Heere, die u nooit zal begeven noch verlaten. Hij had u lief met een eeuwige liefde, en zal u ook beminnen tot het einde toe. En toch zou het nog weleens met u gaan kunnen als met deze vrouw, die wel tot Jezus riep, maar Jezus antwoordde haar niet één woord. David klaagde: Heere, houd U toch niet als doof van mij af, (Ps. 28:1). Het kan voor een tijd schijnen alsof de Heere geen antwoord wil geven op de bange klachten van Zijn volk, en dat is een moeilijk en treurig geval, en toch op de weg ten hemel niet onbekend; en later maakt de Heere dit dienstbaar om Zijn kinderen in de lijdzaamheid te oefenen, en de redding des te wonderbaarder te maken, als eenmaal het licht uit de duisternis zal opgaan.

Ten tweede. Hebt gij een zoon of dochter, of iemand anders uit uw betrekkingen, die bezeten, geketend en gekluisterd is door de duivel, gaat ermee naar Jezus toe, evenals deze vrouw. Gij zijt zeer verplicht uw kinderen in de zuivere gronden der waarheid te onderwijzen, hun van alle kwaad gezelschap zoveel mogelijk is terug te houden, met hen uw knieën voor God te buigen, en ze veel te vermanen om toch aan hun Schepper te gedenken in de dagen van hun jongelingschap, maar met dit alles kunt gij toch hun harten inwendig niet vernieuwen, en hen van de banden van Satan niet losmaken. Och, mocht gij dan veel doen als deze vrouw, en verzoeken Jezus aanhoudend en gestadig dat Hij Zijn Almacht en Genade aan uw kinderen en betrekkingen mocht verheerlijken, door al uw zaad van de banden van de duivel los te maken, want toch, die de Zoon zal hebben vrij gemaakt, die zal waarlijk vrij zijn, (Joh. 8:36). En ach, inderdaad, onze lieve kinderen hebben het nodig, naardien ze van nature toch in de banden van de duivel geboren zijn. Menig ouder is er tegenwoordig over uit om zijn kinderen de Franse en Hoogduitse taal te laten leren, en misschien nog een beetje Engels erbij; want men zegt: wie weet waar ze hun voeten eens onder een vreemde tafel zullen steken, en of ze nog op een telegraafkantoor of dergelijke plaats zullen

terecht komen. Dus, wij moeten er in het maatschappelijke van maken wat wij kunnen. Goed, maar maakt hun eerst indachtig dat zij bekeerd moeten worden *van de macht des satans* tot God, en dat hun voor en boven alle dingen nodig is te *ontwaken uit de strikken des duivels, waarin zij worden gevangen gehouden naar zijn wil*.

Ten derde. Vliedt en vlucht, bidt en zucht dagelijks met uw eigen toestand voor de troon. De aanhouder wint, dat verzekert ons Gods Woord, en ook gij hebt het wel honderdmaal ondervonden in donkere en moeilijke omstandigheden, die u een bidweg mochten worden, en waarin de Heere genadig en wonderlijk uitkomst gaf. Smeekt dagelijks om een nederig en godvruchtig hart en weest iedere dag met blijdschap bezig in de dienst en het werk van uw hemelse Meester. Doet niets om verlost te worden, maar doet alles omdat gij verlost zijt. Onthoudt u van kwaad gezelschap zoveel mogelijk is; waagt u niet buiten noodzakelijkheid in herbergen of op verkopeningen, waar gij niet nodig hebt, of op andere openbare plaatsen waar de spotters en vloekers gewoon zijn te vergaderen. Die de satan niet willen dienen, die moeten ook maar van zijn grond afblijven.

Ten vierde. Doet nooit met een zoekende ziel zoals de apostelen met deze Kanaänese vrouw deden, die ze naar mijn inzien vrij liefdeloos behandelden, toen ze zeiden: laat ze van u, want zij roept ons na. Ik denk dat de ouderlingen der joden nog beter deden dan hier de apostelen, toen ze van de heidense hoofdman over honderd zeiden: maak toch de knecht van deze man gezond, wij bidden het U ernstig, want hij is waardig dat Gij hem dat doet, (Luk. 7:2-5). Maar ziet, zo kan de ene Christen soms liefdeloos handelen omtrent de ander. De een kan soms werkzaam zijn om de kleine lamp van de ander uit te blazen. Doet toch nooit zo, maar tracht integendeel zoekende zielen tot troost en handleiding te zijn, en de Heere Jezus aan te prijzen. Hebt elkaar toch hartelijk lief, en strijdt zo tezamen totdat gij spoedig gekroond wordt in de hemel.

De dag van dood en oordeel wordt in de Bijbel de dag der verlossing genoemd, en dan zult gijlieden samen God dienen, danken en grootmaken in de hemel. Dan wordt de arme ziel verlost van het lichaam dezes doods, verlost van alle boos werk en verlost van het geweld des satans. De ziel wordt verlost van zonde, verzoeking en verberging; en het lichaam wordt verlost van koorts, toring, vermoeidheid, pijn en zwakheid, en ziel en lichaam beide verlost van zorg, verdriet en hartzeer, vrees en twijfel. O, er zal op dat laatste bed wat hier blijven, waaronder de ziel zovele jaren lang gebogen ging. En dan wordt eenmaal de ganse kerk verlost van al haar vijanden, en alle gestorven lichamen worden verlost van het geweld des grafs. Adams lichaam is nu reeds 49 eeuwen en 35 jaren begraven geweest. En de lichamen van vele heiligen liggen reeds vele honderden jaren in het graf verrot, en zijn nog niet van de banden des doods verlost, maar zullen in de grote dag verlost worden en allen tezamen de kerker uitstappen, en in het nieuwe Jeruzalem, in het hemelse Kanaän, eeuwig gekroond en verheerlijkt worden.

Dus dan, kwelt en plaagt elkaar niet, maar dient elkaar door liefde. Gij zijt door dezelfde prijs allen samen vrijgekocht, gij wandelt samen op hetzelfde nauwe pad, dient allen dezelfde Meester, en reist samen naar hetzelfde vaderland. Hebt dan ook elkaar vurig lief uit een rein hart, strijdt samen de goede strijd des geloofs, totdat de dood u van hier wegneemt en gij spoedig elkaar weer ontmoeten zult voor de troon van God, in de eeuwige gelukzaligheid.

TWEEDE OEFENING

Oefening over Lukas 19:10

Want de Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was.

VOORAFSPRAAK

Ieder mens zoekt hier beneden iets wat zijn gemoed zou mogen gerust stellen en zijn begeerten voldoen. Door de zonde, door onze afval van God, is de arme mens gekomen in een staat van gejaagdheid, gemis en gebrek, en het blijft altijd zijn begeerte om weer terug te hebben wat hij oorspronkelijk bezat, namelijk vermaak, troost en rust. Miljoenen evenwel zoeken het waar zij het nooit zullen vinden, of bij zichzelf of in de genoegens en genietingen van de wereld. Men kan een leeftijd lang zijn rust, troost en vermaak in de wereld en in de zonde zoeken, nooit vindt men echter iets dat werkelijk de ziel vergenoegen en verzadigen kan. Gelukkig daarom die weinigen, die hun rust, vermaak en troost bij de Heere zoeken! En dat zijn wij allen verplicht. Nee, wij moeten niet als hongerige honden ons trachten te verzadigen aan het doodsbed; zullen wij toch ontdekken dat alle genietingen van zonde en wereld beter een aas voor de honden dan waarachtig voedsel voor redelijke en eeuwig in wezen blijvende mensen mogen genoemd worden. Nu dan, onze plicht en ons waarachtig belang eist het, om als wijze mensen al ons heil en troost bij de Heere te zoeken, ja de Heere zelf te zoeken, die wij door de zonde verloren hebben. Maar niet minder hebben wij er behoefte aan dat de Heere eerst, en ook weer gedurig, ons komt zoeken. Gelijk de Heere riep: *Adam waar zijt gij?* zo moeten wij ook geroepen, getrokken en als een verloren penning door God worden opgezocht. En hierover wensen wij thans iets breder te handelen.

Tekst: Lukas 19:10 *Want de Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was.*

Deze woorden zijn door de Heere Jezus gesproken in het huis van Zacheüs, en op zichzelf beschouwd zijn deze woorden een uitnemend bewijs van Zijn onbegrijpelijke zondaarsliefde en trouw. *Voor een goede en rechtvaardige, zegt Paulus, zal nauwelijks iemand bestaan te sterven, maar Christus is ter Zijner tijd voor de goddelozen gestorven.* Hij is gestorven en heeft Zijn ziel tot een rantsoen gegeven voor zondaren en vijanden. Ja, het ganse einde en oogmerk van Zijn komst op de aarde was om zondaren tot God te brengen en eeuwig gelukkig te maken. Daarom zegt Hij ook in onze tekst: *de Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was.*

- A. *Eerst* letten wij op de Zoon des mensen.
- B. *Dan* op Zijn komen in de wereld.
- C. *Ten derde* vragen wij voor wie Hij kwam.
- D. *En eindelijk* zien wij wat Hij aan hen doet.

A. *Vooreerst.* Jezus noemt zich hier de Zoon des mensen. Hij was de enige en eeuwige Zoon Gods, maar naar Zijn menselijke natuur ook de Zoon des mensen. Hij was uit de

vaderen zoveel het vlees aangaat, (Rom. 9:5), de wortel van Isai (Jes. 11:1), de spruit van David (Jer. 23:5), het zaad der vrouw (Gen. 3:15), daarom reeds Zoon des mensen genoemd in de Schriften der Profeten onder de oude dag, (zie Ps. 8:5, Dan. 7:13 en Ps. 80:18), en ook menigmaal in de Schriften van het Nieuwe Testament. Als God is Hij de redder en Koning van al Zijn volk, eeuwig, almachtig, genadig, rechtvaardig, wijs en getrouw. Maar als mens en Zoon des mensen is Hij de bloedverwant, de *broeder* van de zijnen, (Hebr. 2:11), hun barmhartige Hogepriester, die hen nooit streng behandelt, altijd voor hen bidt en medelijden heeft met hun gebreken, struikelingen en zwakheden, (Hebr. 5:1,2). Onbegrijpelijk is dus de vereniging tussen Jezus en Zijn geestelijke broeders, tussen deze Leraar en Zijn gemeente, tussen deze Hogepriester en Zijn volk, en altijd mogen zij met vrijmoedigheid tot Hem gaan, van Hem het nodige begeren, bij Hem schuilen, aan Hem hun nood klagen en op Zijn voorbeding en zoenverdiensten hun hoop van zaligheid bouwen; want ook in deze is Hij de weg, de waarheid en het leven voor al Zijn volk.

B. Van deze Zoon des mensen wordt nu in de tweede plaats gezegd: dat Hij is gekomen. Hij is gekomen uit de hoge en heerlijke hemel, op deze lage en om der zonden wil vervloekte aarde. Troon en kroon heeft Hij voor een tijd verlaten, en met een stal en krib verwisseld. Paulus zegt: Hij is om uwentwil arm geworden, daar hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zou rijk worden, (2 Kor. 8:9).

Hij is gekomen naar de belofte Gods in het Oude Testament aan Zijn kerk gedaan, waarop de vaders gehoopt hebben. Abraham begeerde reeds Zijn dag te zien, Jakob wachtte op Zijn zaligheid, Job geloofde in Hem als in een levende Verlosser, Jesaja, Jeremia, Zacharia, Daniël en al de profeten spraken van Hem en de staat van Zijn vernedering en verhoging tot heil en troost van Zijn arm volk.

Hij is gekomen met de grootste gewilligheid en liefde, zeggende: in de rol des boeks is van mij geschreven: ik heb lust, o mijn God! om uw welbehagen te doen, (Ps. 40:8,9). Daarom zegt de Apostel: wandelt in de liefde, gelijkerwijs ook Christus ons liefgehad heeft, en zichzelf voor ons heeft overgegeven, (Ef. 5:2).

Maar Hij is ook gekomen tot een betoning van de rechtvaardigheid Gods, die de zonde niet onvoldaan en ongestraft vergeven kon, en ze daarom beliefd te straffen aan Zijn eigen lieve Zoon, om langs die weg pardon, vrijdom en zaligheid te geven aan de uitverkoren zondaar; daarom staat er: die, die geen zonde gekend heeft, heeft God zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in hem, (2 Kor. 5:21). Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons, (Gal. 3:13).

De Heere Jezus is dus als de Zoon des mensen gekomen, uit de heerlijke hemel op de vervloekte aarde, uit de staat van hemelse heerlijkheid en rijkdom in een staat van nederigheid en diepe armoede. Hij is gekomen als de vervulling der Goddelijke belofte; is gekomen als de verwachting der gelovige vaders; is gekomen met de grootste gewilligheid en liefde; en is gekomen tot bewijs van de Goddelijke heiligheid en rechtvaardigheid. Dit alles kan de levende Christen in zijn overdenking verder uitbreiden.

C. Nu moeten wij in de derde plaats zien voor wie de Zoon des mensen is gekomen, namelijk voor verlorenen. Evenwel is Hij niet gekomen voor al wat verloren is, want de duivels zijn ook verloren en afgefallen engelen, nochtans is voor hen geen verlossing of hoop op redding overgebleven, maar zij worden met eeuwige banden onder de duisternis bewaard tot het oordeel van de grote dag, (Jud. 6). Dat is Gods vrijmachtig welbehagen, die met de standaard van het Evangelie de hel is voorbij

gegaan, en heeft die op aarde onder de mensen believen te planten. De engelen neemt hij niet aan, maar hij neemt het zaad Abrahams aan, (Hebr. 2:16). Nochtans is ook de Zoon des mensen niet gekomen voor *al* de verloren kinderen Adams, want dan zouden ze ook allen zalig worden. Dit dunkt mij, is altijd het duidelijkst bewijs voor de niet algemene maar bijzondere verzoening, dat namelijk verzoening en toepassing der verzoening, of verzoening en zaligheid zo duidelijk wordt samengevoegd. Daarom zegt Petrus: Hij, namelijk Christus, heeft ook eens voor de zonden geleden, (met welk doel en oogmerk?) opdat hij ons tot God zou brengen, (1 Petr. 3:18). Daar Christus dus voor geleden heeft, die wordt ook tot God gebracht. Want indien wij, vijanden zijnde, met God verzoend zijn door de dood van Zijn Zoons, veel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door zijn leven, (Rom. 5:10). Daarom zegt ook de profeet: de straf was op hem (welke straf?) de straf, die ons de vrede aanbrengt, (Jes. 53:5).

Worden nu niet alle verloren mensen tot God gebracht, worden niet allen behouden door Jezus' leven, krijgen ze niet allen vrede met God? dan moeten wij ook zeggen: Jezus is niet gekomen voor alle degenen, die in Adam verloren liggen. Degenen nochtans, voor wie de Zoon des mensen gekomen is, zijn allen tezamen ook *verlorenen*, die van nature verduisterd zijn in het verstand en vervreemd van het leven Gods, die allen tezamen voor God verdoemelijk liggen; weggeworpen aan de mond der hel, onmachtig om zichzelf te redden; dood door de zonde en misdaden, en kunnen nooit uit de werken der wet gerechtvaardigd worden, noch door het bloed van stieren en bokken, noch door goud of zilver, ja, niet ofschoon zij hun eerstgeborenen gaven voor hun schulden, de vrucht huns buiks voor de zonden van hun zielen. Loutere genade, eeuwige ontferming heeft God bewogen om aan zulke verlorenen genade tot zaligheid te bewijzen. Ten bewijze ook dat in deze geen aanneming des persoons plaats heeft, maar dat genade alleen heerschappij voert, heeft God de Zijnen onder allerlei volken, heidenen zowel als joden; onder allerlei standen, jongen en ouden, kleinen en groten, edelen en onedelen, ook onder allerlei soorten van zondaren, dieven en meinedigen, lasteraars en moordenaars, zodat ook de grootste zondaars, als zij tot inkeer en boetvaardigheid komen, niet behoeven te wanhopen, alzoo God machtig is en een genoegzame rijkdom van ontferming heeft in Christus, om hun leven op te voeren uit het verderf, en hun een naam en plaats te geven in de tempel Zijner heiligheid. Al ligt de mens dan, om zo te spreken met David, gezonken in grondeloze modder, (Ps. 69:3), geheel onmachtig om zich op te beuren, en vuil en melaats van boven tot beneden, en hij krijgt in die toestand zorg over het behoud van zijn arme ziel, dan mag hij zich daarmee troosten, dat Jezus voor arme verloren vloekelingen gekomen is.

D. Nu eindelijk ten vierde moeten wij zien hoe de Zoon des mensen gekomen is om de verlorenen *te zoeken en zalig te maken*. Dit zoeken veronderstelt in degenen, die gezocht worden, dat ze verloren waren, gelijk wij reeds gezien hebben. Aan de zijde van de zoeker veronderstelt dit zoeken de volgende twee dingen, namelijk: *vooreerst*, dat hij het verlorene hoog waardeert en bemint, en daarom alle moeite doet om het te vinden; en *ten tweede*, dat hij met ernst en volharding voortgaat, totdat hij het verlorene weer gevonden heeft. Dit alles mogen wij nu op onze barmhartige en menslievende Jezus toepassen, want Zijn komen in de wereld was een sprekend bewijs van Zijn bijzondere liefde tot verloren zondaren en hun behoud, die zo groot was, dat Hij zich de moeite niet ontzag om armoede, smart en smaad in hun plaats te ondergaan, en in Zijn lijden voor hen te klagen: Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe. Die verlorenen heeft Hij dus gezocht aan het kruis en in de hof Gethsémané, waar Hij Zijn ziel in hun plaats tot een schuldoffer stelde om hen met God te

verzoenen. Nochtans zoekt Hij de verlorenen ook als Hij ze dadelijk door Zijn Geest trekt en bekeert van de duisternis tot het licht, en van de macht des satans tot God. Hij trekt hen, geeft hun een nieuw hart, en genade om de keuze te doen om Hem te dienen en na te volgen, en houdt gedurig Zijn werk in het leven. Daarom staat er niet alleen in onze tekst dat Hij gekomen is om de verlorenen te zoeken, maar ook om ze *zalig te maken*. Dit zalig maken deed Jezus niet alleen door Zijn lijdelijke en dadelijke borggehoorzaamheid, maar ook door de Zijnen dadelijk door de wedergeboorte te verlossen uit de onzalige staat van de heerschappij der zonde, zodat zij reeds bij de aanvang beginnen te leren kennen hoe zalig het is arm van geest te zijn, over hun zonden te treuren en te hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, en hoe zalig het is aan Jezus hart en hand te geven, tegen hun gebrek te strijden en met David de Heere achteraan te kleven; waarin hier reeds een zaligheid ligt, die de wereld niet kent. Verder maakt Jezus hen naar de ziel volkomen zalig, als zij hier de raad Gods hebben uitgediend, en uit het lichaam der zonde overgaan naar de zalige eeuwigheid, in het huis Zijns Vaders, waarin vele woningen zijn, om daar eeuwig Jezus' heerlijkheid te aanschouwen, eerst naar de ziel, zoals Jezus aan de moordenaar beloofde, en dan naar ziel en lichaam beide, als zij eenmaal de Heere in lucht en wolken zullen worden tegemoet gevoerd, om alzo altijd met de Heere te zijn.

Jezus maakt dus Zijn volk zalig door het te bekeren; door op de weg der gerechtigheid hun wankelende gangen te ondersteunen; door hen in alle strijd en aanvechting staande te houden; door hen weer op te richten als zij min of meer in zonden vallen; door gedurig hen met Zijn nabijheid te vertroosten; en eindelijk door al Zijn volk in de eeuwige gelukzaligheid op te nemen.

TOEPASSING

Kent en zoekt gij nu die dierbare Jezus, die het weggedrevene, het verlorene opzoekt? Ziet gij in niets en niemand meer voortreffelijkheid en dierbaarheid dan in Hem? Begeert gij Hem als Koning over uw zielen? Is dagelijks uw klacht, uw gebed, uw verzuchting, als die der melaatsen en blinden in de dagen van Zijn omwandeling: Heere Jezus, gij Zoon Davids, ontferm U mijner? Hebt gij een nauwe betrekking op Jezus, of hebt gij niets, of zeer weinig met Hem op? Ach! indien gij Jezus niet kiest en niet lief hebt, en gij blijft zo, en gij sterft zo, dan zijt en blijft gij voor eeuwig rampzalig en ongelukkig.

„Ja maar“, zegt mogelijk iemand van u: „Jezus zal mij moeten opzoeken en zalig maken, en de eerste en de laatste voor mij moeten zijn, want ikzelf kan niet één steen aan het gebouw van mijn zaligheid leggen.“ Ik antwoord: hetgeen gij zegt, o mens, is waarheid, maar nochtans ontslaat dit u niet van uw dure verplichting, om twee of drie dingen trouw te behartigen.

Ten eerste. Houdt u trouw onder de middelen der genade. Jezus, die de verlorenen zoekt, die zoekt en vindt hen doorgaans waar Zijn woord gepredikt, of gesproken, of gelezen wordt. Naar Zijn wil, zegt de apostel, heeft Hij ons geopenbaard, door het woord der waarheid, (Jak. 1: 18). En Paulus zegt: Het geloof is uit het gehoor, en het gehoor door het woord Gods, (Rom. 10:17). Och, verzuimt daarom geen van de middelen van genade, want wie weet welk gering middel de Heere nog eens zou willen gebruiken, om u uit den dood der zonde op te wekken en levend te maken. Het berouw van hen, die nu reeds in de hel zijn, over de verwaarloosde genademiddelen, is zo groot, dat het met geen pen beschreven kan worden; en er zal in de nare

eeuwigheid veel meer geklaagd worden over het verzuim der middelen, als daarover, dat men onder de middelen onbekeerd is gebleven.

De godvruchtige *van der Groe*, in zijn leerredenen over de blinde Bartimeüs, prijst het in die blinde man, dat hij juist aan die weg ging zitten, waar Jezus met Zijn discipelen voorbijtrok. Hij zegt: was Bartimeüs in het veld gaan zitten, of aan een eenzaam voetpad, dan had hij veel minder kans gehad om genezen te worden. En dan zegt die ernstige man tot de onbekeerden: doet ook zo als Bartimeüs, gaat aan de weg zitten waar Jezus voorbijtrekt met Zijn instellingen, met Zijn prediking van Wet en Evangelie.

En dat is ook de vriendelijke raad, dien ik u geef als uw medezondaar, en hoop dat eenmaal Gods Woord zijn kracht nog eens zal uitoefenen aan uw arme ziel, door de almachtige arm des Heiligen Geestes.

Ten tweede. Indien gij nog enige prijs stelt op uw heil voor de eeuwigheid; indien uw arme ziel u nog iets meer waard is dan het goed der wereld; indien gij nog gelooft dat oordeel, hel en eeuwigheid geen fabels zijn; och, valt dan nog voor de Heere Jezus op uw knieën, en roept zo goed als gij kunt om ontdekkende genade, om uzelf nog eens als een arme, rampzalige en verlorene te leren kennen, en nog eens zo door de Geest ontdekt en bekeerd te worden. Ik weet wel dat gij het grote heilgoed der genade nooit om uw bidden verkrijgen zult; maar nochtans zonder bidden zult gij ook nooit in de hemel komen. En er staat geschreven: Zo wie de naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden, (Rom. 10:13). Ik durf elk, die zijn behoud liefheeft, vrijmoedig aan te raden: och, valt toch maar voor God neer, en smeekt om Zijn Geest. Gij zult er nooit bij verliezen, want een biddend mens kan niet verliezen, maar altoos winnen, want de Heere heeft *niet* tot het zaad van Jakob gezegd: Zoekt Mij tevergeefs, (Jes. 45:19).

Ten derde. Jezus is gekomen om op te zoeken en zalig te maken dat verloren was. Hij is een rijke Koning, die nooit een arm mens leeg wegzenden zal. O! gij zult zo rijk wezen als gij die Jezus nog eens tot uw vriend krijgt, en door Hem met God verzoend wordt. Maar ook, och, gij zult zo arm zijn als gij zonder deze Jezus naar het graf moet; ja, dan zijt gij, naast de duivel, het armste schepsel dat er op aarde zijn kan, al was u een koning van uw ambt; want, zo iemand de Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij een vervloeking, Maran-atha, (1 Kor. 16:22). Och, stel dan deze twee zaken eens tegenover elkaar; Uw zalig geluk als gij Jezus leert kennen en Hem tot deel krijgt, dat tot in alle eeuwigheid duren zal; en uw rampzalig ongeluk als gij als een wereldling sterven zult, dat insgelijks tot in alle eeuwigheid duren zal. En mocht dit u dan nog eens bewegen, om *heden* voor uw arme ziel het beste deel te kiezen.

Verder, gij, die uzelf met meer of minder klaarheid, als een rampzalige en verlorene hebt leren kennen, en die nog dagelijks ondervindt, hoe rampzalig de zonde in haar aard en natuur is. Gij, die weet, hoe zalig het is uw nood aan Koning Jezus te klagen, en Hem om genade als een arme bedelaar aan te lopen. Gij, die geen ander uitzicht hebt voor de eeuwigheid dan Jezus en Zijn Priesterbloed, en wiens keus en zaligheid het is, om van harte de Heere te dienen en uw verdorvenheden te bestrijden. Nee vrienden, gij hebt geen reden om de moed te laten zakken om het gezicht van uw zielsgebrek; want immers, al uw worstelingen tegen uw zonden, al uw zuchten en zoeken om Jezus en naar Jezus, al uw bidden en begeren om Gods beeld te dragen, en naar buiten te vertonen, opdat al wie u ziet, u mocht kennen als een van God gezegend zaad; ik zeg, dit alles zijn de tekenen en bewijzen, dat de Zoon des mensen gekomen is om *ook u* te zoeken en zalig te maken. En al bevindt gij u dan nog niet volkomen zalig gemaakt, de Heere zal toch geenszins Zijn werk in u laten varen. Hij is de Schepper van de einden der aarde, die niet moede of mat worden zal, (Jes. 40:28). Hij, die Zijn werk in u begonnen heeft, zal het ook voortzetten en voltooien, want Hij is

niet alleen de overste Leidsman, maar ook de Voleinder des geloofs, (Hebr. 12:2). Ach, hoe menigmaal waart gij reeds bevreesd, dat gij nog weer tot de wereld zou terugkeren, dat uw laatste nog erger zou worden als uw eerste, of dat gij ten minste in grote zonde zoudt neerstorten; maar immers de Heere blijft nog al aan uw hart aan het arbeiden, en daarom blijft gij ook nogal aan het worstelen, en doet immers gedurig op nieuw nog weer de keus om met al uw gebrek toch de Heere te dienen, zeggende met de spreker uit de veertigste Psalm: ik heb lust, o God! om Uw welbehagen te doen. En met Petrus, toen hem gevraagd werd: wilt gij ook niet weer weggaan? Heere, tot wie zal ik heengaan, bij U zijn de woorden des eeuwigen levens. Ja, zult gij mogelijk zeggen, tot hiertoe ben ik nog, die ik ben, maar ach! hoe zal het in de toekomst nog met mij gaan? Ik vrees, dat ik er nooit zal doorkomen! Ik antwoord: ja, de weg zal verder een weg van strijd en beproeving blijven, tot aan uw dood toe, en gij zult nog wel duizendmaal nieuwe gelegenheden hebben om uzelf zeer tegen te vallen, en over uw trouweloosheid klaagliederen aan te heffen, dat meen ik voor mijn persoon ook dikwijls ondervonden te hebben; nochtans de hand des Heeren is niet verkort, en Hij is in alles wonderlijk, en ook wonderlijk in getrouwheid en vergevende genade; en dat zal Hij steeds aan al Zijn zoekend volk blijven betonen. Och, hadden wij met mensen te doen gehad, al lang hadden ze ons om onze trouweloosheid en verkeerd bestaan, buiten geworpen; maar de goede God is een genadig ontfermer, die weet wat van Zijn maaksel te wachten is, gedachtig zijnde dat wij stof zijn. De genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk (Rom. 11:29), en anders waren wij reeds lang eeuwig verloren geweest. Houdt dan moed, arme sukkelaars! Jezus is een goedertieren Koning, en het is zalig om Hem van achteren te volgen, en de zoom van Zijn kleed aan te grijpen, om meer van Zijn uitgaande kracht gewaar te worden, tot geloof en ook tot meerdere rust en verzekering.

Eindelijk, meer bevestigd volk van God! Gij zijt als verlorenen door Jezus opgezocht. O! dat wilt gij al uw dagen gaarne erkennen, en dit zult gij tot roem van de genade, in de zalige eeuwigheid nog uitgalmen. Vromen! weet gij het nog, wat gij deedt en waar gij u bevondt, toen Jezus u eerst opzocht en aan uw hart begon te kloppen? Hoe oud waart gij toen al; op welk een plaats bevondt gij u; welk middel moest ertoe dienstbaar zijn; weet gij het nog? Mogelijk zat gij hier of daar in een kerk, toen God uw hart eerst opende, of mogelijk liep gij achter een lijk; mogelijk stond gij voor een doodsbed; mogelijk raakte gij allereerst denkende over deze of gene ernstige tekst uit Gods Woord; mogelijk was het bij een andere gelegenheid; ik weet het niet, maar dit weet ik, en dat weet gij ook, dat gij als een verlorene gezocht zijt.

Ja gezocht, en dat weer zo gedurig opnieuw, niet waar? O, wat is die weg toch al aanbiddeijk en wonderlijk geweest. Wat zijt gij al menigmaal uit aanmerkelijke afzakkingen weer opgezocht door de Zoon des mensen. Hoe menigmaal zoudt gij u in grote zonden zijn te buiten gegaan, maar ziet, de dierbare Herder zocht zijn halfverloren schaap bij vernieuwing weer op, legde het vriendelijk op Zijn schouderen, en bracht het waar Hij het hebben wilde. O, volk van God! wat al gedenktekenen staan er op die weg van Sittim af tot Gilgal toe. Er zal toch wat te vertellen vallen van de gerechtigheden des Heeren, als de ganse duur gekochte schare eens thuis komt voor de troon, en zij zien dan met heldere ogen die dierbare reddingsweg eens terug. O zalige aankomst in dat hemelse Paradijs!

Verblijdt u maar dat gij daarheen reist, en dat uw reis dagelijks enige stappen korter wordt, zodat gij meer en meer het hemelse land begint te naderen. Ziet toch niet bang tegen de dood op, want dit zal de zalige weg tot uw eeuwig geluk zijn. Ach, de vromen zijn nog vaak zoals de kleine kinderen, die 's avonds niet naar bed willen, en die er tegen schreeuwen als de moeder er aan begint om hun de kleren uit te trekken

om ze op het bed te kunnen leggen; zo schreeuwt een kind van God ook nog menigmaal tegen de dood, tegen dat zalige uur als de Hemelse Vader komt om hem te bed te leggen, en om hem in te leiden in de zalige rust, die er overblijft voor al het volk des Heeren. Maar ik bid u, vromen, wat kunt gij er toch tegen hebben om te sterven? Gij zijt immers van uw aandeel aan Christus verzekerd? En een veeljarige ondervinding heeft u immers met de zalige *Groenewegen* leren zeggen: „'k heb hier mijn zin en lust zo zelden, 'k heb hier het rechte leven niet." Gij weet immers dat gij hier nog een lichaam des doods omdraagt, dat gij hier tot uw smart en leedwezen nog dagelijks uw goede God beledigt, en dat pas bij de dood uw volkomen gelukzaligheid beginnen zal; waarom hebt gij dan met Paulus geen begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn? Waarom zucht gij nog zo tegen de dood, of zitten uw pinnen hier nog te vast in de aarde, belooft gij u hier nog wat tijdelijke rust en troost, heeft een ondervinding van vele jaren u dan nog niet geleerd, dat alles hier omlaag maar bij haar rechte naam moet genoemd worden, ijdelheid der ijdelheden? Schaamt u over uw wereldliefde, en zoekt u van nu af maar uit te strekken naar hetgeen dat voor is en naar hetgeen dat boven is. Aan het einde van uw loopbaan is de kroon voor u opgehangen, die Jezus met Zijn doornenkroon voor u gekocht heeft, en die Hijzelf u spoedig op het hoofd zal zetten.

Nochtans moet gij ook gewillig zijn, om hier de raad Gods in dit moeilijke jammerdal uit te dienen. Hier moet gij arbeiden, en hierna zult gij rusten. Hier moet gij strijden, en hierna zult gij gekroond worden. Hier moet gij ook niet nalaten om tot uw naasten te zeggen, dat Jezus in de wereld gekomen is om te zoeken en zalig te maken dat verloren is. Gij moet uw best doen om goed getuigenis van Jezus af te leggen, en Hem aan uw medestervelingen voorstellen als een groot, rijk en almachtig Koning, die nooit een arm mens voorbij ziet, maar goed en mild is voor allen die hun schat en troost en heil bij Hem zoeken.

Gaat vriendelijk en minzaam met onbekeerde mensen om, en denkt toch nooit dat gij van nature enigermate voortreffelijker zijt dan een heiden, jood of turk. Gij zijt toch ook maar een arme zondaar, een uit het slijk opgeraapte, evenals een dronkaard, die uit de moddergoot opgebeurd wordt, of als een dief, die uit de gevangenis geroepen wordt, of als een moordenaar, die van de trappen van het schavot nog wordt teruggehaald, om zijn staat der ellende nog met een staat van eer en grootheid te verwisselen. Daarbij komt nog, dat gij nog steeds blijft een arm, ontrouw schepsel, beschaamd voor de mensen, verkleefd aan de nietigheden, nooit genoeg uitkomende voor de zaak des Heeren. Nu dan, ik denk in het gezicht van uw kleinheid, en geringheid, en onwaardigheid, zijt gij het beste bekwaam om wat *goeds* en wat *groots* van uw Jezus te getuigen, en tot uw medezondaren te zeggen: Jezus is een voorbidder voor ellendigen; Hij opent de ogen der blinden, en maakt de banden der gevangenen los; Hij reinigt melaatse zielen, en wekt dode zondaren op. Dus dan, wilt gij nog een gelukkig Koningskind worden, daar gij nu een arm duivelskind zijt? Wilt gij nog met rijkdom overladen worden daar gij toch niets hebt? Och, leert dan uw knieën voor deze Jezus buigen en van harte roepen: *Zone Davids, ontferm u mijner!* Leert uw hart aan Hem opdragen door het geloof, roept om Zijn dierbaar bloed der verzoening, dat u alleen kan vrij maken, en leert uw hart en leven overgeven tot Zijn dienst. Langs die weg kunt gij gelukkig en zalig worden, maar blijft gij de wereld dienen, leeft en sterft gij zorgeloos, of vertrouwt gij op uw eigen deugd en goedheid, dan gaat gij onvermijdelijk verloren.

Zoekt zo werkzaam te wezen tot nut voor anderen, elk naar de mate van zijn gaven, die hij van boven ontvangen heeft, en werkt zo terwijl het dag is, eer de nacht komt, waarin niemand werken kan. Jezus' werk is het, om verloren zielen te zoeken en zalig

te maken, maar gij en ik, wij kunnen niet ontkennen of het is voor ons plicht en roeping om verloren zielen voor de eeuwigheid en voor de rampzaligheid te waarschuwen. Als wij te middernacht ontdekken dat het huis van onze buurman, of van iemand anders, in brand staat, dan mogen wij niet zeggen: „laat de man eerst uitslapen!" of „ik heb geen verplichting aan hem!" of „het ontbreekt mij aan genoegzame vrijmoedigheid!" of „die man behoort tot de joodse of roomse religie!"

Maar wij moeten uit al onze macht roepen: *Brand! Brand! Brand!* Wij moeten hem trachten op te kloppen, hem voor zijn ogenblikkelijk doodsgevaar waarschuwen, en naar een emmer grijpen, om, indien het mogelijk mocht zijn, de brand te blussen. Doen wij dat niet, dan zijn wij de naam van redelijk mens onwaardig, en kunnen volstrekt niet staande houden, dat wij nog enige liefde voor onze medemens in ons hart omdragen. En is nu het eeuwig gevaar van de onbekeerde zondaar niet even zo groot of groter?

Och! terwijl ik dit schrijf, moet ik zowel mijzelf, als mijn medechristenen beschuldigen, dat wij arme, trouweloze zielen, de naam van Christen door duurzame ontrouw en liefdeloosheid onwaardig zijn. Wij kunnen in de vrije genade roemen, ons in de toekomstige heerlijkheid verheugen, en aan anderen vertellen dat de Heere grote dingen aan ons gedaan heeft; maar om ons met een hart vol waarachtige liefde in de maatschappij te bewegen, kunnen wij dat ook? Wij kunnen over het gebrek van leraars, overheden en medechristenen klagen; maar ons eigen gebrek diep voor God te betreuren, en te verbeteren, kunnen wij dat ook? Ach, wat zijn wij toch tot een droevige laagte gedaald! Terwijl wij door Abels geloof hopen gerechtvaardigd te zijn, hebben wij toch immers veel te veel van Kaïns natuur, die maar uitriep met een droevige onbeschaamdheid: *ben ik mijns broeders hoeder?* Ach, wat bestaat er dus overvloedige reden om met David te bidden: *Heere, indien gij onze ongerechtigheden gadeslaat, wie zal bestaan!* God zal nooit Zijn eeuwige gramschap uitgieten over Zijn volk, en toch denk ik, dat Hij Zijn Vaderlijk ongenoegen in deze dagen toont, over onze lauwheid en afwijking van onze plicht en dure roeping. Wat zijn wij toch in vele groepen en afdelingen versnipperd, daar wij buiten Gods instellingen en bondszegelen als schapen zonder herder omdwalen. Wat moeten vele Christenen, over een dor en troosteloos leven met weinig verzekering van zaligheid, klagen. En worden ook niet verreweg de meesten, die gaan sterven, in de dikste donkerheid weggenomen en thuis gehaald? Zou dat geen teken zijn, dat de Heere wat tegen Zijn volk heeft? Ach! laat ons onze wegen onderzoeken en tot de Heere wederkeren, en veel smeken om Zijn Geest, om met de dichter te kunnen zeggen: *ik heb lust, o mijn God, om Uw welbehagen te doen, en Uw wet is in het midden mijns ingewands.* Dat geve God!

DERDE OEFENING

Oefening over Jakobus 2:23

VOORAFSPRAAK

Ware liefde en ongestoorde vriendschap is, denk ik, de grootste zegen, die wij hier op aarde kunnen genieten. Stel u eens een huisgezin voor, waar alles gezegend is en voor de wind gaat; geld en goed hebben ze daar in overvloed, en dagelijks is hun tafel vol met allerlei kostelijk voedsel; hun huis is opgevuld met allerlei kostbare goederen, en ook genieten zij doorgaans een gezegende gezondheid. Maar in het minste genieten zij geen liefde, vrede en vriendschap onderling; integendeel begint bij hen de twist gelijk met de dag, en van de morgen tot de avond bijten zij elkaar allerlei harde woorden toe, en kunnen elkaar onderling nooit verdragen.

Stel u een ander huisgezin voor, waar de mensen arm zijn, veel zorg hebben, en dikwijls met veel moeite en ongelegenheden moeten worstelen. Maar liefde, vrede en vriendschap heersen er in het midden van dat huis; nooit wordt er twist of harde woorden in dat huis vernomen, en de één is verblijd als het de ander goed gaat. De liefde en vriendschap begint er gelijk met de dag, en duurt voort tot aan de avond toe.

Welke van deze twee huisgezinnen geniet dan de meeste zegen van boven? In welk huis zoudt gij het liefst willen wonen? Ja, ik voor mij zou het laatste kiezen, want ik vind dat niets aangenaamer is dan dat vreedzame leven, dat leven in onderlinge liefde en vriendschap. Liefde en vriendschap, vrede en eensgezindheid, ziedaar het grootste heil, dat wij hier op aarde ooit kunnen genieten.

Maar is het zo aangenaam een vriend van mensen te zijn, hoe zoet en zalig moet het dan wel zijn een vriend van God te wezen! En juist over dat zalige voorrecht hopen wij thans nader te handelen.

Tekst: Jakobus 2:23 *En hij is een vriend van God genaamd geweest.*

A. In de eerste plaats doen wij onderzoek naar de persoon over wie hier wordt gesproken.

B. Ten tweede staan wij stil bij zijn zeer dierbaar voorrecht.

A. Betreffende *het eerste*. De persoon over wie Jakobus hier spreekt was Abraham, gelijk duidelijk blijkt uit het eerste lid van ons tekstvers, waar de Apostel zegt: *En Abraham geloofde God, en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend*; en dan laat hij in onze tekst volgen: *en hij is een vriend van God genaamd geweest*. Abraham is dus de gelukkige persoon over wie in onze tekst gesproken wordt.

Hij was van nature net zo'n ongelukkig mens als wij allen. Vijf en zeventig jaar was hij oud, toen hij uit Haran naar Kanaän trok (Gen. 12:4), en tot die tijd toe schijnt hij, met zijn vader Terah, de afgoden van de volken gediend te hebben; immers Jozua zei tot Israël: uw vaders hebben gewoond aan gene zijde van de rivier, en daar hebben zij de afgoden gediend, (Joz. 24:2). Toen riep God dan Abraham, en trok hem uit de macht der duisternis, en bekeerde hem, zodat Abraham een teer godvruchtig man werd, die gedurig of ten minste telkens vereerd werd met Goddelijke verschijningen

en toespraken. Verder werd Abraham een rijk man, die vele schapen, kemelen en ezels had, en ook zeer rijk was in goud en zilver (Gen. 12:16 en 13:2). Ook had hij meer dan driehonderd dienstknechten (Gen. 14:14). Het voornaamste evenwel wat hij had was zijn godsvrucht en de vrede en vriendschap met zijn Schepper. Hij was hier een gast en vreemdeling, die een beter vaderland zocht en die ook in dat vaderland is gekomen, nadat hij hier vele jaren als vreemdeling had rondgezworven. Honderd vijf en zeventig jaar is hij oud geworden, en dus zal hij ongeveer honderd jaar op de weg naar de hemel gewandeld hebben, en ook toen is hij het hier in dit vreemdelingsland moe geworden, want hij is overleden oud en des levens zat, (Gen. 25:8). En ook nu leeft hij nog nadat hij gestorven is, en is in de hemel een sieraad onder de gezegenden, waarom ook de hemel de schoot van Abraham genoemd wordt (Luk. 16:22). Deze Abraham was dan de persoon over wie hier in de tekst gesproken wordt.

Abraham was een man, die zich kende als ellendig en vol gebrek, en die zich daarom de naam geeft van *stof en as*, die wegens zijn geringheid, zonde en gebrek, niet waardig was om zijn mond tot de Heere open te doen, en veel minder van Hem verhoord te worden en de begeerte van zijn hart te verkrijgen.

Abraham was ook een godzalig man, een vader der gelovigen, die de Heere geloofde *op hope tegen hope*, die de Heere gehoorzaam was al kostte het hem ook zeer veel opoffering en zelfverloochening; en die een goed voorbeeld gaf in huis, en al zijn onderdanen onderwees, en leerde om de weg des Heeren te houden. Ook was hij een zeer edelmoedig mens, die *geen draad noch schoenriem* van de Koning van Sodom eiste noch begeerde, toen hij hem en zijn onderdanen van een zekere dood gered had. Daarbij was hij een ernstige voorbidder voor land en kerk, die *bleef staan voor het aangezicht des Heeren*, om te smeken voor het behoud van land en volk, indien er slechts tien rechtvaardigen binnen Sodom en Gomorra mochten gevonden worden.

Toch kunnen wij ook hier en daar opmerken, dat Abraham mens was en ook niet meer dan mens. Een mens is uit zichzelf een onmachtig schepsel, dat tot elke goede daad kracht van boven behoeft, en anders links en rechts van de Heere afwijkt, en op zijn best ellendig blijft en gebrekkig is tot zijn laatste snik toe. En nu, die gelovige Abraham werd ook weleens door ongeloof gekweld, toen hij zijn belangen aan God niet durfde toevertrouwen, maar door ongeloof tot een leugen zijn toevlucht nam, toen hij voor farao van zijn vrouw Sara verklaarde, dat zij zijn zuster was, omdat hij vreesde dat hij anders gedood zou worden; welke leugen hij ook later bij Abimelech herhaalde, en toen weer dezelfde verkeerde weg insloeg om zijn leven te redden. God had aan Abraham bevolen, *wandelt voor Mijn aangezicht en zijt oprecht*, en toch was hij hier twee malen onoprecht en leugenachtig. Wat is de mens toch! en hoe waarachtig blijft het toch van elkeen, dat de allerheiligsten, zolang ze in dit leven zijn, maar een klein beginsel hebben van de gehoorzaamheid aan God, zó nochtans, dat zij naar al de geboden Gods *beginnen* te leven, en ook dagelijks bidden om daarin toe te nemen.

Maar laat ons niet te veel zeggen van Abrahams gebrek, en liever zijn dierbaar voorrecht opmerken, dat hij *honderd jaar* de weg naar Sion bewandeld heeft. Mij dunkt, honderd jaar in de school van Jezus, dan kan men wat genieten. En toch overleed Abraham *oud en des levens zat*. Mogelijk heeft hij ook al moeten zeggen, wat ik oude en ervaren Christenen wel eens hoorde verklaren, namelijk, „ik ben nog maar een A. B. C. kind!" In alle geval, hij was des levens zat, werd het hier moe en verlangde naar huis. Hij verkreeg ook zijn begeerte, en is nu reeds vele eeuwen in dat betere vaderland, waar men nooit des levens zat wordt, maar eeuwig verzadiging van vreugde geniet, en God op volmaakte wijze kennen en dienen kan.

B. Laat dit genoeg zijn over de persoon van wie in de tekst gesproken wordt, en laat ons nu *ten tweede* acht geven op zijn dierbaar voorrecht. *Hij is een vriend Gods genaamd geweest.* Jehova is de beste, de wonderlijke en grote vriend van al Zijn volk; en wederkerig al dat volk, zij zijn bestendige vrienden en vriendinnen van de Heere hun God. Jezus noemde daarom de Zijnen met die dierbare erenaam van vrienden, (Luk. 12:4), en van Lazarus zei Hij tot de Apostelen: Lazarus, onze vriend, slaapt, (Joh. 11:11). En elders wordt al Gods volk aldus aangesproken: eet, vrienden, drinkt, en wordt dronken, (Hoogl. 5:1). Daarom worden ze ook allen tezamen genoemd: geliefden Gods, en geroepen heiligen, (Rom. 1:7). O, zalig voorrecht! Nu, dit was ook het dierbare geluk van Abraham, en daarom wordt hij door de profeet genoemd, des Heeren liefhebber (Jes. 41:8), en in onze tekst wordt hij een vriend Gods genaamd. Maar nu zegt Johannes: *wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft*, en nu zo was het ook met Abraham en met al Gods kinderen: God heeft hen *liefgehad met een eeuwige liefde, en daarom heeft Hij ze getrokken met goedertierenheid.* Maar kom, laat ons de gronden en bewijzen der vriendschap tussen God en Abraham eens wat nader naspeuren.

De Heere was Abrahams vriend in en om de aanstaande borggehoorzaamheid en schuldbetaling van Christus. De straf die Christus moest dragen, was de verdienende oorzaak waarom Abraham de vrede met God zou deelachtig worden. Christus is de deur waardoor ook de heiligen van de oude dag zijn ingegaan, waarom ook Petrus van de heiligen van het oude verbond zei: wij geloven door de genade van onze Heere Jezus Christus, zalig te worden op zulke wijze als ook zij, (Hand. 15:11). En van onze Abraham zei Jezus: hij heeft door het geloof verlangd mijn dag te zien, en is verblijd geweest, (Joh. 8:56). Dus is Jezus voor allen die reeds in de hemel zijn, en voor allen die er nog in zullen komen, een oorzaak van eeuwige zaligheid geworden, (Hebr. 5:9). Dus, alleen daarom, om *de eeuwige gerechtigheid*, die door Jezus zou worden aangebracht, veranderde de Heere Abrahams hart, verzoende de Heere Abrahams schuld, en riep hem uit Ur der Chaldeeën, waar men de afgoden diende. En Abraham werd nu ook door wederbarende genade zodanig aan God verbonden, en de Heere was zijn vriend geworden, dat Abraham ook dadelijk gehoorzaamde, gewillig om des Heeren wil alles verliet en van harte de Heere volgde waar Hij hem ook brengen zou, in bezaaide of onbezaaide landen.

Een krachtig bewijs van de vriendschap tussen God en Abraham vinden wij ook in die bijzondere ontmoetingen en verschijningen, waarmee God Zijn dienstknecht verwaardigde. Net zoals vrienden telkens elkaar ontmoeten en onthalen, zo bezocht en onthaalde de Heere gedurig Zijn knecht en vriend Abraham, en gaf hem zoveel openbaringen en ontmoetingen, dat wij dit nauwelijks van iemand van al Gods kinderen meer lezen. O, hoe zal Abrahams hart zich in de tegenwoordigheid van zulk een vriend verlustigd hebben! En hoe zal hij de Heere hebben nagezien, als het ging zoals de Schrift zegt: en God voer op van Abraham, (Gen. 17:22). Zalig voorrecht, zo met de Heere als met Zijn vriend te verkeren en om te gaan!

Nog nader blijkt ons de vriendschap tussen God en Abraham, in dat openbaren van de geheimen des Heeren aan hem als Zijn vriend. Vertrouwde vrienden, daar staat van in de Bijbel, dat zij tezamen in zoetigheid heimelijk raadplegen, (Ps. 55:15). Maar nu, zo deed ook de Heere met Abraham, en daarom vraagt Hij: Zal Ik voor Abraham verbergen, wat Ik doe? (Gen. 18:17). Alsof de Heere zeggen wil: „Zou mijn vriend het niet mogen, ja moeten weten, wat mijn voornemen is met Sodom en haar inwoners? Nee, Ik zal niets doen of Ik zal het eerst mijn lieve vriend vertellen, en als het ware, eerst met mijn vriend daarover in zoetigheid heimelijk raadplegen.”

Verder, gelijk vrienden in de nood elkaar trachten bij te staan en uit te redden, zo was ook de Heere de uitredder van Zijn vriend Abraham, toen hij in moeilijke gevallen kwam. Denk maar aan de verlossing van Abraham uit de hand van farao en Abimelech, die beide zijn vrouw zochten weg te nemen; en aan Abrahams redding uit de hand van Kedor-Laömer en zijn bondgenoten. Daarom wordt de Heere ook genoemd, de God die Abraham verlostte, (Jes. 29:22). O ja, in nood en dood mocht Abraham ondervinden wat hij aan Zijn God had, en hoe gelukkig is het, in zulke bange omstandigheden Jehova tot zijn vriend te hebben!

Nog nader blijkt de vriendschap tussen God en Abraham, uit het sluiten en gedurig herhalen van het eeuwig verbond, dat de Heere met hem heeft opgericht, dat door eden en dierbare beloften aan Abraham is bevestigd. Nu, het maken van verbonden was een bewijs van tere vriendschap en liefde, daarom lezen wij van David en Jonathan: Jonathan nu en David maakten een verbond, dewijl hij hem liefhad als zijn ziel, (1 Sam. 18:3).

Ziedaar de grond en de bewijzen van vriendschap tussen God en Abraham, tussen de grote Schepper en Zijn arm schepsel, tussen de hoge God en de arme, nietige zondaar.

TOEPASSING

O! zalig volk, die met Abraham vrienden en vriendinnen zijt van die God, voor wiens heilig aangezicht de volkeren der aarde zijn *als een druppel aan de emmer, en als een stofje aan de weegschaal*.

Maar nu zal de grote vraag zijn, ben ik ook een vriend van God; en zijt gij allen ook vrienden of vriendinnen van God? Zeker, een van beide is waarheid, dit kan niet missen; wij zijn des Heeren vrienden, of wij zijn nog zijn ongelukkige vijanden, want een derde staat is er niet. Kom, wil ik in deze gewichtige zaak eens enige bijbelse eigenschappen zoeken voor te stellen? Wil ik eens zeggen, wat zulke mensen ondervonden hebben, of nog ondervinden, die vrienden des Heeren zijn? Laat ons tot onze bemoediging of ontdekking dan eens letten op de volgende zaken:

Ten eerste. Zij, die vrienden Gods geworden zijn, hebben door de ontdekkende genade van de Geest leren kennen, dat zij van nature met alle mensen vijanden Gods zijn, door de zonde. Wij lezen dat de mens een hater Gods genoemd wordt, (Rom. 1:30), en op een andere plaats lezen wij, dat het bedenken des vleses vijandschap is tegen God (Rom. 8:7), en weer op een andere plaats wordt de mens beschreven als zodanig een, die beiden Jezus en de Vader haat, (Joh. 15:24). Al deze getuigenissen der Schrift zijn vreemde wonderspreuken in de oren van de natuurlijke mens, die van alle ware zelfkennis ontbloot is, want zo kwaad vindt hij toch dat hij niet is. Maar als nu een mens een vriend Gods wordt, dan leert hij eerst zijn vijandschap toestemmen, gevoelen en betreuren.

Ten tweede. Hoewel hij zich als een vijand beschouwt, en van harte belijdt dat hij God door zijn zonde beledigd heeft, wil hij nochtans gaarne een vriend van God worden, en al de wapens van zijn vijandschap voor des Heeren voeten neerwerpen. Hij leert, om zich bij Christus als een arm zondaar aan te melden, en zoekt verzoening en vrede met God en het dierbare bloed des kruises. Hij zoekt zo van Jezus een gelovig gebruik te maken, als de Borg en Middelaar tussen God en de arme zondaar. Al heeft hij maar weinig van het goed der wereld, dat staat hem zozeer niet in de weg, als hij slechts Jezus maar hebben mocht, dat is hem zijn grote hoofdzaak; daarom buigt hij zich al gedurig voor Jezus neer, en al wordt hij gedurig door ongeloof en twijfelingen uit het veld geslagen, zodat hij bijna alle hoop en moed voor een tijd opgeeft, zo tracht hij het toch gedurig te hervatten; als een arme spreekt hij smekingen en worstelt om genade

en verzoening in het Borgbloed van Jezus, en pleit op de toezegging des Heeren aan zondaren gedaan. Ziet, zo laat hij niet los, en neemt voor om niet los te laten voor dat de Heere hem gezegend heeft.

Ten derde. Nog gedurig wordt hij in zijn zondige natuur vijandschap gewaar tegen God en Zijn wegen; en ook juist dit is hem zijn zwaarste kruis en moeilijkste pak, en o zo graag zou hij dit, en ook al zijn zonden uit zijn hart uitgebannen hebben; en daarom smeekt hij die *Geest der uitbranding*, opdat al zijn zonden kon het zijn, maar uit zijn hart mochten worden uitgebrand, en dat de Heere zijn drek en bloedschulden maar mocht verdrijven en afwassen, (Jes. 4:4). Daarom smeekt hij om genade, dat de Heere hem mocht verwaardigen, om alzo aan Hem en Zijn dienst te kleven gelijk een gordel kleeft aan de lenden eens mans (Jer. 13:11), en het is zijn biddende begeerte om met David te kunnen zeggen: hartelijk zal ik U liefhebben, Heere, mijne Sterkte, (Ps. 18:2).

Ten vierde. Niets acht hij een groter eer en voorrecht, dan om met Abraham een vriend van God te zijn. En nu is dan ook zijn hart zo innig verbonden aan dat volk, dat hij als vrienden Gods mag erkennen. Dat volk acht hij hoog en is met David een metgezel van degenen die de Heere vrezen, al zijn ze ook nóg zo arm en veracht bij de blinde wereld.

Ten vijfde. O, zo graag zou hij een blijk van Gods verzoenende gunst aan zijn hart ondervinden! Mocht hij eens geloven dat hij met Abraham een vriend Gods mocht zijn! Mocht hij eens geloven en gevoelen door het geloof, dat zijn ganse schuldenpak (om met Bunyan te spreken) in het graf van Christus mocht gerold zijn! Daarom bidt hij dat de Heere Zijn licht maar over zijn werk doet schijnen, en hij zegt met David: Heere, zeg tot mijn ziel: Ik ben uw Heil, (Ps. 35:3). En hij is gedurig biddende dat hij de zielvernederende, zielheilgende en zieltroostende vriendschap van de Heere toch veel aan zijn ziel mocht genieten en ondervinden.

Ten zesde. Ook is het een onbedrieglijk kenmerk van een vriend Gods te zijn, dat men graag doen wil wat de Heere beveelt in Zijn Wet en Woord. Daarom zei Jezus tot Zijn discipelen: gij zijt mijn vrienden zo gij doet wat ik u gebied, (Joh. 15:14). Nu, dit doet niemand volkomen, maar toch doen Gods vrienden het welmenend en oprecht, en zoeken het meer en meer te doen, onder een gedurig inroepen van Gods genadekracht. Zij zeggen met David: *al uw bevelen van alles heb ik voor recht gehouden, maar alle valse pad heb ik gehaat*, en zeer graag willen zij God oprecht dienen en hun inwendige verandering door een Godgeheiligde wandel naar buiten doen blijken, opdat allen die hen zien en met hen omgaan, hen ook mogen kennen als een zaad dat de Heere gezegend heeft.

Ten zevende. Iemand die vrienden heeft, heeft zich vriendelijk te houden, zegt de wijze Koning (Spreuk. 18:24), alsof hij wil zeggen, die moet toezien dat hij zijn vrienden niet beledigt, opdat de vriendschap niet moge gebroken worden. Daarom zegt hij ook op een andere plaats: die de overtreding toedekt, zoekt liefde; maar die de zaak weer ophaalt, scheidt de voornaamste vriend, (Spreuk. 17:9). Nu, zo is het in het natuurlijke, dat is ter instandhouding van de onderlinge vriendschap; en zouden wij dan ook van een vriend Gods niet mogen en moeten zeggen, dat hij vreest om iets te doen dat zijn hemelse Vriend beledigen zou, en hem zou doen verstoken zijn van de blijken van deze vriendschap aan zijn hart?

Ten achtste. Als een vriend Gods krijgt een ware vrome ook telkens scherpe bestraffingen over zijn afwijkingen, nalatigheid en plichtverzuim. Zo is het in het natuurlijke met getrouwe en oprechte vrienden; daarom zegt Salomo: openbare bestraffing is beter dan verborgen liefde. De wonden des liefhebbers zijn getrouw; maar de kussingen des haters zijn af te bidden, (Spreuk. 27:5,6). En nu, zo is het ook

weer in het geestelijke: omdat de ware vromen vrienden des Heeren zijn, daarom bestraft en kastijdt Hij hen, en laat hen zielenpijn over hun zonden voelen.

Ten negende. Olie en reukwerk verblijdt het hart, also is de zoetheid van iemands vriend, vanwege de raad der ziel, zo lezen wij opnieuw in de Spreuken van Salomo (Spreuk. 27:9); hij geeft ermee te kennen, dat het aan trouwe vrienden eigen is om in duistere gevallen elkaar te raadplegen en elkaar met raad en daad bij te staan. Nu, zo is het ook weer in het geestelijke met de vriend des Heeren; hij raadpleegt de Heere in zijn verlegenheid, hij kent de Heere in al Zijn wegen, vertelt met David de Heere al zijn wegen, en houdt de Heere en Zijn woord steeds voor zijn beste raadgever.

Ziedaar, vrienden! u enige zaken voorgesteld, die de vrienden Gods weleens ondervinden. Indien gij nu met Abraham een vriend Gods zijt, dan zult gij wellicht van deze negen zaken het ene beter kennen dan het andere, maar nochtans over het geheel zal het u toch niet onbekend zijn. Maar ach! de meesten van u zullen nog geen vrienden Gods geworden zijn maar nog vrienden zijn van zonde, van de wereld en van haar begeerlijkheden. En dan zegt Jakobus: *die een vriend der wereld wil zijn, die wordt een vijand Gods gesteld.* En ach! dan zijt gij nog zo ongelukkig, dat het met geen pen te beschrijven is. Wij kunnen niet genoeg medelijden hebben met een natuurlijk mens, die nog nooit als een heilbegerige ziel naar de voet van het kruis gevluht is, om in Jezus' bloed verzoening te zoeken en om Zijn Geest te smeken, om door Hem losgemaakt te worden van de banden der zonde. Ja, zulk een mens is onbeschrijfelijk ongelukkig, en indien gij vraagt waarom? Ik zal het u zeggen:

Omdat hij des Heeren vriend niet is, en omdat de Heere ook niet zijn vriend, maar nog zijn vijand is. En ach, het is immers een nare gedachte als wij in nood, of op een ziekbed, moeten denken dat de Hoge God nog onze vijand is?

Verder, zulke mensen zijn nog zo ongelukkig, omdat zij voor alle zonden en verleidingen bloot staan. Ja, ook wel de rechtvaardige kan zevenmaal vallen, maar toch zal de Heere hem weer oprichten. Maar de goddeloze, ach, wat zien wij menigmaal dat hij van kwaad tot erger voortgaat, achtervolgens dat woord: die vuil is, dat hij nog vuiler worde, (Openb. 22:11). In zijn jeugd leeft menig mens nog zedig en onbesproken, terwijl hij in verdere leeftijd tot allerlei losbandigheid doorbreekt en God laat hen in Zijn rechtvaardigheid los, zodat ze soms droevige ballasten worden in de menselijke maatschappij, en zich zichtbaar rijp maken voor verderf en ondergang.

En dan nog moeten wij zeggen: er komt een eeuwigheid, en die zal het rampzalige ongeluk van een natuurlijk mens voltooien. Het is reeds naar en treurig om hier op aarde te leven zonder ooit een blijk van Gods verzoenende vriendschap aan Zijn hart te ondervinden, nog erger om zonder de goddelijke vriendschap, tegenspoed en verdrukking te verduren; nog erger om als een onverzoende vijand Gods op het doodsbed te liggen; maar wat zou dit alles nog zijn, indien de ziel van een mens maar als de beesten verdween en geheel teniet ging? Maar nu komt er een eeuwigheid, en dan bestaat er geen kans om ooit met God verzoend te worden. Daar, waar de dood u laat daar zal Gods oordeel u vinden. Dan zal God al Zijn roepstemmen en genademiddelen met woeker van u terugeisen, en dan zullen Tyrus en Sidon een verdraaglijker lot hebben dan gijlieden, omdat u zo honderdmalen is toegeroepen: „Och buigt toch aan de voet van het kruis neer! Blijft toch geen vijand van uw Schepper; want wij bidden van Christus wege, laat u toch met God verzoenen!”

Nu dan, o mens! zo wie oren heeft om te horen, die hore nog heden wat de Geest tot de gemeente zegt! En wat zegt de Geest tot de gemeente? Hij zegt: Wie is slecht? hij kere zich herwaarts, (Spreuk. 9:4). Hij zegt: Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, (Jes. 45:22). Hij zegt: dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken (1 Tim. 1:15).

Hij zegt: waar de zonde meerder geworden is, daar is de genade veel meer overvloedig geweest, (Rom. 5:20). Nu zondaar, wat denkt u van al deze vriendelijke woorden, die Gods Geest tot de gemeente spreekt? Hebt gij niet een woord op dit alles terug te zeggen? Och, mocht het de taal van de verlegen bruid zijn, daar zij tot de Heere roept: trek mij, en wij zullen u nalopen, (Hoogl. 1:4). Mocht het eens met u worden: „Heere Jezus ontferm u mijner! Bekeer mij, genees mijn ziel, verzoen mijn schulden! Ik verzeker u, als gij zo nog eens als een arm heilbegerig zondaar begon te roepen, als gij uzelf eens als een vijand bij de genadetroon leerde aanklagen en om de verzoenende vriendschap van de lieve Jezus begon te roepen, dan zouden wij verblijd over u worden, en de Heere zou zich over u ontfermen en uw ziel genadig zijn.

Eindelijk. Gij volk des Heeren! Zulken kunnen wij geen vrienden des Heeren noemen, die de gronden van vriendschap in zichzelf zoeken en menen te vinden, en langs een weg van werkheiligheid denken zalig te worden; maar gij die op Jezus leunt en door Jezus en Zijn bloed alleen uw rechtvaardigheid gezocht hebt, en die nu ook Hem zo gaarne zoudt willen dienen, en, was het mogelijk, volmaakt liefhebben: gij zijt met Abraham een vriend of vriendin van God geworden, ofschoon u de zaak wel eens zó groot en wonderlijk voorkomt, dat gij het nauwelijks en niet als met veel strijd geloven kunt. Gij dan, vrienden en vriendinnen des Heeren! laat mij toe, om u nog kort tot een besluit, het volgende voor te houden.

Ten eerste. O, onbegrijpelijk wonder! die God is uw vriend geworden; die God, die u niet nodig had, aangemerkt als mens, en veel minder aangemerkt als zondaar. En toch moogt gij met de bruid zeggen: Zijn genegenheid is tot mij, (Hoogl. 7:10). En de Heere zegt van u: mijn lust is aan haar, (Jez. 62:4.) O! deze taal des Heeren is zo wonderlijk, dat een arm zondaar het hier nooit doorzien of begrijpen kan. De gehele eeuwigheid zal er toe nodig zijn om deze zaak recht te bewonderen: Des Heeren lust en genegenheid tot u, die toch in uzelf niet anders zijt dan een klomp van zonde en blindheid. Dit is een zaak, die wij aan de overkant van het graf pas recht bewonderen zullen.

Ten tweede. Gij zijt een vriend van God, en God is een vriend van u. Och, wat is dit voor u een troost in lijden en krankheid, of onder het gemis van aardse vrienden of andere wederwaardigheden. Trouwens, hoe donker het er ook voor u moge uitzien, uw hemelse Vriend is altijd met uw lot bewogen; want in al uw benauwdheid is Hij met u benauwd, (Jes. 63:9). En Hij mag al toelaten, dat het water bij u aan de lippen komt, maar ook dan zal Hij u uithelpen en uw ziel vertroosten en zorg dragen, dat u alles moet medewerken ten goede.

Ten derde. De Drie-enige God is uw bestendige vriend geworden. Welk een troost is dat voor uw ziel, bij de smartelijke gewaarwording van uw zondige zwakheden. Ik weet het, het doet u leed, dat gij nog zo dagelijks struikelt. Maar uw Vriend weet wat van Zijn maaksel te wachten is, gedachtig zijnde, dat ze stof zijn, (Ps. 103:14). Hij zal u om uw zondige zwakheden niet verwerpen, want Hij schouwt niet aan de ongerechtigheid in Jakob, ook ziet Hij niet aan de boosheid in Israël, (Num. 23:21).

Ten vierde. De Heere is uw Vriend, en dat is ook u een troost bij het vooruitzicht van uw naderende dood en de eeuwigheid. Of meent gij dat God Zijn vrienden zal verlaten op het doodsbed? Nee, als al uw vrienden u zullen moeten verlaten, zal deze hemelse Vriend u bijstaan, *uw dood zal kostelijk zijn in de ogen des Heeren*, en zal voor u de weg zijn om u eeuwig bij uw Vriend in de hemel te brengen.

Ten vijfde. De Heere is uw Vriend, en eeuwig zal Hij uw Vriend blijven, en nooit zal Hij u om uw trouweloosheid verwerpen; want de genadegiften en roeping Gods zijn onberouwelijk, (Rom. 11:29). Nochtans is het niet weinig te bejammeren, dat gij in zoveel opzichten zo trouweloos en liefdeloos voor het aangezicht van deze Vriend

verkeert, zodat men u wegens uw gedrag de vraag wel mag voorhouden, die Absalom aan Husai deed, namelijk: is dit uw weldadigheid aan uw vriend? (2 Sam. 16:17). Hoe menigmaal wordt het Woord Gods verkondigd, en dan zit gij te slapen, of gij zit lusteloos, oneerbiedig, en met verstrooide en aardsgezinde gedachten. Ach vromen! *Is dit uw weldadigheid aan uw Vriend? Zult gij dit de Heere vergelden, gij dwaas en onwijs volk?* Hoe menigmaal zijt gij dodig, aardsgezind, en vervuld met onmatige gehechtheid aan het goed van deze wereld, zodat gij weinig bezit van die ware vreemdelingsgestalte, die u als Christen betaamt. *Is dit uw weldadigheid aan uw Vriend?* Is dat het wandelen met de aarde onder uw voeten, met Jezus in uw hart en met de hemel in uw oog, gelijk het uw roeping is? Hoe menigmaal zijt gij verlegen voor de mensen, en schaamt u Zijner, die Zich uwer niet schaamde toen Hij aan de geselpaal stond. Lauwheid en liefdeloosheid doet zwijgen waar gij nodig spreken moest, en spreken waar gij nodig behoorde te zwijgen. *Is dit uw weldadigheid aan uw Vriend?* En uw ijdele taal, en uw ondankbaarheid, en uw . . . ja al uw zondige ongestalten, *is dit uw weldadigheid aan uw Vriend?*

Och, dat wij allen ons recht schamen mochten voor de Heere, zoekende verzoening bij Jezus, en richtende op onze trage handen en slappe knieën!

De Heere geve ons daartoe Zijn genade, en zegene voorts dit gebrekkige, tot Zijn eer en ons heil, om Zijns Zoons wil!

VIERDE OEFENING

Oefening over Openbaring 21:4

VOORAFSPRAAK

Wij lezen 2 Kon. 13:19: Toen werd de man Gods zeer toornig. Wij vinden daar gesproken van een man Gods, van een man Gods die toornig werd, en van een man Gods die *zeer* toornig werd. En nu vragen wij hier: staat het wel *zeer* fraai, als een man Gods *zeer* toornig wordt; zou die toorn een geheel zondeloze en heilige toorn geweest zijn; of liever, een kenmerk van het menselijke bederf, ook zelfs nog in een oude man Gods, die hier op zijn doodsbed lag, en dus gereed om zo, wellicht over een zeer korte tijd, de zalige hemel in te gaan? Ik voor mij durf het niet te wagen een grondig antwoord op deze vragen te geven, nochtans moet ik zeggen, dat die woorden mij onlangs zo wonderlijk in de oren klonken, een man Gods en toch een toornig man Gods; en ik kreeg uit deze woorden aanleiding, om mijn gedachten te laten gaan over het algemeen gebrek, dat zelfs een man Gods hier op aarde blijft aankleven tot op zijn sterfbed toe. Daarbij begon ik na te denken over enkele mannen Gods, of ook wel godvruchtige vrouwen, die ik gekend had en die nu al voor de troon zijn, en die ook zelfs op hun ziek- en sterfbed, nog door een kwaad en ongeduldig humeur, de ellende van hun zielen openbaarden. Ach, dacht ik, wat is de mens toch! Wat kleeft de boosheid ons allen toch steeds aan, totdat wij onze laatste adem op het doodsbed uitblazen. Nu eens zijn wij toornig daar wij zachtmoedig en verdraagzaam behoorden te zijn; dan weer kleeft onze ziel te zeer aan de vergankelijke dingen, terwijl wij maar als vreemdelingen dwars door de wereld heen moesten trekken, en ons met een paar voet grond als eigendom moesten tevreden stellen; en op een andere tijd, zijn wij loon, vadzig en biddeloos als wij ijverig, biddende en wakende behoorden te zijn. Ach, wat komt er toch weinig van ons terecht! en wat is het met onze christelijke daden, vruchten en werkzaamheden toch, zoals de Heere ergens zegt: men zou ze kunnen wegblazen, (Mal. 1: 13).

Maar ik hoop, er zal nog eenmaal een betere tijd komen. Ja goed, maar wanneer? Nog hier op aarde? nog terwijl gij leeft binnen de palen van deze onzekere tijd? Ja, gij moogt en moet er biddende naar staan, om toch nader en nauwer aan de Heere verbonden te worden, en oprechter en teerder voor Hem te leven; en ik zou ook niet geloven, dat gij een bekeerd mens zijt, als het u om het even was hoe gij leefde, en als de ongestalte van uw hart en wandel, u geen blijvende strijd en smart veroorzaakte; en toch zullen wij altijd onszelf blijven tegenvallen tot aan onze dood toe. Door zonde, door verzoeking, door inwendige donkerheid, door de menigvuldige moeilijkheden en smarten, die gevolgen der zonde zijn, blijft ons leven hier steeds ellendig, en geeft ons een gedurige aanleiding tot zuchten en klagen: en eerst aan de overkant van het graf zal de Christen bezitten en genieten, wat Hij hier zoekt en begeert.

Ik denk weleens van de aartsvaders, die vóór de zondvloed in de eerste wereldeeuwen leefden, en die toen zeven, acht en negen eeuwen oud werden, als die vroeg de hemelweg leerden kennen en jong bekeerd werden, dan hadden zij vele eeuwen achtereen gelegenheid om zichzelf tegen te vallen, en mij dunkt, wat zullen ze blij geweest zijn, als ze na zoveel moeilijkheden en teleurstellingen, eindelijk in de hemel

binnen kwamen; ja ook, wat zal het voor ieder Christen een gewin zijn, als hij de aarde eens eenmaal voor de hemel zal verwisselen. Hiervan thans iets nader.

Tekst: Openbaring 21:4 *En de dood zal niet meer zijn.*

A. *Eerst* zullen wij spreken over den dood, die hier heerst en ook ons allen bedreigt wordt.

B. *En dan* over de gelukzalige staat van het nieuwe Jeruzalem, waar de dood niet meer zijn zal.

A. De dood is geen gevolg van de natuur, gelijk de dood der redeloze dieren, die voortgebracht zijn om gevangen en gedood te worden, gelijk de apostel Petrus ons leert, (2 Petr. 2:12). Maar onze dood is een gevolg van de zonde, waartoe de duivel ons in het paradijs verleid heeft, die daarom een mensenmoorder genoemd wordt, (Joh. 8:44). De dood werd op de zonde bedreigd (Gen. 2:17), en na de val is ons doodvonnis uitgesproken en voorgelezen (Gen. 3:19). De dood wordt daarom genoemd een bezoldiging of welverdiend loon der zonde, (Rom. 6:23.) Door één mens is de zonde in de wereld gekomen, en door de zonde de dood, (Rom. 5:12).

De dood kan men op bijbelse gronden aanmerken in drie opzichten:

Vooreerst, er is een geestelijke dood, die vervreemding van God, die dodelijke onmacht ten goede, die natuurlijke vijandigheid van goddelijke en geestelijke dingen, gepaard met hardnekkige onverschilligheid omtrent zijn geestelijke en eeuwige belangen, waardoor de mens zorgeloos in zijn zonde leeft, en doorgaans het meest onverschillig is, als hij in de kerk zit, of met de Bijbel in de hand; en waardoor hij het meest opletend en aandachtig is als hij zijn geld telt, of op de markt staat, of in de komedie zit, of zich opschikt om zich in de wereld te vertonen.

De meeste belijders en kerkgangers van onze eeuw zijn aan die geestelijke dood onderworpen. Hoort maar hun gesprekken als zij pas buiten de kerkdeur zijn, wanneer het doorgaans meer schijnt of ze van een verkoping, dan of zij uit een godshuis komen. Wilt gij meer kenmerken van de geestelijke dood? Denkt dan om de volgende dingen, zoals: het liegen en bedriegen, en oneerlijk zijn in handel en wandel; het spotten met de godsdienst en met ernstige godvruchtige mensen; het wroeten en zorgen alleen voor de tijd; het kwalijk besteden van de dag des Heeren; het berusten in enige koude plichten, zonder de Heere Jezus te kennen en te zoeken als grond van zaligheid; het oneerbiedige en harteloze opzeggen der gebeden; het hoog en groot denken van zijn eigen wijsheid en bekwaamheid. Ziet, dit alles en nog veel meer, zijn de tekenen van de geestelijke dood.

Maar heeft die geestelijke dood zijn grond wel in de Bijbel? Ja zeker! Paulus spreekt immers van mensen die levend gestorven zijn (1 Tim. 5:6) en Jezus zegt: laat de doden hun doden begraven, (Matth. 8:22). Daarom wordt de waarachtige bekering ook genoemd, een opstaan uit de doden (Ef. 5:14), en op een andere plaats zegt Jezus: de doden zullen horen de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben zullen leven, (Joh. 5:25).

Dan is er *ten tweede* een eeuwige dood, ook wel genoemd, een beschadigd worden van de tweede dood (Openb. 2:11), of een geworpen worden in de poel van vuur en sulfer, welke is de tweede dood, (Openb. 21:8). Deze tweede dood, is die eeuwige scheiding van God en van alle gelukkige mensen, dat smart lijden in de vlam, dat neerzinken in de buitenste duisternis, daar wenig der ogen is en knersing der tanden, daar de arme mensen de braambos zullen gelijk zijn en eeuwig zullen branden zonder

immer verteerd te worden, en daar hun worm niet sterft en het vuur niet wordt uitgeblust tot in alle eeuwigheid.

Deze eeuwige dood is voorzeker het verschrikkelijkste van alle verschrikkelijke dingen. Wij zijn wel eens krank geweest, en hebben wel eens bange slapeloze nachten en moeilijke dagen op ons ziekbed doorgebracht; wij hebben in die bange nachten de uren wel eens moeten tellen, en dan scheen ons zulk een nacht wel eens toe bijna een week lang te zijn. Ach, hoe moeilijk viel ons zulk een bang en pijnlijk ziekbed! En toch duurde onze krankheid immers geen acht en dertig jaren, gelijk wij lezen van die man, die zovele jaren in het gasthuis te Bethesda krank gelegen had, en evenwel zei Jezus immers tot die man, nadat hij hersteld was: *zie toe, en zondig niet meer, opdat u niet wat ergers geschiede!* De eeuwige dood is dus wat ergers dan een krankheid van acht en dertig jaren, en ook wat ergers dan een eenzame opsluiting voor ons ganse leven in een akelige gevangenis.

Gelukkig, wij zijn nog in de hel niet, waar duizenden van onze medezondaren zich toch reeds hopeloos bevinden. Wij worden nog ernstig gewaarschuwd voor de eeuwige vlammen van dat helse vuur, opdat wij leren mochten de weg naar de hel te vermijden, en het pad naar de hemel te verkiezen. Paulus predikt ons nog: wij leren een iegelijk mens en wij vermanen een iegelijk mens, opdat wij zouden een iegelijk mens volmaakt stellen in Christus Jezus, (Col. 1:28). Jezus roept ons nog toe: wendt u naar Mij toe en wordt behouden, (Jes. 45:22). God zweert nog geen lust in onze dood te hebben, (Ezech. 33:11). Ach, laat ons dan voor God op onze knieën vallen, Jezus tot Borg, Middelaar en Koning aanroepen en verkiezen, en ons onbepaald aan de dienst van de zalige God verbinden met ons ganse hart en voor altoos; opdat wij de welverdiende straf mochten ontkomen, en met Gods kinderen eenmaal de heerlijkheid mogen ingaan.

Eenmaal houdt de tijd van kiezen en zoeken, de tijd van waarschuwen en vermanen, de tijd van Wet en Evangelie voor altoos op, want er is *ten derde*, ook een terugkeer van de geest tot God, en een neerdaling van het lichaam in het donkere graf.

De tijdelijke dood is het lot van alle mensen. De wijze sterft zowel als de zot, (Pred. 2:16). De geest der vorsten wordt als druiven afgesneden, (Ps. 76:13). De mens die in waarde is, blijft niet; hij wordt als de beesten, die vergaan, (Ps. 49:13). De dood wordt daarom genoemd, de weg der ganse aarde (Joz. 23:14), en het graf, een huis der samenkomst van alle levenden, (Job 30:23).

Het is toch een wonderlijke en geduchte gedachte: de gehele stad Amsterdam moet spoedig leeg sterven; Parijs en Londen, met al de duizenden die daar binnen zijn, liggen spoedig in de groeve der vertering. Als ik in de kerk zit, moet ik denken: die man die daar roept van de preekstoel, zijn mond moet spoedig zwijgen; de voorzanger aan de lessenaar, de hoorders, rijk en arm, mannen, vrouwen, jongelingen en dochters, een schare wellicht van enige honderden en ikzelf vooral niet uitgezonderd, over vijftig jaren zijn er wellicht geen zeven van dit hele getal meer overgebleven, maar wij zijn vertrokken naar de eeuwigheid, en ons zielloos overschot ligt heel of half verteerd in het eenzame graf. Ga ik reizen met de spoortrein, en zit ik hier of daar in een stationswachtkamer, waar de mensen als mieren door elkaar wemelen, waar zo druk geredeneerd wordt, en zoveel gelach en gezang is, dat ik nauwelijks in staat ben om mijn eigen woorden te verstaan, dan moet ik denken: al deze mensen zijn reizigers naar verschillende plaatsen, binnen en buiten mijn vaderland, maar spoedig reizen zij allen toch, en ik met hen, naar dezelfde plaats, naar het graf, waar de kleine met de grote is, en de knecht vrij van zijn heer, (Job 3:19). En voor hoe weinigen wellicht uit deze grote menigte, zal het graf een geheiligde rustplaats, een slaapstede zijn geheiligd en gezegend door de begrafenis van Christus; en, behoort ik nu tot die weinigen? Ach!

deze vraag moet ik mij toch gedurig voorstellen, want hoewel de dood algemeen is, zo is toch geenszins ook de zaligheid algemeen, maar *de poort is eng en de weg is smal, die ten leven leidt*.

Merk verder op, dat de tijdelijke dood vreselijke verwoestingen aanricht in families en geslachten. Salomo zag onder de zon de tranen der verdrukten die geen trooster hadden, (Pred. 4:1). Denk aan die profetenweduwe die moest klagen over het droevige verlies van haar Godvrezende man (2 Kon. 4:1), aan de weduwe te Naïn, die wenende volgde achter de baar en het lijk van haar enige zoon (Luk. 7:12-15), aan Job, David en Jakob, en zovele anderen, die zulke smartelijke verliezen te betreuren hadden, en aan zovele ouderloze wezen, weduwen en anderen, die het verlies betreuren van iemand die zij meenden geheel niet te kunnen missen, en die toch van hun harten gescheurd zijn door de onverbiddelijke dood.

Maar maakt die dood zulke grote verwoestingen, niet minder moet het worden opgemerkt, dat hij doorgaans zeer onverwachts komt als een dief in de nacht. Hoe nodig dus te waken en te bidden. Hoe nodig om met David te vragen: Heere, maak mij mijn einde bekend, en welke de mate mijner dagen zij (Ps. 39:5), en met Mozes: Leer ons alzo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen, (Ps. 90:12). De plannen die wij hier maken, verdwijnen doorgaans als rook in de wind, en als de tijd komt, waarin wij onze plannen dachten uit te voeren, dan is men wellicht bezig met de bestelling van onze begrafenis.

Nog eens: die tijdelijke dood is vreselijk voor een mens, die zijn gezonde dagen gesleten heeft in de dienst der wereld. De rijke man stierf, en hief zijn ogen op in de hel, zijnde in de pijn. En van elk onbekeerd mens staat er: tot in eeuwigheid zullen zij het licht niet zien, (Ps. 49:20). Maar daar tegenover is de tijdelijke dood gelukkig en zalig voor degenen, die in waarheid aan God verbonden zijn. Hun dood is een kostelijke dood, dan worden zij ontbonden van zonden en zorgen, gaan rusten naar het lichaam in een gezegend graf, en naar de ziel in het hemels paradijs. Nochtans is de moed en troost van Gods volk in hun heengaan zeer verschillend, gelijk nader blijken zal.

Sommigen van Gods kinderen gaan vol moed en troost de hemel binnen gelijk de oude Simeon; en Job, die het hier moe werd, hij was zat van dagen, (Job. 42:17). Hij had hier zoveel goed en kwaad gezien, zoveel zoet en bitter geproefd, en zoveel allerhande zielenstanden ondervonden, dat hij nu eindelijk maar eens verlangend werd om te verhuizen. Zo is ook David gestorven in de volle verzekering van zijn zaligheid, anders had er immers niet van hem kunnen gezegd worden dat hij stierf oud en zat van dagen, zat van eer, (1 Kron. 29:28).

Anderen leunen door het geloof op Jezus en pleiten op de beloften, hoewel zonder veel gevoelige verzekering. Zij pleiten op Hem, die volkomen kan zalig maken allen, die door Hem tot God gaan, alzo Hij is en blijft een voorbidder van ellendigen; zij pleiten op de liefde Gods in Christus voor een iegelijk die gelooft, en op dat dierbare bloed der verzoening, dat een volle losprijs is voor ellendige zielen. Zij houden al stervende Jezus in het oog, die gekomen is om op te zoeken en zalig te maken dat verloren was, en zeggen zo al hopen, en pleitende, en biddende, al is het ook zonder gevoelige verzekering met David: Heere, doet zoals gij gesproken hebt (2 Sam. 7:25), en zetten zo de Heere eerbiedig en vrijmoedig vast op Zijn eigen woord.

Maar anderen, als ze sterven, moeten met de twijfelmoedige Heman een sprong in het donkere doen, gelijk ik wel eens gedaan heb in een droom, toen ik droomde dat ik op een hoge toren of steilte stond, met een onpeilbare, ijselijke diepte onder mij. Ik dreigde te vallen, maar hield mij enigen tijd vast zo goed ik kon; eindelijk weigerde mijn vermoeide en zwakke hand mij langer te houden, en ik werd vrezende en

bevende genoodzaakt om mij te laten vallen, en mij aan de ijselijke diepte over te geven, angstig vrezende van tegen de muur van een huis, of op de harde straatstenen verpletterd te worden. Ik viel, ik viel angstig, ik viel gillende van benauwdheid, en moest mij toch aan de donkere afgrond overgeven. Maar ziet! in plaats van op een steen vermorzeld te worden, schrok ik wakker, en vond mijn ganse lichaam gewikkeld in de veren van een zacht bed. Aangename en verrassende uitkomst! Heerlijke en vertroostende teleurstelling! Gelukkig de oprechte, aan Jezus verbondene ziel, al is hij dan ook zo ongelukkig, dat hij door de donkerheid naar het eeuwige licht moet reizen. Jezus is toch gekomen, ook om te verlossen al degenen, die met vrees des doods, door al hun leven der dienstbaarheid onderworpen waren, (Hebr. 2:15).

Voor zulke zielen is de dood de laatste storm, maar ook een hevige storm. Ach, met recht zegt de Apostel: *de laatste vijand die te niet gedaan wordt, is de dood*. Maar wel degelijk is de dood een vijand, en als wij bekeerde mensen zijn, dan dunkt mij, mogen wij wel verlangen, dat de laatste vijand zijn werk aan ons maar haastig mocht doen, opdat wij maar een korte tijd in de laatste strijd mogen verkeren. Ik heb al menigmaal het sterven bijgewoond en aangezien, maar mij dunkt, die scheiding van ziel en lichaam gaat doorgaans niet zeer gemakkelijk en gaat menigmaal met veel strijd en moeilijke stuiptrekkingen gepaard.

B. Maar nu dan onze *tweede* hoofdzaak, de gelukkige staat van Gods kinderen hiernamaals, waar de dood niet meer zal zijn. Hierover zullen wij de volgende dingen kort opmerken.

Ten eerste. De geestelijke dood zal daar niet zijn. En nu, die geestelijke dood waren Gods kinderen ook hier reeds ontgaan; en toch, wat hebben zij er nog lelijke littekenen van, en wat een onaangename graf reuk wordt nog telkens aan hen vernomen. Traagheid, luiheid, dorheid onder de plichten, zijn dat geen lelijke overblijfselen van den geestelijken dood? Ik heb de vromen weleens zodanig koud en achteloos gezien onder de middelen der genade, dat ze van slaap bijna van de bank vielen, of dat ze in andere dingen de koudheid en liefdeloosheid van hun harten maar al te zeer openbaarden. En wat zijn ze menigmaal stijf en ondankbaar onder het genot van Gods dierbaarste zegeningen, ontevreden bij de minste tegenspoed, zelden met Gods weg en handelingen recht verenigd, menigmaal ongelovig en biddeloos, nimmer zo arm en ootmoedig, nimmer zo zachtmoedig, verdraagzaam en hemelsgezind als hun betaamde als duur gekochten en verlost door het bloed des Lams. En nog meer, wat kunnen ze met alle genade in een droevige, afgezakke toestand geraten, en aan de wereld gelijkvormig worden, of in aanmerkelijke zonden vallen, zodat ze geheel op de geestelijke doden beginnen te lijken gelijk weleer het geval was met Noach, David, Asa, Petrus en anderen. Maar nu, het gevaar van te vallen zal in de toekomst geheel zijn opgehouden, en al de gebreken en ongestalten van hart en wandel, zullen dan ook volkomen en voor altijd een einde hebben genomen. Dan zal het hart altijd brandende zijn van liefde meer nog dan het hart van Cleopas en zijn vriend op de weg tussen Jeruzalem en Emmaus. Dan zullen zij God volmaakt kennen, en al de geheimen van de verzoeningsweg volkomen kunnen doorzien. God en hun medegelukzalige broeders en zusters zullen zij op volmaakte wijze eeuwig liefhebben. En, was de blijdschap in God bij David reeds eenmaal zo groot, dat hij het huppelen en springen niet laten kon, maar dat hij huppelde en sprong uit al zijn macht voor de Ark des Heeren, wat blijdschap zal dan eenmaal de harten der gezaligden vervullen, als zij wandelingen zullen hebben voor de Troon van God, en in die rust zijn ingegaan, waar hun zielen hier menigmaal naar verlangden.

Ten tweede. En zullen al overblijfselen van de geestelijke dood voor eeuwig uit hun harten zijn, dan zal ook het nadelig en verleidelijk gezelschap van de geestelijke doden daar ophouden. Alle vrienden zullen dan binnen, en alle vijanden zullen dan buiten zijn. Daar zal geen Potifars vrouw meer zijn om Jozef tot onreinheid te verleiden. Daar zal geen farao meer zijn om Mozes en gans Israël te verdrukken en te vervolgen, en geen Saul om David naar het leven te staan. Daar zal geen wachtmeester meer aan de poort van Benjamin staan, om Jeremia te grijpen en in een modderkuil te werpen, en geen vijanden om Paulus te geselen en te stenigen. Daar zal geen roekeloos gezelschap meer zijn, om voor de oren van Gods kinderen te spotten, te vloeken en te lasteren, zoals zij hier dikwijls met smart moeten horen. Duizenden mensen hebben hier hun dierbaar leven verloren op de brandstapels en schavotten, zijn op pijnbanken gebracht, in akelige gevangenissen opgesloten, of voor de wilde dieren geworpen, of op roosters gebraden, of op andere wijze moorddadig omgebracht, nergens anders om, dan omdat ze God dienden, Christus beleden en met de stroom van de wereld, en de geest van de tijd niet mee konden noch wilden gaan. Dat zal in de toekomst geen plaats meer hebben, dan zal het ganse gezelschap, al de inwoners van het hemelse vaderland, God dienen in de allernauwste vereniging en met de zuiverste liefde; en van de farao's, en de Nebukadnezars, en de Herodessen, en de Nero's kan de Christen met onze Catechismus zeggen: Jezus zal al Zijn en mijn vijanden in de eeuwige verdoemenis werpen, maar mij, met al de uitverkorenen, opnemen in de eeuwige blijdschap en heerlijkheid.

Ten derde. Daar zal de eeuwige dood niet zijn: niets van een ongerust en knagend geweten, noch van de toorn Gods zal daar worden ondervonden. Een bekeerd mens is nooit in de hel geweest, maar heeft hier toch wel eens *iets* van de hel in zijn gemoed ondervonden; hij was hier van de rechterlijke straffen vrij, maar heeft niettemin de Vaderlijke straffen ondervonden. Wat zou het anders beduiden als er staat: Hij geselt een iegelijk zoon, die Hij aanneemt? (Hebr. 12:6). Welk een smart had David in zijn binnenste toen Hij van de Heere was afgeweken, en toen hij onder de verbergingen Gods moest klagen: Uw hand was dag en nacht zwaar op mij; mijn sap werd veranderd in zomerdroogten (Ps. 32:4), en mijn gebeenten zijn uitgebrand als een haard. Mijn hart is geslagen en verdord als gras, zodat ik vergeten heb mijn brood te eten, (Ps. 102:4,5). Maar nu, dat zal in de eeuwigheid zo niet meer zijn; de zonde weg zijnde, zal ook de hemelse Vader nooit Zijn ongenoegen aan Zijn kinderen tonen, maar hen eeuwig Zijn liefde, goedertierenheid en zoete nabijheid doen ondervinden.

Ten vierde. Ook de tijdelijke dood zal daar niet meer zijn, noch haar beginsels en voorboden, zoals: ziekte, honger, oorlog, verzwakking en ouderdom, en andere kwalen en onheilen, die dikwijls de dood tot gevolg hebben. Jakob zal daar niet meer hinkende zijn, noch Izak blind. Daar zal geen dochter Abrahams meer zijn, die zo krom was, dat zij in achttien jaren tijd zich ganselijk niet kon oprichten, (Luk. 13:11). Timotheus zal daar niet meer klagen over een zwakke maag, en geen wijn meer nodig hebben voor zijn menigvuldige zwakheden; David zal daar niet meer hoeven te zeggen: *mijn darmen zijn vol verachtelijke plagen*. Mirjam zal niet meer melaats zijn, en Hizkia niet meer krank tot stervens toe. Ook zal de dood in dat zalig gezelschap de een van de ander nooit scheiden. De profetenweduwe zal daar niet meer hoeven te zeggen: *Uw knecht, mijn man is gestorven*, en enige godvruchtige mannen, zullen daar geen Stefanus meer hoeven ten grave te dragen. David behoeft daar niet meer te wenen achter de baar van Abner, noch de dood van zijn zielenvriend Jonathan te bewenen. Dat ganse gelukzalige gezelschap zal eeuwig ongeschonden blijven. Wanneer de zonden als oorzaak weg zijn, zal ook de dood en het graf, als gevolg van die oorzaak, voor eeuwig weg zijn.

TOEPASSING

Laat ons tot onze lering de volgende dingen opmerken.

Ten eerste. Wat een plaats der ellende is toch deze wereld, het land, dat wij en alle mensen tegenwoordig bewonen! Door één mens is de zonde in de wereld gekomen, en door de zonde de dood. Van Saul werd gezegd dat hij zijn duizenden versloeg, en David zijn tienduizenden, maar de dood verslaat zijn tienmaalhonderdduizenden, en ontziet noch arm noch rijk, noch oud noch jong, noch bedelaar noch vorst, en zal ook eenmaal en spoedig ons allen neervellen.

Als alle kerkhoven en begraafplaatsen op de gehele aarde, eens naast elkaar gelegen waren, hoeveel bunders land, ja hoeveel uren gaans in 't rond, zou het dan toch wel zijn, waarop of in, niets te vinden was dan gehele stapels doodshoofden en mensenbeenderen. En hoeveel duizenden vinden dan nog hun graf in de zee, die ook in de jongste dag bij duizendtallen haar doden zal wedergeven. Die dood, als verschrikkelijk gevolg van de zonde, wat heeft die ons al tranen uit de ogen geperst, toen onze lieve ouders, echtgenoten, kinderen, vrienden of betrekkingen van onze zijde zo jammerlijk werden weggerukt en van onze harten gescheurd. Ach! wij gedenken nog de dag of nacht van het sterven van degenen, die ons zo dierbaar waren als onze eigen zielen, toen wij samen rondom het sterfbed stonden en met ons allen de dood niet keren konden. Wat werd het toen openbaar dat de arme mens geen tegenweer heeft in deze bange strijd, en dat wenen en bidden niet meer helpt als het klokje slaat, en het bestemde uurtje gekomen is, dat in de raad van God tevoren bepaald was. Wij gedenken nog de dag der begrafenis van onze lieve ouders, echtgenoten of kinderen, toen hun zielloos overschot uit onze woning werd weggedragen, en toen nog voor de laatste maal het deksel van de kist werd afgenomen, opdat wij nog gelegenheid zouden hebben onze droevige ogen voor de laatste keer te wenden naar dat verbleekte aangezicht van onze lieve betrekkingen, waarna de schroeven werden dichtgedraaid, en wij moesten denken, nu zie ik hem of haar niet meer, dan na verloop van enige jaren voor de Rechterstoel van Christus. Wij volgden de baar tot aan de grafkuil, zagen de kist langzaam in de diepte neerdalen, hoorden de aarde op de holle planken van de kist een akelig geluid geven, toen de dragers elk met hun schop aarde de kist bedekten, en moesten toen naar het sterfhuys terugkeren. En nu, diegenen van onze betrekkingen, die nog overgebleven zijn, moeten spoedig ook weg, en wij met hen, en wie van ons zal nu de eerste zijn? Dat is God bekend, maar allen moeten wij sterven; ons doodvonnis is in het Paradijs reeds geveld, en de kentekenen en voorboden van de dood, zij beginnen zich hoe langer hoe meer in onze lichamen te openbaren. Als wij een halve eeuw, of iets minder of meer geleefd hebben, beginnen onze ogen reeds te verdonkeren, onze voeten weigeren zoveel uren te wandelen als wij vroeger zeer gemakkelijk in één reis doen konden, onze maag kan allerlei spijzen zo goed niet meer verteren als voorheen, wij zijn misschien een weinig doof geworden, wij beginnen wat over reumatiek te klagen, te klagen ook dat ons geheugen ons ontrouw wordt, en nog al meer ongestalten openbaren zich in ons lichaam en in onze geest, en dit alles roept ons toe, dat wij met een snelle gang, van wind en stroom af, naar het graf heenvaren. Doet hierbij, de moeilijkheden en zorgen, die wij hier in dit jammerdal moeten ondervinden, moeten wij dan niet zeggen, dat deze wereld door de zonde een plaats der ellende is?

Ten tweede. Maar oneindig meer zal de hel een plaats der ellende zijn. Van den hemel kan gezegd worden: *de dood zal daar niet meer zijn!* Maar van de hel moet in tegendeel gezegd worden: *daar zal in eeuwigheid geen leven zijn!* Al wat hier het

verblijf van de sterveling op aarde veraangenaamt, zal daar voor eeuwig weg zijn. Eeuwig zal de worm der consciëntie knagen; eeuwig zal het berouw van de verzuimde tijd de arme ziel pijnigen; eeuwig zal de toorn en gramschap Gods gevoeld worden, en de haat der helse geesten; eeuwig zal daar de vlam opgaan van het onuitblusselijk vuur. Zal daar dan wel leven, wel rust, wel troost en vermaak zijn? En toch zal ook van die plaats moeten gezegd worden, dat er ook de dood niet meer zijn zal. Niemand zal daar kunnen sterven; altijd zullen de verdoemden blijven leven, zij zullen de dood zoeken en begeren, maar de dood zal van hen vlieden, zij zullen de dood niet vinden. Als de arme mens hier op aarde ten einde raad is, als hij niets meer weet uit te denken om zijn staat of eer te redden, en in de diepste nood en wanhoop verkeert, dan zoekt hij menigmaal zijn troost bij de dood, en maakt door de strop, of door de stroom, of op een andere wijze, een einde aan zijn ellendig en wanhopend leven. Maar in de hel is geen weg of middel om zich van het leven te beroven. Die daar inkomt, blijft er eeuwig, en moet eeuwig smart lijden in de vlam.

Ten derde. Laat ons dan biddend zoeken het nare verderf te ontvlieden, en een plaats te krijgen in dat vaderland, waar de dood niet meer is.

Wij leven nog, terwijl duizenden anderen reeds korter of langer dood en weg zijn; en wij leven nog onder de bediening van wet en evangelie; de Heere laat ons nog getrouw waarschuwen voor die hete en eeuwig brandende vlammen der helse verdoemenis, en ons vermanen om toch voor onze arme zielen het beste deel te kiezen. De Heere is heilig en rechtvaardig, en zal de schuldige geenszins onschuldig houden; maar Hij is zó barmhartig en goedertieren, dat David zich uit de volheid van zijn hart genoodzaakt vond, om in de honderd zes en dertigste Psalm, wel zes en twintigmaal achtereen uit te roepen: *de goedertierenheid des Heeren is tot in der eeuwigheid*. En omdat de Heere nu zo goedertieren is, daarom heeft Hij, zoals Paulus zegt: *Zijn eigen Zoon niet gespaard*, heeft Hij Hem in de wereld gezonden voor Zijn eigen vijanden, *opdat een iegelijk, die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe*. En in die Zoon van Zijn liefde kan de hoge God met de lage en arme zondaar handelen, niettegenstaande de arme mens minder is dan een zandkorreltje aan de schaal, en een waterdruppel aan de rand van de emmer. Dus dan, denkt over deze zaken toch ernstig na, en zoekt nog naar een schat, die u kan bijblijven in de ure des doods. Omdat Christus gestorven is, ja, wat meer is, ook opgewekt is, ook ter rechterhand Gods is, en ook voor arme zondaren bidt, daarom is er nog mogelijkheid om de welverdiende straf te ontgaan, genade in Gods ogen te vinden, en een plaats in de hemel te krijgen. Te dien einde, houdt u getrouw onder de middelen. Zoekt inzonderheid door de middelen tot de Middelaar te komen, en rust niet voordat gij Hem gevonden hebt. Wacht u voor de zonden, die erger zijn dan de hel, omdat ze daarheen de weg banen. Roept en worstelt veel om ontdekking, en om de inwoning van Gods Geest. Denkt aan het kostelijke *heden*: als de tijd weg is, zijn ook wet en evangelie, en alle middelen der genade voor eeuwig weg; en dan is de deur gesloten om in eeuwigheid niet meer geopend te worden.

Eindelijk, volk van God! Troost u met de toekomst, bijzonder in moeilijke gevallen, als de dood in zijn voorboden, of in zijn pijnlijke gevolgen u treft, en gij uw dierbare betrekkingen in haar afsterven moet bewenen. In de toekomende wereld zullen al uw tranen worden afgedroogd. Daar zijn geen zonden meer, en daarom ook geen ziekbedden, geen doodkisten, geen begraafplaatsen, geen lijkbezorgers, en niets dat droefheid en smart kan veroorzaken.

Waakt en worstelt altijd tegen de overblijfsels van de geestelijke dood, en laat de zonde u nimmer gemakkelijk worden. Zoekt in handelen gedrag altijd uw kentekenen voor uzelf en anderen duidelijk te houden dat gij een levende zijt. Denkt, spreekt en

werkt ten allen tijde als een Christen. Laat ons als in de dag eerbaar wandelen, en ons licht laten schijnen voor allen die ons omgeven. Kiezen de meeste mensen de weg naar de hel, laat ons voor aller ogen tonen, dat wij het hemelpad gekozen hebben.

Spreekt over dat wat de eeuwigheid ons zal openbaren met allen die u omgeven, bij elke gepaste gelegenheid; uw tijd is kort, uw werk gewichtig, en de dag des doods onzeker; daarom laat ons haasten en niet vertragen om in het werk van onze grote Meester bezig te zijn, en gedurig denken aan het woord des Apostels, waar hij zegt: *zo dan, mijn geliefde broeders, zijt standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet dat uw arbeid niet ijdel zijn zal in de Heere.*

Nu, God zegene dit gebrekkige aan onze zielen, tot ons heil en Zijne eer, om Jezus' wil.

Oefening 5

Romeinen 8:23

VOORAFSPRAAK

Van de koning Saul zegt ons de Heilige Schrift: alzo stierf Saul in zijn overtredingen, (1 Kron. 10:13). Saul, mijn vrienden, was een man, die in de eerste tijd van zijn regering over Israël nog al openbaarde enige goede indrukken te bezitten, en ook niet zonder gebed te leven. Wij lezen van hem, dat hij met laagheid en kleinheid van zichzelf sprak, en zich gering aanstelde (1 Sam. 9:21). En op een andere plaats lezen wij, dat sommige lichtvaardige mensen hem zeer verachtten en hatelijk van hem spraken, maar Saul was als doof, zegt de Schrift, en trok zich deze verachting weinig aan, terwijl hij ze toch, als opperhoofd van de natie, zwaar had kunnen straffen, (1 Sam. 10:27). En elders lezen wij, dat hij een zeer dappere daad gedaan had, en dat het volk toen die mannen eisten om gedood te worden, die nog onlangs zo verachtelijk van Saul gesproken hadden, maar Saul zei, nee, zij zullen geenszins gedood worden, want de Heere heeft heden een verlossing in Israël gegeven, (1 Sam. 11:12,13). Weer op een andere plaats lezen wij, dat Saul een man was, die een wakend geweten had, want hij vreesde zeer om tegen de vijand te velde te trekken, omdat hij verzuimd had vooraf het aangezicht des Heeren ernstig aan te bidden, (1 Sam. 13:12). Toen hij eindelijk zwaar tegen de Heere gezondigd had, en daarover door Samuël scherp bestraft en zwaar bedreigd werd, ging hij en aanbad de Heere, (1 Sam. 15:30,31). Uit al deze dingen kunnen wij zien, dat Saul telkens werk met zijn geweten had, en niet zo overgegeven roekeloos was als Achab en meer anderen. Nochtans zegt de boven aangehaalde tekst: Saul stierf in zijn overtredingen. Wat hij ook had, hij miste waarheid in het binnenste: hij was een onbekeerd mens, en daarom was hij een ongelukkig mens, die in het laatst van zijn leven moedeloos moest uitroepen: De Filistijnen strijden tegen mij en God heeft mij verlaten, en antwoordt mij niet meer, (1 Sam. 28:6,15). Ach, de arme man! hij was van God en mensen verlaten, en moest hier reeds de toorn Gods over zijn zonden ondervinden. In deze zo moeilijke en moedeloze toestand begon Saul zijn heil en troost te zoeken bij de tovenaars te Endor, nadat hij reeds vroeger zich betoond had een vijand te zijn van het ware volk van God, en een moordenaar van de priesters des Heeren, en viel eindelijk in zijn eigen zwaard en maakte zo een einde aan zijn wanhopend leven. Ziet, zo ging het met Saul van kwaad tot erger; hij, die vuil was werd nog vuiler, en toonde aan het einde van zijn leven duidelijker dan ooit, dat hij nooit van zijn drek gewassen was. Alzo stierf dan Saul in zijn overtredingen: o, nare dood! Vrienden, in onze overtredingen geboren te worden, is een algemene zaak met alle mensen, maar in onze overtredingen te sterven, dat is vreselijk ongelukkig, en nochtans was dit het lot van Saul, en zal dit ook het lot zijn van elk onbekeerd zondaar, die evenzo sterft als hij geboren werd, namelijk zonder wedergeboorte, zonder vernieuwing des harten en zonder vereniging met Christus. Maar integendeel, gij volk van God! gij werd geboren in uw overtredingen, in erfsmet en schuld, en leefde wellicht een vierde van een eeuw in uw overtredingen verder, en mogelijk nog eens zulk een lange tijd daarbij; gij stelde u in de wapens tegen de Heere en Zijn gezalfde, en schepte vermaak in de dienst der zonde, en in de bewandeling van

de brede weg; maar God kwam krachtdadig tussenbeide, opende uw ogen voor uw zielsgevaar, veranderde uw hart en verlost u van uw overtredingen, ten minste van de schuld en straf, en ook van de heerschappij en liefhebberij uwer overtredingen. Gij hebt nu een andere keus gedaan met uw ganse hart, gij hebt leren zuchten over, en leren strijden tegen uw overtredingen, daar is Gods alwetendheid en daar zijn uw binnenkamers getuigen van. En zult gij nu wel met Saul in uw overtredingen sterven? Nee, uw sterven zal het sterven van de dood der oprechten zijn, met hen zult gij volkomen verlost en gekroond worden. Dit hopen wij thans nader te zien.

Tekst: Romeinen 8:23

En niet alleen dit, maar ook wijzelf, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelf, zeg ik, zuchten in onszelf, verwachtende de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes lichaams.

- A. *In de eerste plaats zien wij hier wat Paulus en zijn medegelovigen hadden.*
- B. *In de tweede plaats wat zij deden.*
- C. *En ten derde, wat zij in de toekomst tegemoet zagen.*

A. *In de eerste plaats zien wij dan, wat Paulus en zijn medegelovigen hadden.* Wat hadden zij? Paulus zegt: *wij hebben de eerstelingen des Geestes*. Wij lezen in Ex. 23:19, dat de Heere zegt: de eerstelingen der eerste vruchten van uw land zult gij in het huis des Heeren uws Gods brengen. Die eerstelingen waren de eerste rijpe boom- en veldvruchten, waarop spoedig de volle oogst en inzameling stond te wachten, en die Israëls volk in het huis van de Heere moest brengen onder betuiging van dankbaarheid, omdat de Heere hen, niettegenstaande hun onwaardigheid, in zulk een goed, vet en vruchtbaar land had gebracht. Hiervan kunnen wij breder lezen Deut. 26:2-11. Die eerstelingen waren dan de eerste rijpe vruchten, die van de Heere kwamen, en die ook weer dankbaar aan de Heere moesten worden toegewijd, en waarop spoedig de volle overvloed van boom- en veldgewas te wachten stond. Terwijl Paulus op deze oude en als voorbeeld dienende eerstelingen het oog heeft, zegt hij nu in onze tekst: *wij hebben de eerstelingen des Geestes*. Twee dingen zal Paulus daarmee naar mijn inzien willen te kennen geven.

Ten eerste. De gaven en zaligmakende genade van de Heilige Geest, de inwoning van die lieve Geest in onze harten, door welke wij hier voor God leven, en door wie wij God onze Vader durven te noemen, die Geest hebben wij niet uit of van onszelf; Hij is ons van boven gegeven, en al wat van boven komt wil ook weer naar boven toe, en daarom, zoals Israël zijn eerstelingen aan de Heere moest toewijden en in Zijn huis brengen, zo brengen wij ook de lof van al Zijn werk aan Zijn voeten, en zeggen zoals Paulus weleer: Jezus Christus heeft mij gegrepen. Ik acht niet, dat ik zelf het gegrepen heb, (Fil. 3:12,13); of met David: Niet ons, o Heere! niet ons, maar uw naam geef eer, om uwer goedertierenheid, om uwer waarheid wil, (Ps. 115:1). Zien wij op ons geloof, dat ons zo nauw aan Christus verbindt, dat onze harten reinigt en de wereld overwint, dan moeten wij zeggen: zeker, het ware geloof is iets uitnemends, het is een zaak van belang, en dat geloof is nu niet aller, en toch is het onzer; o, wat zijn wij toch voortreffelijke en gelukkige mensen door het geloof! Maar nu, waar komt dat geloof vandaan; is het een vrucht van onze natuurakker? Och nee! Petrus zegt: het is het geloof dat door hem is, (Hand. 3:16), en Paulus zegt: het is u uit genade gegeven te geloven, (Fil. 1:29). Zien wij op onze heiligmaking, die ons van elke wereldling

onderscheidt, en inderdaad de kinderen Gods voortreffelijker maakt dan hun naasten, (Spreuk. 12:26), dan moesten wij zeggen, ja dat is waarlijk het heerlijkste sieraad van een christen; maar wij moeten tevens opmerken dat het ook al niet ons natuurlijk eigendom is, maar dat ons uit de Hemel wordt toegeroepen: Ik ben de Heere, die Israël heiligt, (Ezech. 37:28). Niet minder heerlijk is de deugd van de standvastigheid van een christen, waardoor hij niet als de dode vissen van wind en stroom afdrijft, maar niettegenstaande al de verzoeken die hem ontmoeten, steeds blijft, die hij bij de wedergeboorte geworden is; maar ook dit mag hij aan geen eigen kracht en wijsheid toeschrijven, maar moet nederig opmerken, dat de profeet Jesaja al Gods volk noemt: de bewaarden in Israël (Jes. 49:6). Ziet, zo is alle eigen roem uitgesloten, en moeten al die eerstelingen voor het aangezicht des Heeren worden gebracht, en Hem moet de roem worden gegeven van al Zijn werk.

Ten tweede. De eerstelingen onder Israël waren maar het beginsel van de volle inzameling; een meerdere volheid moest later nog volgen. Nu, zo is het ook met de gelovigen; wij zijn niet zo ongelukkig dat wij natuurlijke mensen zijn, de Geest niet hebbende; ook zijn wij niet zo ongelukkig dat wij met Bileam en meer anderen, slechts de gewone gaven van die Geest hebben; nee, o nee, die God, die naar Zijn vrijmachtig believen Zijn genade uitdeelt, heeft ons Zijn Geest gegeven tot onze zaligheid, en die Geest is ons een stellig waarteken en onderpand van onze hemelse erfenis; zo zeker als de volle inzameling op de eerste rijpe vruchten volgt, zo zeker volgt ook onze eeuwige heerlijkheid eenmaal op dit leven der genade. O, wat een zalige en onschatbare rijkdom! Wij zijn het eigendom van Christus, en worden door Zijn Geest geleerd en geleid tot zaligheid. Nochtans, gelijk onder Israël de eerstelingen de volheid der inzameling nog niet was, zo hebben ook wij nog maar de eerstelingen des Geestes. Wij zijn nog niet gekomen tot de zalige volheid en volmaaktheid, die wij eerst hierna in de toekomst verwachten. Aan onze verlichte kennis blijft nog veel ontbreken, en wij zien hier in menig opzicht nog als door een spiegel in een duistere rede, (1 Kor. 13:12). Ook ten opzichte van onze heiligmaking zijn wij hier nog niet volmaakt, maar hebben nog slechts een klein beginsel van de volkomen gehoorzaamheid; wij zijn hier nog een volk met vlekken en rimpels, en de tijd moet nog komen, dat wij zonder deze aan de Vader zullen worden voorgesteld. Dus dan, wij zijn hier nog een gebrekkig, maar toch zeer gelukkig volk, want de beginselen van de volle inzameling bezitten wij reeds, wij hebben de eerstelingen des Geestes, en Hij, die in ons Zijn goed werk begon, zal dat voleindigen tot op de dag wanneer Christus, onze Meester, komen zal.

Ziet, dit was het dat Paulus en zijn medegelovigen reeds hadden. Zalig hij, die hetzelfde door de genade des Heeren bezitten mag! Want al bezitten wij met Job elfduizend stuks vee, en al wonen wij met Achab in een elpenbenen paleis, en al gaan wij met de rijke man deftig gekleed in purper en fijn lijnwaad, levende met hem alle dagen vrolijk en prachtig; wat zal dit alles ons toch kunnen baten in het bange uur van de dood, als wij dan de eerstelingen des Geestes niet bezitten! Och, het aardse goed doet geen nut ten dage van Gods verbolgenheid, maar de gerechtigheid zal redden van de dood,

(Spreuk. 11:4). De mens wordt oud en grijs eer hij het zelf weet, en al is hij jong, kan hij toch haast door een schielijk toeval, of door een slepende ziekte, worden opgeroepen naar de eeuwigheid; en die dan het voorrecht van Paulus mist, gaat voor eeuwig naar een reddeloze en eeuwigdurende rampzaligheid.

Och, hoe moest dit elk van ons aansporen om te onderzoeken of wij die eerstelingen des Geestes ook bezitten, en of wij de vruchten en bewijzen daarvan kennen. Kennen wij bij voorbeeld, om nu maar iets te noemen, die *hartelijke droefheid naar God*, waar

de Apostel van spreekt? Kennen wij dat haten van alles wat God verbiedt in Zijn woord, en dat zeggen met de vrome dichter: *alle valse pad heb ik gehaat!* Kennen wij dat waken en. wachthouden over onszelf, zoals David zegt in één van de Psalmen: *ik wachtte mij voor mijn ongerechtigheid?* Is het onze innige lust en keuze om met gewilligheid voor de Heere te leven, en met de jongeling Samuel te zeggen: *Spreek Heere, want Uw knecht hoort!* Heeft de Geest ons Christus leren kennen in zijn noodzakelijkheid, dierbaarheid en bereidwilligheid? Schuilen wij dagelijks met al ons gebrek, onmacht, schuld en blindheid bij Hem, en heeft die biddende onderhandeling met Christus invloed op al onze woorden en daden? Hebben wij liefde en hoogachting voor dat volk, dat met Paulus de eerstelingen des Geestes heeft, en kiezen wij met dat volk de nauwe hemelweg, met al de strijd en de zelfverloochening die daaraan verbonden is?

Hebben wij die vruchten en blijken van de Geest, wat moeten wij ons verblijden en naar meer trachten; maar hebben wij ze niet, wat moeten wij noodzakelijk onze knieën buigen in het verborgene, en smeken om die Geest der genade, die beloofd wordt aan een iegelijk die er om bidt, en ons niet tevreden stellen noch gerust zijn, voor dat wij recht hadden om ook met onze Apostel te zeggen, dat wij ook die eerstelingen des Geestes hebben, en een volle overvloed van leven en zaligheid spoedig tegemoet zien.

B. Wij hebben dan nu gezien wat Paulus en zijn medegelovigen *hadden*. Nu gaan wij in *de tweede plaats* over, om te zien wat zij *deden*. *Wijzelf*, zegt hij, *die de eerstelingen des Geestes hebben, ja wijzelf, zeg ik, zuchten in onszelf*. *Wijzelf*, zo herhaalt hij tweemaal; *wijzelf, zuchten in onszelf*. Het is alsof hij zeggen wil: het is niet alleen het zuchtend schepsel, dat ons van alle zijden omringt, en waarvan in het vorige vers gesproken is; het is ook niet alleen hier of daar een zwakgelovige en aangevochten ziel, die nog in de pakken zit en zucht; nee, maar *wij ook zelf*, die van ons aandeel aan God verzekerd zijn en zeker weten dat wij op Christus gezakt en gezonken zijn; *wij ook zelf*, die zo goed overtuigd zijn, dat, *zo ons aardse huis dezestabernakels gebroken wordt, wij dan een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen*; *wij ook zelf*, die als des Heeren Apostelen, gehouden en verplicht zijn om tot anderen te zeggen: verblijdt u in de Heere te allen tijd; wederom zeg ik: Verblijdt u (Fil. 4:4), en die alle vromen moeten opwekken om over hun gelukkig lot te juichen; *wijzelf*, die zo doordrongen zijn van de erkenning en wetenschap, dat een Christen duizend redenen heeft om over zijn heil te juichen en zich in God te verblijden; *wijzelf, zeg ik, zuchten in onszelf*. De farizeeën vertoonden voor de mensen een droevig gelaat, om geëerd en geprezen te worden, (Matth. 6:16), maar van zulke vertoningen heeft de ware godsvrucht een afkeer; zij weet dat de zuchten voor de Heere niet verborgen zijn, (Ps. 38:10), daarom wil zij liever met Paulus in zichzelf zuchten, haar nood aan de Heere klagen, en niet met haar treurigheid uit hoogmoed te koop gaan.

Maar nu is de vraag, zijn de vromen dan geen gelukkige mensen; hebben zij niet een zalig lot te wachten in de eeuwigheid; ja, zijn ze zelfs hier al niet zeer gelukkig, welnu, waar moeten ze dan om zuchten? Ik antwoord: het is een uitgemaakte zaak, dat de vromen zeer gelukkig zijn, zelfs hier op aarde, en dat zij overvloedige redenen hebben om zich in God te verblijden; maar toch moeten zij hier op aarde al telkens zuchten, en dat wel om de volgende redenen.

Ten eerste. Zij moeten al eens zuchten en treuren over de hardheid en onbekeerlijkheid van hun huisgenoten en betrekkingen, of andere mensen in welker midden zij leven. *Lot, die rechtvaardige man, kwelde dag bij dag zijn rechtvaardige ziel*, wegens de zorgeloosheid en zedeloosheid van Sodoms inwoners (2 Pt. 2:8);

elders lezen wij van zuchtende lieden over de gruwelen van hun eeuw, aan welker voorhoofden een teken ten goede moest gedaan worden, omdat zij zouden deel krijgen aan de verschoning des Heeren, als Zijn oordelen over land en volk zouden gebracht worden, (Ezech. 9:4). Nee, dit zuchten is geen onbekende zaak op de weg naar de hemel. Ach, onbekeerde mens! uw vrome betrekkingen zuchten weleens, omdat gij nog nooit gezucht hebt over uw zonde, en omdat gij de plaats van eeuwig zuchten en klagen zo lichtvaardig tegemoet wandelt. Indien gij nog eens begint te zuchten, dan zal wellicht uw vrome vader of moeder beginnen te zingen; maar zolang gij nog zo dartel durft zingen, moeten zij ook nog over u blijven zuchten.

Ten tweede. Zuchten moet des Heeren volk ook wel eens over tijdelijke rampen, die hen treffen, hetzij met sterfgevallen, ziekbedden, verlies van vee, achteruitgang in tijdelijk bestaan, broodsgebrek, of wat het meer van die aard zijn mag. Elk huis heeft zo zijn kruis, en de wereldzee is voor des Heeren volk een zee met holle baren. Zuchten moeten zij dan onder pijnlijk gevoel van kruis en tegenspoed, zuchten vooral, omdat zij in zulke wegen menigmaal hun hart niet onder God kunnen krijgen, en maar niet best geloven kunnen, dat zij minder zijn dan een waterdruppeltje aan de rand van een emmer, en een zandkorreltje aan de schaal. Die dit vatten kan, vatte het.

Ten derde. Zuchten moeten de vromen onder het gestadig gevoel van een ondeugend hart, waarin nog zonde en boze begeerlijkheden wonen, die krijg voeren tegen het nieuwe leven. Door dit hart, door deze bedorven aard, worden de vromen hun leven lang gekweld en in het goede teruggehouden, zodat zij God niet kunnen dienen zoals zij gaarne zouden willen. Ziet dit in Paulus, in zijn klachten in het zevende hoofdstuk van de Romeinenbrief, en raadpleegt verder met uw eigen bevindingen, indien gij een bekeerd mens zijt geworden door Gods genade. Kent gij dit zuchten en treuren over uw gebrek in de heiligmaking? Of zijt gij iemand die uzelf altijd tamelijk voldoen kunt, en die nog nooit een geestelijk gezicht en gevoel van uw ellendig bestaan voor God gekregen hebt? Of weet gij misschien wel dat het van binnen onklaar is, maar zucht er toch niet over, maar weet u in alles maar te dekken en tevreden te stellen, omdat de weg ten hemel een weg van vrije genade is, en Christus voor al de uitverkorenen volkomen betaald heeft? Daarom zegt gij misschien: „wat nood of ik telkens een glas te veel drink, mijn naasten onrechtvaardig behandel, biddeloos mijn weg ga, en des Heeren dag met werken, met koophandel of in trage luiheid doorbreng; de grond waar op ik sta is toch vast genoeg, Christus heeft voor mij betaald, en nu ga ik naar de hemel al stierf ik ook als een dronkaard of als een hoereerder." Indien dat zo is, zou ik met u niet graag de reis naar de eeuwigheid aannemen; ik zou bang zijn dat mijn geloof bij de dood schipbreuk zou lijden. Ik zou u niet graag als een oprechte Christen groeten, maar u eerder houden voor een zeer schadelijk ongedierte, nog erger misschien voor de maatschappij, en zeker voor uzelf, als de kikvorsen, luizen en kevers bij de tien plagen in Egypte. De weg naar de hemel is een weg van vrije genade, en de zaligheid van een arme zondaar berust geheel in Christus en Zijn schuldvoldoendend lijden en sterven, en daarop gegronde voorbedding aan Zijns Vaders rechterhand; maar elk die daaraan door het geloof deel krijgt, leert met Paulus en al Gods heiligen zuchten, treuren en strijden, over en tegen al zijn zonden, en het smart hem dagelijks, dat hij niet volmaakt voor God leven kan. Dit durf ik vrij ten aanhore van al Gods ware oprechte volk zeggen, en niemand zal het mij tegenspreken, behalve enige vuile antinominianen, die altijd schreeuwen over de zaligheid uit loutere genade, en tevens graag een zwijnenleven in de zonde willen leiden, en dan durven te lachen en te spotten met de rechtmatige bekommelingen van Gods oprechte kinderen; en dezulken moet ik toewensen, dat God zelf hen van de hoogte van hun dwaze inbeeldingen moge afbrengen, de liefde tot de zonde moge doen ophouden, en hen

krachtdadig bekere, en anders zullen zij te laat gewaar worden, dat Gods arm zuchtend volk binnen zal gaan, en zij voor eeuwig een toegesloten deur zullen vinden.

Ten vierde. Zuchten moeten de vromen wel eens, omdat zij door dodigheid niet kunnen zuchten. O, die dodigheid is een lelijke ziekte, en toch (het is schande dat wij het zeggen moeten) een ziekte, waaraan wij in deze eeuw zeer veel kwijnen. Ach, hoe menigmaal leven wij daar zo biddeloos heen! Hoe menigmaal, dat wij wel bidden, maar ons gebed niet kwijt kunnen raken, maar dat het is alsof het tegen een dikke muur weer terug stuit! Hoe menigmaal is het duister op onze weg, en zijn wij geboeid en gesloten, zodat wij nergens bij kunnen, en de Heere zich voor ons verbergt, zodat wij weleens moeten denken: zou het wel ooit weer licht worden, en zou ik mijn dagen ook in duisterheid en troosteloosheid moeten eindigen? Deze toestand laat zich beter bevinden dan beschrijven, maar die de genade kent, en de weg reeds enige jaren bewandeld heeft, zal hier ook wel een half woord verstaan, en begrijpen kunnen wat het is om onder dodigheid en verbergen Gods te moeten zuchten.

Ten vijfde. De vromen moeten ook wel eens zuchten over hun zondig ongeloof, waardoor zij de Heere wel eens wantrouwen in tijdelijke en geestelijke zaken. Het geloof van Gods gunstgenoten is hier nog zeer onvolkomen en wankelt nog zo menigmaal. Ziet dit in de voornaamste bijbelheiligen, en ook bijzonder in de grote Mozes; door het geloof kon hij weigeren een zoon van farao's dochter genoemd te worden, al de schatten van Egypte verachten, en liever verkiezen om met Gods volk kwalijk gehandeld te worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben, achtende de versmaadheid van Christus meerdere rijkdom te zijn, dan de schatten in Egypte, (Hebr. 11:24-26). Maar toen de Heere later beloofde om het volk een hele maand vlees te eten te geven, toen wankelde het geloof van die grote man zo, dat hij tot de Heere zei: zes honderd duizend te voet is dit volk, in welks midden ik ben; en Gij hebt gezegd: Ik zal hun vlees geven, en zij zullen een hele maand eten. Zullen dan voor hen schapen en runderen geslacht worden, dat voor hen genoeg zij? Zullen al de vissen der zee voor hen verzameld worden, dat voor hen genoeg zij? (Num. 11:21,22). Ziet, zo is er ongeloof, zelfs in het hart van de grootste mannen; en hierover moet ook al gezocht worden op de weg naar de hemel.

Ten zesde. Ook zuchten de vromen wel eens omdat ze verlangen naar de hemel en verlangen naar de dood, en naar het graf, en naar het volle genot der zaligheid, omdat het uitwonen van de Heere in deze wereld hun zo moeilijk valt. Dit was een voornaam deel van het zuchten van Paulus in onze tekst, en ook elders waar hij zegt: *in onze tabernakel zuchten wij, verlangende met onze woonstede, die uit de hemel is, overkleed te worden.* En zalig, als dit zuchten en verlangen maar veel bij de vromen mag plaats hebben, en als zij maar veel, met Paulus, begeerte hebben om ontbonden te worden en met Christus te zijn.

Nu vrienden! uit al het gezegde blijkt duidelijk: dat voor des Heeren volk, op de weg naar de hemel het zuchten en juichen, het blij en droevig zijn, bij afwisseling plaats heeft.

Op de ene plaats roept David: *ik ben vrolijk over uw toezeggingen, als een die een grote buit vindt*; maar op een andere plaats zegt hij weer: *ik ben moede van zuchten, en doornat mijn bedstede met mijn tranen.* Op de ene plaats spreekt Petrus van een *onuitsprekelijke en heerlijke vreugde*, waaraan de gelovigen deel hadden door het geloof, en op een andere plaats horen wij Paulus weer spreken van zuchten en treuren, en David horen wij om vreugde en troost bidden, zeggende: doe mij vreugde en blijdschap horen; dat de beenderen zich verheugen, die Gij verbrijzeld hebt, (Ps. 51:10). Ziet, zo wordt licht en donker, zoet en bitter, vallen en opstaan, strijd en overwinning, hier bij afwisseling ondervonden op de weg naar de hemel.

Kent gij dit zuchten; zuchten namelijk over uw zonde, en vluchten daarmee naar de Heere Jezus? Staat het zondenpak u in de weg, en zou gij gaarne zonder zonde voor de Heere leven? Of zucht gij nooit over uw schuld, noch over de onreinheid van uw hart, noch over uw onbekwaamheid om ooit uzelf te redden, noch over de jammerlijke toestand die gij tegemoet gaat, en behoort gij integendeel tot de gerusten te Sion? Of zucht gij maar alleen als het u in de wereld tegenloopt, of als de mensen u kwellen? Of zucht gij niet over uw zonde, maar wel over de straf die gij tegemoet ziet in de eeuwigheid? Ach, als dit laatste waarheid is, dan zijt gij te beklagen, hetzij gij dan gedurig zucht of doorgaans vrolijk zijt. Gij gaat een eeuwigheid tegemoet die ontzaglijk en eindeloos is, en daarom zeg ik u, gij moet bekeerd worden, en over uw zonde leren zuchten, en met David naar het goede leren jagen, of anders zal uw lot in de eeuwigheid naar en zwaar zijn.

C. Nu hebben wij in de eerste plaats gezien, wat Paulus en zijn medegelovigen *hadden*, en in de tweede plaats wat zij *deden*: nu blijft ons *in de derde plaats* nog over, om te zien wat zij in de toekomst tegemoet zagen. Hiervan zegt Paulus in onze tekst: *wij verwachten de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes lichaams*. Paulus zegt hier dan *vooreerst*, dat zij waren verwachtende de aanneming tot kinderen.

Door de zondeval was God als het ware kinderloos geworden. Alle mensen zijn een geslacht des satans, uit de vader de duivel van nature, (Joh. 8:44), nochtans heeft God sommige van deze satanskinderen reeds van eeuwigheid verordeneerd tot de aanneming tot kinderen, (Ef. 1:5), en die Hij daartoe verordeneerd heeft, deze heeft Hij in de tijd ook geroepen, getrokken uit de macht der duisternis en overgezet in het Koninkrijk van de Zoon zijner liefde, (Col. 1:12,13). Deze heeft Hij dan uit genade tot Zijn kinderen aangenomen, en gemaakt tot medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods, en heeft de Geest der aanneming tot kinderen in hun harten uitgestort, door welke zij roepen: Abba, Vader! (Rom. 8:15,16). Ziedaar, de aanneming tot kinderen. De weldaad Gods is het echter niet, waarvan Paulus in onze tekst spreekt, want dit is een zaak die zij reeds bezaten, en niet meer tegemoet zagen. Maar er is nog een andere aanneming tot kinderen, die in de dag des oordeels zal plaats hebben, als de Heere, voor het oog der ganse wereld, Zijn arm en veracht volk in het openbaar als Zijn kinderen erkennen zal, en hen als Zijn lievelingen in de heerlijkheid zal inleiden. Hier zijn de vromen nu reeds kinderen Gods, maar het is nog niet geopenbaard wat ze zijn zullen. Hier is hun leven met Christus verborgen in God; maar als Christus zal geopenbaard zijn, die hun leven is, dan zullen zij ook met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid, (Kol. 3:3,4). Dan zal de heerlijkheid van dit verachte volk, voor het oog van al hun vijanden geopenbaard worden, en dan zullen zij in het openbaar als kinderen Gods worden aangenomen. En op deze aanneming tot kinderen heeft Paulus het oog in onze tekst, daarom voegt hij er bij wijze van verklaring bij: *namelijk de verlossing onzes lichaams*. Het lichaam van des Heeren volk moet hier voor een tijd vernederd worden in het graf, en gehouden worden onder de macht des doods. Wij moeten verzameld worden in het huis der samenkomst aller levenden, en daar verteren en van de kruipende dieren worden opgegeten. Hetzij wij een koning waren of een bedelaar, wij moeten sterven, en het graf zal onze gedaante verslijten. Maar uit dit graf, en van onder de macht des doods, zal het lichaam der gelovigen heerlijk verlost worden. Het is de geloofstaal der Kerk: uw doden zullen leven, ook mijn dood lichaam, zij zullen opstaan, (Jes. 26:19). Het lichaam der vromen wordt in het graf gezaaid in zwakheid, verderfelijheid en oneer; maar het zal op de stem van Jezus worden opgewekt in kracht, eer en onverderfelijheid.

Dit was nu de verwachting van Paulus en zijn medegelovigen, die hun temidden van kruis en strijd, het hoofd boven water hield. O zalige verwachting! De verlossing huns lichaams en de openbare aanneming tot kinderen zou gelijktijdig plaats hebben in de toekomst des Heeren, en dan zou al hun strijd en lijden, hun hoon en smaad geëindigd zijn, en de Heere zal hun toeroepen: *Komt, gij gezegenden mijns Vaders, beërft het Koninkrijk, dat u bereid is van vóór de grondlegging der wereld.*

TOEPASSING

Mijn vrienden! hebt gij nu ook die zalige verwachting van Paulus en zijn medegelovigen? Zo ja, dan zult gij ook met hem over uw zonden hebben leren zuchten, en met Paulus een nauwe betrekking op Christus hebben, en ook met hem lust moeten hebben om in alle goede consciëntie voor God te wandelen. En indien gij dit nog gans en al mist, dan kunt gij ook die zalige verwachting niet hebben: want zo wat de mens hier zaait, dat zal hij in de eeuwigheid ook maaïen.

Hoort dan, gij onbekeerde medezondaars! Ook uw lichamen zullen hier eenmaal in het stof des doods neervallen, en ook uit dat stof weer opstaan in de jongste dag, maar het zal niet ter verlossing, maar tot eeuwige versmaadheid en afgrijzing zijn. Ach! zo lang gij hier een onbekeerd mens zijt, dan zijt gij, naast de duivel en de verdoemde zielen, het allerongelukkigste schepsel dat er bestaat. Die toch niet wedergeboren wordt, dit heeft Jezus met een dubbel *voorwaar* gezegd, hij kan het Koninkrijk der hemelen niet zien.

Wee u! waar blijft gij dan als de wereld u niet langer houden wil? Gij zijt misschien reeds oud en grijs, of zeker gij leeft onder het vonnis des doods; de dood zit u dagelijks op de hielen, en eerlang brengt men uw lijk in een wijdgapend graf, en dan valt uw arme ziel in een wijdgapend verderf, want een derde plaats is er niet.

Wee u! dan moet gij met de rijke man vruchteloos om een waterdruppel smeken, en nimmer zal u in het nare verderf, de minste verkwikking naar lichaam of ziel worden toegebracht.

Wee u! dan moet gij eeuwig lijden, eeuwig een smartelijk naberouw hebben, eeuwig treuren, eeuwig wanhopen, en eeuwig de genadetijd en middelen beklagen. Ach mens, wat zijt gij dan ongelukkig! Gij beklaagt een arm mens, een ziek mens, een treurig mens; maar gij moogt wel uzelf beklagen, arm, diep gezonken schepsel. En toch schikt gij uzelf nog op naar de eerste mode van de wereld, gij lacht en spot nog, en maakt u nog vrolijk in de gezelschappen, of gij woekert nog om rijk te worden in de wereld. Wel mens, gelooft gij dan niet dat er een eeuwigheid komt, dat uw leven aan een dunne draad hangt, en dat de hel uw deel is als gij zo sterft?

Is er mogelijk iemand in ons midden, die over de zaak bewogen wordt, die zorg over zijn ziel krijgt, en bij zichzelf denkt: ik wou 't liefst van alles dat ik een wedergeboren mens mocht zijn? Tot dezulken zeg ik nog kort het volgende.

Ten eerste. De oudste grijsaard en de snoodste booswicht *kan* bekeerd worden, omdat het werk der bekering in de hand van God is. Indien het door ons verricht moest worden, dan was en bleef het onmogelijk, omdat wij noch kunnen noch willen. Maar nu God dit grote werk uitvoert, nu is er mogelijkheid, zelfs voor een oude en snode zondaar. De Heere Christus belastte Zijn Apostelen, om bekering en vergeving van zonden te verkondigen, beginnende van Jeruzalem, (Luk. 24:47). Waarom moesten zij niet beginnen buiten Jeruzalem, als ze bekering en vergeving verkondigden? Waarom juist in Jeruzalem? Wist Jezus dan niet dat daar Zijn meeste moordbeulen woonden, die hun handen gewassen hadden in Zijn bloed, en met vijandige harten geroepen hadden: „Weg met deze! kruist Hem!” en „Zijn bloed kome over ons en over onze

kinderen"? Waarom moesten zij juist in dit Jeruzalem beginnen met de verkondiging van bekering en vergeving van zonden? Och vrienden, dat was een blijk van Gods Almacht en onbegrensde zondaarsliefde. Zulke vijanden kunnen nog vrienden worden, zulke booswichten kunnen nog met God verzoend worden door het dierbare bloed van Jezus Christus, Gods Zoon.

Ten tweede. Houdt u altijd en getrouw onder de middelen der genade; verzuimt geen gelegenheid om Gods woord te horen en te onderzoeken. Zijt gij nog jong en gezond, ontziet geen moeite, al moet gij er een reisje om maken, laat u getrouw vinden onder de middelen der genade. Wie weet wiens preek, oefening of eenvoudige toespraak God zal willen gebruiken tot uw bekering en zaligheid.

Ten derde. Mocht het u zo ernst worden, dat gij van harte begon te bidden met David: *Schep in mij een rein hart en vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest!* Wij moeten niet op zijn pelagiaans denken, dat wij alles zelf en op ons gemak tot stand kunnen brengen en ten minste niet meer dan helpende genade behoeven; maar wij mogen ook niet met God twisten over Zijn besluiten en over onze onmacht. Al strijdende en biddende, gaat een zondaar ten hemel, maar kiest iemand de weg der zorgeloosheid, en blijft hij gerust en wel tevreden onder zijne onmacht, en belijdt hij met een koud hart zijn diepe val in Adam, dan gaat hij verloren.

Eindelijk. Volk van God! Gij klaagt wellicht, dat u de weg zo zwaar en moeilijk valt, en dat er zoveel te strijden en te zuchten valt op uw reis naar de eeuwigheid; maar uit onze tekst kunt gij leren, dat de weg hemelwaarts reeds vele honderden jaren zo gelegen heeft. Paulus is zonder zuchten niet voor de troon gekomen, en zou gij er dan zo dood op uw gemak komen willen? Gij zijt immers op de krijgsrol van Koning Jezus niet opgeschreven om ledig te zijn? Wie kan verwachten om naar den hemel te gaan zonder stormwinden? Maar o, wat zal het eenmaal zoet en zalig zijn, als Jezus uw gebroken schip, na veel stormwinden en schipbreuken, in de hemelse haven zal invoeren. En dit hebt gij zeker te verwachten, want uw hemelse Stuurman is getrouw en bekwaam, en voor omkomen is hier geen reden van vrezen, want de genadegiften en roeping Gods zijn onberouwelijk. De Heere schonk u de eerstelingen des Geestes en leerde u daardoor zuchten over uw zonden en vluchten naar Jezus en Zijn algenoegzame dierbaarheid. Hij gaf u de keus om Hem te dienen, en bewaarde die keus in uw hart, en leerde u bij vernieuwing gedurig weer een keus doen om de weg der ware godsvrucht te betreden. Hij is de eerste en de laatste, en zal nimmer laten varen de werken zijner handen. En éénmaal, als hier uw strijd volstreden zal zijn en uw zuchten een einde zal nemen, zal Hij u in Zijn heerlijkheid opnemen, en alzo zult gij met de Heere wezen.

Zesde oefening over Spreuken 3:7, 8

Als de goddeloze mens sterft, vergaat zijn verwachting; zelfs de allersterkste hoop vergaat.

De rechtvaardige wordt uit de benauwdheid bevrijd; en de goddeloze komt in zijn plaats.

VOORAFSPRAAK

Wij lezen ergens in de Psalmen van David: *Ik gedenk aan uw weldadigheid in het midden uws tempels*. Nu, gelijk de heilige dichter de weldadigheid van de Heere in het midden zijns tempels mocht gedenken, zo past het ook ons om met hem de weldadigheid van de Heere te gedenken en te roemen. Elk van ons heeft reden daartoe. Is het niet de goedheid en lankmoedigheid van de Heere, dat Hij ons voedsel en deksel geeft? Is het niet Zijn goedheid en weldadigheid, dat die God, die nimmer ophoudt om aan zondaren wel te doen, ons nog van zware plagen en oordelen heeft vrij gelaten? Ja, moeten wij ook niet zeggen: ik gedenk aan uw weldadigheid in het midden uws tempels, omdat de goedertieren God ons nog laat leven in het aangename heden der genade, en ons de zaligheid in Christus nog laat aanbieden? Andere mensen zijn dood en weg, en wij zijn nog allen gespaard en genieten nog vele zegeningen van de hemel. Nochtans is het zeker, dat wij ook eenmaal naar de eeuwigheid moeten vertrekken; het is de mens gezet om eenmaal te sterven; deze zetting is uitgegaan van het hoge hof des hemels: zo zeker het is, dat wij nu nog leven, zo zeker is het ook, dat wij spoedig moeten sterven.

En nu toehoorders! Och, wat is er veel gelegen aan een gelukkige sterfdag. Wat behoorden wij dagelijks onderzoek te doen naar onze gronden voor de eeuwigheid. Wat behoorden wij te bidden: *Heere, maak mij mijn einde bekend, en welke de mate mijner dagen zij, en leer ons also onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen*.

Nu, och mocht ons samenzijn hieraan bevorderlijk zijn, onder de zegen des Heeren! Wij zullen dan spreken over een goede en een kwade sterfdag.

Tekst: Spreuken 11:7 en 8

Als de goddeloze mens sterft, vergaat zijn verwachting; zelfs de allersterkste hoop vergaat.

De rechtvaardige wordt uit de benauwdheid bevrijd; en de goddeloze komt in zijn plaats.

Als we deze woorden als een algemene waarheid beschouwen, moeten wij in deze twee verzen letten op de volgende twee zaken:

A. *Eerst* zien wij hier hoe alle verwachting van de goddelozen met hun dood vergaat;

B. *En in de tweede plaats* zien wij hier Gods tere liefde en zorg voor Zijn volk, en tegelijk Zijn rechtvaardig oordeel over de goddelozen.

A. In onze *eerste* hoofdzaak moeten wij dan zien, hoe alle verwachting der goddelozen met de dood vergaat. Hier moeten wij *eerst* letten op de personen waar de wijze man van spreekt; dat zijn goddelozen, of de goddeloze mens, afgezien van wat rang, stand of ouderdom hij zijn mag. Een mens is bij God maar een mens, en een koning heeft boven de bedelaar niet de minste voorrang. Wij mensen maken tussen de mensen een

wijd en breed verschil, en zijn maar al te genegen om veel te diep te buigen voor zulke mensen, die een sierlijk kleet dragen en een gouden ring aan de vinger hebben, en om met minachting neer te zien op arme en geringe lieden; maar bij God staan wij mensen allen even laag: Hij is een God, die de persoon niet aanziet, en de rijke voor de arme niet kent. Van een mens wordt dan hier gesproken, afgezien of hij regeert op een troon, of met de molen maalt. Die mens wordt hier naar zijn innerlijke zielenstaat nader omschreven als een goddeloos mens. Goddeloos is zonder God, even als zorgeloos is zonder zorg, en werkeloos zonder werk, en ouderloos is zonder vader en moeder. Goddelozen zijn dan die ijdele, dartele, roekeloze en onverschillige lieden; die vloekers, die dronkaards, die kermisgangers, die hoereerders, die zich met geen God of godsdienst bemoeien. Goddelozen zijn ook die overtuigde mensen, die wel weten en toestemmen dat er een hartsverandering voor de eeuwigheid zal moeten gekend worden, maar die nochtans zo bij het uitwendige blijven berusten, en die zo gaarne God en de wereld elk wat willen geven. Goddelozen zijn die onbekeerde kerkgangers, die weleens bidden, lezen en zingen, en met vromen omgaan, maar die toch nog hartveranderende genade missen, en het buiten Jezus nog stellen kunnen. Goddelozen, het zijn ook zulken, die wel eens bevreesd worden voor de toekomst, en weleens tranen storten over hun zonde, maar wier treurigheid spoedig weer overgaat, en die dan tot hun vroegere zorgeloosheid en zondenlust weer terugkeren; of die op hun tranen en belijdenissen, plichten en voornemens rusten, zonder een volle Jezus voor hun zielen nodig te zien; of, die het gewichtige stuk van zaligheid, plicht en genade met elkaar vermengen, en bijna half op Jezus rusten, terwijl zij meer dan half steunen op hun eigen deugd. Ook zulke mensen zijn goddelozen, die wel een gedaante van godzaligheid hebben, maar de kracht daarvan verloochenen; die het met praten over de weg naar de hemel zoeken goed te maken, maar wier harten niet oprecht zijn voor God en genegen tot Zijn vreze.

Dat al zulke soorten van mensen nog tot goddelozen behoren, blijkt uit het zeggen van de wijze man, daar hij ons leert dat er goddelozen zijn, die hun werk van de godsdienst maken, en zeggen: het offer der goddelozen is een gruwel, hoeveel te meer als zij het met een schandelijk voornemen brengen, (Spreuk. 21:27).

Ten tweede. Aan die goddelozen wordt nu *een verwachting, een sterke hoop* toegekend. Hoop en verwachting zijn in het wezen der zaak dezelfde dingen, die hier met twee woorden staan uitgedrukt, gelijk dit doorgaans de manier vaan spreken van de Hebreeën is. Verwachtingen heeft dan de goddeloze voor de tijd. O, het menselijke hart is doorgaans vol van verwachtingen. De goddeloze mens is schrandere, of immers hij meent zo te zijn, en nu meent hij ook grond te hebben om te verwachten, dat de zaken van zijn beroep wel vooruit zullen gaan, en dat hij eenmaal wel door zijn zorg en overleg in een staat zal gebracht worden om te kunnen zeggen: ziel, gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren, neem rust, eet, drink en wees vrolijk, (Luk. 12:19). Hij heeft een huis dat sterk gebouwd is, en voor brand heeft hij niet zozeer te vrezen, want hij is met zijn huis in de assurance. Hij heeft koren op het veld, en kan daar gerust veel van verwachten, te meer, omdat hij deel heeft genomen in de hagelverzekering. En door zulke voorzichtigheidsregelen kan immers de vooruitziende landman zijn ondergang voorkomen, en zich tegen de gesel van de Allerhoogste vrijwaren!

Of, de mens heeft zijn tijdelijke verwachting omdat hij rijk is, en zich nog eenmaal uit zijn rijkdom veel vrolijkheid en rust belooft; het goed van de rijke is toch de stad van zijn sterkte, en als een verheven muur in zijn inbeelding, (Spreuk. 18:11). Of anderen verwachten rijk te worden, omdat ze rijke en vermogende vrienden hebben, wier

erfgenaam zij zijn, en wier erfenis zij hopen deelachtig te worden; of men heeft alweer andere verwachtingen, te veel om op te tellen.

Maar ik zei ook, de goddeloze mens heeft verwachtingen voor de eeuwigheid, dat het hem dan zal welgaan. Sommigen leven zeer ruw en denken niet graag aan de toekomst, maar worden zij eens gedwongen om daaraan te denken, dan hopen zij: God zal het zo nauw niet nemen, anders zou het er met vele mensen donker uitzien; God is toch zo barmhartig en daar moet men maar op hopen, en dan zal alles wel gaan, want als er toch niemand zalig werd als die fijne stijfhoofden, dan zou het er bedroefd uitzien. Andere goddelozen leven ingetogener en zediger en betrachten nog al enige plichten, en daarin is dan ook alleen hun verwachting voor de eeuwigheid gegrond. Anderen zijn overtuigd dat ze onbekeerd zijn, maar zijn toch meer in de geruste verwachting dat ze wel bekeerd zullen worden; ze zijn kinderen van gelovige ouders, en denken daarom, dat ze beminden des Heeren zijn *om der vaderen wil*, en dat ze door die weg aanspraak hebben op de genade des Heeren. Andere goddeloze mensen verwachten de zaligheid, omdat ze vroeger wel eens gebeden hebben in de eenzaamheid; of omdat hun wel eens beloften voorkomen; of omdat de vromen het beste van hen hopen; of omdat er vromen zijn, die menen, dat ze beloften voor hen hebben, die zij geloven dat nog eenmaal door hun bekering zullen verwezenlijkt worden.

Ziet, zo zijn er duizenden mensen die onbekeerd zijn, en die Jezus nooit oprecht gezocht en tot Koning over hun harten ingeroepen hebben, en die nochtans op allerlei rietstaven leunen, die eenmaal jammerlijk hun handen doorboren zullen.

Ten derde. Maar nu wordt in onze tekst gezegd, dat die hoop of verwachting vergaan zal *als de goddeloze mens sterft*. De goddeloze mens moet eenmaal sterven, net als ook de rechtvaardige. Zeker, de dood is een vijand, een koning der verschrikking, van wie de goddeloosheid haar meesters niet verlossen kan, (Pred. 8:8). De dood komt en grijpt hem aan en werpt hem op een ziekbed; daar ligt hij misschien nog vol van verwachtingen op beterschap en herstel, want hij vertrouwt op zijn sterk lichaamsgestel, of jeugdige leeftijd, of op de bekwaamheid van zijn arts; nochtans zijn ziekte neemt toe en schijnt als het ware de spot te drijven met de beste geneesmiddelen; hij wordt door één, twee of meer geneeskundigen opgegeven, en de bleke dood begint hem te naderen en dreigt van uur tot uur het laatste overschot van zijn levensgeesten weg te nemen. Daar begint nu zijn tijdelijke verwachting te vergaan. Op hetzelfde uur, waarin hij mogelijk een erfenis meende te ontvangen, of een landgoed te aanvaarden, of in wat anders zijn troost te zoeken, ja in hetzelfde uur, waarin hij meende vrolijk te zijn, staat de arme man of vrouw nu gereed om de eeuwigheid, de donkere eeuwigheid in te gaan. Zijn tijdelijke verwachtingen ontvallen hem, en van het aardse goed ziet hij nu duidelijker dan ooit, dat het geen nut doet ten dage van Gods verbolgenheid, (Spr. 11:4), en dat zijn eer hem niet zal nadalen, (Ps. 49:18.) Daar vergaan dan op zijn doodsbed zijn verwachtingen, die hem zoveel zorg en overleg gekost hebben, en waarin hij zich spoedig meende te verheugen, en het gaat hem als de dichter van de prinsen zegt, zijn geest gaat uit, hij keert wederom tot zijn aarde; te dienzelve dage vergaan zijn aanslagen, (Ps. 146:4). Maar wat nog ongelukkiger is, ook zijn eeuwige verwachting moet nu vergaan, en zijn hoop moet openbaar worden als een huis der spinnenkoppen, (Job. 8:14). Hij had zedig geleefd en op zijn zedigheid vertrouwd, maar nu ziet hij dat hij een gerechtigheid moet hebben, die overvloediger is dan die der schriftgeleerden en farizeeën; hij had zich uitgebreide denkbeelden gemaakt van de barmhartigheid van God, maar nu komt hem de strenge rechtvaardigheid van God voor, tegen wie hij reeds zovele jaren hardnekkig gezondigd heeft; nog meer maakte hij uitgebreide denkbeelden van zijn eigen deugd

en goed hart, maar nu wijst zijn geweten hem op zoveel plichtsverzuim waar hij vroeger helemaal niet aan dacht, en toont hem tegelijk aan, dat zijn schijnbare deugden slechts blinkende zonden waren, omdat ze alleen voortkwamen uit een hoogmoedig en werkheilig beginsel; of hij had gesteund op Jezus' verdiensten, maar nu ziet hij, dat hij Jezus nooit gekend heeft, en nooit oprecht met Hem in geloofsonderhandelingen gekomen is, als een arm, verloren zondaar; of, hij had gerust op vroegere onrust of overtuigingen, maar nu ziet hij, dat vroegere overtuigingen zijn achtervolgd door latere zondenlust en wereldliefde, en dat het nooit oprecht zijn keus en begeerte is geweest, om als Job te leven *oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad*, en dat hij ook nooit met David heeft kunnen zeggen: *ik heb al Uw bevelen van alles voor recht gehouden, en alle valse pad heb ik gehaat*. Of, hij had vroeger gesteund op de goede gedachten, die sommige vrome lieden van hem hadden, maar nu ziet hij dat *niemand zijn broeder immermeer zal kunnen verlossen*, en dat de wijze maagden geen olie aan de dwazen zullen kunnen geven als de lamp zal uitgaan. Ziet, zo boren hem nu al zijn rietstaven door de hand, en hij gaat als een ongelukkig zondaar naar de eeuwigheid. Ja, zo gaat het, als de goddeloze mens sterft, dan vergaat zijn verwachting; sommigen vergaat hun verwachting op het ziek- en doodsbed, zij zien met jammer op een verwaarloosde genadetijd terug, en gaan soms al vloekende en met veel benauwdheid een donkere eeuwigheid in; anderen sterven als lammeren, gerust en zorgeloos, en zulken ontvalt eerst hun verwachting als zij dood zijn en dan als goddeloze zondaars met een heilig God te doen krijgen. Hoe het ook zij, iemand, die als een goddeloze sterft, die sterft altijd rampzalig en is ongelukkig tot in alle eeuwigheid.

B. Laat ons nu in onze tweede hoofdzaak letten op Gods tere liefde en zorg voor Zijn volk, en tevens op het oordeel, dat in de eeuwigheid over de goddeloze komen zal. De rechtvaardige toch, wordt uit de benauwdheid bevrijd, en de goddeloze komt in zijn plaats.

Hier moeten wij eerst letten op de rechtvaardige, dan op de benauwdheid van de rechtvaardige; verder op zijn bevrijding uit die benauwdheid; en eindelijk hoe de goddeloze, in de plaats van de rechtvaardige, in de benauwdheid komen zal.

Vooreerst dan: rechtvaardigen, wat zijn dat voor mensen? Het zijn geen volmaakten, want dat gezelschap is alleen in de hemel, en wordt, sedert de val van Adam, op aarde niet meer gevonden; maar rechtvaardigen zijn mensen, die bij Goddelijk en geestelijk licht hebben leren kennen, dat zij geen rechtvaardigheid in zichzelf bezitten, maar voor God onrein en verdoemelijk liggen, wegens aangeboren en werkelijke zonde. Dit gezicht, hetzij het meer bedaard en stil toegaat, of gepaard gaat met een vloed van tranen, angst en vrees, dit gezicht, zeg ik, drijft hen uit naar die rechtvaardige Borg en grote Middelaar tussen de rechtvaardige God en de schuldige zondaar, om bij Hem te schuilen en hun rechtvaardige vrijspraak alleen in Zijn bloed en verdiensten te zoeken. Rechtvaardigen zijn zulke mensen, die het op zulke losse gronden voor de eeuwigheid niet durven te wagen als wij zo-even beschouwd hebben. O! zij wantrouwen hun eigen hart zo, en vrezen om zulk een hoop en vertrouwen te hebben, dat eenmaal als een spinnenweb zou openbaar worden. Rechtvaardigen, zij zoeken het dagelijks bij Jezus, en zijn niet tevreden of Hij moet hun rechtvaardigheid zijn, hun broeder, hun bruidegom, hun leidsman, hun Koning, hun God en enig al. Rechtvaardigen, dagelijks is het met hen: Heere, bij U schuil ik (Ps. 143:9), om uws Naams wil, Heere! zo vergeef mijn ongerechtigheid, want die is groot, (Ps. 25:11). Rechtvaardigen, zij arbeiden om in Christus gevonden te worden, en Hem te gewinnen, niet hebbende hun eigen rechtvaardigheid, die uit de Wet is, maar de rechtvaardigheid van Christus door

het geloof. Rechtvaardigen, zij hebben ook een nieuw hart van God ontvangen, om God wel met gebrek maar toch in oprechtheid en uit gewillige dankbaarheid te dienen; hun oude natuur is wel onrechtvaardig en goddeloos, maar hun vernieuwd beginsel is rechtvaardig of vaardig tot alles wat recht is; daarom willen zij zo graag aan Paulus gehoorzaam zijn, daar hij zegt: al wat rechtvaardig is, al wat rein is, al wat liefelijk is, al wat wel luidt, zo er enige deugd is, zo er enige lof is, bedenkt datzelfde, (Fil. 4:8). Ziedaar, een korte beschrijving van de rechtvaardigen.

Ten tweede moeten wij nu spreken van de benauwdheid der rechtvaardigen. De rechtvaardige wordt uit de benauwdheid bevrijd, zegt onze tekst. Dit veronderstelt, dat de rechtvaardige wel eens in de benauwdheid is. En ja, de rechtvaardigen verkeren weleens in velerlei benauwdheid, in benauwdheid dat ze nog arm zullen worden, hun schuld niet zullen kunnen betalen, en wellicht hun brood nog zullen moeten gaan bedelen. Och, hierin is het rechtvaardige volk niet te prijzen, maar te bestraffen; want zij hebben immers zulk een goede God, een goede Jezus, die altijd voor hen zorgen zal, en waar Paulus van vraagt: Hij, die zijn eigen Zoon voor ons niet gespaard heeft, maar heeft hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met hem niet alle dingen schenken? (Rom. 8:32). Ja *alle* dingen, zowel die tot het leven, als die tot de godzaligheid nodig zijn. Daarom zijn de rechtvaardigen om de genoemde benauwdheid te bestraffen; maar ach, de duivel heeft hier ook al zijn hand in, die altijd lust heeft om over hun ongeluk en ondergang te profeteren. Verder, benauwdheid heeft de rechtvaardige om de zonde, en ook vóór de zonde. Om de zonde: hij is een ellendeling, die, dag bij dag, zijn weg tegen God bederft, en ach! wat zondigt hij nog veel tegen licht en plicht; wat is hij nog trouweloos en ondankbaar in duizend opzichten, tegen zijn lieve God en Vader. Nu, deze zonden, de ondervinding leert het, zij maken de rechtvaardige dikwijls benauwd en bekommerd; ziet dit in de goede Paulus, in het zevende hoofdstuk van de brief aan de Romeinen. Maar ik zei ook, dat de rechtvaardige dikwijls benauwd is vóór de zonde. Hij bevindt zich te onmachtig om de verzoeken van de duivel te weerstaan, en hij heeft van nature een hart, vervuld met alle zaden van boosheid; hij weet wat een Noach, een David, een Petrus en meer andere heiligen is overkomen; ach, zegt hij, bij de ondervinding van de woelingen van zijn hart, wat zal er nog van mij worden, als de goede en getrouwe God mij niet bewaart! Als de rechtvaardigen in deze benauwdheid verkeren, dan hebben ze voorzeker geen tijd noch lust, om zo over de gebreken van anderen te gaan spreken, zoals sommige andere mensen doen; maar dan wandelen zij in vreze de tijd hunner inwoning. Verder verkeren hier de rechtvaardigen weleens in wegen van benauwdheid, door geestelijke of lichamelijke tegenspoed. Geestelijke tegenspoed, onder het gevoel van Godgemis, of lichamelijke tegenspoed en kruis, in persoon of familie, maken hen wel eens zo benauwd, dat zij met Naomi zeggen: noemt mijn naam Mara, want de Almachtige heeft mij grote bitterheid aangedaan, (Ruth 1: 20).

Ten derde. Nu wordt er echter in onze tekst gezegd: *de rechtvaardige wordt uit de benauwdheid bevrijd*. Hij wordt uit de benauwdheid bevrijd, als God vertroostende zielsgestalten geeft, midden in de weg van tegenspoed en kruis. O! het is menigmaal de weg des Heeren om Zijn volk kruis op te leggen, en dan onder het kruis zodanig aan hun hart nabij te zijn met Zijn Geest, dat zij midden in het kruis, evenals de kamerling, hun weg met blijdschap reizen. *Het zal wel zijn!* Zo riep de vrome vrouw van Sunem, toen haar enige zoon haar door de dood ontruikt was. (2 Kon. 4:23). De rechtvaardige wordt ook wel uit de benauwdheid bevrijd, als de Heere kruis en tegenspoed weer wegneemt en verlossing aan Zijn volk geeft. Zo werd Daniël uit de leeuwenkuil, en zijn drie vrienden uit de gloeiende oven bevrijd, en Petrus uit de gevangenis, en zo worden de rechtvaardigen menigmaal uit de benauwdheid bevrijd,

door oprichting van een ziekbed, of verlossingen uit armoede of andere Goddelijke uitreddingen, van welke aard dan ook. Ook wordt de rechtvaardige uit de benauwdheid bevrijd door Goddelijke ondersteuning en zalige bijstand in de geestelijke strijd. De ziel verkeert in benauwdheid, dat haar werk geen waarheid is: maar God bevrijd haar uit deze benauwdheid, door haar staat wonderlijk op te klaren, Zijn eigen licht over Zijn werk te doen schijnen, en inwendig van vrede te spreken, zodat de ziel vrijmoedigheid krijgt om met Maria te zeggen: grote dingen heeft aan mij gedaan Hij, die machtig is, en heilig is zijn naam, (Luk. 1:49). Of, de ziel verkeert in benauwdheid, dat zij nog in grote zonden zal vallen, maar God bevrijdt haar uit die benauwdheid, door haar te bepalen bij Zijn dierbare trouw voor Zijn volk, waardoor Hij aan Zijn volk geeft, niet alleen wat tot het leven, maar ook wat tot de godzaligheid nodig is.

Eindelijk, de Heere bevrijdt hen uit al hun benauwdheden, door een zalige dood. Hoe de dood, en het vooruitzicht van de dood, nog verschrikkelijk en benauwd kan zijn, zien wij in Hizkia, die gans zeer weende, toen hem de dood werd aangekondigd, (Jes. 38:1-3). Nochtans is die menigmaal zo benauwde dood voor al Gods volk het einde van al hun benauwdheden, want dan gaan zij in de zalige rust en vrede tot in alle eeuwigheid.

Ten vierde. Nu moeten wij *eindelijk* zien, wat het zeggen wil dat de goddeloze in de plaats van de rechtvaardige in de benauwdheid komt.

Dit zien wij weleens gebeuren in de tijd. Daniël werd uit de benauwdheid verlost, uit de leeuwenkuil, en zijn vijanden kwamen in zijn plaats en werden verscheurd. De jongelingen werden uit de benauwdheid verlost uit de gloeiende oven, en de goddeloze vijanden kwamen in hun plaats en werden verbrand. Mordechai werd uit de benauwdheid verlost, en Haman kwam in zijn plaats, en werd aan de galg opgehangen. David werd uit de benauwdheid verlost, en Absalom kwam in zijn plaats, raakte vast aan een eikenboom, en Joab stak drie pijlen in zijn hart. En zulke voorbeelden zouden er meer kunnen worden opgeteld. Bijzonder evenwel zal dit plaats hebben bij en door de dood. Dan toch worden de rechtvaardigen uit alle strijd en benauwdheid verlost, en de goddelozen zullen dan in de eeuwige benauwdheid komen, waarin zij alle bedenkelijke smarten zullen moeten lijden, en waaruit ze nooit verlost zullen worden.

TOEPASSING

Hoort dit, gij onbekeerde zondaar! De rechtvaardige verkeert hier wel eens in bange strijd en benauwdheid; want vele zijn toch de tegenspoeden der rechtvaardigen, en van ulieden kan het waar zijn, dat gij doorgaans vrij vrolijk leeft. Van benauwdheid over uw zondenschuld, daar weet gij niets van, en mogelijk gaat het u nog al vooruit in de wereld. Maar de zaak zal eenmaal omkeren; want de rechtvaardige wordt spoedig uit zijn benauwdheid verlost, en de goddeloze komt in zijn plaats.

Hoe benauwd zult gij wellicht reeds zijn als gij op uw doodsbed ligt, en als gij, terugziende, met droefheid moet staren op een kwalijk besteden genadetijd, en zovele verbeuzelde uren, die gij in zonde en dartelheid hebt doorgebracht, en als gij dan, vooruitziende, met smart moet inzien in een nimmer eindigende eeuwigheid.

Hoe benauwd zult gij toch eenmaal zijn in de grote en algemene rekendag der wereld. Dan, als hemel en aarde door vuur zullen voorbijgaan, en als een brandende wereld u van alle zijden omringen zal, en als gij met al de doden opgewekt zult staan voor het aangezicht van de grote Rechter van mensen en engelen, om uw laatste vonnis te ontvangen. Dan, als gij de rechtvaardigen blijmoedig aan Jezus' rechterhand zult zien,

en dan aldus bij uzelf zult moeten zeggen: „deze waren het, die ik weleer verachtte en bespotte, en van wie ik mij zozeer verblijdde als ik hun gebrek vernam. Deze waren het, die ik voor geveinsden, of ten minste voor stugge en zwaarmoedige mensen hield, omdat ze met de algemene stroom niet meegingen. Deze waren het, met wier strijd en tranen ik de spot dreef. En ach, nu zie ik dat zij uit strijd en benauwdheid zijn verlost, en dat ik in een veel groter benauwdheid ben gekomen !"

Nog eens, o zondaar! hoe benauwd zal het u vallen, om het vonnis uit de mond van de Rechter te horen, als Jezus tot u zeggen zal: „O mens! Ik bracht u onder de middelen; Ik gaf u vrome ouders, goede opvoeding, dierbare boeken en getrouwe predikanten. Ik heb u oud laten worden, al de rijkdom van Mijn lankmoedigheid aan u betoond, en vele jaren op uw bekering gewacht; maar gij hebt uw hart tegen Mij verhard en Mij niet gewild; Mijn bloed hebt gij onrein geacht, Mijn volk versmaad en uw eigen ziel geweld aangedaan. En daarom, gaat nu weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur, dat de duivel en zijn engelen bereid is."

Nog eens: hoe benauwd zult gij eeuwig zijn in de hel! Ja, benauwd, als gij de eeuwige vlammen van Gods toorn aan lichaam en ziel zult moeten ondervinden. Benauwd, als gij bedenken moet dat gij door eigen schuld daar gekomen zijt, en benauwd als gij bedenkt: op deze plaats moet ik nu eeuwig blijven!

Ach, mocht u dit nog eens ter harte gaan! en mochten er nog eens zondaarsbehoefden in uw zielen komen, om nog vluchtelingen naar Jezus te worden, en Hem nog als Koning over uw arme zielen uit te roepen, en zo nog de toekomende toorn te ontvlieden, en nog met al Gods gunstvolk zalig te worden. „Nu ja," zal wellicht iemand van u zeggen: „zalig worden, dat is een zaak van belang, en nochtans, door Gods goedheid, is het mijn verwachting!" Nu mijn vriend! dat gun ik u; nochtans is mijn tekst van dien aard, dat ik genoodzaakt ben om u te vragen, op welke grond gij de zaligheid verwacht? Gij zoudt misschien een goddeloze kunnen zijn, en dan zou uw verwachting bij het sterven vergaan, en dan zou gij ongelukkig met een ingebeelde hemel naar de hel kunnen gaan. Ik ben geenszins genegen iemand van u liefdeloos te veroordelen, en toch ben ik verplicht u te vragen: waarop is toch uw verwachting voor de eeuwigheid gegrond? Iemand kan een welmenend plichtchristen zijn, op zijn plichten steunen, en toch met zijn plichten verloren gaan. Ziet dit in Paulus: hij diende God van zijn voorouders aan met een reine consciëntie, en hij meende waarlijk bij zichzelf, dat hij tegen de naam van Jezus veel wederpartijdige dingen moest doen; en dan meende hij ook waarlijk bij zichzelf, dat hij langs die weg zou zalig worden; en nochtans bouwde de arme man toen nog geheel buiten het ware fundament, en moest later al zijn vorige gewin als schade en drek achten. Daarom vraag ik u: zijt gij al van uw oude gronden afgedreven; hebt gij al onder uw deugden en plichten leren schrijven: deze dingen zijn de dood waardig; kent gij uw helwaardigheid; is een stukje brood en een dronk water u weleens voorgekomen als verbeurd goed; kent gij werkzaamheden en onderhandelingen met de Heere Jezus; weet gij wat het is, uzelf als een zondaar aan Hem op te dragen en aan te bieden; pleit gij op Zijn bloed en op de uitnodigingen van het Evangelie; kent gij dat gelovige dóór Hem tot God gaan; roept gij Hem uit tot Koning over uw hart; leeft gij gaarne voor Hem, en is de zonde u een zware last? O vrienden! denkt hier over eens na, en als u dit alles nog vreemd is, dan hebt gij nog geen recht om de hemel te verwachten; maar ik zeg u, gij misleidt uw ongelukkige ziel voor de eeuwigheid. Och, staat dan toch naar betere gronden; handelt getrouw met uw arme ziel en zoekt eerst en vooral Jezus, eer het voor eeuwig te laat is. Denkt hoe spoedig de dood kan komen als een dief in de nacht. Vele mensen, die voor enige weken nog met ons leefden, weten nu al wat een eeuwigheid inheeft. Vele echtgenoten, die samen de wereld dienden, hebben daar op een rampzalige plaats

elkaar weergevonden. Duizenden zouden graag op hun knieën terugkruipen, om hier in de wereld voor eeuwig bedelaar of slaaf te zijn, maar zij worden met eeuwige banden onder de duisternis bewaard, tot het oordeel van de grote dag. Duizenden vervloeken daar de dag van hun geboorte, en betreuren in eeuwige pijn, tranen en wanhoop hun zorgeloosheid en zondenlust. En zouden wij dan onder alles zorgeloos blijven, zorgeloos blijven terwijl hel en eeuwige verdoemenis ons gepredikt wordt; zorgeloos blijven, daar wij nog tot Jezus geroepen worden, en ons zo ernstig wordt toegeroepen: *hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zulke grote zaligheid geen acht geven?* Och kom, indien gijlieden dan uw arme zielen liefhebt, wendt u dan tot Jezus, en haast en spoedt u nog om uws levens wil. De weg naar de hemel is nog open: de Heere roept nog; gij leeft nog; de Geest biedt zich nog aan; het is nog niet voor eeuwig te laat.

Maar gij, arm en verloren volk van God! nog tot besluit een enkel woord tot ulieden. De zwakken en kleingelovigen onder ulieden zullen wellicht zeggen: „ach, het zal met mij nog gaan zoals de tekst zegt: als ik kom te sterven, vrees ik, dat mijn verwachting vergaan zal!" Hierop antwoord ik de volgende dingen.

Ten eerste. Uw tijdelijke verwachtingen, dit wordt weleens ondervonden, die zullen ook weleens vergaan en teleurgesteld worden. Een vrome kan soms in de ongegronde verwachting verkeren, dat de wereld hem nogal wat rust zal opleveren, en dat de zon van voorspoed op zijn pad zal schijnen. Hij denkt vaak, als dit of dat eens opgeruimd zal wezen, als de kinderen volwassen zijn, de broodwinning wat beter begint te gaan, of als hij zijn huis of hof met een ander beter zal verwisseld hebben en in een andere buurt zal wonen, dan zal hij het eens naar zijn genoegen hebben, en wat rust en gemak genieten. Met zulke en dergelijke verwachtingen komen de godvruchtigen niet zelden bedrogen uit; want in de wereld zullen ze verdrukking hebben, en langs een weg van veel strijd en moeilijkheid, zullen zij ingaan in het koninkrijk der heerlijkheid.

Ten tweede. Wat het inwendige betreft, mag ik u zeggen, dat gij geheel wat anders verwacht dan de goddeloze mensen; die toch verwachten de hemel zonder er grond voor te hebben, en hebben ook geen lust om de smalle weg te bewandelen; maar gij verwacht Jezus, en begeert Hem tot Koning, Leraar, Leidsman, Heiligmaker, Borg en Verlosser; Gij kunt, niettegenstaande al uw inwonend zielsgebrek, toch met de dichter zeggen: U verwacht ik de ganse dag! (Ps. 25:5). Nu, deze verwachting zal bij het sterven niet vergaan. Hoort wat daarvan de Heere zegt: de nooddrufte zal niet voor altoos vergeten worden, noch de verwachtingen der ellendigen in eeuwigheid verloren zijn. (Ps. 9:19); uw verwachting zal niet afgesneden worden, (Spreuk. 23:18). De Heere is goed degenen, die Hem verwachten, voor de ziel, die Hem zoekt, (Klaagl. 3:25). Van alle eeuwen is het niet gehoord, noch met oren vernomen, noch in het hart opgeklommen, wat God doen zal de ziel, die op Hem wacht, (Jes. 64:4). Ziedaar, dit zijn getuigenissen uit Gods mond, tot uw bemoediging en troost, en gij behoort tot dat volk, waar onze tekst van zegt: *de rechtvaardige wordt uit, de benauwdheid bevrijd.* Ja, bevrijd en verlost zult gij en al Gods volk eenmaal worden bij de dood, als uw loop zal geëindigd en uw strijd zal volstreden zijn.

Eindelijk, mogen wij onszelf en elkaar wel gedurig opwekken, om toch veel te smeken om des Heeren kracht en genade, en om van het ene ogenblik tot het andere, zijn invloed van boven te ontvangen, om hier als levenden, rechtvaardigen en heiligen te verkeren onder de mensen. O! het zegt wat, een mens te zijn, een reiziger naar de eeuwigheid, die een onsterfelijke ziel overal met zich omdraagt. Maar het zegt nog wat meer een Christen te zijn, een keurling van Jehova-Jezus, een erfwachter van een ongekende zaligheid, een zout van de aarde, een vreemdeling onder de mensen, een sieraad van de kerk, en een gunstgenoot van de Allerhoogste.

En nu, godvruchtigen! behoren wij arme, en in onszelf doemwaardige zondaren, door Gods onpeilbare genade tot dat volk? Dan behoorde het ons ook wel wat meer zorg en gebed te kosten, om het aan de voetbank van de troon van Jezus te leren, om als ware Christenen te hopen, ons als Christenen te verheugen, maar ook om in alles als Christenen te waken en te werken, te werken terwijl het dag is, eer de nacht komt, waarin niemand werken kan.

Nu, de Heere lere en geve het ons, om beschaamd en schaamrood te zijn over al onze lauwheid en ons wangedrag; en voorts bij Hem te schuilen, op genade te hopen, om Zijn Geest te roepen, en onze belijdenis met een vreedzame, tere en godzalige wandel te versieren, Hem tot eer, onze naasten tot stichting, en onze eigen ziel tot heil en troost.

7. Oefening over Psalm 119:25

Mijn ziel kleeft aan het stof; maak mij levend naar uw woord.

VOORAFSPRAAK

En zoudt gij u grote dingen zoeken? zoek ze niet! Dit woord werd in de naam des Heeren door de profeet Jeremia gesproken tot de godvruchtige Baruch (Jer. 45:5). De Heere had Israëls volk en Jeruzalem bedreigd met zware plagen en oordelen; Jeruzalem zou verwoest en Israël zou gevangen naar Babel weggevoerd worden. *Hetgeen Ik gebouwd heb, breek Ik af*, zegt de Heere, *en dat Ik geplant heb, ruk Ik uit. En Ik breng een kwaad over alle vlees*. En zoudt gij u dan grote dingen zoeken? Zoudt gij hier rust, gemak, rijkdom en vermaak verwachten? Zoudt gij u hier in het land van Juda, en hier in de wereld, grote dingen zoeken? O nee, zoek ze niet! Leef hier maar als een vreemdeling en bijwoner, en zoek met een klein deel aards goed tevreden te zijn, en wees daarin maar verheugd dat gij *uw ziel tot een buit zult hebben*.

Maar nu, zoudt gij u grote dingen zoeken? Zoek ze toch niet! Dit woord, deze ernstige vermaning des Heeren, is ook toepasselijk op al het volk van God. Ja het raakt elk van ons in het algemeen. Wij zijn zo genegen om ons hier grote dingen te zoeken, en hebben hoofd en hart menigmaal zo vol bedenkingen, om hier vooruit te komen en rijk te worden. Ja, ook des Heeren volk is nog van deze zuurdesem niet gezuiverd, en moet ook steeds nog over een al te grote wereldliefde klagen. Och, mochten wij het woord aan Baruch, ook voor ons behartigen! Zoek hier toch geen grote dingen. Zoek liever met Maria dat éne ding dat nodig is. Zeg liever met David: één ding heb ik van de Heere begeerd, dat zal ik zoeken, (Ps. 27:4).

Thans heb ik mij voorgesteld om te spreken over een al te grote wereldliefde, die nog in het hart van des Heeren gunstgenoten is; maar ook hoop ik aan te tonen dat hun dit tot een last en smart is, waar zij gedurig mee vluchten tot de Heere. Verder hoop ik enige andere dingen tot stichting voor te stellen, wensende dat de Heere ons met Zijn Geest en zegen zal bijstaan.

Tekst: Psalm 119:25 *Mijn ziel kleeft aan het stof; maak mij levend naar uw woord.*

Naar aanleiding van deze woorden zullen wij:

- A. *Eerst horen wat de dichter klaagt.*
- B. *In de tweede plaats wat hij bidt;*
- C. *En ten derde, hoe hij geloof oefent.*

A. *Eerst* moeten wij dan horen hoe de vrome dichter klaagt. Zijn klacht is: *mijn ziel kleeft aan het stof*.

Het stof, daar kunnen wij in een zeker opzicht de mensen door verstaan, die uit het stof zijn genomen, en ook tot stof zullen wederkeren, en die zich vanwege hun onwaardigheid en nietigheid met Abraham stof en as moeten noemen (Gen. 18:27). En aan dit stof kan een godvruchtige te zeer verkleefd zijn, als hij afgoderij met het schepsel bedrijft, en teveel opheeft met een leraar, een echtgenoot, een kind of wie het verder ook zijn mag. Niemand behoorden wij toch zo lief te hebben, of wij moesten ze kunnen missen als het God belijft, zonder murmureren of onmatig treuren.

Door het stof kunnen wij evenwel hier net zo gepast de goederen en genoegens van deze wereld verstaan; het mooie, het gemakkelijke en het vermakelijke van dit tijdelijke leven. En deze dingen kunnen stof genoemd worden, omdat ze oorspronkelijk uit het stof bestaan, en ook weer tot stof zullen terugkeren, en als een kleed zullen verouderen en verteren. Stof kunnen wij die aardse dingen noemen, wegens hun ijdelheid, nietigheid en onwaarde. Het is een wereld die voorbijgaat met al haar begeerlijkheden. Ijdelheid der ijdelheden, zegt de Prediker, het is al ijdelheid. Paulus zag hier alles aan als stof, en achtte het maar als drek te zijn. *Nog eens*: stof mogen wij de genietingen der wereld ook noemen, omdat wij er zo gemakkelijk mee besmet worden, net zoals wij gemakkelijk met het stof bestoven worden, als wij maar langs de weg gaan; daarom lezen wij van de besmettingen der wereld. (2 Petr. 2:20).

Nu, aan dit stof was de ziel van Gods gunstgenoten geheel verkleefd en verbonden in hun treurig eertijds, toen ze nog onbekeerd waren en onder dit stof als begraven lagen; maar nu zijn ze bekeerd en aan God verbonden, aan wie ze hart en hand gegeven hebben, en schrijven als met de hand: ik ben des Heeren. (Jes. 44:5). Nochtans is hier omlaag alles nog onvolmaakt, en vandaar gedurig die klacht, die ook de klacht was van de man naar Gods hart, *mijn ziel kleeft aan het stof*. Of gelijk een ander klaagde: Ik moet u alle dagen, Mijn wereldlievend hart, O zielenkoning klagen, Met droefheid en met smart.

EERSTE TOEPASSING

Voor wij verder gaan heb ik hier nu eerst een woord ter toepassing bij te voegen, en dat wel in de *eerste plaats* voor twijfelmoedige Christenen tot vertroosting. Gij verdenkt zo menigmaal uw genadestaat, omdat er tot uw leedwezen nog zoveel wereldliefde in uw hart is overgebleven, en omdat uw ziel nog zo menigmaal aan de genietingen van het aardse goed gebonden is. En ach ja, dit moest wel anders zijn, en er moest meer een vreemdelingsgestalte bij u gevonden worden; maar elkeen van Gods gunstgenoten heeft hier toch over te zuchten, en zij zullen het ook niet recht en duurzaam te boven komen, voordat zij het einde huns levens bereikt hebben. Gij moogt er wel over treuren, dat de wereldse dingen nog zoveel invloed op uw hart hebben, maar het gaat te ver, als gij uzelf daarom zoudt buiten de genade sluiten, want vlees en geest zullen hier altijd tegen elkaar strijd voeren tot aan uw dood toe.

Ten tweede heb ik hier een woord van bestraffing aan al des Heeren volk. Ach! hoe goed kunnen wij toch de dichter nazeggen: mijn ziel kleeft aan het stof! en hoe weinig kunnen wij hem nazeggen: mijn ziel kleeft U achteraan! (Ps. 63:9). Hoe weinig kunnen wij hem nazeggen: ik heb gehaast, en niet vertraagd uw geboden te onderhouden, (Ps. 119:60). Hoe weinig kunnen wij hem nazeggen: hartelijk zal ik U lief hebben, Heere, mijn Sterkte! (Ps. 18:2). Gij, die uit zulk een grote nood en dood verlost zijt door de Heere, hoedanigen behoorde gij toch te zijn in heilige wandel en godzaligheid! En hoe behoorde gij toch te wandelen met de aarde onder uw voeten, met Jezus in uw hart en met de hemel in uw oog! Wij hebben gehoord hoe de dichter klaagt en wij mogen hier ook wel klagen, omdat wij niet zijn, die wij behoorden te zijn, terwijl wij vroeger God beleden ons algenoegzaam deel te zijn en nu zulke gierigaards geworden zijn, dat wij met God niet tevreden zijn, maar er nog een stuk van de wereld bij begeren.

Ten derde heb ik een woord aan wereldse mensen, die het niet betreuren en beklagen, dat hun ziel zo aan het stof kleeft, ja, die nog gans en al onder het stof begraven liggen. Gij werkt nog geheel om de spijs die vergaat, en waarvan Jezus zegt: werkt daar toch niet om, maar werkt liever om de spijs die blijft tot in het eeuwige leven.

Gij hebt nog niet geleerd om eerst en vooral het Koninkrijk Gods te zoeken. Ach, wat is de arme mens toch onwijs geworden door de zonde! Hetgeen zijn hoofdzaak moest zijn, dat is nauwelijks zijn bijzaak; en dat zijn bijzaak behoorde te zijn is zijn hoofdzaak, en kost hem dag bij dag onnoemelijk veel zorg, vlijt en overleg. Hij zoekt het stof en laat het goud liggen, hij zoekt de wereld en de hemelse schatten laat hij gerust aan hun plaats. O! wat al liefhebbers heeft toch de wereld, en hoe weinigen zijn er, die de Heere Jezus zoeken.

Ik heb de wereld eens afgebeeld gezien op een prent, in de gedaante van een zeer grote, ronde bol, en rondom dezelve waren een grote menigte liefhebbers, grote en kleine, jonge en oude, rijke en arme, die er allen wat van zochten te krijgen; de een probeerde er met een bijl of houweel wat af te hakken; een ander gebruikte hamer en beitel, om er een stuk af te beitelen; een derde sneed er aan met een mes, en weer een ander was ijverig bezig om er met zijn nagels wat af te krabben. Sommigen hadden een wagen gereed staan, om het hunne daarop te laden; anderen verzamelden hetgeen zij van die werldebol mochten losbeitelen in een mand; en weer anderen hadden slechts een kleine nap, om het losgekrabde wereldgoed in te bergen. En deze ganse menigte wereldliefhebbers, zij sloegen, verdrongen en vertraden elkaar, elk om maar de beste plaats bij deze werldebol te krijgen. En onder al dit gewoel bleef maar deze grote, ronde bol stil liggen, en liet het maar toe, dat Adams kinderen hun schone tijd verbeuzelden aan deze nietige bezigheid, totdat de dood in een akelige gedaante achter hen kwam te staan, om hen de dunne draad des levens af te snijden, en al die liefhebbers der wereld heen te zenden naar een donkere eeuwigheid.

Waarlijk vrienden! deze prent, zij was een levendig afbeeldsel van het woelend bedrijf der onbekeerde liefhebbers van 's werlds goed, die niet geloven zullen dat Salomo het goed gezien had, toen hij al het aardse goed noemde, *ijdelheid der ijdelheden*; voor dat ze bekeerd worden, of anders op het bange doodbed zullen liggen.

O mens! Mocht het u dan nog eens een klacht worden, dat uw ziel zo aan het stof kleeft, of liever, nog zo onder het stof begraven ligt; en mocht gij nog eens om losmakende genade leren roepen tot God. Zo niet, dan zal het u eeuwig rouwen dat gij Jezus verworpen, en de wereld en de zonde gediend en nagelopen hebt.

B. Kom, gaan wij nu in de *tweede plaats* over om te horen wat de dichter *bidt*. Hij klaagt dat zijn ziel aan het stof kleeft, maar dan ook bidt hij: *maak mij levend!*

Er is, vrienden, meer dan één levendmaking, maar alle levendmaking is toch het werk van God. De Heere zal eenmaal levend maken alle mensen, die gestorven zijn, in de jongste oordeelsdag. De ure komt, in welke allen, die in de graven zijn, zijn stem zullen horen; en zullen uitgaan, die het goede gedaan hebben, tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben, tot de opstanding der verdoemenis, (Joh. 5:28,29). Deze levendmaking zal geducht en ontzaglijk zijn, en zal ook ons allen te beurt vallen, hetzij tot ons heil, of tot onze eeuwige rampzaligheid. Maar om deze levendmaking wordt in mijn tekst niet gebeden; die is wel het voorwerp van des Christens geloof en hoop, maar niet zozeer van zijn gebed.

Verder. Er is nog een geestelijke levendmaking, als dode zondaren uit het graf van hun zonde worden opgewekt, waarin zij soms wel een halve eeuw of langer hadden liggen te rotten, als onbekeerde mensen door de wedergeboorte, een nieuw, geestelijk leven deelachtig worden. Om deze levendmaking kan een kind van God soms zeer wel bidden, want hoewel het waar is, dat zij reeds levend zijn, zo zijn ze toch soms in hun oordeel niet levend. Ik wil zeggen: door donkerheid, ongeloof en bestrijding, menen de vromen soms, dat ze nog geen genade bezitten, en dat ze nog onbekeerd en dood zijn in zonde en misdaden; en dan bidden zij weleens om een leven, dat zij mogelijk al

wel tien of vijftien jaren deelachtig geweest zijn. O ja! dit gebeurt soms dikwijls genoeg, want er is nog al licht toe nodig om onze staat recht te kunnen opmaken, en om tot het troostelijke besluit te komen, om met Maria te kunnen zeggen: grote dingen heeft aan mij gedaan Hij, die machtig is, en heilig is zijn naam, (Luk. 1:49). Ach! de wereldse mensen gaan in deze zaak doorgaans zo los te werk, en menen zo ligt dat zij wel goed aanlanden zullen, omdat God barmhartig is, of omdat Christus voor zondaren gestorven is, of omdat zij vroeger of later wel eens onrustig en bekommerd zijn geweest, of omdat hen wel eens deze of gene belofte uit de Bijbel, op een zonderlinge wijze is voor de aandacht gekomen, of om deze of gene andere zaken, die licht en zonder grond zijn. Maar de ware vromen gaan in deze gewichtige zaak niet zo los te werk, zij bidden gedurig: „Heere, als Uw werk in mij is, laat dan Uw licht over Uw werk schijnen, en geef mij Uw licht om te weten of ik op de weg des levens ben, om dan ook te weten hoever ik daarop al gevorderd ben; opdat ik mij aan de éne zijde niet te veel moge aanmatigen, en ook aan de andere zijde Uw dierbare genade niet ondankbaar miskennen." Ziet, ik zeg dan, het kan zeer wel gebeuren, dat een levend mens om leven bidt, terwijl hij dit leven al reeds jaren lang deelachtig is.

Maar er is nog een andere levendmaking, die al Gods kinderen dagelijks nodig hebben, al zijn ze van haar waarachtige bekering ten volle verzekerd, ik bedoel die gestaltelijke en gevoelige levendmaking. Een godvruchtige kan geestelijk leven bezitten, en toch gevoelig leven missen: hij kan levend zijn en toch kwijnend en ongevoelig heengaan; hij kan zijn als de bomen in de winter, die wel sap en wortel hebben, maar noch blad noch vruchten: het kan soms december en januari in zijn hart zijn. Ja zeker, deze afwisselingen van levende en dode gestalten, wordt elke ware vrome gedurig gewaar. Nu, dit bedoelt de dichter, als hij in de tekst bidt: *maak mij levend*. Dit bedoelt hij evenzeer, als hij om levendmaking tot de Heere roept in vers 80, 149 en 158 van deze Psalm. Dit was de behoefte van de ziel van de goede man, en het is ook nog de behoefte van al des Heeren volk, die het toch niet maar alleen genoeg is om eenmaal zalig te worden, tenzij dat ze ook hier in des Heeren gunst, in Zijn gemeenschap en tot Zijn eer en heerlijkheid leven, in een gevoelige, levende en opgewekte gestalte.

TWEDE TOEPASSING

Gij evenwel, gij kent dit roepen om leven niet, wereldling! Gij kent die afwisselende zielsgestalte niet; gij kent dat afwisselen van licht en donker niet; gij kent uw diepe afhankelijkheid van Jezus niet, en van de zalige invloeden van Zijn Geest; gij kent die gezetheid niet op waarheid in het binnenste, dat trouw handelen met uzelf, en dat vrezen voor een grond buiten Jezus. Och! mocht gij ook nog eens om leven tot God leren roepen, die overvloed van leven en zaligheid voor zondaren bezit. Nee, vrienden, zonder dit roepen en bidden, komt gij nimmer in de hemel, want de hemel is wel een erfenis die uit genade verkregen wordt, en waar Paulus van zegt: *uit genade zijt gij zalig geworden*; maar de hemel is ook een plaats waar Jezus van zei: het koninkrijk der hemelen wordt geweld aangedaan, en de geweldigers nemen het met geweld, (Matth. 11:12). Meent gij, dat gij met een laffe, lamme Bileamswens, hier of op uw doodbed, zult binnen raken? Meent gij, dat gij langs een andere weg zult kunnen zalig worden, dan de weg des gebeds, de weg van strijd, de weg des geloofs en der heiligmaking? Nee, het zal op de knieën moeten gezocht worden, langs de nauwe weg des levens, waar gij en uw soort van mensen nu nog een afkeer van hebben. Wee u, o mens! indien gij in de weg des Heeren geen behagen leert scheppen; want er zal een nare dood komen, en ook eenmaal een levend worden uit die dood in de jongste dag.

En dan, dan, als gij en ik voor de vierschaar van de almachtige God staan zullen, dan zult gij uw tegenwoordige hardheid en zorgeloosheid beklagen, en vruchteloos moeten beklagen tot in alle eeuwigheid, in het helse, onuitblusselijke vuur. O! leer dan nog om leven en genade vragen, eer de enge poort voor eeuwig zal gesloten worden bij uw dood.

Maar gij, vroom volk! gij kent het wel, om met David om levendmakende genade te roepen. Mocht gij er maar dagelijks meer om roepen. Mocht de dodigheid u niet zoveel een dragelijke ziekte zijn! Mocht gij het maar niet stellen kunnen zonder Jezus, en zonder dit gevoelige leven! Nimmer kunnen wij te veel om dit leven roepen; want in het gemis daarvan is toch al onze godsdienst slechts een geraamte zonder geest. Zijn wij dan op de godsdienst des harten gesteld, laat ons dan ook veel roepen: O Heere! gun leven aan mijn ziel! Maar intussen moeten wij ook niet vergeten om blijde te zijn, dat alle gevoelloosheid en alle afwisselingen van goede en kwade gestalten, geen inbreuk kunnen maken op de onbezweken trouw van die God, daar Paulus van zegt: de genadegiften en roeping Gods zijn onberouwelijk, (Rom.11:29). En ook moeten wij blij zijn, dat alle dodigheid, traagheid en lusteloosheid, waaronder nu onze ziel zucht en gebogen gaat, bij de dood zal ophouden, en dan zullen wij altoos vol hemels vuur zijn, en niet weer in de liefde verkouden tot in der eeuwen eeuwigheid.

C. Laat ons nu in onze *derde hoofdzaak*, naar aanleiding van onze tekst, zien hoe de dichter *geloofde*.

Naar uw woord/ ziedaar het geloof van den dichter. *Maak mij levend*, dat is zijn gebed; *naar uw woord*, dat is zijn geloof. Heere, wil hij zeggen, Gij laat u immers niet te vergeefs zoeken? Gij zijt immers nabij die U aanroepen; die U aanroepen in der waarheid, (Ps. 145:18). Gij hebt immers niet tot het zaad Jakobs gezegd: zoekt Mij tevergeefs! (Jes. 45:19). Ziet eens welk een houvast David had aan het Woord en de belofte Gods. Daarom zegt hij ook in deze Psalm: gedenk des woords, tot uw knecht gesproken, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen. Dit is mijn troost in mijn ellende, want uw toezegging heeft mij levend gemaakt, (zie vers 49 en 50). En op eene andere plaats zeide de gelovige David: Heere, doe zoals Gij gesproken hebt. (2 Sam. 7:25).

DERDE TOEPASSING

Davids geloof was gegrond op het Woord; dat vertrouwde hij de waarheid te zijn, daarop pleitte hij, daaraan hield hij zich vast en geloofde ook zelf zó te bestaan als dat Woord hem beschreef. In dat Woord te lezen, dat Woord in zijn zak te dragen als men naar de kerk gaat, dat Woord toe te stemmen, en er over te kunnen praten, is nog heel wat anders, als om dat Woord werkelijk met zijn hart te geloven, en door dat geloof dagelijks werkzaam te zijn. Maar is het nu genoeg als men echt de Bijbel gelooft? Ik denk van ja. Maar is de Bijbel te geloven dan niet een zeer eenvoudige zaak? Ik denk van ja. Maar kom, laat ons eens zien, wat tot die eenvoudige zaak voor elk van ons nodig is.

Ten eerste. Als de mens, met David, zich eenvoudig aan het Woord houdt en dat gelooft, dan gelooft hij, dat hij een onsterfelijke ziel heeft, die niet kan gedood worden, maar altijd zal blijven voortbestaan; dan gelooft hij, dat hij eenmaal een allesbeslissende stap moet doen naar de eeuwigheid; dat er eenmaal een dag zal komen waarop God de aardbodem rechtvaardig zal oordelen, een dag die komt brandende als een oven, en waarin alle goddeloozen als stoppels zullen zijn, die door die toekomstige dag in de vlam gezet zullen worden; dan gelooft hij aan de

eeuwigheid, en dat het eenmaal vreselijk zal zijn om in de handen van een levende God te vallen, en op die plaats te komen, waar de rook der pijniging zal opgaan, en waar ze zullen gepijnigd worden nacht en dag, tot in alle eeuwigheid. En dan gelooft hij ook, dat het boven alles noodzakelijk is om naar een goed heenkomen uit te zien voor die eindeloze eeuwigheid; hij gelooft dat maar één ding nodig is voor de mens die een redelijke ziel omdraagt, die bestemd is voor de eeuwigheid, en dat het hem weinig zou baten, al werd hij rijk en groot in de wereld, omdat hij toch eenmaal een weg zal moeten heengaan, waardoor hij nimmer zal wederkeren, en dan zijn geld en goed aan anderen zal moeten overlaten.

Al deze zaken met zijn verstand en oordeel te weten, of met zijn hart te geloven, denk ik dat een verbazend groot onderscheid is. De wetenschap laat ons hart zo koud als het is, maar het geloof drijft ons aan, om uit te zien naar de Heere, en niet te rusten, tenzij wij de ontzettende toekomst met een blij vooruitzicht kunnen afwachten.

Ten tweede. Als wij met David het Woord geloven, dan moeten wij ook geloven dat wij als arme weerspannige mensen geboren zijn; dat het gedichtsel der gedachten van onze harten alleen boos is (Gen. 6:5), dat wij van nature van God vervreemd zijn (Ps. 58:4), in ongerechtigheid geboren (Ps. 51:7), en dat wij van de buik aan overtreders genaamd moeten worden, (Jes. 48:8). Ja, de Joden, de Heidenen, de zedeloze naamchristenen, de vloekers en hoereerders, die zijn immers zo, die worden zo beschreven in de Bijbel; maar zijn wij allen dan zo ellendig, en zo beroofd van Gods beeld? Ja, wij moeten hier met Paulus vragen en antwoorden: zijn wij uitnemender? Ganselijk niet: want wij hebben tevoren beschuldigd beide Joden en Grieken, dat zij allen onder de zonde zijn, (Rom. 3:9).

Als wij nu deze zaken *weten*, alleen weten uit de Bijbel, uit de Catechismus, uit het vragenboekje van Hellenbroek, of door onderwijs van onze ouders, dan weten wij het met zulk een koud en onverschillig hart, alsof wij wisten hoeveel rechte en kromme straten er in Parijs of Londen zijn; maar als wij het van onze eigen personen beginnen te *geloven*, dan wordt onze ziel verlegen en voor God beschaamd.

Ten derde. Een mens, die recht begint het Woord te geloven, die gelooft ook dat hij tot dantoe niet volgens dat woord geloofd heeft. Wellicht zijn er twintig of dertig, of meer jaren voorbij gesnelde en in al die schone tijd was het niet alleen zijn erfschuld en erfsmet die hem ellendig maakten, maar ook zijn onophoudelijk eigen bedreven onrecht. Hij was misschien een vloeker, een leugenaar en onheiliger van de dag des Heeren. Hij heeft niet gebeden, of ten minste niet gebeden met zijn hart. Hij heeft de Bijbel niet gelezen, of hij deed het zeer zelden en dan nog belangeloos en onverschillig. Hij was zo zorgeloos, dat hij zijn eeuwige belangen op de achtergrond stelde, en wroette alleen maar voor de tijd. Hij verzuimde zijn eigen zaligheid, en ook die van zijn kinderen; zelf wilde hij niet ingaan, en die nog zouden zijn ingegaan, die heeft hij belet, en zoveel in hem was tegengestaan. De wereld heeft hij gezocht, de duivel en de Heere Jezus smadelijk verworpen; en zo is mogelijk al een halve eeuw voorbij gevlogen, welke tijd hij in de zonde verbeuzeld heeft. Maar nu beginnen zijn ogen open te gaan, en hij begint te geloven dat hij om de genoemd zaken onder de vloek der wet ligt (Gal. 3:10), en dat hij waardig is, dat de toorn Gods op hem blijft, omdat hij reeds zovele jaren de Zoon van God ongehoorzaam was, (Joh. 3:36). De wetenschap, of liever, het geloof van deze dingen, breekt zijn hart en doet zijn trots bezwijken. Nu wordt de hoogheid van de mens gebogen, en de hoogmoed der mannen vernederd (Jes. 2:17), nu komt er een droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt, (2 Kor. 7:10). Nu roept hij met Job: *ziet ik ben te gering!* en hij leert van zichzelf te walgen en zich voor God te verfoeien en te verootmoedigen.

Ten vierde. Nu begint hij te geloven, dat hij geen gerechtigheid heeft om zichzelf te redden, noch kracht om zijn boeien los te maken, ja, dat hij uit zichzelf niet eens kan willen. Maar nu begint hij ook te geloven, dat er is een van eeuwigheid beraamde weg, dat er is een volkomen Zaligmaker, en dat niemand in de nodiging wordt uitgesloten, van welke rang, staat of ouderdom hij ook is, en hoedanig zijn vorige leven ook moge geweest zijn, Jezus nodigt zeer vriendelijk, en prijst degenen die tot Hem komen, en dat is moedgevend en een pleitgrond voor de zoekende ziel, die toegaat met een waarachtig hart, om de voorgestelde hoop vast te houden, terwijl hij gelooft, dat de Heere het gemeend heeft als Hij in Zijn Woord zegt: door deze wordt u vergeving van zonde verkondigd. En dat van alles, waarvan gij niet kunt gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes; dat door deze een iegelijk die gelooft, gerechtvaardigd wordt. (Hand. 13:38,39). De gelovende ziel pleit op het Woord in de nodiging van het Evangelie, draagt zich op, en geeft zich over aan de Heere Jezus, als aan een Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven de bekering en de vergeving van zonde. En dit onderhandelen met de Heere Jezus, dit pleiten op het Woord, en dit aanbieden en opdragen van zichzelf aan Hem, herhaalt de ziel dagelijks, en het is hem een zalige bezigheid, om als vader Jakob door geloof en gebed met God te worstelen en de Heere op Zijn Woord te manen.

Ten vijfde. Nu komt er ook een ernstig voornemen in de kracht des Heeren om Zijn verbond met de wereld en de zonde dadelijk te verbreken, en zich aan de zalige God en Zijn dienst te verbinden, omdat men wel weet, dat men God en de wereld niet samen en tegelijk dienen kan, en dat Christus en Belial niet tegelijk in het hart kunnen wonen. Hij was eertijds duisternis, maar wenst nu voortaan genade van God te ontvangen om als een kind des lichts te wandelen. Hij zoekt vrede en troost in Christus, die alleen zijn hoop is, maar is bang voor een vrede, die hem zorgeloos zou maken, en begeert een vrede, die hem heiligt en nauw aan God verbindt. En nu toont hij ook in al zijn gedrag, dat hij het Woord gelooft en naar het Woord wenst te leven; hij wordt een andere man van zijn vrouw, een andere vader van zijn kinderen, een andere knecht van zijn meester, of een andere baas over zijn dienstdoden en degenen, die onder hem moeten staan, hij leeft anders op de markt, hij zit anders in de kerk, hij is anders in zijn werk, anders in zijn huis en overal, en hij draagt de blijken dat God zijn hart inwendig heeft veranderd.

Nu moeten wij eindelijk vooral opmerken, dat dit geloof niet zweeft in de hersenen, maar dat het woont in het hart. De Heere vraagt niet zozeer om onze hand, of om ons hoofd, of om onze tong, maar om onze harten. Vele mensen geven hun tong aan de godsdienst, en hun hart aan de duivel; zij kunnen mooi praten, en ernstig in het openbaar bidden; maar van het verborgen gebed houden zij niet, en hun werken zijn werken van het vlees. Als wij ons hart niet aan Jezus geven, dan is het net zo goed, dat wij maar niets geven; want dienen wij uitwendig de Heere en inwendig de wereld, dan zullen wij toch in het einde jammerlijk bedrogen uitkomen, en bij de dood ellendig verloren gaan.

Nu mijn vrienden! wat denkt gij toch van uzelf, hebt gij dit hartelijke geloof? Uw geloof kan zwak en klein wezen en aan veel strijd en donkerheid onderworpen, maar is het hartelijk? Gaat uw geloof gepaard met een zuivere zucht en verlangen naar de heiligmaking? Hebt gij een geloof, dat dagelijks toevlucht neemt tot de Heere Jezus? Het ware geloof toch, het valt op Christus aan, als een hongerige op de spijs, als een dorstige op het water, als een doodslager op de vrijstad. Het ongeloof brengt allerlei bezwaren tegen Christus en tegen het Evangelie in; de zorgeloosheid heeft altijd tijd genoeg; de gierige wil eerst rijk worden; de wellust wil eerst zijn plezier en genoeg van de wereld nemen, en dan tot Christus komen, als het lichaam oud en afgesleten in

de wereld is; maar het hartelijke geloof heeft haast om dadelijk Christus deelachtig te worden, en valt op Hem aan, gelijk de melaatse mannen op het leger en de tenten der Syriërs, die uitgehongerd waren aan de poort van Samaria, en die maar zeiden, komt laat ons in het leger vallen, en brood zoeken voor onze honger, want blijven wij hier, dan moeten wij zeker sterven, (2 Kon. 7:3-8). Het ongeloof zegt: ik kan toch niet zalig worden, want allerlei bezwaren staan mij in de weg! Maar het geloof zegt: Ik voel de nood in mijn ziel, ik moet Jezus hebben of ik ben verloren! en nu er is een goed gerucht van God uitgegaan. Hij nodigt vriendelijk, en belooft niemand te zullen uitwerpen; ben ik mchgteloos, ik steun op de arm van Jehova, dat die aan mij zal geopenbaard worden, en mij tot geloof en gehoorzaamheid zal bekwamen; bij de Heere zijn toch alle dingen mogelijk!

Nu dan, hebt en kent gij zulk een geloof? Zucht en roept gij dagelijks om die arm des Heeren, dat die aan u geopenbaard mocht worden, om uw hart naar boven te trekken? Hebt gij geen geloof, en sterft gij zonder dit geloof, de toorn van God zal op u blijven. Wee u, als gij zonder geloof, en zonder God eenmaal de wereld uit moet. Och, zoek dan nog de Heere terwijl hij te vinden is, eer het besluit baren zal, want gelijk kaf gaat de genadedag voorbij. Gij zijt zeer geringe en nietige schepselen, minder nog dan een druppel aan de rand van de wateremmer, maar Jezus wil nog geringen uit het stof verhogen. Gij zijt ellendig en vol schuld, maar nog worden de voornaamsten der zondaren niet uitgesloten; de Heere zegt nog van arme zondaren: Ik zal ze vrijwillig liefhebben, (Hos. 14:5). Gij zijt misschien al oud en grijs, en denkt mogelijk, het is voor mij te laat; maar de deur is nog open, Jezus staat nog en nodigt vriendelijk.

Eindelijk, gelovig volk! Uw geloof is wellicht klein, doch als het maar hartelijk is, als het uw ziel maar arm en eenvoudig maakt, en gedurig naar Jezus kruipt als een worm in het stof, en u maar doet hijgen naar de heiligmaking, dan is het toch beter dan dat het tienmaal groter was, en dan slechts in uw hersenen zweefde. Een klein stuk goud is beter als een groot stuk koper. *Een levende hond*, zegt de wijze man, *is beter dan een dode leeuw*. Evenwel zou het voor mij en ulieden wel goed zijn om veel met de apostelen te bidden: *Heere, vermeerder ons het geloof!* Ons ongeloof zal ons uit de hemel niet houden, maar moest ons toch meer tot schuld en smart zijn. Gaat dan maar gedurig met vrijmoedigheid tot de Heere, en smeekt om de vervulling van al uw gebrek en behoefte. Gij behoeft niet een deel complimenten te gebruiken, maar moogt vrij met God spreken, als met uw vriend, zonder vrees om verkeerd begrepen of hard behandeld te worden, want Jezus is uw Borg en Voorspraak, om dag en nacht uw zaken te bepleiten, en uw noden aan de Vader voor te stellen; om Zijnentwille zijt gij in de hemel niet meer vijandig en vreemdeling, maar medeburger der heiligen en huisgenoot van God. God heeft om de gerechtigheid van Zijn Zoon, in genade en barmhartigheid op u neergezien, en nooit zult gij uit Zijn liefde en trouw uitvallen. Gij moogt met de gelukkige dichter zeggen: *deze God is onze God, eeuwig en altoos; Hij zal ons geleiden tot de dood toe.*

Mocht slechts uw geloof vele vruchten dragen. Het geloof moet toch het hart reinigen, en de wereld overwinnen. De geloofshelden, waarover Paulus sprak in het elfde hoofdstuk van de brief aan de Hebreëen, konden door het geloof wonderlijke dingen doen, gasten en vreemdelingen zijn in de wereld, verwachten de inwoning in het beste vaderland; zij waren tevreden met twee voet grond in eigendom te bezitten en getroosten het zich met een wonderlijke zeldzaamheid als zij hier in geitenvellen en schapenvellen, door bergen, dalen en bossen moesten dwalen, en in de spelonken en holen der aarde moesten vernachten. Velen van hen hadden misschien vele inkomsten gehad en aanzienlijke kapitalen bezeten, en moesten nu wellicht leven van hetgeen zij op de bergen en in de dalen tot hun nooddruft opzamelden, terwijl ze van huis en have

verjaagd en verdreven waren, omdat zij met de stroom der wereld niet mee wilden noch konden. En dit alles konden zij zich gemakkelijk door het geloof getroosten, omdat zij wisten, dat zij rijk waren in God en erfgenamen van het hemelse Koninkrijk. O, hoe heerlijk en gezond moet hun geloof geweest zijn! En hoe klein is nog dat van ons, die om de heerlijke naam van Koning Jezus nog nauwelijks een zuur gezicht kunnen verdragen, en die aan het goed van deze wereld nog zo vastgebonden zitten! Mocht ons toenemen openbaar worden, voor onszelf en anderen, en wij daartoe veel aan de voeten van Jezus vermeerdering en bevestiging van ons geloof zoeken! En mochten wij dan met lijdzaamheid en blijdschap die dag tegemoet zien, wanneer het geloof zal verwisseld worden met aanschouwen, en wij God in volmaaktheid zullen dienen zonder zonde, tot in alle eeuwigheid!

8. Oefening over Psalm 146:8

VOORAFSPRAAK

Wij zongen in het tiende vers van de 72^e Psalm: *De Heere, in Israël geprezen, doet wonderen, Hij alleen.* Alles wat de grote God doet, zijn wonderen, ja grote en verbazende wonderen! Het was een wonder, toen Hij in zes dagen deze wereld, hemel en aarde schiep, met alles wat er in en op is; dat Hij nog alle dingen onderhoudt en regeert met een onbegrijpelijke almacht en wijsheid; dat Hij nog elk voorjaar het gelaat des aardrijks vernieuwt, en bomen en planten laat ontspruiten, dat Hij nog elke morgen het licht uit het oosten doet te voorschijn komen, en Zijn liefelijke zon doet opgaan en 's avonds doet ondergaan, wanneer weer de duisternis de aarde bedekt; een wonder dat Hij zoveel miljoenen mensen en dieren op de aarde, in de zee en in de lucht, dagelijks ruim en milddadig van voedsel en deksel verzorgt, Zijn hand opendoet en verzadigt al wat er leeft naar Zijn welbehagen; en hoeveel wonderen zouden er zo in het rijk der natuur wel kunnen worden nagegaan en opgeteld, waarvan wij toch met de dichter moeten zeggen, *men kan ze niet in orde bij U verhalen.* Maar nog meer is het een wonder als God een arme zondaar bekeert, van de banden van de duivel losmaakt en op de smalle weg ten hemel brengt; de kinderen Gods worden daarom tekenen en wonderen genoemd van de Heere der heerscharen, die op de berg Zion woont, (Jes. 8:18). Elke begenadigde ziel, elke wandelaar op de smalle weg, is een wonder van Gods almacht, wijsheid en genade; zoveel vromen als er zijn, zoveel wonderen, zoveel genadewonderen van de Allerhoogste. Kom, dit gewichtige en wonderlijke stuk wensen wij thans nader tot onze stichting te overdenken.

Tekst: Psalm 146:8 *De Heere opent de ogen der blinden.*

Wij vinden in deze lofpsalm verscheiden daden van God vermeld. De Heere heeft hemel en aarde gemaakt. De Heere doet de verdrukten recht. De Heere geeft brood aan de hongerigen. De Heere maakt de gevangenen los. De Heere richt de gebogenen op. De Heere heeft de rechtvaardigen lief. De Heere bewaart de vreemdelingen en houdt de wezen en weduwen staande, maar der goddelozen weg keert Hij om. De Heere zal in eeuwigheid regeren, van geslacht tot geslacht. Ziedaar reeds negen of tien daden Gods, door de dichter in deze psalm vermeld. Genoeg reeds, om er in het eerste vers over uit te roepen: *Hallelujah! o mijn ziel! prijs de Heere!*

En nu, nog eens van Gods daden wordt in onze tekst vermeld, namelijk: *De Heere opent de ogen der blinden.* Deze woorden zullen wij thans doorpeilen zover wij kunnen, en daarin drie stukken nagaan:

- A. Vooreerst letten wij op de toestand der blinden.
- B. In de tweede plaats onderzoeken wij, wat er gebeurt als hun ogen geopend worden.
- C. En in de derde plaats zien wij, hoe dit uitsluitend het werk van Jehova is.

A. Blinden, wat zijn dat voor mensen? Op de toestand van die ellendigen moeten wij in de eerste plaats letten. Blinden, ongelukkige blinden! Wij weten, dat er tweeërlei

blindheid bestaat: de eerste is natuurlijk, de tweede is geestelijk. De natuurlijke blindheid vereist geen verklaring, alleen kunnen wij zeggen, dat de zodanigen ongelukkig zijn en billijke aanspraak op onze hulp en medelijden hebben. Job was de blinden tot ogen, zoals hij zelf getuigt (Job 29:15). Hetgeen zij aan hun ogen verloren, trachtte deze heilige man door zijn hulp en ondersteuning te vergoeden, en ook wij zijn verplicht hem daarin na te volgen. Voorts, die een blinde beledigt, bezondigt zich bij uitstek tegen de heilige Wetgever, die gezegd heeft: gij zult geen aanstoot zetten voor het aangezicht van een blinde, maar gij zult vrezen voor uw God (Lev. 19:14), en: vervloekt is hij, die een blinde op de weg doet dolen, (Deut. 27:18). Ten tijde der omwandeling van Jezus op aarde, waren er vele blinden, en die vonden toen in Hem de dierbaarste weldoener, *want vele blinden*, zegt Lukas, *gaf Hij het gezicht*.

Merkt dan over dit soort van blinden op, dat ze zeer ongelukkig zijn, en dat gij en ik gelukkig zijn, omdat wij het licht en al de grote werken Gods met onze ogen kunnen aanschouwen, terwijl de aarde in zeker opzicht, voor de blinden een duistere kerker is. Merkt op, dat gij dagelijks over nuttige, maar ook over ijdele ogen te bidden hebt met David: *Heere, wend mijn ogen af, dat ze geen ijdelheid zien*. En merkt verder op, dat gij door uw zonden, en bijzonder door de zonden met uw ogen, uw gezicht reeds lang verbeurd hebt en verdiend hebt blind te worden, en dat het dus een wonderlijke barmhartigheid zal zijn, als gij uw ogen houden moogt, totdat gij dezelve sluit bij uw dood.

Maar om verder te gaan, ik zeide ook dat er een geestelijke blindheid is, dat is een diepe onkunde van God en alle geestelijke dingen, die ons van nature aankleeft door de zonde. Dit wordt in de Schrift genoemd een verduistering in het verstand (Ef. 4:18), ja de duisternis zelf (Ef. 5:8), waardoor de natuurlijke mens niet begrijpen kan de dingen, die des Geestes Gods zijn (1 Kor. 2:14); ook wordt het blindheid genoemd, (Openb. 3:17). De mens wordt daarom genoemd, een blinde in donkerheid en duisternis (Jes. 29:18), of een blind volk, dat ogen heeft, en doven die oren hebben, (Jes. 43:8). Waarlijk, deze blindheid is heel wat erger dan de natuurlijke, hoewel duizenden mensen er zeer gerust mee zijn, die zó blind zijn, dat ze hun eigen blindheid niet eens merken, en zeer goed menen te zien. Nochtans is de kwaal van deze blindheid ongelukkig en zeer algemeen, en raakt het hele mensdom van nature.

De koning Nahas, mijn vrienden, bedreigde de inwoners van Jabes in Gilead, om hen allen het rechteroog uit te steken, (1 Sam. 11:2). Maar door de zonde heeft de duivel onze beide ogen, ons rechter- en linkeroog uitgestoken, zodat elk onbekeerd mens ten enenmale geestelijk blind is, al is hij ook een leraar of hoogleraar van zijn ambt. Om dit nader aan te tonen, zo let op de volgende zaken.

Ten eerste. Een onbekeerd werelds mens is blind, omdat hij van de kennis aan het Opperwezen verstoken is. Het is waar, de kennis aan het bestaan van een Godheid is de mens ingeschapen, maar dit is bij velen ook alles wat zij van God weten. Immers, de mens kent niets van de goedheid van die God, die hem dagelijks met goedertierenheid nawandelt, hem dagelijks verzorgt en hem laat nodigen tot bekering. Evenzo min kent zo'n mens Gods waarheid, als een veelbelovend, maar ook een eeuwige verdoemenis bedreigend God; ook is hem Gods vlekkeloze heiligheid en strenge rechtvaardigheid onbekend, en de blindheid en onkunde van dit alles, doet hem als een liefhebber van de zonde leven, ja soms leven alsof er geen Opperwezen bestond, noch eeuwigheid te wachten was.

Ten tweede. Des zondaars blindheid blijkt ook daaruit, omdat hij verstoken en ontbloot is van de ware kennis van de Middelaar Jezus Christus. Hij weet wel dat er een Jezus is, maar werd die Jezus hem wel immer recht dierbaar en noodzakelijk? Buigt hij zijn knieën en zijn hart wel voor die Jezus, als voor de enige naam, die onder

de hemel gegeven is, tot heil van een diep verloren zondaar? Kan hij wel met Petrus zeggen: *Heere ik kan niet weggaan; tot wie zou ik heengaan! Gij hebt de woorden des eeuwigen levens?* Kan hij wel met een zeker oudvader zeggen: geef mij Jezus of ik sterf! buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf. Is Jezus hem wel in al zijn drie ambten beminlijk, noodzakelijk en dierbaar geworden? Ach nee! van deze noodzakelijke dingen is een blind natuurlijk mens nog gans verstoken; het is hem vreemd en onbekend.

Ten derde. Blind is zo'n mens ook nog voor zijn eigen diep bederf, zonde en rampzaligheid. Paulus zegt: *zo iemand meent iets te zijn, daar hij niets is, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed.* Maar zijn er niet duizenden die nog veel menen te zijn; of die ten minste nog iets menen te zijn; of die wel hun zonde en ellende toestemmen, maar met een koud hart, zonder er ooit over gebroken en vernederd te zijn voor God? En immers van zulke mensen moet nog gezegd worden: gij weet niet, dat gij zijt arm en jammerlijk, ellendig, naakt en blind, (Openb. 3:17).

Ten vierde. Blind is zulk een ook voor de plichten van het ware Christendom, het tere leven voor de Heere wordt door sommigen bespot, gelasterd en uitgemaakt voor dweperij of schijnheiligheid. Of, gaan anderen zover niet, zij kennen toch het zoete en zalige niet, dat er is in de dienst van Koning Jezus; zij weten niet bij ervaring, dat het de rechtvaardige blijdschap is om recht te doen; zij weten niet wat het zegt, een zoet vermaak te hebben in de wet Gods. Altoos zien zij het wandelen op de weg der godzaligheid aan voor wat droevigs en zwaarmoedigs, en vandaar, dat zij nooit verder komen, dan om met Bileam naar de dood des oprechten te verlangen, zonder zijn godvruchtig leven en wandel te begeren.

Ten vijfde. Blind is zo iemand ook voor de rechte waarde en het genot van het goed dezer wereld. Altijd grijpt hij met zijn hart en met beide zijn handen naar een blinkend niet. O! wat zou hij zich gelukkig schatten als hij vele goederen en landerijen had, en over vele dienstboden gebieden kon. Dan, ja dan, meent hij, was hij waarlijk een gelukkig mens.

Maar ach! het goud is zwaar, en 't zilver lest geen dorst;

Het is geen ziel-rantsoen voor een benauwde borst.

Maar dit weet de wereldling niet, daar is hij blind voor. Het aardse goed is ijdelheid der ijdelheden, ook daarom, omdat het zijn liefhebbers verlaat en de scheidbrief geeft in de bange ure des doods. Maar dit weet de wereldling niet, daar is hij blind voor.

Ten zesde. Blind is hij voor zijn zwakheid en sterfelijkheid en voor zijn ogenblikkelijk doodsgevaar. Nee, om bij de dag te leven, daar kan hij niets van, ook zou hij het niet graag leren. Altoos is hij genegen om de dodelijke dag ver weg te stellen, en hij vindt geen behoefte om met de dichter te bidden: Heere, maak mij mijn einde bekend, en welke de mate mijner dagen zij; dat ik wete, hoe vergankelijk ik zij, (Ps. 39:5). Evenzeer is hij blind voor de geduchtheid der eeuwigheid en voor de vreselijkheid der eeuwigdurende helse straf. Het kan zijn, dat op enkele tijden zijn geweten begint te kloppen, en dat er enige onrust komt van binnen, zodat het ons toeschijnt alsof zijn ogen zouden opengaan. Hij is gelijk aan een mens die in een diepe slaap ligt en die telkens hard wordt aangestoten en overluide wordt geroepen, en die dan even zijn ogen opendoet, zich opricht en enige half verstaanbare woorden spreekt; maar dan ook langzaam weer neerzakt en tot zijn diepe slaap weer terugkeert. Evenzo gaat het met zo'n mens, hij hoort een ernstige boetepreek; hij ziet de dood heersen binnen zijn muren, of hij komt op een gevaarlijk ziekbed; en door dit alles is het alsof hem werd toegeroepen: *sta op, want zie, de Bruidegom komt; ga uit, Hem tegemoet!* En nu, hij wordt eens verschrikt, hij treurt eens, hij bidt eens; en wij zouden zeggen: die blinde man schijnt wel wat te zien, dat hij voorheen niet zag. Maar ach! hoe spoedig zien wij

menigmaal weer alle vrees en onrust verdwijnen, en de arme mens tot zijn vroegere rust en zorgeloosheid terugkeren. Ja, is het niet menigmaal een verbazende opmerking, als wij oude mensen zien van 80 of meer jaren, die belijdenis doen van nog onbekeerd te zijn, en die evenwel zó zorgeloos leven, alsof zij nooit van hel of eeuwigheid gehoord of gelezen hadden? Is het niet een teken, dat de mens met diepe blindheid geslagen is en moedwillig zijn ogen sluit voor zijn vreselijk gevaar in de ontzaglijke toekomst.

Ziedaar dan iets gezegd van de treurige blindheid van de mens door de zonde.

B. In de tweede plaats gaan wij nu over om te zien hoe het toegaat als zo iemand de ogen geopend worden.

Ten eerste. Als zo iemand de ogen geopend worden, dan begint hij te ontdekken, met verlegenheid en smartgevoel te ontdekken, dat hij blind is. Ach Heere, wat ben ik een arme, blinde worm, zegt hij. Ik leefde zonder U in de wereld, en was nochtans tevreden. Ik liep en draafde voort op een weg die lijnrecht naar de hel afdaalde, en toch was ik gerust. Maar o, Heere, ik dank u, dat ik in mijn blindheid niet gestorven ben, en ik bid U, verheerlijk nu nog Uw genade aan mij, en open mijn blinde ogen, opdat ik ziende mag worden. Ziet, zo klaagt zo iemand over zijn blindheid, en roept om genade bij Jezus om ziende te worden. En, zonderlinge aanmoediging voor zulk een, velen blinden gaf Jezus het gezicht, (Luk. 7:21). Ach Heere, mag hij dan zeggen, gij hebt weleer *vele* blinden het gezicht gegeven en nooit iemand afgewezen; ontferm U dan mijner, en open toch de ogen van mijn blinde ziel!

Ten tweede. Zo iemand, van wie de ogen geopend worden, begint te ontdekken, te zien, dat zijn hart ondeugend en vol boosheid is, en dat zijn schuld voor God groot en zwaar is, en dat hij zichzelf niet kan redden, en dat er ook geen mens is die hem helpen kan. En ofschoon hij tot Jezus roept, gelijk gezegd is, zo bevindt hij zich toch zo menigmaal twijfelmoedig en verlegen, en vraagt weleens, zou het voor mij wel zijn; zou ik wel vrijmoedig tot Jezus mogen komen? Zulk een vreselijk zondaar en dat zo verhard, zo versteend en onbuigzaam, en daar al zovele middelen en roepstemmen op afgestuit zijn, en die zeggen moet:

Al kwam Gods eigen Zoon, Gestegen van Zijn troon En voor mijn ziele preken:

Tenzij Hij meerder kracht Van boven met zich bracht, Nog zou mijn hart niet breken.

Hij bevindt zich onder het gezicht van zijn boze hart wel eens zó bekommerd en verlegen, dat hij voor een tijd bijna alle hoop en moed zou opgeven.

Ten derde. De Heere geeft, dat er toch meer en meer, bij zulk een, een zien op Jezus komt, als op dat Lam Gods, wiens bloed en verdiensten genoegzaam en berekenbaar zijn, om ook *zijn* ziel te genezen en *zijn* schuld te verzoenen. Hij ziet niet alleen de dierbaarheid en noodzakelijkheid, maar bij tijden en ogenblikken ook de gewilligheid en vriendelijkheid van Jezus, die ook wacht om *hem* genadig te zijn. Onderhandelingen met Christus maken toch een mens tot een Christen. Maar nu, er beginnen dan ook bij hem onderhandelingen met Christus plaats te hebben; hij draagt zich op, en geeft zich over, zo goed hij kan, aan een volle en algenoegzame Jezus, en ziet door zijn nieuw en geestelijk gezicht, evenveel dierbaarheid in al de drie ambten van deze Zaligmaker, hem tot alles begerende en op Zijn gewilligheid pleitende, zeggende met een zeker dichter:

Hoe menig treurig hart, is door u al verblijd!

Hoe menig hellewicht, is door u al bevrijd!

Wie kwam ooit voor uw troon, met vuile boezemzonden,
Die geen pardon en kreeg, en schuilden in uw wonden?

Ten vierde. Iemand, van wie de ogen geopend worden, ziet nu verder ook de hatelijkheid der zonde, die Jezus aan het kruis gehecht, die God onteerd, die de naaste ontsticht, en zijn eigen ziel ellendig en ongelukkig gemaakt hebben. Hij ziet de beminnelijke zoetheid van het gehoorzame geloofsleven voor de Heere, en het vermaak, dat er in ligt om Gods wet te beminnen, en zijn plicht en verbintenis aan de Heere, om voortaan in Gods kracht als een vreemdeling op aarde te leven. Hij ziet ook zijn onbekwaamheid, om in eigen kracht tegen de verzoeken en verleidingen der zonde staande te blijven. Hij ziet de leegheid van het schepsel, om zijn hart ware rust en troost toe te voegen. Hij ziet de trouw van God, de gepastheid en beminnelijke dierbaarheid van de weg der vrije genade; ja hij ziet (als God het geeft) bij sommige tijden zijn aandeel aan Jezus, de zoetheid van de dood, de beminnelijkheid van het graf, en het heerlijke hemelleven voor de troon. En dit gezicht ontsteekt in hem een wezenlijke begeerte om maar ontbonden te worden en met Christus te zijn. Ziedaar, iets gezegd van de bevindingen dergenen, wier ogen geopend worden.

Voor wij hier afstappen, merken wij nog op, dat het gezicht van elke Christen niet even helder is; de een ziet meer dan de ander, naar het vrije believen des Heeren. Het gaat hier evenals met het natuurlijke gezicht. Sommige mensen zijn bijziende, of zien, gelijk de meeste oude mensen, met behulp van een bril, en dan nog zeer gebrekkig; anderen integendeel zijn zó helder van gezicht, en kunnen ook zo veraf zien, dat ze bijna in staat zouden zijn om op een half uur afstand de haan van een kerktoeren te beschouwen. Evenzo gaat het ook met degenen die geestelijk zien. Ik denk dat er velen, ten minste zeker enige godvruchtige lieden leefden ten tijde van de profeet Samuël, en evenwel werd hij in het bijzonder een *ziener* genoemd, ongetwijfeld omdat hij meer en beter zag dan vele anderen, die toch ook niet geheel blind waren. De ene gelovige ziet dus beter dan de andere, nochtans hebben zij allen een gezicht in hun verloren staat, en in de dierbaarheid en noodzakelijkheid van Jezus en Zijn dienst.

Laat ons nog verder opmerken, dat het bij trappen toegaat als een blindgeborene de ogen geopend worden. Die blinde, daar wij bij Markus van lezen, zei eerst: *ik zie de mensen, want ik zie ze wandelen als bomen*. Hij was dus niet geheel blind meer, maar kon toch nauwelijks onderscheid zien tussen de mensen en de bomen; alleen aan de beweging kon hij opmerken, dat hetgeen hij zag, toch geen bomen, maar mensen moesten zijn. Maar toen Jezus ten tweede male de hand aan die man gelegd had, toen werd zijn gezicht veel meer helder; want hij zag ze allen ver en klaar (Mark. 8:24,25). Evenzo gaat het ook in het geestelijke. Gelukkig hij, die maar zijn ellende ziet, en tevens de noodzakelijkheid en dierbaarheid van Jezus, en dit zo ziet, dat het hem een arme vluchteling doet worden naar de ware vrijstad; maar gelukkiger nog is zulk een, die weet waar zijn schuld gebleven is, en die roemende zeggen kan: *de Heere is mijn deel!* Wij zien en leren niet alles in een enkele dag of week; er zijn trappen in de helderheid van het geestelijke gezicht; en hij die het beste ziet, ziet toch hier nog altijd gebrekkig, en heeft met *Lea* nog maar *tere ogen*, zodat er altoos nog een ruime plaats zal overblijven, om met David te blijven bidden, dat de Heere steeds meer de ogen mocht ontdekken.

C. Onze derde hoofdzaak, die wij ons hadden voorgesteld, was, om aan te tonen, dat het openen van de ogen der blinden, uitsluitend het werk van *Jehova* is. Trouwens, daarom zegt de Dichter in onze tekst: *De Heere opent de ogen der blinden*, en wij zingen met recht in deze Psalm, in onze berijming, bij gedurige herhaling: *'t is de*

Heere! Ja, 't is de Heere, zingen wij schier aan het begin van elk vers, van het begin tot het einde toe. Dat het nu alleen de Heere is, die de ogen der blinden opent, leert ons niet alleen de Heilige Schrift, maar dit wordt ook bevestigd door de dagelijkse ondervinding. Let maar eens op!

Stel u in de eerste plaats een paar vrome ouders voor, die hun vlijt al biddende aanwenden om hun kinderen godvruchtig op te voeden, en in de kennis en vreze des Heeren te onderwijzen; welker lust het is, hun zaad voor God en voor de hemel op te kweken; die dag bij dag niet ophouden hen te bidden, te vermanen en hen met een goed voorbeeld voor te gaan. Dan vraag ik: is nu zulks toereikende, om het hart van hun kinderen voor God en godsdienst over te buigen? Gaat het door, dat zulke kinderen altoos in de voetstappen van hun godvrezende ouders wandelen? Ja, het kan zijn en gebeurt ook wel, dat de aangewende middelen voor sommigen gezegend worden tot bekering; maar hoe dikwijls ziet men ook het tegendeel! Hoe menigmaal is het ontaarde kind voor de brave vader, of voor de goede moeder, *een bitterheid des geestes!* Ezau, Ismaël, Adonia en vele anderen, strekken hiervan tot bewijs. Vanwaar komt nu dit? Ach, het is de natuurlijke blindheid der ziel; 't is het diep ingewortelde bederf; en het is de Heere alleen die de ogen der blinden opent.

Stel u verder voor, een getrouw en godzalig leraar, wel toegerust met gaven en een bijzondere zeggingskracht. Hij houdt aan tijdelijk en ontijdelijk, en verteert de krachten van ziel en lichaam ter liefde van het heil van arme zielen. Hij roept uit de keel: bekeert u toch, bekeert toch! want waarom zoudt gij sterven? Hij stelt zijn toehoorders hel en verdoemenis zeer ijselijk voor; ook lokt en nodigt hij zeer minzaam tot Christus, en dat gedurig opnieuw met toenemende ernst, liefde en medelijden. Maar worden nu alle zijn toehoorders bekeerd? Ja, aan enigen wordt zijn dienstwerk gezegend, of mogelijk wordt er een grote menigte toegebracht, nochtans ten aanzien der meesten moet hij zijn werk zuchtende verrichten, moet hij ploegen op rotsen en zaaïen onder de doornen; en hij moet wel eens zuchtende zeggen: *wie heeft onze prediking geloofd, en aan wie is de arm des Heeren geopenbaard?* Wat mag hiervan de oorzaak zijn? Ach! de ontzettende hardigheid van des zondaars hart, en het is alleen Gods alvermogen om dat te verbreken, de Heere alleen opent de ogen der blinden.

Nog eens. Verbeeldt u een mens, die door zware rampen en bittere tegenspoeden wordt aangetast. Alles loopt hem tegen; hij ondervindt nadrukkelijk de ijdelheid en leegheid van alles wat hier beneden is. Nu zal hij dan ook zijn hart wel van het zoeken der aardse genoegens aftrekken; omdat hij weet dat de wereld een tranendal is, zo zal hij er nu wel een vreemdeling in worden en zijn aangezicht naar Sion keren; maar nee, dikwijls moeten wij het tegendeel opmerken. Hij blijft onder alles even vast aan zonde en wereld; hij zucht en kermt met de vrouw van Lot over het gemis van aards genot, en blijft al even blind voor dat goed, dat door Paulus genoemd wordt *een beter en blijvend goed in de hemelen*. Dus dan, zegeningen noch bezoeken, voorspoed noch tegenspoed, vermogen in zichzelf iets op het hart van een zondaar, maar laten de arme mens zoals hij is; maar alleen *de Heere opent de ogen der blinden*.

Eindelijk. Stel u een mens voor, aangetast door zware ziekte. Daar ligt hij op de oever der eeuwigheid, zijn geweten is niet gerust, hij ziet met een innig smartgevoel terug op zijn kwalijk-bestede tijd der genade. Met bevende lippen belooft hij beterschap aan de Heere. Daér ligt hij onder de knagingen van zijn geweten, onder het voorgevoel van de vonken van Gods toorn, en de voorsmaak van de eeuwige verdoemenis, en ligt elk ogenblik zijn laatste vonnis in te wachten. Hij treurt en bidt, hij belooft en neemt voornemens om zich te bekeren, als God maar zijn levensdagen rekken wil. Maar wat gebeurt er? Het gevaar wordt afgewend, de kranke herstelt, de gezondheid vernieuwt,

de krachten winnen aan, maar tegelijk ook de vorige lusten, de oude goddeloosheden; en ziedaar, al de beloften en voornemens blijven op het ziekbed liggen. Hij wordt dezelfde of nog erger als hij tevoren was. Het gezicht van zijn ellende was het rechte niet, hij kent God niet, noch zichzelf, noch de ware aard van zijn grote ellende; en kiest nu weer bij vernieuwing de weg der zonde, die hij nog zo onlangs beklagde. Zo zien wij dan, dat het gewichtigste middel en alle middelen samen, ongenoegzaam zijn tot bekering, en alleen Gods genade en kracht moet daaraan te pas komen; en bij gevolg zeggen wij met de dichter in onze tekst: *De Heere*, ja de Heere alleen, *opent de ogen der blinden*.

TOEPASSING

Wat moet ik nu tot een schare blinde mensen zeggen? Mag ik ulieden troosten met Gods barmhartigheid? Mag ik u de hemel op een onergerlijk leven beloven? Mag ik zeggen, leeft maar zo goed gij kunt, naar de wil van God en naar het voorbeeld van de Verlosser? Nee vrienden! wij mogen de zaak niet te licht stellen, want God heeft gezegd: vervloekt is de man, die een blinde op de weg doet dolen, (Deut. 27:18). Moeten wij ons voor die gruwelijke daad wachten, ten opzichte van een mens die lichamelijk blind is, dan zal het nog veel meer een tere en gewichtige zaak zijn, en tevens een schrikkelijke zonde, als wij een geestelijk blinde aanleiding geven om te dolen op de weg naar de eeuwigheid. Daarom moeten wij getrouw zoeken te handelen met onszelf en met elkaar, terwijl wij te zamen op de grote reis zijn naar de eeuwigheid. Gij allen dan, die nog zo gesteld zijt als wij in de verklaring gezegd hebben; die nog geen kennis hebt aan uw diepe ellende en rampzaligheid door de zonde; die nog geen behoefte hebt aan een dierbare Jezus; die nog niet weet, wat innige zoetheid er in ligt voor Hem te buigen, Hem te dienen, met Hem te raadplegen, en Zijn Koninklijke wetten lief te hebben. Gij allen zijt nog blind, nog verkleefd aan de zonde, en nog verbonden aan uw zondige lusten, die gij om lief of leed niet verlaten wilt. O, wee u arme mens, als gij zo blijft tot aan uw dood toe! Want dan zult gij eenmaal bij de rijke man aanlanden in de hel, waar gij vruchteloos naar enige verkoeling en verlossing zult omzien tot in alle eeuwigheid.

Maar gij zult wellicht zeggen: „ja het is ongelukkig genoeg, maar wat kan ik er aan doen? De Heere opent de ogen der blinden. Ik kan ze niet open doen, en alle middelen in zichzelf zijn daartoe ongenoegzaam, gelijk in de verklaring getoond is.

Nu, wat doe ik er dan aan? Ik ben blind geboren, ik kan mijzelf niet ziende maken; en daarom baart het mij weinig zorg; ik moet toch maar op de Heere wachten." Maar arme mensen! ga toch niet verder om zo onverschillig over de zaak te spreken. Is uw heil voor de eeuwigheid u dan zo weinig waard? Het is waar, gij zijt blind, en alleen de Heere kan uw ogen open doen; maar nu zegt Salomo dat de arme smekingen spreekt, en zijt gij nu ook verplicht om voor het aangezicht des Heeren smekingen te spreken, en te bidden: Heere Jezus, ontferm U over mij, opdat ik ziende mag worden! Immers, de Heere heeft er geen belang bij of gij ziende wordt of niet; maar gij hebt er een groot en eeuwig belang bij, zelfs zo, dat er uw eeuwige zaligheid of verdoemenis van afhangt; daarom wenste ik u nog het volgende aan te prijzen.

Ten eerste. Zoek te leren kennen dat uw blindheid uw eigen schuld is. Gij zijt blind geboren, en ook dat is uw eigen schuld, hoewel gij het niet begrijpen kunt. Maar - bovendien, hoe menigmaal hebt gij nog uw ogen gesloten voor het licht van Gods Woord en de genademiddelen; hoe menigmaal uw licht uitgedoofd, en de kloppingen van uw geweten moedwillig tegengestaan, en u soms wel met bittere boosheid tegen

getrouwe vermaningen en raadgevingen verzet: is dat niet uw eigen banden vaster maken; is dat niet moedwillig uw schuld vermeederen en uw oordeel verzwaren?

Ten tweede. Houd u trouw onder de middelen der genade, waardoor het God behaagt om de ogen der blinden te openen. Alle middelen in zichzelf zijn niet genoeg, zoals getoond is; God laat ons menigmaal de krachteloosheid der middelen zien, opdat wij, als ze soms veel vrucht doen, de middelen de eer niet zouden geven. Nochtans heeft God u aan de middelen gebonden, en Hij wil er ook door werken, als Hij zondaren bekeert en de ogen der blinden opent.

Ten derde. De Heere opent de ogen der blinden, en waarom zoudt gij het Hem dan ook niet mogen vragen, of Hij ook de uwe wil openen? Velen blinden gaf Jezus het gezicht, zegt Luk. 7:21. Velen kwamen er tot Hem om te zeggen: *O zone Davids! ontferm U mijner, opdat ik ziende mag worden*; die ook aanstonds geholpen werden, en in Hem een almachtige, vriendelijke en gewillige heemeester vonden. Zeg mij, wie van die allen werd onbarmhartig afgewezen en voor het hoofd gestoten? Wilt gij de almacht en gewilligheid van Jezus dan ook niet eens beproeven? Is u dat dierbare genadegeschenk dan ook onverschillig? O mens! bedenk uzelf. Ik verzeker u, in de grote dag zult gij niets kunnen inbrengen. Nee, dan zult gij niet kunnen zeggen: „Heere Jezus, ik heb het U menigmaal gevraagd of Gij mijn blinde ogen wilde openen, maar Gij hebt niet gewild! Ik heb wel als een bedelaar aan Uw deur gelegen en genade begeerd, maar Gij hebt mij die geweigerd!” Nee, dan zult gij zelf uw eigen dood- en verdoemvonnissen moeten onderschrijven, en bekennen, dat gij de blindheid hebt liefgehad, en de dood boven het leven en de vrede gekozen hebt. Och, valt dan nog de Heere te voet, opdat Zijn genadestem niet eenmaal uw lot mocht verzwaren in de onherroepelijke eeuwigheid.

Maar gij, volk van God! Gij kunt immers met de blindgeborene zeggen: *een ding weet ik, dat ik blind was en nu zie*. Gij hebt immers kennis aan de voorgestelde zaken; God heeft immers Zijn genade tot zaligheid aan uw ziel verheerlijkt? Gij zijt op het pad des levens gebracht; en zult eenmaal door de poort ingaan in de stad.

„Ja,” zegt mogelijk iemand van u, „maar ik ben nog zo vol twijfel; ik vrees dat mijn werk nog geen waarheid is!” Ik antwoord: mogelijk zijn uw twijfels het kenmerk van uw onvoorzichtigheid, de vrucht van het afzakken en verlaten van de Heere. Immers menigmaal geschiedt het, als een Christen zijn eerste liefde verlaat, en teveel met zijn hart aan de wereld kleeft, dat hij dan ook meer aan zijn grondstaat voor de eeuwigheid begint te twijfelen. Maar kom, zeg eens op, wat maakt u zo bekommerd, dat uw werk geen waarheid wezen zal? Wellicht zal iemand uwer zeggen: ach ik heb zulk een verhard en ongevoelig hart, en ben de meeste tijd even dor onder mijn denken, spreken, lezen, bidden en horen, of wat ik anders ook verrichten mag.” Ik antwoord: indien u dit maar van harte leed is; indien gij gaarne een week en vurig hart voor de Heere zoudt hebben, en daar telkens over zucht en klaagt, dan behoeft gij daarom uw staat niet te verwerpen. Van Jezus' apostelen lezen wij: zij hadden op het wonder der brooden niet gelet, want hun harten waren verhard, (Mark. 6:52). En enige tijd later horen wij Jezus aan hen vragen: hoe, en verstaat gij niet? hebt gij nog uw verharde hart? (Mark. 8:17). Ook horen wij Gods kerk klagen over verstoktheid van hun hart, (Jes. 63:17). En hieruit ziet gij, dat elk Christen weleens tijden heeft, waarin hij over hardheid en ongevoeligheid te klagen heeft.

Een ander zegt mogelijk: „ik vrees dat ik nog ten enenmale blind ben, en nog genade mis, omdat de vromen geen banden, geen ware vereniging met mij hebben, maar mij verdacht houden als een genadeloos mens.” Ik antwoord: dat is waarlijk geen best teken; immers Gods volk heeft doorgaans nog al banden aan elkaar, en geloven van elkaar het goede, al is het dat er in enige bijzaken, al enig verschil tussen beide mag

zijn. Daarom lezen wij van Demetrius, dat hem werd getuigenis gegeven van allen, (3 Joh. 12). Paulus zegt daarom ook van de gelovige Hebreeën, nadat hij eerst van tijdgeloof en algemeen werk des Geestes gesproken had: maar broeders, wij verzekeren ons van u betere dingen, hoewel wij alzo spreken, (Hebr. 6:9). Evenwel zou het toch kunnen zijn, dat de vromen u verdacht hielden, en dat gij toch ware genade deelachtig zijt, want de rechte Israëliet is eigenlijk zijn, lof niet uit de mensen, maar uit God, (Rom. 2:28,29). En de beste van Gods kinderen kan nooit onfeilbaar zijn broeder of schijnbroeder beoordelen. Toen Paulus bekeerd was, en te Jeruzalem kwam, probeerde hij zich bij de discipelen te voegen, maar zij vreesden hem allen, en geloofden niet, dat hij een discipel was, (Hand. 9:26). Zij hielden hem dus ook verdacht, en oordeelden te hard over hem. Integendeel schijnt Paulus zelf Demas voor een bekeerd mens gehouden te hebben, en noemt hem zijn medearbeider, (Filemon 24). En toch moest hij later zeggen: Demas heeft mij verlaten, hebbende de tegenwoordige wereld lief gekregen, (2 Tim. 4:10). En hieruit zien wij genoegzaam, dat het oordeel van de ene vrome over de andere nooit onfeilbaar is. Daarom is het raadzaam, nooit te ver weg te lopen met de goede gedachten der vromen aangaande uw staat voor de eeuwigheid; maar ook niet te moedeloos te worden als ze uw staat betwijfelen. Brengt liever gedurig uw toestand voor de Heere, en smeekt Hem om licht en ontdekkende genade, opdat gij bij dat licht moogt zien wat gij nog mist, en wat gij reeds bij aanvang of voortgang bezit, opdat het uw ziel mag welgaan, en opdat ook de Heere de eer van Zijn werk mocht worden gegeven.

Een ander zegt mogelijk: „ik vrees dat mijn ogen nog nooit geopend zijn, want ik denk dat ik hoe langer hoe blinder word; er is bij mij geen voortgang noch wasdom, maar veeleer verachtering en vermindering, daar toch het pad van de rechtvaardige moet zijn als een schijnend licht, voortgaande en schijnende tot de volle dag toe,” (Spr. 4:18). Ik antwoord: mogelijk bezit gij wasdom in zelfkennis, en nadere ontdekking, dat gij in alles een arm verloren mens zijt, en zulke wasdom acht ik zeer groot. Verder moet gij opmerken, dat elke godvruchtige zijn wasdom bekomt, maar dat ze allen niet even groot worden. Even als in de natuur, zo zijn er ook in de genade grote reuzen en kleine dwergen. Ook moet gij opmerken, dat geestelijke wasdom wel de aard van het nieuwe leven is, maar toch komen er soms zulke droevige toevallen tussenbeide, dat de ene ziel weleens voor een tijd verachttert en teruggaat, in plaats van te groeien. Vandaar die vermaning des Apostels: toeziende, dat niet iemand verachttere van de genade Gods, (Hebr. 12:15). Die hierover wezenlijk te klagen heeft, is in een zeer droevige staat, maar kan nochtans heel goed een kind van God zijn, zoals wij duidelijk in Job zien, die ook zo bitter klaagde over zijn verval, en dat hij zo niet meer leven kon als voorheen, (Job 29:2-4).

Een ander zegt mogelijk: „als ik een begenadigde des Heeren was, dan zou ik mijzelf meer gelijk blijven; maar nu ben ik soms hoopvol en soms hopeloos, soms opgeruimd en dan weer moedeloos, soms enigszins levendig, en dan weer zó dodig en koud als een steen.” Ik antwoord: Wij lezen in in de Schrift: dat voortaan al de dagen der aarde, zomer en winter, koude en hitte, zaaiïng en oogst, dag en nacht, niet ophouden, (Gen. 8:22). Evenzo is het nu ook in het geestelijke, zodat zomer en winter, dag en nacht, koude en hitte, ook elkaar gedurig afwisselen. De Heere blijft altoos zichzelf gelijk, maar niemand der heiligen kan hier op aarde altijd zichzelf gelijk blijven. De bruidskerk roemde dat de winter was voorbijgegaan, en dat de plasregen was overgegaan. En nu werden de bloemen gezien en de zangtijd genaakte, de stem van de tortelduif werd gehoord in het land en de jonge vijgen en druiven werden gezien, (Hoogl. 2:11-13). Hieruit zien wij, dat elke vrome in het bijzonder, en de ganse kerk

in het algemeen, ook al telkens haar wintertijden heeft; en dat niemand daarom zichzelf behoeft buiten de genade te sluiten.

Voorts dan, volk van God, wiens ogen door de genade geopend zijn! Gij zult buiten twijfel bekennen, dat gij nog maar gebrekkig ziet, hetwelk ook uit de volgende bijzonderheden nader blijken kan.

Wat zijt gij nog in veel opzichten blind voor de dierbaarheid van de Heere Jezus, en Zijn zalige liefdedienst, ik wil niet zeggen, dat gij daar nog geheel blind voor zijt, want dat kan in een bekeerd mens niet vallen; maar ik wil zeggen, dat gij nog zo gebrekkig ziet en dat gij Jezus in alles nog zo zeer gebrekkig en maar ten dele kent.

Hoe blind, of gebrekkig ziende zijt gij nog voor uw eigen ellende, diep bederf en afhankelijkheid van de Heere. En vandaar die liefdeloosheid en die zucht om van anderen te spreken, en het gebrek van uw medebroeders te openbaren, soms wel aan de blinde wereld, die God niet kent.

Hoe gebrekkig ziet gij nog de leegheid, ongenoegzaamheid en ijdelheid van de wereld, en vandaar dat hunkeren naar het mooie, gemakkelijke en vermakelijke der wereld. O, wat misgunt gij nog de Ezau's hun *veel*, daar gij toch met Jacob *alles* hebt, en de Heere toch tot u gezegd heeft: kind! gij zijt altijd bij mij, en al het mijne is het uwe, (Luk. 15:31).

Wat hebt gij nog een zwak inzicht in des Heeren onbezweken trouw en voorzorg. Hoe weinig durft gij uw tijdelijke en geestelijke belangen in de hand van die God te stellen, die gezegd heeft: Ik zal dragen en redden, (Jes. 46:4).

Verder, hoe duister is uw kennis nog in het dierbare Bijbelwoord! Wat al onkunde en verkeerde begrippen! En is dat niet veelal een schandelijk en treurig gevolg van een kwalijk doorgebrachte tijd?

Vromen! Mocht dit alles en nog veel meer onze zielen recht verootmoedigen, terwijl het eigen schuld is, verzuim der middelen, en inzonderheid verzuim des gebeds, en verwaarlozing van Jezus' dierbare vriendenraad, daar hij zegt: *Ik raad u, dat gij van Mij koopt ogenzalf.*

En voorts, terwijl alles hier ten dele blijft, zoekt hopende en biddende die tijd af te wachten, wanneer gij volmaakt zien zult en God kennen en liefhebben, tot in de eindeloze eeuwigheid.

9. Oefening over Psalm 73:26

Bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijns harten, en mijn Deel in eeuwigheid.

VOORAFSPRAAK

Wij lezen in Hebr. 9:27: Het is de mens gezet eenmaal te sterven, en daarna het oordeel.

Laat ons een ogenblik peinzen op deze nadrukkelijke en gewichtige woorden. In de eerste plaats letten wij hier op het voorwerp over wie in deze tekst gesproken wordt; het is *de mens*, onaan gezien wie hij is, of hij een aanzienlijke of geringe post bekleedt in de wereld. De rijke mens, die in purper en fijn lijnwaad gekleed is, levende alle dagen vrolijk en prachtig; ook de arme mens, die een gelapte rok draagt en nauwelijks een hut heeft om in te wonen. De wijze en geleerde mens, die door tijd en vlijt een verbazende geleerdheid uit allerhande boeken heeft opgezameld, en ook de onkundige mens, die nauwelijks een boek gezien heeft, en bijna als de ossen en paarden, tot de arbeid in het veld gebruikt wordt, zonder dat hij zich ook veel met andere dingen bemoeit. De vrome en godzalige mens, die met Paulus een vermaak heeft in des Heeren wet; en ook de zorgeloze wereldling, die om dood noch eeuwigheid denkt, en geen vreze Gods voor zijn ogen heeft.

Van deze mens wordt gezegd, dat hij sterven zal. Ja, de mens moet sterven, hoewel hij met Noach, Jona, Hizkia, Daniël en anderen, menig doodsgevaar in vroegere tijd mag ontkomen zijn. Jona, was uit de zee ontkomen en uit de buik van de walvis wonderlijk gered, en zo een dubbel doodsgevaar ontkomen; Noach was uit de zondvloed wonderlijk gered; Daniël uit de leeuwenkuil ontkomen; Hizkia van de rand des grafs teruggebracht; evenwel moesten zij toch eenmaal sterven, en zo zal het dan ook gaan met ieder mens. Bijbel en ondervinding leren ons, dat er niemand overblijft, en dat de dood met recht de weg der ganse aarde mag en moet genoemd worden.

Eenmaal zullen zij sterven, zegt Paulus in de boven aangehaalde tekst. En dit woord duidt niet alleen aan, de zekerheid des doods, maar leert ons ook, dat elk mens niet tweemaal, maar slechts *éénmaal* sterven zal, gelijk als Christus slechts éénmaal voor de zonde geleden heeft, zoals in het volgende vers geleerd wordt. Eenmaal zullen wij dus maar sterven, en dan niet kunnen terugkeren, om een kwalijk gedane stap nog eenmaal te doen. Dus dan, hetzij de boom naar het zuiden of naar het noorden valt, op de plaats waar hij valt blijft hij liggen.

Nog meer. Dit eenmaal sterven, is de mens *gezet*. Het is de mens gezet in Gods eeuwig onveranderlijk raadsbesluit. In dat besluit heeft God bepaald, de tijd *wanneer*, de wijze *hoe*, en de plaats *waar* wij sterven zullen. Farao versmoort in de Rode Zee, en Mozes sterft op de berg Nebo; Absalom blijft in zijn jeugd aan de takken hangen, en wordt met drie pijlen in zijn hart gestoken, en David sterft in goede ouderdom op zijn bed; Eli was een man van 98 jaar, en brak toen nog in die hoge ouderdom zijn nek; Abimelech valt dood door middel van een stuk van een molensteen, door een vrouw hem op het hoofd geworpen; Zedekia wordt in het vuur gebraden door de koning van Babel; en zo sterft een ieder op zijn tijd, plaats en manier, zoals God het hem gezet en bepaald heeft in Zijn eeuwig raadsbesluit, (Job 14:5). Maar God heeft het ook de mens gezet in Zijn rechterlijk strafvonnis in het Paradijs, op het begaan van zonde en afval, (Gen. 3:19 en Rom. 5:12).

En *eindelijk* daarna volgt het oordeel. Een bijzonder oordeel dadelijk over elk mens, onmiddellijk na de dood. En dan *daarna* een algemeen oordeel over de gehele wereld, ten jongsten dage. Dit oordeel veronderstelt als zeer zeker de onsterfelijkheid der ziel, die zelfs door sommige heidenen werd geloofd, en door Salomo, Jezus en Paulus, als zeker is bevestigd (Pred. 12:7. Matth. 10:28 en 2 Kor. 5:8). Dit oordeel stelt ook als zeker vooraf de opstanding der doden, dat allen uit het graf zullen moeten opstaan om ten oordeel te komen. En dan zal over alle mensen het oordeel in de wolken gehouden worden, hetwelk dan gaan zal over al onze gedachten, woorden en werken.

Even zo zeker als het dan is, dat wij nu allen tezamen hier zitten, zo zeker is het ook, dat wij spoedig op ons sterfbed met de dood zullen worstelen, in het graf zullen verteren, en voor de Rechterstoel van Christus zullen gesteld worden; en daar zal een iegelijk voor zichzelf Gode rekenschap moeten geven. Zondaar! dit zal vreselijk voor u zijn. Mocht het u heden nog zoekende en biddende maken, nu het nog niet voor eeuwig te laat is. Neem toch geen uitstel, want de dood zal komen als een dief.

Maar gij, volk van God! dood en oordeel zullen uw geluk volmaken. Dan zult gij niet meer door uw inwonend zondig vlees gekweld worden, want die gestorven is, die is gerechtvaardigd van de zonde, (Rom. 6:7). Hier is uw kennis en heiligmaking zo klein, zodat gij er op zijn best maar naar jagen en grijpen kunt; maar daar zult gij volmaakt zijn, onder het zoete gezelschap van de volmaakte rechtvaardigen. Hier hebt gij een klein en zwak geloof, en moet menigmaal roepen: ik geloof! Heere kom mijn ongelovigheid te hulp! (Mark. 9:24). Maar daar zal uw wankelend geloof door aanschouwen worden verwisseld. Hier acht gij u te zijn een ellendige onder de ellendigen, en gij zet uzelf in de laagste plaats; maar daar zal Jezus zeggen: vriend! schuif hoger op, en neemt hier plaats onder mijn zalige aanzittende gasten. Voor u dus geen ongeluk, dat dood en oordeel u gezet is. God zal Zijn volk ook zelfs hier op aarde nooit verlaten, en bij de dood zegt Hij tot hen: laat uw wezen achter en Ik zal hen in het leven behouden, en laat uw weduwen op Mij vertrouwen, (Jer. 49:11). En dan zullen uw lichamen rusten op de slaapstede, en eenmaal zult gij heerlijk worden opgewekt, *en alzo zult gij altijd met de Heere zijn*. Kom laat ons hierover wat nader handelen.

Tekst: Psalm 73:26 *Bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijns harten, en mijn Deel in eeuwigheid.*

Deze woorden zijn van Asaf, de vrome muzikant van het godsdienstig zangkoor van Israël, ten tijde van David. Muzikant was hij niet alleen, maar ook een godvruchtig profeet en dichter. Twaalf psalmen hebben wij van hem; namelijk de vijftigste, de drie en zeventigste, en de tien volgende psalmen. In onze tekstpsalm doet hij eerst verslag hoe zijn hart gemurmureerd had tegen de Voorzienigheid, en hoe nijdig hij geweest was over de voorspoed der goddelozen, terwijl hij ondervond, dat hij in verdriet en moeite moest leven, en dat zijn bestraffing er alle morgen was. Maar uiteindelijk vertelt hij ook, hoe hij in Gods heiligdom, uit de maalstroom van zijn kwade gedachten verlost was, en hoe zalig hij het toen voor zijn hart gekregen had, zodat hij nu vrijmoedig kon uitroepen, dat de Heere zijn rechterhand gevat had, gelijk een liefderijk vader zijn kind uit een gevaarlijke plaats vandaan roept, bij de rechterhand grijpt en in huis brengt, zo had ook de Heere met hem gedaan, en hem zo verlost uit deze tegenwoordige boze wereld. Verder belijdt hij te geloven, dat de Heere hem nu zou leiden door Zijn raad, en daarna in heerlijkheid opnemen. En ook dat het hem zo goed was nabij God te zijn, en dat hij zijn vertrouwen nu geheel op de Heere stelde, en dat het zijn lust was om al de paden en werken Gods aan zijn medezondaren te

vertellen. En in onze tekst zegt hij: *bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijns harten, en mijn Deel in eeuwigheid.*

Twee hoofdzaken zullen wij in de overdenking van onzen tekst behandelen:

- A. *Eerst* beschouwen wij Asaf als mens en als zondaar,
- B. *Ten tweede* beschouwen wij hem als een godvruchtig deelgenoot des Heeren, roemende in de hope der heerlijkheid.

A. *In de eerste plaats* beschouwen wij dan de goede Asaf als mens en als zondaar; en als een zodanige getuigt hij in onze tekst, dat zijn vlees en hart bezwijken kon. Asaf spreekt hier dan van zijn vlees en hart. Door zijn vlees verstaan wij zijn lichaam, hetwelk hier en elders vlees genaamd wordt, omdat het merendeels uit vlees bestaat, waarom Job ook zei, dat de Heere hem met vel en vlees bekleed had, (Job 10:11). Vlees heet ook ons lichaam om haar zwakheid: onze kracht is geen stenen kracht, en ons vlees is geen staal, (Job 6:12). Daarom zegt ook de Schrift van de zwakke menselijke natuur: alle vlees is gras voorwaar het volk is gras (Jes. 40:6,7). Van dit vlees of lichaam, zegt nu de dichter, dat het voor bezwijken vatbaar is, dat het bezwijken kan, en ook eenmaal voor goed bezwijken zal. Ons lichaam is door de zonde verzwakt, en aan allerlei krankheid, vermoeidheid en ellende onderworpen. Ons lichaam kan bezwijken vóór de dood en dóór de dood. Vóór de dood kan ons lichaam bezwijken als wij zware arbeid moeten doen, of een grote reis te voet moeten afleggen, gelijk die tweehonderd mannen, die onmogelijk David langer konden volgen, maar die door grote vermoeidheid genoodzaakt waren om aan de *beek Besor te blijven staan*, toen David met de andere vierhonderd mannen daarover trok, om hun vijanden te vervolgen (1 Sam. 30:10). Ook kan ons zwakke lichaam bezwijken, als wij in één of meer dagen geen eten gehad hebben, gelijk wij lezen van die Egyptische man, die drie dagen zonder eten op het eenzame veld gelegen had, en die door David weer van zijn bezwijking hersteld werd, door brood en water, en een stuk van een klomp vijgen en rozijnen, (1 Sam. 30:11,12). Nog kan ons lichaam langzaam bezwijken door ouderdom, als wij 60, 70 of meer jaren oud worden, en ons lichaam zo door toenemende ouderdom begint versleten te raken, en gelijk te worden aan een oud bouwvallig huis, dat met elke geringe stormwind dreigt om te vallen. Van de oude mannen en oude vrouwen, die op de straten van Jeruzalem zouden zitten, lezen wij: een ieder zal zijn stok in zijn hand hebben, vanwege de veelheid der dagen, (Zach. 8:4). Als iemand dus een halve eeuw of iets meer begint oud te worden, dan moeten wij al op onze stok leunen, omdat wij reeds met Davids vader worden oud en afgaande onder de mannen, (1 Sam. 17:12). Wij moeten onze bril gebruiken, omdat onze ogen met Izak beginnen donker te worden. Wij moeten het aanzien, dat de jonge lieden ons vaardig voorbij stappen op de weg, en ons in enige oogenblikken ver vooruit lopen, al stappen wij met onze stok al zo vaardig voort als wij maar kunnen; dingen van enig belang, die wij vroeger gemakkelijk in onze memorie konden opsluiten, moeten wij nu aantekenen, omdat ons geheugen ons ontrouw wordt, en in alle opzichten beginnen wij duidelijk te ontdekken, dat wij, zo niet van week tot week, dan toch van jaar tot jaar beginnen minder te worden en te bezwijken. Ach! hoe klein is toch het getal van jaren, waarin wij nog enigszins een mens of een man kunnen genoemd worden. In onze tien eerste jaren, zijn wij kleine, hulp- en zorgbehoevende kinderen; in de tien volgende iets meer dan kind, maar veelal lichtzinnige en lichtvaardige jongelingen, die onze schone tijd verbeuzelen in nietige dingen, en weinig of niets uitvoeren tot nut van maatschappij en kerk; dan volgen er vijf en twintig jaren, waarin wij in de kracht en de bloei van ons leven zijn, en dan zijn wij vijf en veertig jaren, dan beginnen wij

alweer langzaam te verslijten, te bezwijken, en naar het graf te neigen. Wij hebben dus maar zowat vijf en twintig jaren, waarin wij nog al *zo iets* zijn; en juist in die vijf en twintig jaren, moeten wij de meeste zorg en moeite doorworstelen; dan toch worden onze kinderen geboren, en denkkelijk ook weer sommigen van hen ons door de dood ontnomen; wij moeten zorgen om met zure arbeid met eer door de wereld te komen, en zien al met verlangen tegemoet, dat onze kinderen zullen groot worden, die ons nu zoveel zorg en geld kosten aan voedsel, deksel, schoolgeld, doktersloon en anderszins; en ziet, als onze kinderen beginnen groot te worden, juist dan ook beginnen wij oud te worden, en weldra te bezwijken. Ach! wat is de mens toch een gering schepseltje!

Eindelijk begint nog meer een gewichtig en nadrukkelijk bezwijken te naderen: *de mens gaat naar zijn eeuwig huis*; hij moet eenmaal geheel bezwijken door de dood. Och, hoe nadrukkelijk wordt dit in onze tekst een bezwijken genoemd! De mens leeft soms 20 of 30 jaren, en is sterk, fris en gezond, en denkt menigmaal nergens minder over, dan over zijn heengaan uit de wereld naar de eeuwigheid, maar onverwachts wordt hij door een hevige ziekte aangetast, of krijgt een schielijk toeval, en ziet, zijn sterk lichaam bezwijkt er onder, en moet naar het donkere graf. Of, de mens wordt soms wel 70 of 80 jaar, en heeft er reeds honderden vóór hem zien heengaan, maar hij is nog altijd overgebleven, doch eindelijk moet hij ook bezwijken, en zijn oud lichaam aan het graf overgeven. Nee, niemand blijft er over; de goddeloze en ook de vrome Asafs moeten van hun vlees getuigen, dat het eenmaal bezwijken zal.

Verder spreekt de vrome dichter ook van zijn *hart*, of geest, of redelijke en onsterfelijke ziel, en ook daarvan zegt hij, dat ook dat *hart* voor bezwijken vatbaar is. Niet, dat zijn hart immer sterven of vergaan kon; ook niet, dat zijn hart ooit zodanig zou bezwijken, dat hij zou verloren gaan in de eeuwigheid, of tot een gehele afval zou komen in de tijd, en weer zou vervallen in de macht der duisternis; want een zodanig vervallen en bezwijken, heeft er bij de godzaligen nimmer plaats. Zij worden in de kracht Gods bewaard tot zaligheid, en niemand kan hen uit de sterke hand van Jezus rukken. Maar nu, in hoeverre kan dan het hart van een godzalige bezwijken? Het kan voor een tijd enigszins gezegd worden te bezwijken, door het vallen in grote zonden, of door langdurende geesteloosheid, of door moedeloosheid en twijfeling, of door een weg van gedurige tegenspoed.

Het hart van een godzalige kan bezwijken, door het vallen in een grote en ergerlijke zonde. David was tot een treurige misstap gekomen, en de bittere gevolgen en nare nagedachtenis daarvan, deed zijn hart voor een tijd bezwijken van verdriet, gelijk duidelijk genoeg te zien is uit de inhoud van de één en vijftigste Psalm. Ik hoop dat de Heere al Zijn volk voor deze en allerlei buitensporigheden bewaren zal, want zo iets is juist de weg om God te ontoren, en ook om voor zichzelf een weg te banen tot een droevige bezwijking des harten.

Het hart van een wedergeboren mens kan ook bezwijken door langdurige dodigheid en afzakking van de Heere, als hij bijna altijd even dor is onder het doen van zijn gebeden en plichten, en weinig meer dan het geraamte van een waarachtig godvruchtig leven schijnt overgehouden te hebben. Ja, dan bezwijkt zijn hart, en hij is lusteloos en droevig. Beneden kan hij toch zijn troost en rust niet vinden, en boven schijnt ook alles voor hem gesloten te zijn. Dit schijnt wel enigermate de toestand der discipelen geweest te zijn, toen Jezus aan hen vroeg: hebt gij nog uw verharde hart? (Mark. 8:17).

Nog bezwijkt het hart van een godvruchtig mens weleens onder vrees en twijfeling, dat zijn werk nog geen waarheid zijn zal, en als hij geen vrijmoedig geloofsgezicht op Jezus kan krijgen. Davids hart schijnt in geestelijke donkerheid wel eens zo bezweken te zijn, dat hij voor een tijd de moed opgaf, en met een bedroefde ziel tot de Heere zei:

ik ben afgesneden van voor uw ogen, (Ps. 31:23). En waarom zou dit ook nu geen plaats meer kunnen hebben bij iemand, die toch waarlijk op de weg naar de hemel is? Of kunnen nu de banden des doods en de angsten der hel de ziel niet meer verschrikken? (Ps. 116: 3).

Ook kan het hart van een bekeerd mens wel eens bezwijken onder aanhoudende en zware verdrukkingen. De onderdrukking kan het hart van een wijs man wel dol maken, zegt de wijze man (Pred. 7:7). Aan deze of dergelijke moeilijkheden had Asaf ook wel kennis, en daarom kon hij uit ervaring spreken van het bezwijken van zijn hart.

B. Maar kom, laat ons in de *tweede plaats* Asaf nu ook eens beschouwen als een godvruchtige deelgenoot des Heeren, roemende in de hope der eeuwige heerlijkheid. Hiervan zegt hij: *God is de Rotssteen mijns harten en mijn Deel in eeuwigheid.*

Meermalen wordt de Heere in de Schrift de rotssteen van Zijn volk genaamd. Hij is de rotssteen Israëls, zegt David (2 Sam. 23:3). Hij is mijn steenrots, (Ps. 18:3). En elders bidt hij: Wees mij tot een rotssteen om daarin te wonen, (Ps. 71:3). En veel andere plaatsen meer.

Rotsstenen waren grote bergen van harde stenen, die hier en daar grote spelonken en holen hadden, waarin soms wel drie- of vierhonderd mensen konden geborgen worden. Deze rotsstenen dienden dan menigmaal tot een verberging tegen de overlast der vijanden in oorlogstijd. Zo lezen wij van vijf koningen die zich verborgen hadden in de spelonk van Makkeda, (Joz. 10:17). Israëls volk verborg zich ook in de spelonken en steenklippen, ten tijde van Saul in de oorlog tegen de Filistijnen (1 Sam. 13:6). En David zocht en vond zijn schuilplaats in de spelonk van Adullam, (1 Sam. 22:1). Nu, zulk een rotssteen, zulk een verberging en veiligheid had Asaf aan de Heere zijn God, wiens naam een sterke toren is, waar de rechtvaardige in zijn noden heenloopt, en in een hoog vertrek gesteld wordt, (Spreuk. 18:10).

O! zalig hij, die in nood en dood de Heere tot zijn rotssteen heeft en alleen in Hem verberging zoekt.

De rotsstenen waren ook gevaarlijk voor de vijanden, die de rust van zulken zochten te verstoren, die zich erop of erin verborgen hadden. Van tien duizend vijanden van Juda lezen wij, dat ze allen levend gegrepen werden, en dat koning Amazia hen van de hoogte der rotsen liet afstoten, zodat ze allen te barsten vielen (2 Kron. 25:12). Nu, zo is ook de Heere een dierbare veiligheid voor Zijn volk; en daarentegen eene harde en scherpe Rots voor Zijn vijanden en de vijanden van Zijn volk. Daarom zegt Job: wie heeft zich tegen Hem verhard en vrede gehad? (Job 9:4). En van de Heere Jezus staat er: Hij zal ulieden tot een heiligdom zijn; maar tot een steen des aanstoots en tot een rotssteen der struikeling de twee huizen van Israël, en tot een strik en tot een net de inwoners te Jeruzalem, (Jes. 8:14). Zo is de Heere een vurige muur rondom, (Zach 2:5). Maar ook wee hem, die deze muur durft te naderen of tracht te beklimmen om Zion kwaad te doen, want die zal zich aan deze muur branden tot zijn eeuwig nadeel.

Nog eens. De rotsstenen waren ook geschikte plaatsen, om op haar hoogten vaste torens en sterke huizen te bouwen. Jezus spreekt daarom van een voorzichtig man, die het fundament van Zijn huis op een steenrots gelegd had (Matth. 7:24). Nu, zo was het ook met de steenrots van Asaf in onze tekst; de goede man had daarop het huis van zijn hoop voor de eeuwigheid gebouwd, ja gebouwd op die grondsteen, op die uiterste hoeksteen, die uitverkoren en dierbaar is, en waar de profeet van zegt: die gelooft zal niet beschaamd worden, (Jes. 28:16). Hij is die steenrots op wie zijn gemeente gebouwd is, die de poorten der hel niet overweldigen zullen, (Matth. 16:18). Op deze Rots zoekt elk heilbegerig hart te bouwen, omdat hij nergens ter wereld een andere

bouwgrond vinden kan. In en buiten hem is toch alles zand, los zand, dat het eeuwige gewicht van een arme schuldige ziel niet dragen kan; daarom wendt hij gedurig zijn zwakke oog naar Jezus, die vaste *Rots*, en zoekt daarop door God zelf gebouwd te worden. Op deze *Rots* was ook Asafs ziel gezonken, en daarom zegt hij: verhoor mij om de zoon, die Gij U gesterkt hebt! (Ps. 80:16) en in onze tekst noemt hij de Heere zijn *Rotssteen* en wel de Rotssteen zijns *harten*, te kennen gevende, al bezweek zijn vlees door de dood, ja al bezweek ook telkens zijn hart door treurigheid, al wankelden zijn zwakke gangen hier gedurig op het spoor der gerechtigheid, al schoten zijn voeten en treden wel eens bijna uit, al gaf hij door bestrijding en ongeloof de moed weleens op, evenwel bleef zijn stand vast aan de zijde des Heeren, bij wie de roeping en genadegiften altijd onberouwelijk zijn. Trouwens daarom laat hij ook eindelijk volgen: *Hij is mijn Deel in eeuwigheid*.

Asaf en alle ware gelovigen zijn het deel des Heeren, gelijk de Schrift zegt: des Heeren deel is zijn volk, Jakob is het snoer zijner erve, (Deut. 32:9). Hij heeft zijn volk gevonden, zegt de profeet, als de druiven in de woestijn (Hos. 9:10), evenals een dorstige reiziger in een droge woestijn enige zoete druiven vindt, zich daarmee verkwikt, en daarover uitermate verblijd is, zo heeft ook de aanbiddelijke en wonderbare God Zijn volk gezocht en gevonden in de woestijn der wereld; en Hij verkwikt en verblijdt Zich met Zijn volk, gelijk de Schrift zegt: gelijk een bruidegom vrolijk is over zijn bruid, zo zal uw God over u vrolijk zijn, (Jes. 62:5). O wonder, boven wonder groot! In Christus heeft de Heere een welgevallen aan Zijn arm nietig volk, en is over Zijn dierbaar erfdeel verblijd en vrolijk.

Maar aan de andere kant, de Heere is ook het deel van Zijn volk; Hij is *mijn Deel in eeuwigheid*, zegt Asaf in onze tekst. Met dit zeggen geeft Asaf drie dingen te kennen.

Ten eerste. Het is genade dat ik zo rijk geworden ben. Daarom zeggen de taalgeleerden, dat het hier voorkomende oorspronkelijke grondwoord, eigenlijk *erfenis* of *erfdeel* beduidt, en overeenkomt met Ezechiël 48:29, waar de Heere zegt: Ik bèn haar erfenis. Het is dan alsof Asaf met Paulus zeide: Broeders! ik acht niet, dat ik zelf het gegrepen heb, maar ik ben gegrepen door Jezus Christus (Fil. 3:13); en zoals Paulus tot des Heeren volk zei: waar is dan de roem? Hij is uitgesloten, (Rom. 3:27).

Ten tweede. Met dit zeggen: Hij is *mijn* deel in eeuwigheid, geeft hij ook te kennen, dat hij gekomen was tot de volle zekerheid der hoop, (Hebr. 6:11). Hij kon zich de genade toe-eigenen, en was tot een zalig *mijnen* gekomen. Niet alleen is God het deel van anderen, maar ook van mij, arm zondaar, die zo nijdig was over de voorspoed der goddelozen, en wiens voeten en treden zo gedurig bijkans uitschieten. O, zoete troost in alle strijd en moeilijkheid. Hij wist waar zijn schuld gebleven was, en waar, ook na de dood, zijn ziel zou aanlanden.

Ten derde. Met dit zeggen: de Heere is mijn deel in *eeuwigheid*, geeft hij ook te kennen, dat hij met dit deel vergenoegd was, en niets daarbuiten begeerde. Nu God zijn deel was, nu kon hij er wel zijn, al was hij gedurig in moeite en al was zijn bestraffing er elke morgen. Anderen mensen mochten de ogen al uitpuilen van vet, de hovaardij mocht hen omringen als een keten, en zij mochten een groot deel hebben in de wereld; ach, in het sterven zouden zij toch niet met al meenemen, en hun eer zou hun niet nadalen. Ja, bij hun sterven zou het waar zijn, dat zij in eeuwigheid het licht niet zien zullen, (Ps. 49:18,20). Maar hoe het ook met hem mocht gaan in de wereld, altijd was de Heere zijn deel, en dan ook zijn overvloedig goud en krachtig zilver, (Job 22:25). En als hij eenmaal ondervinden moest, dat zijn vlees bezweek op het sterfbed, als hij naakt en bloot de wereld moest verlaten, dan zou de Heere *hem zetten over vele goederen*. Ja, dan was en bleef God nog zijn deel, zijn deel in eeuwigheid. O zalige roem van een godvruchtige ziel, in de hoop der heerlijkheid!

TOEPASSING

Gelukkige Asaf! Maar vrienden, zijn wij nu ook zo gelukkig? Is God ook onze rotssteen en ons deel in eeuwigheid? Och, wat is het nodig, dat wij naar de ware kenmerken onderzoeken, die dat volk bezitten, die grond hebben om zo met Asaf te roemen.

Immers, hooggaande benauwdheid, en het storten van een vloed van tranen over nare vrees en gewetensangst, is nog geen kenmerk dat wij met onze dichter in de hoop der heerlijkheid mogen roemen. Sommige mensen hebben dit en gaan verloren, terwijl anderen onder een bedaard gezicht van zonde en ellende tot Christus gebracht worden en zalig worden. Even zo min zouden wij ook onze grond van roem kunnen stellen in grote blijdschap en hoge verlichtingen, want uit Paulus' taal, in het begin van het zesde hoofdstuk van de brief aan de Hebreëen, leren wij duidelijk, dat het in deze ver kan gaan met een mens, zonder nochtans ware genade te bezitten. Of, moeten wij dan onze grond van roem in onze gebeden en plichten zoeken? Och nee! ook dit bed zou voor ons te kort en dit deksel te smal zijn om er de dood op te wachten. Liever moeten wij onderzoeken, of wij door de genade ook net zulke mensen zijn geworden als Asaf was, want ook dan en anders niet, zullen wij kunnen roemen zoals Asaf roemde. Kom, let dan eens kort op de volgende dingen, die bij hem gevonden werden, en onderzoek dan eens of gij in de hoofdzaken met hem gelijk staat.

Ten eerste. Asaf kende zichzelf als een *groot beest*, blijkens zijn eigen woorden in het twee en twintigste vers van onze tekstsalm. Kent gij uzelf zo ook? Heeft het gezicht van uw diepe ellende al ooit uw ziel vernederd en arm gemaakt? Gelooft gij inderdaad, dat gij uzelf tijdelijke en eeuwige straffen hebt waardig gemaakt? Petrus noemt zich een *zondig mens*, Jesaja een *man van onreine lippen*, Daniël een *overtreder, rebelleerder en afwijker, die had gezondigd en goddelooslijk gehandeld*, David belijdt, dat zijn *ongerechtigheden over zijn hoofd gingen*, en Paulus, dat hij een *ellendig mens* was. En nu, die mensen waren toch geen dwepers. En gij nu, wat zegt gij van uzelf, wat oordeelt gij over de toestand van uw hart en leven; hebt gij ooit met beschaamdheid uw ellende door de zonde gezien en beleden?

Ten tweede. Asaf steunde op de beloofde Messias, de Zoon van God, zoals zeer duidelijk te zien is uit het zestiende en achttiende vers van Psalm 80. Doet gij dit ook? Is Jezus' lijdende liefde en al Zijn dadelijke gehoorzaamheid, uw enige grond van hoop voor de eeuwigheid? Kent gij dat gelovige zien op het Lam Gods; dat hongeren en dorsten naar Zijn gerechtigheid; dat begeren en uitroepen van Jezus tot Koning over uw hart?

Ten derde. Asaf kende zijn zwakheden en afhankelijkheid van de Heere, die hem in al zijn weg moest ondersteunen, of anders schoten zijn voeten uit en weken zijn treden van het spoor der godsvrucht af. Kent gij dat ook? Maakt het gevoel van uw eigen zwakheid u biddende? Zoekt gij bij Jezus kracht tegen uw geestelijke vijanden? Denkt gij gaarne laag van uzelf, en bidt gij dagelijks om meer naar de laagte gebracht te worden, opdat gij moogt behoren tot dat *ellendige en arme volk*, dat God zich altijd zal doen overblijven?

Ten vierde. Het was Asafs keus om gedurig bij de Heere te zijn, door de Heere geleid te worden door Zijn raad, om zijn vertrouwen op de Heere te zetten, en ook om al Zijn werken te vertellen. Is het zo met u als met Asaf, wat het wezen der zaak betreft; al zijt gij dan met hem geen muzikant, geen dichter, geen profeet, en ook zover in de genade niet gevorderd als hij, zo zeg ik u nochtans op grond van de Bijbel: gij behoeft niet treurig, niet twijfelende, niet neergebogen te zijn. De Heere is met u, en gij moogt

vrij de taal van onze tekst de uwe maken, want de Heere is uw deel in eeuwigheid. En hebt gij dit deel, dan zeg ik u verder nog twee dingen.

Ten eerste. Haakt niet zozeer naar een groot deel in de wereld. Gij hebt genoeg, voor eeuwig genoeg, te meer dewijl de Heere zich ook verbonden heeft om voor uw tijdelijk bestaan te zorgen: *want de godzaligheid is een groot gewin, hebbende de belofte van het tegenwoordige en toekomstige leven.* Dus ook voor het tegenwoordige zal God zorgen. Als uw kleed versleten is geeft Hij u weer een ander. Hij zorgt voor uw kinderen, voor al uw behoeften en belangen, en zelfs voor uw overgebleven weduwen en wezen, als gij reeds lang dood en weg zijt. En doet hier dan eens bij, uw geluk voor de eeuwigheid. Pas hebt gij op uw doodbed uw adem uitgeblazen, of gij wordt door de engelen overgevoerd naar die stad, die fondamenten heeft, en waar de straten zuiver goud zijn, en waar geen zon of maan behoeft te schijnen, en waar geen tranen, vermoeidheid, honger of dorst meer zal geleden worden, en waar geen zonde of verzoeken meer zijn, en waar gij eeuwige vreugde en zaligheid zult genieten, in het gezelschap van al diegenen, aan wie gij nu uw hart in liefde gebonden gevoelt en die met u de weg ten hemel bewandelen.

Maar uw vlees? Ja, dat zal spoedig moeten bezwijken; maar God zal het weer uit het graf terug brengen, in heerlijkheid opwekken en weer met de ziel verenigd, in het hemelse Paradijs opnemen. Welnu dan, zijt gij dan niet rijk genoeg? Kunt gij dan niet met de dichter zeggen: *de snoeren zijn mij gevallen in liefelijke plaatsen, een schone erfenis is mij gegeven?* Vermoeit u dan niet om rijk te worden in de wereld, wees met uw lot tevreden, al hebt gij niet veel goud en zilver, en wees maar al verwonderd en verblijd, dat God zo goed is over zulk een als gij zijt, en dat Zijn oog in liefde op u gevallen is.

Ten tweede. Zoekt nu ook God te verheerlijken en uw naasten te dienen; tracht een nuttig mens te zijn op aarde; tracht een allemansknecht te zijn en toont toch voor de wereld, dat de leer van het Evangelie, liefde, gediensdigheid en vriendelijkheid beveelt. Houdt uw oog op God en strekt uw hand uit om het nut, dienst en voordeel van uw naaste te zoeken. Maakt u kenbaar in uw huis, buurt en gemeente, als een oprecht, nederig, vriendelijk, zachtmoedig en godvruchtig mens, opdat allen die u zien, u mochten kennen als iemand, die door genade zijn aangezicht naar Zion gekeerd heeft. Wandelt zo in eenvoudigheid uw weg, totdat uw God en Koning u in heerlijkheid zal opnemen door de dood.

Maar gij, onbekeerd medezondaar! Gij, die nog van het geestelijke leven ontbloot zijt en wiens lust tot heden toe nog niet was om Asafs voetstappen na te volgen. Och kom, hoort eens naar mijn vriendelijke raad, die ik als een arm ellendig mensenkind u wens toe te dienen. Wilt gij waarlijk rijk worden? Gij bijzonder, oude grijsaards: wilt gij in uw oude dag, bij het naderen van uw sterfbed, waarlijk gelukkig worden? Wilt gij gelukkig worden bij het vooruitzicht van de naderende eeuwigheid? Och, wat ik u bidden mag, zoekt dan toch ernstig, hartelijk en aanhoudend het dierbare deel van Asaf. Zoekt het in de eenzaamheid en zoekt het biddende bij de allervriendelijkste Heere Jezus, van wie ik mag getuigen, dat Hij goed en mild is.

En zoudt gij niet? Och dat deel, het is zulk een dierbaar en gezegend deel; let maar eens op de volgende bijzonderheden.

Ten eerste. Het is een *voortreffelijk* deel. Het gaat boven alles en maakt zijn bezitters vrolijk, zelfs bij gemis van gezondheid en aards genot. Ik heb mensen gekend, die bij het lijk van een overleden vrouw psalmen zongen, omdat hun hart vervuld was met dit voortreffelijke deel van Asaf. In tegenspoed en kruis kan de Christen juichen als God hem nabij is; dit ziet gij in Paulus en Silas, die midden in de nacht zongen in een akelige gevangenis, en in die gelovige Hebreëen, die de beroving van hun aards goed

met *blijdschap* aangenomen hadden, omdat ze wisten dat ze een blijvende schat in de hemel hadden.

Ten tweede. Dit deel van Asaf is ook een *bestendig* deel. Al het aardse genot kan ons ontnomen worden; die heden op zijn kantoor zit, kan morgen achter de kruiwagen moeten gaan. Simson was in zijn jeugd een richter en het hoofd van de Staat, maar op zijn oude dag moest hij meel malen in het gevangenhuis. Job had elf duizend koeien en schapen, kamelen en ezels, en werd toch kort daarna zo arm als een dagloner. Ik heb mensen gekend, die in hun jeugd duizenden bezaten en die op gevorderde leeftijd arm werden en in hun grijze dagen van de diakonie moesten leven. Zo gaat het met de onbestendige wereld. Maar als gij deel aan God en Jezus krijgt, dan kunt gij uw schat nooit verliezen en zult rijk zijn tot in alle eeuwigheid.

Ten derde. Het deel van Asaf is een *heilig* deel. Een groot deel aards goed, geeft menigmaal aanleiding tot meer weelde en grotere zonden. Daarom werd ook tot een zeker goddeloze gezegd: *uw geld zij met u ten verderve!* En de wijze man zegt: *de voorspoed der zotten zal ze verderven.* Daarom was Agur zo bang voor veel aards goed, omdat hij wist, dat het zo menigmaal een gevaarlijk deel is, en dat hij dan wellicht God zou verlaten en zeggen: wie is de Heere! (Spreuk. 30:9). Menigeen was zo goddeloos niet, als hij zo rijk niet was. Het aardse deel is dan een gevaarlijk deel, maar het deel, dat ik u aanprijs, is een heilig deel; hoe meer gij ernaar zoekt, hoe beter en heiliger gij zult worden.

Ten vierde. Het deel van Asaf is ook een *genoegzaam* deel. De ganse wereld, met al haar schatten, is niet genoeg, niet in staat om onze geopende begeerlijkheden te stillen. Maar dit deel is genoegzaam en volkomen geruststellend. Zijt gij arm, gij wilt rijk worden, wordt gij rijk, gij wilt rijker worden, en nooit kunt gij met aards goed verzadigd worden; maar met God, en met Hem alleen, kunt gij volkomen tevreden zijn.

Ten vijfde. Het is een *eeuwig* deel. Het mag zijn, dat gij hier zegt genoeg te hebben aan de wereld, maar gij moet naar de eeuwigheid, en wat zult gij dan hebben? Uw vlees moet spoedig bezwijken op het sterfbed, en wat zult gij dan hebben? Hoe rijk gij hier ook zijn moogt, de dood zal eenmaal uw zakken leeg maken, en u naakt en bloot naar de eeuwigheid zenden, en wat zal het dan met u zijn? Dan zult gij met God te doen krijgen en dan zal uw hart bezwijken van schrik en vrees en berouw. Ja, och wat zal toch het hart bezwijken van een onbekeerd mens, als hij eenmaal staan zal voor de vierschaar Gods! In een van de Psalmen lezen wij van *banden des doods, en angsten der hel*. O! wat moeten die angsten der hel toch eenmaal de ziel treffen van een mens, die te laat ontwaakt, en die niets meer voor zich ziet overblijven, dan om zó in de rokende afgrond geworpen te worden en daar eeuwig in te blijven. En zo zal het u ook gaan op uw doodbed of iets later, indien gij geen deel krijgt aan de God van Asaf.

Wat dunkt u, medezondaar! zou het dan niet de moeite waard zijn, om nog heden God en de genade te zoeken, eer het te laat is? Och, buig dan nog uw knieën voor de Heere; zoek Jezus nog terwijl Hij te vinden is, en roep toch om de zalige inwoning en het onderwijs van Zijn Geest. Zoek door alle strijd en tegenstand in 's Heeren kracht heen te dringen, en rust niet voordat gij grond hebt om te kunnen zeggen: *de Heere is mijn Rotssteen, en mijn Deel in eeuwigheid.*

10. Oefening over Jakobus 1 : 19

Zo dan, mijn geliefde broeders! een iegelijk mens zij ras om te horen, traag om te spreken, traag tot toorn.

VOORAFSPRAAK

Wij lezen elders in de Schrift: hoort gij, hemelen! en neem ter ore, gij aarde! want de Heere spreekt, (Jes. 1:2). En wat spreekt de Heere? Indien gijlieden willig zijt en hoort, zo zult gij het goede van dit land eten; maar indien gij weigert en wederspanning zijt, zo zult gij van het zwaard gegeten worden; want de mond des Heeren heeft het gesproken, (Jes. 1:19,20). Wat spreekt de Heere nog meer? Neigt uw oren en komt tot Mij, hoort, en uw ziel zal leven, (Jes. 55:3). Wat nog meer? Welgelukzalig is de mens, die naar mij hoort! (Spreuk. 8:34). Wat nog al? Die tot mij komt zal Ik geenszins uitwerpen (Joh. 6:37), integendeel, wendt u naar Mij toe, wordt behouden, (Jes. 45:22).

Hoort eens welke ernstige, maar niet minder vriendelijke taal een Almachtig en volzalig Opperwezen toch spreekt tot een arme zondaar, tot een handvol stof en as, tot de mens, die zich beneden het redeloze vee verlaagd heeft door de zonde. Wat behoorden toch onze oren open te staan, en wij met eerbiedige belangstelling te luisteren naar hetgene de Almachtige ons te zeggen heeft, naar de boodschap, die Hij de arme mens laat brengen. Ja, dit alles raakt u, die nog leeft in het heden der genade, en onder het vrij gunstig aanbod van zaligheid. Gij zijt verplicht om naar des Heeren stem te horen, en biddende op uw knieën te vallen, en om een nieuw hart en een nieuwe geest te roepen, want hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zo grote zaligheid geen acht geven! (Hebr. 2:3).

Maar iemand mocht hier vragen: „Zou Jezus mij wel bedoelen, als Hij Zijn heil en Zijn verlossende liefde aan de zondaar aanbiedt?" Ik antwoord: Jezus bedoelt zulke mensen, die in Adam diep gevallen zijn en midden in de dood liggen; Jezus bedoelt zulke mensen die alle genade onwaardig zijn en de eeuwige dood verdiend hebben. Jezus bedoelt zulken, die niets dan vijandschap tegen Hem bezitten, en die reeds jaren lang de wapens tegen Hem hebben opgevat. Ziet dit in Maria Magdalena, in wie vroeger zeven duivelen regeerden, en die later een opgericht toonbeeld werd van de vrije genade; ziet het in de moordenaar aan het kruis, in de baldadige en ruwe Korintheërs, en ziet het onder veel meer anderen, ook in Paulus, die zichzelf een Godslasteraar en vervolger der gemeente noemde, en toch later zeggen kon: *mij is barmhartigheid geschied!* Die man zag weleer met vermaak de moorddadige dood aan van een der vrienden van de Heere, en hij liep naar Damaskus met het slachtmes in de hand om de heiligen de keel af te snijden of gevangen te zetten. Maar wat gebeurt er: valt er vuur van de hemel om hem te verteren? Nee, de genade draaft hem vooruit, roept hem, trekt hem, bekeert en verlost hem.

Hier kunt gij dan zien wie Jezus bedoelt, en dat het waar is: *daar de zonde meerder is geworden, daar is ook de genade veel meer overvloedig geweest.* Mocht gij dan nog voor de Heere in de schuld vallen, en nog naar Zijn stem horen en om de Geest der bekering leren roepen! Zo niet, wee uwer dan, want het zal u kwalijk gaan en de vergelding uwer handen zal u geschieden. Tyrus en Sidon zullen het dan in het oordeel zo hard niet hebben als gij, want *zo wie de wet van Mozes overtreedt, die sterft zonder barmhartigheid onder twee of drie getuigen; en hoeveel te zwaarder oordeel*

zal hij dan waardig geacht worden, die de Zoon Gods vertreden en het bloed des Testaments onrein geacht heeft?

Hoe nodig dus voor elk van ons om de stem des Heeren op te merken en daarmee werkzaam te zijn tot heil voor onze zielen! Hierover hopen wij thans iets nader te handelen.

Tekst: Jakobus 1:19

Zo dan, mijn geliefde broeders! een iegelijk mens zij ras om te horen, traag om te spreken, traag tot toorn.

Onze tekstwoorden zijn van de apostel Jakobus; zeer waarschijnlijk niet van die Jakobus, die reeds zeer vroeg de marteldood onderging, en te Jeruzalem stierf door het zwaard van Herodes. Die genoemde apostel was een broeder van de apostel Johannes en een zoon van Zebedeüs, en de apostel, van wie wij deze brief hebben, was een zoon van Alpheus, (Matth. 10:2,3). Hij was een neef van Jezus, en wordt daarom volgens de Hebreeuwse manier van spreken de broeder des Heeren genoemd (Gal. 1:19). Hij bleef na de verstrooiing der Apostelen doorgaans te Jeruzalem, en zou ook volgens Josefus aldaar, net zoals de andere Jakobus de marteldood gestorven zijn, maar in veel later tijd, want men zegt van hem, dat hij reeds 72 jaar oud was toen Jezus aan het kruis stierf, en dat hij 24 jaar later, en toen hij dus 96 jaar oud was, te Jeruzalem gestorven is. Nu, van deze Jakobus hebben wij dan deze brief en dus ook onze tekst thans te overdenken.

Wij vinden hier twee hoofdzaken.

- A. *Eerst* letten wij op de aanspraak.
- B. *En ten tweede* op de vermaning, die ons hier voorkomt.

A. De apostel spreekt de geadresseerden aan als zijn *geliefde broeders*. Hier merken wij kort twee dingen op. *Ten eerste*. De Apostel noemt al de verstrooide gelovigen *broeders*. *Ten tweede*. Hij noemt hen *geliefde broeders*.

Al de kinderen van de hemelse Vader zijn dus broeders en zusters, een geestelijke familie, vrijgemaakt van de slavernij der zonde en des duivels, door de Zoon Gods, die zich niet schaamt om hen allen Zijn broeders te noemen, niettegenstaande sommigen van hen zeer ongeacht en gering zijn en in armoede en geringheid leven. De grote met de kleine, rijk of arm, geleerd of ongeleerd, verzekerd of twijfelachtig, zij zijn allen tezamen medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods, (Ef. 2:19) het zijn allen broeders, heilige broeders, die der hemelse roeping deelachtig zijn, (Hebr. 3:1). En nu, in een natuurlijk huisgezin ziet men doorgaans vader en moeder, en de kinderen als broeders en zusters van verschillende leeftijd, grootte, kracht en bekwaamheid; men heeft in zulk een broederhuis dezulken, die al met vader aan de werkbank staan, of voor vader achter de ploeg lopen; en men heeft er ook, die, ja wel kinderen van dezelfde vader en moeder zijn, maar die nog zitten in de kinderstoel of die nog liggen in de wieg, en veel moeite en zorg teweeg brengen. Evenwel een kind is een kind, een broeder is een broeder, hetzij hij twintig jaren oud is, of slechts zovele dagen; als vader en moeder sterven dan wordt de nalatenschap gelijk verdeeld; het kind van tien of twintig dagen krijgt evenzo goed zijn deel als dat van twintig jaren. Nu, zo is het ook in dit geestelijke broederhuis; sommigen zijn daarin reeds volwassen, en kunnen geacht worden pilaren te zijn (Gal. 2:9), anderen zijn nog wat minder ervaren, maar worden toch genoemd jongelingen die sterk zijn, en de boze

overwonnen hebben (1 Joh. 2:13,14), en weer anderen zijn slechts jonge kinderen van Christus, die met melk gevoed worden en niet met vaste spijs, (1 Kor. 3:1,2). Daarom lezen wij ook van schapen en lammeren (Joh. 21:15,16), en van een kleine zuster, (Hoogl. 8:8), en van verschillende leden des lichaams, (1 Kor. 12:15,16). Och, hoe gelukkig zijn wij als wij maar door een nieuwe geboorte tot dat geestelijke broederhuis mogen behoren, al zijn wij dan nog klein en zwak, en al hebben wij nog geen volkomen geloof, en al moeten wij als de jonge kindertjes nog dagelijks gedragen, gekoesterd en gehavend worden! Als er waarlijk leven is, dat zich openbaart in schreeuwen tot God, in honger en dorst, en in begeerte tot opgroeien, dan zijn wij toch gelukkig, al zijn wij nog geen pilaren en geen mannen en vaders in Christus.

Maar verder, die broeders worden in onze tekst ook *geliefde* broeders genoemd.

Geliefden worden deze broeders genoemd, omdat ze door God de Vader reeds geliefd en bemind waren vóór des werelds hoeksteen gelegd werd, waarom de Heere ook van hen zegt: ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, (Jer. 31:3). O! deze liefde waaruit voorts al hun heil voor tijd en eeuwigheid voortvloeit, en waaruit zij nooit door gebrek en trouweloosheid kunnen uitvallen. Deze liefde, zegt men wel eens, is zo oud als God zelf, en zal blijven voortduren tot in alle eeuwigheid.

Geliefden worden zij ook genoemd, omdat God de Zoon hen liever had dan de gehele wereld, ja liever dan Zijn bloed en leven, en hen daarom vrijkocht aan het kruis met een dure prijs, niet van zilver of goud, maar met Zijn dierbaar bloed. Omdat Hij hen door Zijn Geest opzocht in de woestijn van deze wereld, evenals de man zijn verloren schaap en de vrouw haar verloren penning; omdat Hij ze ontdekt, bekeert en op de weg ten hemel brengt; en omdat Hij hen uit liefde liefelijk leidt, zoet vertroost, genadig ondersteunt, almachtig bewaart, hen nooit verlaat, en eenmaal volkomen zalig maakt.

Geliefden worden ze ook genoemd, omdat de Apostel hen met zijn ganse hart liefhad, en omdat ook alle getrouwe leraars hen zo liefhebben, dat ze om hunnentwille willen zijn als brandende en lichtende kaarsen, zichzelf verterende om slechts hun geliefde broeders voor te lichten en nuttig te zijn. Zó lief had Paulus het uitverkoren volk van God, dat hij lichaam en ziel voor de belangen der Kerk overgaf, dat hij onvermoeid reisde van stad tot stad, van land tot land, ja, van werelddeel tot werelddeel, em nochtans altijd het Evangelie kosteloos stelde, en niet eens reisgeld voor zijn verre en moeilijke reizen nam; ja, zelfs getroostte hij zich vrijwillig allerlei opofferingen uit liefde voor onsterfelijke zielen, zodat hij tot achtmaal toe de geseling verdroeg, en in onderscheiden gevangenissen zich uit liefde voor Christus en Zijn volk liet opsluiten.

Zó lief had Abraham Hellenbroek dit volk, dat hij op zijn doodbed zei: „ik wil gaarne sterven en naar de hemel gaan; ik verlang naar de rust, naar de eeuwige rust; en toch zou ik nog wel honderd jaren in de moeilijke wereld willen blijven om slechts één onsterfelijke ziel voor Christus te winnen.”

Zó lief had Augustinus het volk van God, dat hij hartelijk begeerde, als zijn Grote Meester zou komen, dat die hem mocht vinden, óf predikende, óf biddende. Zó lief had Lodewijk Hofacker de geliefden des Heeren, dat, toen men hem vermaande om toch niet zo menigmaal te prediken, omdat zijn vrienden vreesden dat hij al zijn krachten zou verteren, ten antwoord gaf: „nu, ik wil liever verteren dan verroesten!”

Maar nog eens: zij worden ook *geliefden* genoemd, omdat zij elkaar liefhebben. De liefde toch, is een onbedrieglijk kenmerk van al het volk des Heeren. Hij, die hoopt eenmaal naar de hemel te gaan, moet hier in zijn hart voelen waarachtige en innige liefde tot al des Heeren volk, en ook zoveel liefde tot alle mensen, dat hij elk van harte de zaligheid gunt, en dat hij graag indien het mogelijk is, met elk in vrede zou willen leven. Deze liefde is de plicht en het voorrecht van de ganse Kerk, die bloeit naarmate

deze liefde vuriger en hartelijker is, en die kwijnt naarmate de liefde meer is uitgedoofd en verminderd.

B. Laat dit weinige genoeg zijn van de aanspraak van de apostels in onze tekst, en laat ons nu *ten tweede* letten op zijn vermaning, die zó luidt: *een iegelijk mens zij ras om te horen, traag om te spreken, traag tot toorn*.

Het onderwerp van deze vermaning is dan een iegelijk mens, rijk of arm, zoowel de hoveling als de verschoveling, zowel de koning als de bedelaar. Och nee, niemand is hier buiten, al wil hij het moedwillig ontduiken, en met sprekende daden roepen: *wijk van mij, want aan de kennis uwer wegen heb ik geen lust*. Een iegelijk mens is in het begin diep rampzalig en onder de zonde geboren. Een iegelijk mens, hetzij prins of boer, moet andermaal geboren worden, of hij gaat voor eeuwig naar de hel. Een iegelijk mens is een slaaf van de duivel en van zijn eigen zondige lusten, en moet door de Zoon van God krachtadig worden vrijgemaakt. Een iegelijk mens is aan de gewisse dood en het oordeel onderworpen, en niemand heeft hier boven een ander enige uitnemendheid en voorrang. Nee, het is gelijk onlangs een schatrijk heer tegen een boerenmens zei: „och,” zeide hij, „het kan wel zijn, dat ik nu een daalder meer in mijn zak heb dan gij, maar als wij over een korte poos tussen de vier planken liggen, dan is alle onderscheid weg, en wij zijn elkaar ten volle gelijk.” Nu, zo is het ook, en daarom wordt hier ook een iegelijk mens opgeroepen, om naar de vermaning van de apostel in de tekst te luisteren. Deze vermaning is drieledig: Eerst zegt de Apostel: *wees ras om te horen*, dan, *wees traag om te spreken*, en eindelijk *wees traag tot toorn*.

Eerst wordt er dan gezegd, dat wij ras moeten zijn om te horen. Ons gehoor is waarlijk een zeer wonderlijk vermogen!

Een ander spreekt, en maakt een verstaanbaar geluid, en wij zijn in staat om die woorden door ons gehoor op te vangen, zonder dat wijzelf het *hoe* daarvan kunnen begrijpen. Hier betaamt het ons, des Scheppers wijsheid en goedheid nederig te aanbidden, en dankbaar te zijn voor het uitnemende vermogen van ons gehoor.

Maar nu horen wij dagelijks allerlei nieuws, nu horen wij kwaad gerucht van onze naasten vertellen, nu horen wij duizend en nog duizend ijdele dingen; ja, wij horen leugentaal, spotternij, vloeken en lasteren: moeten wij nu ras zijn, nieuwsgierig en begerig zijn om zulke dingen te horen? Nee, zulk een rasheid bezitten wij maar al te zeer, maar het is een rasheid uit de duivel, en wij zouden wel doen als wij daar tegen veel mochten worstelen en bidden, en onze oren van de ijdelheid mochten afwenden. Maar wat wil het dan, als de Apostel zegt: *zijt ras om te horen*? Gewis, dan bedoelt hij goede en nuttige dingen, belangende des Heeren Woord, en ons nodig zijnde ter zaligheid. En, zeg mij dan eens, wanneer is de mens op de rechte wijze ras om te horen? Dan zijn de mensen ras om te horen, als zij met gehele scharen heilbegerig toeschieten om de zuivere waarheid te horen, gelijk wij lezen van het volk ten tijde van Johannes de Doper: toen is tot hem uitgegaan Jeruzalem en geheel Judea, en het gehele land rondom de Jordaan, (Matth. 3:5). Dan is een mens ras om te horen, als hij met aandacht en eerbied hoort, niet alsof hij een mensenwoord hoorde, maar Gods Woord, zoals het ook waarlijk is, en als hij doet als die heidenen, die, als ze het woord hoorden, zich verblijdden en prezen het woord, (Hand. 13:48). Dan is hij ras om te horen, als hij zo van harte graag een dader des woords wil zijn, en niet alleen een hoorder, zichzelf met valse overlegging bedriegende, (Jak. 1:22); als hij het zo groot acht, dat God in Zijn Woord tot de zondaar spreekt, en als hij dan ook gedurig in het gebed tot de Heere spreekt, en dagelijks bidt dat zijn wegen gericht mogen worden om

Gods inzettingen te bewaren. Dan is de mens ras om te horen, als de waarheid hem zo zoet is, zo kennelijk, zo bevindelijk, zo dierbaar; en als hij daarvan met Hizkia zeggen kan: bij deze dingen leeft men, en in al deze is het leven van mijn geest, (Jes. 38:16). Dan is hij ras om te horen, als hij zo zuchtende en biddende naar het gehoor opgaat, zeggende: „o Heere! mocht ik eens kennelijk uw nabijheid ondervinden, en mocht ik eens tweemaal horen; want zonder de invloed van boven, is toch alles vruchteloos; belijft dan eens met uw onmisbare Geest af te dalen, opdat het woord in mijn hart mocht vallen als in een welbereide grond, en mocht wortelen en vruchten tot uw eer voortbrengen." Ziet, dat is zo in het kort het ras horen, dat hier bevolen wordt. Kent gij dat, of zijt gij nog ras om naar allerlei ijdele en nietige dingen te horen? Hoort gij gaarne alle nieuws, zonder dat gij immer behoefte hebt gevoeld naar het dierbare nieuws van het zalig Evangelie? Ach, indien dit zo is, dan beklaag ik u!

Maar nu gaan wij voort om op het *tweede* lid van de vermaning van de apostel te letten: zijt niet alleen ras om te horen, maar ook *traag om te spreken*. Hier moeten wij het zó niet opnemen, alsof het onze plicht zou wezen, om weinig en zelden over goede of goddelijke dingen te spreken. Och, mochten wij dat zeer veel doen, en zo met nieuwe tongen spreken, gelijk van al het rechtvaardige volk voorzeggd is, (Mark. 16:17). Traag om te spreken, zal dan te kennen geven, dat wij in het algemeen maar niet te zeer redelijk mochten zijn in allerlei onnodige praat. Daarvan zegt de wijze koning: Er is een tijd om te zwijgen en een tijd om te spreken, (Pred. 3:7). In de veelheid der woorden ontbreekt de overtreding niet; maar die zijn lippen wederhoudt is kloek en verstandig, (Spreuk. 10:19). Traag om te spreken, wil ook zeggen, dat wij voorzichtig moeten zijn, om niet tegen alle mensen onze heimelijke hartsverdorvenheden te openbaren; daarvan zegt de wijze man: het is een zot die zijn ganse geest uitlaat, maar een wijs man houdt die achterwaarts in. Traag om te spreken, wil ook zeggen, om niet onvoorzichtig tegen allerlei losse vijandige spotters over de bevindingen van des Heeren volk te spreken. Daarvan zegt wederom de wijze koning: spreekt niet voor een zot, want hij zou het verstand uwer woorden verachten, (Spreuk. 23:9). En Jezus zegt: geeft het heilige de honden niet, en werpt de paarlen niet voor de zwijnen, (Matth. 7:6). *Nog eens*, traag om te spreken geeft ook te kennen dat wij traag moeten zijn in het beoordeelen der daden van onze naasten, en ook in het liefdeloos veroordelen van hun zielenstaat; alsmede dat wij mogen zijn gelijk van de ware Sionsburgers gezegd wordt, namelijk dat hij met zijn tong niet achterklapt, zijn metgezel geen kwaad doet, en geen smaadrede opneemt tegen zijn naaste, (Ps. 15:3). Dus dan, iemand die naar de les van de apostel traag is om te spreken, die is geen rammelaar, die altijd vol nutteloze praat is; hij is geen achterklapper, die altijd de mond vol heeft van zijns naasten gebreken; hij draagt zijn roem niet op zijn kennis of bevindingen, die hij boven anderen heeft; hij is geen ledige prater bij wie het een voet te hoog zit; hij veracht zijn naaste niet, maar zoekt altijd klein en arm te zijn, en wil liever veel bidden dan veel praten.

Nu hoop ik dat gij bij Jezus ter school zult gaan om daar te leren om weinig te spreken en veel te bidden. Die veel spreekt heeft veel te verantwoorden. Die veel spreekt, zal ook doorgaans veel liegen. Die veel spreekt veroorzaakt niet zelden veel twist en weinig nut, want in de veelheid der woorden ontbreekt de overtreding niet. Maar die veel met Nehemia tot God van de hemel mag roepen, die zal veel, die zal alles uit Zijn volheid ontvangen.

En ook gij, godvruchtigen! weest traag om te spreken. Vraagt men van u het oordeel over eens anders zielenstaat, weest dan traag om te spreken. Hoort gij dat een vrome gezondigd heeft, weest dan geen verbreider van zijn kwaad gerucht, maar zegt liever met David tegen de persoon die het u vertelt: verkondigt het niet te Gath, boodschapt

het niet op de straten van Askelon; opdat de dochters der Filistijnen zich niet verblijden, opdat de dochters der onbesnedenen niet opspringen van vreugde, (2 Sam. 1:20). Tracht dan ook liever veel te bidden, weinig te oordelen en weinig te heersen, en zoekt altijd een arm hart en een goed geweten te bewaren.

Nu gaan wij over tot het *derde* lid van de vermaning van de apostel, waarin hij zegt: wees ook *traag tot toorn*. Iemand die God vreest kan op een billijke wijze toornig worden; zo lezen wij dat Mozes zeer toornig werd toen Israël tegen de Heere zondigde (Exod. 16:20), en dat ook Nehemia ontstak om de zonde des volks (Neh. 5:6), en van Jezus zelf lezen wij dat Hij de farizeeën met toorn aanzag, meteen bedroefd zijnde over hun ongeloof, (Mark. 3:5). Zulk een toorn wordt hier niet bedoeld. Maar doorgaans is onze toorn van zulk een aard en natuur, dat er van gezegd moet worden: Vervloekt zij hun toorn, want hij is heftig, en hun verbolgenheid, want zij is hard, (Gen. 49:7). Immers, onze toorn is doorgaans een uitvloeisel van onze hoogmoed, daarom des te afschuwelijker omdat het een dochter is van zulk een ontaarde moeder. Menigmaal ontsteekt onze toorn tegen het redeloze vee, evenals de toorn van Bileam, die tot zijn ezelin zei: Och, dat ik een zwaard had, ik zou u nu doden (Num. 22:29); en dan is onze toorn een dwaze en onverstandige toorn. Menigmaal ontsteekt onze toorn tegen onze naaste, zodat onze mond en ons hart vol van vervloeking en bitterheid is (Rom. 3:14) en dan is onze toorn een goddeloze en rampzalige toorn. Menigmaal ontsteekt onze toorn tegen onze heilige Maker, evenals die mensen die op hun God vloekten (Jes. 8:21), of als Jona, die toornig op de Heere was wegens het verdorren van de wonderboom (Jon. 4:7-9). Ach, hoe menigmaal is ons oog boos, omdat de Heere goed is over anderen! Hoe menigmaal is ons hart in opstand tegen Hem, wegens de weg die Hij met ons houdt! Hoe zelden kan de Heere het bij ons van pas maken! Dit alles is een duivelse toorn, waarom wij al lang hadden moeten verdoemd zijn, als God ons naar onze verdiensten gestraft had. Het kan echter wel zijn dat Jakobus hier vooral het oog heeft op onze toorn tegen de mensen, als hij hier zegt, weest *traag tot toorn*; en dan zal het te kennen geven: zoekt zachtmoedig, nederig en verdraagzaam te zijn, neemt geen wraak, vergeeft alle geleden ongelijk, waakt tegen uw eigen wraakzuchtigheid, en bidt dagelijks om zachtmoedigheid en armoede van geest.

Dus dan weest traag tot toorn, en waarom toch? Omdat de Heere er zo menigmaal tegen waarschuwt, en zegt: de toorn is een werk des vleses (Gal. 5:20), en zegt, die ten onrechte op zijn broeder toornig is, en hem een scheldnaam geeft, die is strafbaar door het gericht, ja zelfs, die is strafbaar door het helse vuur, (Matth. 5:22). Alzo, laat de zon niet ondergaan over uw toorn, en zijt niet haastig in uw geest om te toornen, want de toorn rust in de boezem der dwazen, (Pred. 7:9). *Zijt traag tot toorn*, want door toorn en wraakzucht zoekt gij God van Zijn Troon en Rechterstoel te dringen, wie alleen de toorn en wrake toekomt, en daarom gezegd heeft: Mij is de wrake, Ik zal het vergelden, spreekt de Heere, (Rom. 12:19). *Zijt traag tot toorn*, want gij doet er uzelf kwaad mee. Immers nijd en toornigheid is verrotting der beenderen, is een plaag voor uzelf, is nadelig voor uw lichaam; en daarboven is het kwelling voor uw ziel en een vruchtbare baarmoeder van allerlei andere zonden; zodat er gezegd moet worden: de grammoedige is veelvoudig in overtreding, (Spreuk. 29:22). *Zijt traag tot toorn*, want anders zijt gij een verwoester van uw huisgezin, en een ballast in de samenleving, want *een toornig man verwekt gekijf*, en zodoende zult gij alles in uw huisgezin in rep en roer brengen, en uw eigen gebedsvrijmoedigheid verliezen, indien gij een vroom mens zijt. Daarom zegt Petrus tegen de gelovige mannen, dat ze met verstand bij hun vrouwen moeten wonen, de vrouwelijke vaten, als de zwakste, eer gevende, opdat, zegt hij, uw gebed niet verhinderd worde, (1 Petr. 3:7). Nu dan, indien dan al dit

nadeel uit de toorn voortkomt, weest dan toch traag tot toorn, en waakt en strijdt ertegen. En dewijl het waar is, dat de wachter te vergeefs waakt, zo de Heere de stad niet bewaart, zo vergeet dan niet om dagelijks uw knieën te buigen, en de Heere om een nederig en zachtmoedig hart aan te lopen, opdat alleen genade u mag in staat stellen om te zijn, *ras om te horen, traag om te spreken, en traag tot toorn.*

TOEPASSING

Nu heb ik hier een vraag te doen, namelijk, o mens! heeft deze tekst, dien wij thans overdacht hebben, u al voor God op de knieën gebracht om daar te vragen: „Och Heere! behoor ik al tot dat volk, die Jakobus noemt: zijn geliefde broeders? Ben ik wel ooit een lid van dat lichaam, een huisgenoot van dat grote broederhuis geworden?" Nog eens, vrienden! hebt gij wel ooit behoefte gevoeld aan die gestalte die in de tekst vereist wordt? Hebt gij al biddende en worstelende gezegd tot de Gever van alle goed: „Heere, van nature ben ik zo ras in het horen naar 's werelds ijdelheid, maar belijft mij toch door uw Geest te maken, ras om te horen naar Uw Woord en inzetten. Ik ben niet traag in het spreken, maar mijn mond vloeit menigmaal over van allerlei onnutte en ijdele taal, maar maak Gij mij toch traag om te spreken en traag tot toorn, en maak mij vrij van Uw toorn, door Jezus' dierbaar bloed ?! Hebt gij zo met deze tekst voor God geworsteld? Is Jezus en Zijn bloed, en Zijn woord, en Zijn dienst en Zijn volk, u al dierbaar en beminnelijk geworden? Ach! indien gij hiervan nog niets kent, dan beklaag ik u; dan beklaag ik u, omdat gij leeft zonder hoop en zonder God in de wereld. Ach! wat hebt gij dan aan uw leven? Dan hebt gij weinig meer dan de redeloze dieren. Dan beklaag ik u, omdat gij groot gevaar loopt van spoedig zonder God uit de wereld te gaan, en dan voor eeuwig om te komen. Dan beklaag ik u, omdat gij dan eeuwig eindeloos zult verloren gaan, en smart zult moeten lijden in de vlam der hel. Dan beklaag ik u, omdat gij in de hel nimmer zult beklagd worden. Ach! wat was het reeds een vloek voor den Koning Jojakim, toen de Heere hem liet bedreigen dat hij een verachtelijke dood sterven zou, en dat niemand hem beklagen zou, en niemand zou over hem roepen, och, mijn broeder! of, och Heere! of, och zijne majesteit! (Jer. 22:18). Nu, evenzo zal het ook met u gaan, zondaar! Gij zult sterven, en uw eigen betrekkingen zullen maar weinig over u klagen, en uw naam zal met u in het graf verrotten. Gij zult in de hel zinken, en dan zal niemand u beklagen. Nee, God zal u dan niet beklagen, want Die zal lachen in uw verderf en spotten als uw vrees komt, (Spreuk. 1:26). Uw medegenoten in de hel zullen wel elk zichzelf, maar nooit u beklagen, maar u nog verwijten dat gij aan hun verdoemenis, zoveel in u was, hebt meegewerkt. De duivelen zullen u wel pijnigen, maar nooit zullen ze eraan denken om u te beklagen. En uw tegenwoordige vrome vrienden, die u nu beklagen en aan uw behoud arbeiden, zullen dan uw vrienden niet meer zijn, en u ook nooit meer beklagen, maar eeuwig God verheerlijken omdat Hij u zo rechtvaardig met Zijn oordelen bezocht heeft. Ach, ontzaglijke eeuwigheid! Vrienden! nog heden staat de weg van ontkoming open. Jezus zoekt nog het verlorene, en ontvangt nog allerlei soort van zondaren. Daarom, wat ik u bidden mag, haast u om uws levens wil, valt voor Hem neer en smeekt om Zijn bloed en Geest, opdat uw schuld verzoend en uw ziel gered mocht worden, want *hoe zullen wij ontvlieden indien wij op zulk een grote zaligheid geen acht geven!*

Maar iemand van uw mocht zeggen: „ik zou wel hartelijk wensen dat ik genade mocht vinden in de ogen des Heeren, maar ik vrees dat ik er toch nooit toe komen zal, want ik ben niet ras om te horen; en als ik onder de middelen kom, dan ben ik menigmaal zo verstrooid in mijn gedachten, en ik ben zo onkundig dat ik het niet kan begrijpen,

en zo kort van geheugen dat ik het niet kan onthouden." Ik antwoord: als gij er maar zoveel van onthouden en begrijpen kunt, dat het u maar tot aansporing mag zijn om als een arme bidder voor God neer te vallen, en om genade en pardon te roepen, dan onthoudt en begrijpt gij toch nog al heel wat, en dan kan uw horen u nog grotelijks tot nut zijn. Gebruikt getrouw alle middelen der genade, maar laat dan toch vooral niet na om veel aan de Heere te vragen om Zijn inwendig onderwijs, opdat gij daardoor recht smaak in de waarheid moogt krijgen en een ras hoorder moogt worden.

Een ander zou kunnen zeggen: „ik vrees dat ik nooit genade zal krijgen, want ik ben zulk een groot zondaar!" Wel, dan komt een Jezus als er in het Evangelie aangeboden wordt u te pas; een Jezus, die zondaars ontvangt en met hen eet, en Wiens bloed berekenbaar en genoegzaam is om de vuilste vlekken af te wasschen en de grootste schulden te verzoenen. Zijt gij dan inderdaad zondaar, en niets anders, en niets meer dan zondaar, en zijn uw deugden en beste hoedanigheden u waarlijk ontvallen? Welnu dan, die aan zichzelf en al zijn deugden waarlijk heeft leren wanhopen, die behoeft aan Jezus' liefde en zondaarstrouw niet te wanhopen, maar mag vrij op dat woord afgaan, *waar de zonde meerder is geworden, daar is de genade des te meer overvloedig geweest.*

Eindelijk, volk van God! voor ulieden vinden wij in onze tekst, drie of vier dingen tot bestraffing.

Ten eerste. Dat gij menigmaal met de apostel in onze tekst het geestelijke huisgezin des Heeren maar nauwelijks kunt noemen uw geliefde broeders. Ach, wat is er veel over verslapping in de liefde te klagen; ja zelfs menigmaal gaat het zo ver, dat de ware vromen door scherpe twist in elkaars ingewanden wroeten. Als er in de hemel onder de zaligen getreurd kon worden, dan zouden ze daar treuren over de scheuring en verdeeldheid van Gods duurgekochte Kerk op aarde. Als er in de hel blijdschap kon zijn, dan zou de hel tegenwoordig juichen, omdat de Kerk tegenwoordig in zoveel afdelingen verdeeld is, en omdat de een de ander maar al te zeer met de nek aanziet. Wij voor ons, laat ons toch elkaar en al het volk des Heeren liefhebben, en toch dienstbaar trachten te zijn om de voeten der heiligen te wassen. Het volk toch, waarmee gij eenmaal voor de Troon hoopt te juichen, moet gij hier als geliefde broeders beminnen en liefhebben.

Ten tweede. Moet al het volk des Heeren bestraft worden, omdat ze zo menigmaal niet ras zijn om te horen. Ach wat een luiheid! Men is te traag om de zuivere waarheid bid-dende te onderzoeken en als kostelijk zilver na te speuren. Welk een achteloosheid, onopmerkzaamheid en slaperigheid menigmaal onder het gehoor, zelfs niet zelden tot aanstoot van de wereld. Is dat ras om te horen? Is dat dankbaarheid voor het kostelijke geschenk der waarheid? De onbekeerde mensen zitten menigmaal veel aandachtiger onder het gehoor dan menigeen die belijdenis doet dat hij door de waarheid is vrijge-maakt. Is dat te prijzen; moet een Christen zich daarover niet schamen voor zijn Meester, voor zijn medechristen en voor de wereld?

Ten derde. Hier komt bij, dat ook des Heeren volk niet traag genoeg is om te spreken. Zou men anders wel zo gul zijn om elkaars kwaad gerucht te verspreiden? Zou men anders de mond doorgaans wel zo vol hebben met nutteloze en ijdele praat? Zou men anders wel zo haastig zijn om elkaars woorden en daden liefdeloos te beoordelen? Zou men wel zo lichtvaardig te werk gaan om sommige mensen dadelijk goed te keuren en als levende Christenen te groeten, maar ook anderen even lichtvaardig buiten te sluiten en te veroordelen?

Ten vierde. En hoe is het met uw zachtmoedigheid; zijt gij waarlijk traag tot toorn; kunt gij al met Paulus zeggen: wij worden gescholden en wij verdragen; wij worden gelasterd en wij bidden; kunt gij er al *iets* van om twee mijlen te gaan, als men u wil

dwingen om één mijl te gaan; gij hebt al van uw Meester geleerd om zachtmoedig te zijn en nederig van hart?

Och, mochten wij al biddende leren staan naar een zachtmoedige en stille geest, die kostelijk is voor God; en mochten wij dagelijks met de inhoud van onze tekst voor de Heere komen, en veel vragen om genade, om op de rechte wijze te zijn ras om te horen, traag om te spreken en traag tot toorn.

Dit geve ons God, tot Zijn eer om Jezus wil.

11. OEFENING

over 2 Samuël 24:10

En Davids hart sloeg hem, nadat hij het volk geteld had; en David zeide tot den Heere: Ik heb zeer gezondigd in hetgeen ik gedaan heb; maar nu, o Heere! neem toch de misdaad uws knechts weg, want ik heb zeer zottelijk gedaan.

VOORAFSPRAAK

Die zich aangordt, beroeme zich niet, als die zich losmaakt. Zo sprak Achab, de Koning van Israël, tot Benhadad, de Koning van Syrië, (1 Kon. 20:11). De trotse Syrische Koning had vele strijdwapens en meehelpers. Twee en dertig vorsten hadden zich met hem verenigd, om Israëls volk gewapenderhand aan te vallen. Hoogmoed op zulk een grote macht, en in zijn verwaandheid van de overwinning verzekerd, had Benhadad boden tot Achab gezonden om hem te zeggen: uw zilver en uw goud, dat is mijne; daartoe uw vrouwen, en uw beste kinderen, die zijn mijn. Morgen omtrent deze tijd zal ik mijn knechten bezoeken; en het zal geschieden, dat zij al het begeerlijke van uw ogen in hun handen leggen, en wegnemen zullen, (1 Kon. 20:3,6). De Koning Achab, wel zeer bevreesd voor het onheil dat hem dreigde, maar toch ook zeer ongenegen om maar zo alles te laten weghalen, liet daarop aan de verwaande Benhadad zeggen: die zich aangordt met de wapenen, is toch nog niet zeker overwinnaar, hij kan zich nog zo gerust niet beroemen als iemand die waarlijk als overwinnaar uit het slagveld komt, zich gereed maakt om uit te rusten, en daarom zijn wapenen losmaakt om ze van hem te leggen, en zich met de behaalde rijken buit te vermaken. Benhadad had dus veel te verwaand gesproken, en al over de overwinning gedroomd, eer hij de strijd geproefd had. Het ging geheel anders dan hij zich had voorgespiegeld, want in plaats van goud en zilver, en kostelijke schatten te roven, en zich met het goed van de weerlozen en bangen Achab te vermaken, werd hij deerlijk geslagen, zijn leger vernield en zijn schatten geroofd; en hij zelf was blijde, dat hij er ternauwernood heelhuids mocht afkomen, en te vluchten te paard met nog enige ruiters. Ziet, zo kan de hoovaardige mens droomen van overwinnen, en de neerlaag krijgen; hij kan meenen rijk te worden, en de jammerlijkste armoede kan zijn lot zijn. Achab, een man die anders niet veel wijze woorden sprak, en niet veel doorzigt bezat, en nog minder godvruchtig was, — had hier de zaken goed gezien, en zeer nauwkeurig uitgedrukt; ja waarlijk het is zo, iemand die zich tot de strijd aangordt, mag zich niet beroemen als een die na behaalde overwinning de wapenen losmaakt.

Is dit zo in het natuurlijke, het is naar mijn inzien niet minder zo in het geestelijke. Ik geloof zeer wel, dat Gods oprechte volk zal zalig worden, en dat geen van hen enig wezenlijk gevaar heeft, om dat goed, die schat, weer te verliezen, die God uit genade aan hun geschonken heeft. En toch evenwel, hij die begint met strijden, is nog geen overwinnaar; op de weg, is nog niet over de weg; die begint, is nog niet aan het einde; die de eerste steen legt, heeft nog zijn gebouw niet voltrokken. Wat kan de reeds lang bekeerde Christen, zelfs op zijn oude dag, nog in een staat van dodigheid en donkerheid raken; wat kan het beeld Gods nog zijn glans verliezen in de waarlijk godvruchtige, voor men de poort van de hemel bereikt heeft; wat bestaat er toch een bestendig gevaar om de Heere af te zakken, zolang totdat wij de gehele weg over zijn; wat zullen wij toch immer over onszelf te klagen hebben, en redenen hebben om onszelf tegen te vallen; en wat zal het toch vrije genade, en *alleen* vrije genade zijn als wij eenmaal binnen komen.

Over dit een en ander hopen wij thans nader te handelen.

Tekst: 2 Samuël 24:10

En Davids hart sloeg hem, nadat hij het volk geteld had; en David zeide tot den Heere: Ik heb zeer gezondigd in hetgeen ik gedaan heb; maar nu, o Heere! neem toch de misdaad uws knechts weg, want ik heb zeer zottelijk gedaan.

Voorts zijn dit de laatste woorden Davids, zo lezen wij in het eerste vers van het hoofdstuk dat ons teksthoofdstuk voorafgaat. In dat hoofdstuk werden ons Davids dierbare laatste woorden verhaald, die hij in het gezicht van zijn naderend einde gesproken heeft. En in ons teksthoofdstuk worden ons Davids laatste daden verhaald; en wij mogen hier tot onze lering opmerken, dat zijn laatste woorden beter waren, dan zijn laatste daden, terwijl wij hier een geschiedenis aantreffen, die ons met de zondige struikelingen van deze man Gods bekend maakt, en die ons tegelijk alle vromen doet kennen, als gebrekkige, zondige, en ellendige mensen, die om genade moeten leren roepen, eenmaal voor het eerste en nimmer voor het laatst; ja, die daarom moeten blijven roepen tot zij naar de hemel gaan.

In ons teksthoofdstuk lezen wij dan in het eerste vers, dat de toorn Gods ontstoken was tegen Israël, en lezen wij: *Hij porde David aan om het volk te tellen.* In 1 Kron. 21:1 lezen wij: toen stond de satan op tegen Israël, en hij porde David aan om het volk te laten tellen. Als wij nu deze twee plaatsen met elkaar vergelijken, dan verstaan wij de zaak met recht, op deze manier: de toorn des Heeren was tegen Israël ontstoken, over zijn zondige afval van zijn wettige koning, ten tijde van het oproer van Absalom en Siba, en over meer andere zonden van dat land en volk; en nu liet Hij heiliglijk aan de satan toe, David aan te porren om het volk te tellen. Toen David hiertoe dan door de satan aangedreven was, en ook zelf daartoe lust had door de inwonende hoogmoed van zijn vlees, en het ijdel vertrouwen dat nog in zijn hart was, gaf hij aan Joab, zijn krijgsoverste, bevel om het volk te tellen, opdat hij het groot getal zijns volks mocht weten. Joab, wel een dapper, maar geenszins een godvrezend man, was nochtans in deze zaak wijzer dan de vrome en wijze David. Het schijnt, dat hij dadelijk het hoogmoedig en zondig beginsel van David in deze zaak duidelijk heeft ingezien; ten minste, hoe het dan ook zijn mocht, hij zocht zijn heer door bondige redenen dit ijdel voornemen af te raden. Maar alles was tevergeefs, en het woord van de Koning, zijn kwade woord, nam de overhand, en het ging zoals het ging, het volk moest geteld worden. Joab nam dan een genoegzaam getal oversten des heirs met zich en begon deze lastige arbeid, om van plaats tot plaats door te trekken en het volk te tellen. Nadat hij negen maanden en twintig dagen hierin bezig was geweest, kwam hij eindelijk weer te Jeruzalem en gaf aan de Koning de som van het getelde volk over, zijnde ongeveer dertienmaal honderdduizend krijgslieden, die bekwaam waren om het zwaard in tijd van nood uit te trekken. Of dit getal de Koning meeviel of niet, of hij zich verblijdde in zulk een onoverwinnelijk leger, dan of hij meer verwacht had, daarvan wordt ons niets gemeld. Dit nochtans weten wij, dat de onderdanen van de tegenbeeldige David, een veel groter getal uitmaken, een schare die geen Joab, of iemand anders tellen kan; en nog zijn er in dat leger open plaatsen, die nog met onreine zondaren uit het rijk des duivels moeten worden aangevuld. Veel meer dan dertienmaal honderdduizend zijn er reeds in de hemel; veel meer dan dertienmaal honderdduizend zijn er ook nog op aarde; en ik hoop dat ook nog een groter getal zal moeten worden toegebracht.

Dan, om tot David terug te keren, wij zien uit onze tekst, dat deze telling hem niet best bekomen was. Daar de vromen zondigen, daar zondigen zij niet goedkoop; zij zondigen toch altijd met een droevige nasmart, zoals wij hier in David zien. Nadat David het volk geteld had, *sloeg hem zijn hart*, zegt de tekst, David voelde dat hij het verzondigd had tegen de Heere, en dat hoogmoed en vertrouwen op een vleselijke arm zijn hart had ingenomen en de aanleg geweest was, die hem bewoog om het volk te tellen. Zijn hart sloeg hem. Hier leed hij geen geweld of vergaan van Saul of van Goliath, maar hij ondervond wat het was zielenpijn te lijden over zijn zonde, en niet door mensen maar door zijn hart en geweten geslagen te worden. Nochtans, gelukkig zijn wij, als ons hart ons nog slaat als wij onze weg tegen de Heere bedorven hebben en als wij dan nog met David in onze tekst mogen uitbarsten: *Heere, ik heb zeer gezondigd in hetgeen ik gedaan heb, en ik heb zeer zot gedaan*. Andere mensen, die Davids bedrijf gezien hadden, zagen er wellicht geen kwaad in of achtten het ten minste als een zaak van weinig belang; maar David, die best zijn eigen oogmerk kende, noemt het: *zeer gezondigd en zeer zottelijk gehandeld*. Hij zag nu niet alleen de zothed van zijn hoogmoed en zelfverheffing, hetwelk toch een *zotte* zonde is, die een arme gezochte en gezaligde zondaar geenszins past, dewijl hij altoos in zichzelf een ellendige worm is, die geen eigendom bezit, als alleen een stapel zonde en dwaasheid en tot wie in de Schrift gezegd wordt: wie onderscheidt u? en wat hebt gij, dat gij niet hebt ontvangen? En zo gij het ontvangen hebt, wat roemt gij, alsof gij het niet ontvangen had? (1 Kor. 4:7). Ik zeg, David zag niet alleen de dwaasheid en zothed van zijn vleselijke vertrouwen, dat hem niet paste als een arm zondaar, die door God opgezocht en hoog opgericht was geworden, maar hij zag ook dat God alleen de eer en grootheid toekomt en dat hij dus *zeer* tegen zijn weldoener had gezondigd, en reden had om voor zijn God en Koning beschaamd en schaamrood te zijn. Een vrolijk hart is een gedurige maaltijd (Spreuk. 15:15), en dit had David menigmaal ondervonden; maar nu miste hij het, en ondervond hoe zwaar het ook viel om door zijn eigen hart geslagen te worden, en om zijn eigen dwaasheid zielenpijn te lijden.

Nochtans dit zalige voorrecht had hij nog, dat hij zich nog des Heeren *knecht* mocht noemen. Hij was nog onder alles de knecht van de Heere gebleven, wiens banden door de Heere zo menigmaal en in zo menig opzicht waren losgemaakt. Hij was des Heeren knecht, die door de Heere uit het moordgeweld van de zonde en de duivel gered was, en uit genade, als een knecht was aangenomen. Hij was des Heeren knecht, die zeggen mocht: ik ben uwe (Ps. 119:94), en die zich voor eeuwig onder beding van genade aan des Heeren dienst verbonden had, en met de hand geschreven had: ik ben des Heeren (Jes. 44:5). En nu, als des Heeren knecht, wist hij ook dat de Heere een steeds voortdurende betrekking op hem had, en dit deed hem met des te meer vrijmoedigheid om vergeving roepen, zeggende: *nu Heere, neem toch weg de misdaad uws knechts*. David kende zich dus als een knecht des Heeren, maar kende inzonderheid ook Hem die uit zijn zaad zou geboren worden, en die als het Lam Gods zou geslacht worden, om zo voor al de Zijnen een oorzaak van eeuwige zaligheid te zijn. En toen hij op die Persoon het oog had, riep hij hier vrijmoedig: *Heere, neem toch weg de misdaad uws knechts*.

Gelukkige David! Hij was diep gevallen, en meer dan eens diep gevallen, maar hij maakte zich weer als een bekeerde ziel openbaar, door het ootmoedige vluchten tot die God, aan Wie hij zich verbonden kende voor tijd en eeuwigheid.

TOEPASSING

Het gebrek dat er in deze verklaring is, hoop ik dat gij goedgunstig zult overzien. Ik ga nu voort om nog enige nuttige lessen uit het verhandelde voor elk onzer op te zamelen.

Ten eerste. Gelijk David een geteld leger had, die allen tezamen het zwaard uittrokken, zo heeft ook de meerdere David een geteld leger, die ook dagelijks de wapenen moeten hanteren tegen hun geestelijke vijanden, die hun legerplaats omringen. Het gaat in het leger van Koning Jezus, evenals in het leger van een aards koning, hetwelk in menig opzicht zou kunnen worden aangetoond; nochtans met dit aanmerkenswaardige onderscheid: de soldaten van een aards koning zijn telbaar; maar de soldaten van Koning Jezus zijn ontelbaar. De soldaten van een aards koning, dienen hier maar voor een korte tijd; maar de dienst van Koning Jezus, is een eeuwige dienst. Gij verbindt u daar niet voor zes jaren, of voor dubbel zoveel, maar deze dienst strekt zich uit tot in eene nimmer eindigende eeuwigheid, en eenmaal zullen zij allen rustende krijgslieden zijn, die eeuwig van hun zalig pensioen zullen leven in het nieuwe Jeruzalem. De soldaten van een aards koning verliezen soms de veldslag, en laten hun dierbaar leven op het slagveld; maar de soldaten van de Koning der Koningen zij winnen het zeker altijd; zij mogen verwond worden, maar hun leven blijft bewaard, en eenmaal zullen zij al hun vijanden de voet op de nek zetten, want de God des vredes zal de Satan haast onder hun voeten verpletteren, (Rom. 16:20). De soldaten van een aards koning worden niet in de dienst aangenomen of hun leden moeten gaaf, en zonder verminktheid en gebrek zijn; maar Koning Jezus geeft aan Zijn knechten bevel, om onder de kreupelen, blinden en verminkten te gaan, om daar volk voor Hem aan te werven en als die dan in Zijn leger worden ingedeeld en opgeschreven, dan worden door des Konings vermogen hun scheve leden recht gezet, hun wonden en builen genezen, hun blinde ogen geopend, en hun dove oren en stomme tongen voor des Konings dienst bruikbaar gemaakt.

O, mijn vrienden! hebt gij zin in deze dienst; wilt gij uzelf bij deze Koning laten inschrijven? Dan behoeft het u niet te bekommeren dat gij scheef en krom, kreupel, blind, doof en onbekwaam zijt; maar net zoals gij zijt, moogt gij bij deze grote Overste om dienst gaan vragen, en ook om bekwaammaking tot de dienst erbij; en noch het ene, noch het andere zal Hij u weigeren, want Hij is een vriendelijk Ontfermer, die zich nimmer vruchteloos laat zoeken. Och! om uwer zielen wil, zoekt toch biddend met deze Jezus te handelen, en een krijgsman in Zijn dienst te worden, want dan zijt gij gelukkig voor nu en voor eeuwig.

Ten tweede. Joab was wijzer dan David, en zocht de vrome Koning nog van zijn verkeerde plan, om het volk te laten tellen, terug te brengen, en dat leert ons, hoe min en hoe gering een godvruchtige nog uit en van zichzelf is. Abimelech bleef staan waar Abraham viel, hoewel de eerste een heidens vorst, en de laatste een vriend Gods, en vader der gelovigen was, (Gen. 20: 1 - 8). De heidense Koning Eglon bewees eerbied aan de Allerhoogste door van zijn stoel op te rijzen om Gods Woord aan te horen, terwijl Ehud, de rechter Israëls, leugens tot hem sprak en hem onverwachts met het zwaard ombracht, (Richt. 3:16-22). Ziet dan, Joab wijzer dan David; Eglon godsdienstiger dan Ehud, en Abimelech blijft staan waar Abraham valt, en geeft een scherpe les aan Abraham en zijn vrouw, en roept hen toe: en weest geleerd! (Gen. 20:16). Laat ons dan ook geleerd zijn, nimmer hoog van onszelf te denken, onze afhankelijkheid van God te beseffen, en gedurig tot Hem op te zien om kracht om staande te blijven. En als een goddeloze Joab ons goede raad geeft, en als een heidense Abimelech ons over ons gebrek bestraft, en ons toeroept: weest geleerd! laat ons dan niet boos worden, maar bekennen dat wij onkundig en zeer zwak zijn, en dat wij redenen hebben om ons menigmaal te schamen voor het goed en nauwgezet

gedrag van sommigen, die anders de gelukkigsten niet zijn, en eerder met de Joabs, de Eglons en de Abimelechs dan met de Abrahams en de Davids te vergelijken zijn.

Ten derde. Merk hier verder op, dat de beste godzaligen later wel tot daden kunnen komen, die zij vroeger hebben verfoeid en veroordeeld. In de volkstelling van David, dunkt mij, zien wij niet onduidelijk, hoogmoed en vertrouwen op een vleselijke arm, op een machtig, zeer talrijk volk. En nu, hoe was dit weleer door David zelf afgekeurd en veroordeeld, en hoe menigmaal had hij betuigd met zijn ganse hart, niet op een machtig volk, maar op de Heere te vertrouwen. Hoort eens wat hij dienaangaande verklaart in een van zijn psalmen: deze vermelden van wagens, en die van paarden; maar wij zullen vermelden van de naam des Heeren, onzes Gods, (Ps. 20:8). En in een andere zegt hij: een koning wordt niet behouden door een groot heir; een held wordt niet gered door grote kracht, (Ps. 33:16). Hoe goed wist hij ook, dat het beter is tot de Heere toevlucht te nemen, dan op prinsen te vertrouwen, (Ps. 146:3), en dat God geen welgevallen heeft aan de sterkte des paards, noch aan de benen des mans, (Ps. 147:10). En evenwel zien wij nu David, aan het einde van zijn leven nog zo afwijken van zijn vertrouwen op de Heere, en zo steunen op een leger machteloze mensen. Och wat is de mens toch! en hoeveel redenen hebben wij toch om tot den Heere te zeggen: wat is de mens, dat Gij hem groot acht; en dat Gij uw hart op hem zet? (Job 7:17). Wij spreken vandaag met blijdschap en opgeruimdheid over de dood, en vermanen een ieder Christen om toch los te zijn van de aarde, en met verlangen het laatste uur tegemoet te zien, en morgen willen wij zelf niet sterven. Vandaag vinden wij een zoete smaak en ware behoefte in het leven als een vreemdeling op aarde; wij zoeken zonder veel omslag, maar langs de kortste weg, dwars door de wereld heen te reizen; als wij maar twee voet grond hebben om te staan, en vijf voet om te liggen, dan zijn wij grondeigenaar genoeg, en begeren ook weinig van het gemak en vermaak, waar de arme wereld zoveel mee op heeft, indien wij slechts de Heere mogen behagen, en gezond zijn in het geloof; en tot datzelfde leven vermanen wij ook onze medechristenen, met al de ernst die ons mogelijk is; en morgen kleeft, helaas! onze ziel weer aan het stof, en wij hebben met *Gehazi* weer wakende dromen van dienstknechten en dienstmaagden, runderen en schapen, wijngaarden en olijfbomen, goud en zilver; en dan zijn wij weer zó verdiept in aardse zorg en bekommering, en zó gezet op tijdelijk voordeel, dat onze medechristen niet kan nalaten onze verkeerde gesteldheid op te merken, en dat men haast genoodzaakt zou zijn ons toe te voegen: gij, die anderen leert, leert gij uzelf niet? gij, die predikt, dat men niet stelen zal, steelt gij? (Rom. 2:21). Och ja! God alleen blijft zichzelf in volmaakte heiligheid volkomen gelijk, maar wij arme schepselen zijn zó afwisselend in zielsgestalte, alsof wij met het weer en de wind op en neer gingen; wij draven vandaag, en kruipen morgen; vandaag juichen wij, en morgen zingen wij klaagliederen; vandaag zijn wij vol moed, en morgen evenzo vol vrezen en twijfelen. Wij stoten en struikelen daar zo heen, en alleen blijven wij onszelf daarin gelijk, dat wij arme, trouweloze zielen zijn, en dat ook immer blijven. En als het opschrift boven de hemelpoort niet was: *vrije genade!* dan kwamen wij ook nooit binnen.

Ten vierde. Wij kunnen uit onze tekst ook leren, dat dezelfde daden kunnen kwaad of goed zijn, naardat ons hart daaronder gesteld is. Het tellen van het volk was in zichzelf geen zondige daad. Een vorst mag wel onderzoeken of hij met tien duizend man bekwaam is om een vijand te ontmoeten, die hem met twintig duizend man tegenkomt, (Luk. 14:31). God zelf had bevolen Israël te tellen in de woestijn, (Num. 1:2,3). Het kwaad van deze telling lag dan niet in de zaak zelf, maar in het hart van David. Evenzo is het ook met ons gesteld; ons bidden, lezen, horen, aalmoezen geven, en wat het verder ook wezen mag, is goed, ja zeer goed, mits het geschiedt uit een arm

hart, met een oog op Jezus, zonder heersende zelfbedoeling, en uit liefde tot des Heeren bevelen. Maar indien onze plichten nu ten enenmale van de genoemde eigenschappen ontbloot zijn, en integendeel gedaan worden uit hoogmoed, eigengerechtigheid of dorre harteloosheid, dan zijn het voor God, die ons hart kent, niet anders dan blinkende zonden, waardoor wij Zijn wet overtreden, Zijn naam ontteren, en onze zielen voor tijd en eeuwigheid ongelukkig maken.

Gaat hiermee tot uzelf, doet onderzoek in uw hart, en vergenoegt u toch niet met het uitwendige geraamte van de plicht, want Gods ogen zien naar waarheid in het binnenste.

Ten vijfde. Davids hart sloeg hem; hij voelde dat hij de vrede van binnen miste, omdat hij gedaan had dat kwaad was in de ogen des Heeren. Er kwam onrust en smart op zijn zonde. En nu vraag ik u mijn vrienden, kent gij dit? Het wordt op de weg naar de hemel gekend en ondervonden, zelfs van de zwakste en kleinste van het volk des Heeren, maar kent gij het nu ook? Och, mogelijk is de helft van uw geld en goed, dat gij hier bezit, wel gestolen, of onrechtvaardig verkregen; en nochtans kan het zijn, dat uw hart daarover u nog nooit geslagen heeft. Mogelijk zijt gij een hoereerder, of dronkaard, of vloeker, of leugenaar, aan wie de Heilige Schrift de hemel ontzegt, en toch heeft uw hart u mogelijk nog nooit geslagen. Ach, indien dit zo is, dan is het een jammerlijk voorteken van uw naderend ongeluk en verderf, als gij niet haastig bekeerd wordt; en dan zeg ik u, dat uw hart u slaan zal op uw doodsbed waarschijnlijk, en als de grote en eeuwige scheiding zal plaats hebben van alle anderen, van alle kinderen Adams, deze ten verderve, en de ander ter eeuwige heerlijkheid.

Maar iemand van u zegt mogelijk: „ja, wel degelijk sloeg mij mijn hart menigmaal en zeer gevoelig, in en over het gezicht van mijn zonden." Maar dan vraag ik u verder, mijn vrienden: sloeg uw hart ook wel over de zogenaamde kleine zonde; over het bederf van uw natuur; over uw harteloos bidden, lezen en horen; over uw tijdverzuim en andere dingen meer, die bij de wereld zo niet in aanmerking komen? Zeker, ook hierover slaat het hart van des Heeren volk, en hierover hebben zij leedwezen, berouw en smart achteraf. Verder vraag ik u: waar bracht het u, als gij van uw hart werd geslagen over grote of kleine zonden? Dreef het u met David naar de Heere toe; zocht gij er verzoening over in het dierbare bloed van Jezus; leerde het u meer smeken om de Heilige Geest, en om verlossing en bewaring van de zonde; is de zonde u waarlijk een last en plaag des harten; zoudt gij uzelf graag op het nauwste aan de Heere en Zijn dienst verbonden voelen? Houdt dan moed, arme zielen, en acht het een onschatbaar voorrecht, dat gij nog strijd en smart kent, onder en na het bedrijven der zonde.

Maar sommige mensen, als hun hart hen slaat, lopen niet naar Jezus, maar naar enige plichten en zelfverbeteringen, totdat zij langs die weg weer tot rust komen; of hun onrust gaat langzamerhand van zelf weer over; of, zij verdrijven hun onrust door zich nog dieper in de zonde in te dompelen; en hoe het dan ook zijn mag, zij zijn en blijven liefhebbers van de zonde, en haters van de nauwe weg der godsvrucht. En dezulken, al zijn ze met Felix weleens bevreesd, zij wandelen nochtans met een telkens onrustig hart, hun eeuwige ondergang tegemoet, en het zal, als zij zo sterven, in de geduchte eeuwigheid nog hun lot verzwaren, dat zij hier nog boven anderen door hun geweten zijn gewaarschuwd en aangeklaagd, en dat zij evenwel zo vast aan de zonde gebonden zaten, dat zij vrijwillig de dood boven het leven en de zaligheid gekozen hebben.

Ten zesde. David zeide: *ik heb zeer gezondigd, ik heb zeer zottelijk gedaan.* Ziedaar, de dagelijkse taal, de gedurige belijdenis van al het volk des Heeren, in hun eenzame bidvertrekken, en al de dagen huns levens hier op aarde! Dit mag vreemd schijnen in het oog van een wereldling of van een pas beginnend Christen, nochtans hij die maar een weinig bekend is met de krankheid van zijn hart, en het diepe gebrek van al zijn

daden, zal het mij toestemmen dat een Christen dagelijks moet zeggen: „Ach Heere, ik heb alweer *zeer gezondigd*; ik heb alweer *zeer zottelijk* gedaan, en mijn beste daden waren nooit volmaakt goed, naar de reinheid van uw heiligdom!" Ja, och wanneer zal dit eens ophouden; wanneer zullen wij eens nalaten *zeer* te zondigen, en *zeer zottelijk* te handelen? Ja, mijn vrienden, eerst op het sterfbed zullen de godzaligen alle zonden, dwaasheid en zotte handelingen volkomen ontvlieden, en naar een plaats gaan, waar zij nimmermeer zullen zondigen of tot zonden verzocht zullen worden; maar waar zij in de volmaakte lof en dienst des Heeren bezig zullen zijn tot in alle eeuwigheid.

Ten zevende. Gelijk de satan de godvruchtige en nuttige David aanporde om het volk te tellen, en hiermee tegen de Heere te zondigen, zo zal ook altoos, onder de Goddelijke toelating, des duivels helse toeleeg zijn, om zulke vromen het meeste aan te vallen, die het meeste nuttig trachten te zijn voor hun medezondaren. Als wij onze gaven en talenten tot eer van Jezus en tot nut van onze medestervelingen vlijtig zoeken aan te leggen, dan zal ook de boze duivel al zijn kracht en list te werk stellen, om ons tot zonde aan te porren, en langs die weg onze talenten onbruikbaar te maken. En hierom hebben vrome zielen, die nu al voor de troon zijn, mij weleens geleerd, dat trouwe predikanten en andere vrome mensen, wier lust het is om in de wijngaard van Jezus te arbeiden, nog in het bijzonder, meer dan anderen, blootstaan, om door de satan tot het vallen in zonde te worden aangedreven, en dat die dus het meeste behoefte hebben om te bidden: leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. De satan wist wel, dat hij David niet uit de hemel kon keren, en nochtans dreef hij hem meer dan eens tot grote zonde aan, om zijn zo dierbare Psalmen en andere nuttige leringen onbruikbaar te maken, opdat hij door zijn zondeval mocht ophouden langer zijn naasten voor Gods koninkrijk in te winnen. Verder wil ik hier opmerken, dat heel het volk des Heeren in dit aardse jammerdal met bestendig gevaar omringd is. Hun geestelijke vijanden zijn veel in getal, verscheiden in soort, groot in vermogen, uitgeleerd in beleid en onvermoeid in bezigheid. Het ganse heir der duivels heeft hun een eeuwige vijandschap gezworen, sedert zij aan Christus verbonden zijn. Ja, het is niet alleen een verleidende wereld en een zondig vlees, waartegen zij hier te kampen hebben, maar ook trekt hen dagelijks een kampvechter tegemoet, die een helse krijgsman is van der jeugd af, die een ervaring van meer dan acht en vijftig eeuwen te baat heeft, en tegen wie zij bij lange niet zijn opgewassen. Hoe nodig dan voor de Christen te waken en te bidden, en bij de Overste Leidsman en Voleinder des geloofs te schuilen; want dagelijks wordt hem als het ware toegeroepen: de Filistijnen over u, o Simson! (Richt. 16:9).

Ten achtste. Onze laatste opmerking over onze tekst is eindelijk deze: hoewel de satan opstond tegen Israël, hoewel hij David aandreef tot de zonde, en hoewel het de vijand ook maar al te zeer gelukte, nochtans onder alles, bleef de dierbare betrekking bestaan, die er was tussen Jehova en tussen David. Israëls God bleef de Meester van David, en David bleef de duurzame knecht van Jehova. En dit nodigt ons om op te merken, de bestendige vastheid en veiligheid van al des Heeren gunstgenoten. Laat vrij de duivel tieren en woelen, nooit zal hij één schaap rukken uit de sterke hand van Jezus. Laat het zo zijn, dat al Gods volk ontrouw is en blijft van nature, aan zijn dure roeping en verplichting, en zij dagelijks waggelen en struikelen in al hun gangen, de Heere blijft getrouw, en de genadegiften en roeping Gods zijn eeuwig onberouwelijk. En eenmaal gaan zij naar de plaats, waar geen strijd of duivel meer zijn zal, want:

's Duivels list en zware strijd, Is niet in 't land hier
boven: Hij zal daar tot in eeuwigheid, Gods volk
den troost niet roven.

Daar blijft een rust over voor het volk van God.

Bij gevolg, lieve vrienden! Hebt gij het heil van uw arme zielen lief? Och, zoekt dan een knecht of dienstmaagd des Heeren te worden, en laat niet af met zoeken en bidden, voordat gij uzelf aan Koning Jezus voor tijd en eeuwigheid verbonden hebt en kwijt bevindt.

Nu, de Heere zelf zegene dit aan uw zielen, tot Zijn eer, om Zijns Zoon wil.

12. Oefening over Mattheüs 3:12

Wiens wan in zijn hand is, en hij zal zijn dorsvloer doorzuiveren, en zijn tarwe in zijn schuur samenbrengen, en zal het kaf met onuitblusselijk vuur verbranden.

VOORAFSPRAAK

Wij lezen bij de profeet Jeremia: zo gij alleen vertrouwt in een land van vrede, hoe zult gij het dan maken in de verheffing der Jordaan? (Jer. 12:5). De Jordaan, zoals wij weten, was een bekende rivier in Kanaän. De verheffing der Jordaan betekent een hoge vloed of overstroming, als de Jordaan overliep, gelijk dit aan grote rivieren weleens eigen is, vooral in de wintertijd; zo lezen wij bij voorbeeld ook van de Jordaan, dat zij vol was aan al haar oevers, (Joz. 3:15). Als nu de Heere bij de profeet zegt: *zo gij alleen vertrouwt in een land van vrede, hoe zult gij het dan maken in de verheffing der Jordaan?* Dan geeft dit zoveel te kennen, alsof de Heere zeide: „indien gij alleen vertrouwt en stil zijt in voorspoed, hoe zal het dan met u gaan in de bange dag der ellende? Of, o mijn volk! hebt gij slechts een klein vertrouwen als het licht op uw weg schijnt, hoe zult gij het dan eens maken onder bestrijding en donkerheid?” Voorts kunnen wij naar aanleiding van deze woorden ook zeggen, dat het pad van des Heeren volk naar de hemel, doorgaans al ligt langs de verheffingen der Jordaan. O, wat verheft zich de Jordaan al menigmaal, eer een kind van God in de hemel binnen is! Wat al verheffingen der Jordaan van tegenspoed, van donkerheid en aanvallen des satans, ontmoet een Christen eer hij in het hemelse Jeruzalem aan land stapt!

Nochtans geen nood! Altijd mag er gezegd worden: zegt de rechtvaardige, dat het hem welgaan zal; maar wee de goddeloze, het zal hem kwalijk gaan, (Jes. 3:10,11). Ja, al kent een onbekeerde geen verheffingen der Jordaan, al heeft hij misschien geen banden tot aan zijn dood toe, en al leefde hij met de rijke man alle dagen vrolijk en prachtig; nochtans is een onbekeerd mens zeer ongelukkig, en een geplaagde vrome integendeel zeer gelukkig; want eenmaal zal er een tijd komen, waarin de Heere de aardbodem rechtvaardig oordelen zal, en dan zal de grote Herder Zijn schapen zetten aan Zijn rechterhand, en de bokken aan Zijn linkerhand, de een doen ingaan in de eeuwige vreugde, en de ander verdrijven naar een eeuwige rampzaligheid; de een brengen in eeuwige blijdschap en rust, en de ander eeuwige smart doen lijden in de hel. Over dit grote onderscheid hopen wij thans nader te handelen.

Tekst: Mattheüs 3:12

Wiens wan in zijn hand is, en hij zal zijn dorsvloer doorzuiveren, en zijn tarwe in zijn schuur samenbrengen, en zal het kaf met onuitblusselijk vuur verbranden.

De zinnebeeldige spreekwijs, die wij in onze tekst aantreffen, is de taal van Johannes de Doper, die dit getuigenis aflegde van de Heere Jezus, die wel na hem kwam, maar toch vóór hem reeds bestaan had, en voor wien hij zulk een eerbied had, dat hij zich niet waardig keurde om Jezus de schoenen na te dragen, of de riem zijner schoenen te ontbinden. Nu, van deze grote persoon getuigt hij in onze tekst, dat hij zijn wan in zijn hand heeft, dat hij zijn dorsvloer spoedig zal doorzuiveren, het goede koren in de schuur zal samenbrengen, en het kaf met onuitblusselijk vuur zal verbranden.

- A. *In de eerste plaats*, zullen wij hier de voorkomende gelijkenis wat zoeken toe te lichten.
- B. *Ten tweede*, op de hier bedoelde zaak letten.
- C. *En ten derde*, eindigen wij met toepassing.

A. *Eerst*, zullen wij dan de hier voorkomende gelijkenis in de letter zoeken op te helderen. Daartoe moeten wij ons voorstellen een Oosters landman, die zijn rijpe koren van het veld heeft afgemaaid, en op een dorsvloer heeft samengebracht, om het daar te dorsen en te wannen, te zuiveren en het goede van het kwade af te scheiden. De dorsvloeren der Oosterlingen waren doorgaans in de open lucht en onder de blote hemel. Daar bracht men dan het rijpe koren samen om het al te dorsen, hetwelk soms geschiedde met een *stok* of *staf*, gelijk de profeet Jesaja zegt van de wikken en het komijn, (Jes. 28:27). Doorgaans werd evenwel het koren afgedorst met zekere dorsmolens of sleden, van welke wij niet weten noch ook behoeven te weten hoe die waren ingericht. Zo lezen wij bijvoorbeeld, van de *sleden* waarmee Ornan, of ook wel genoemd Arafna, zijn koren dorste, (1 Kron. 21:23); en de Heere spreekt van een scherpe nieuwe dorsslede met scherpe pinnen, (Jes. 41:15). Ook dorste men in Kanaän wel met jonge koeien, die men over de dorsvloer heendreef. Zo spreekt Paulus van de wet onder Israël, waarin geboden werd dat ze een dorsende os niet mochten muilbanden, (1 Kor. 9:9). Hierop ziet ook de Heere, als Hij zegt: Efraïm is een vaars, gewend gaarne te dorsen, (Hos. 10:11). Maar nu, als het koren dan zo op de een of andere manier was afgedorst, dan moest het ook van kaf en ander ontuig worden afgescheiden en uitgewand. Het moest verschud worden met de werpschoffel en de wan, gelijk wij bij de profeet lezen, (Jes. 30:24). Hoe deze beide gereedschappen waren, is ons mede onbekend, alleen schijnt het uit sommige bijbelplaatsen, dat men een tamelijk waaiende wind nodig had om dit werpen en wannen te kunnen voortzetten, waarom men wel eens gewoon was dit bij nacht te doen, gelijk in de geschiedenis van Boaz blijkt, (Ruth 3:2). Als het koren en kaf zo van elkaar gescheiden was, werd het koren in een schuur of andere bergplaats gebracht, en het kaf werd niet tot een spijsze voor het vee bewaard, zoals in onze tijd en land, maar het werd met vuur verbrand, gelijk wij daarom ook lezen dat het kaf door de vlam verdaan werd, (Jes. 5:24).

Laat dit genoeg zijn van de gelijkenis die Johannes gebruikt, en van de gewoonte van zijn tijd waar hij op ziet, als hij eene zeer grote zaak van zijn Meester getuigt in de woorden van onze tekst.

B. Laat ons nu in de *tweede plaats* letten op de zaak die hier bedoeld wordt.

Als de Doper hier zegt dat Jezus Zijn wan in Zijn hand heeft, en Zijn dorsvloer zal doorzuiveren, het kaf zal verbranden en de tarwe in de schuur zal samenbrengen, dan wil hij daarmee zeggen, dat Jezus geestelijk zal doen hetgeen de landman natuurlijk doet; dat Jezus met de mensen zal doen, hetgeen de landman met zijn koren en kaf doet; en dat Jezus daartoe dan ook volkomen genoegzame macht en wijsheid bezit, en doen kan met het heil des hemels en met de inwoners der aarde naar Zijn welbehagen. Door de hier bedoelde dorsvloer, die Jezus als de hemelse landman, naar zijn eeuwige wijsheid en rechtvaardigheid zuiveren zal, kunnen wij dan niets beter verstaan, dan de uitwendige en zichtbare kerk, die elders vergeleken wordt bij een visnet, waarin goede en kwade vissen zijn, of bij een akker, waarop koren en onkruid samen opgroeit, of bij een groot huis, waarin niet alleen gouden en zilveren vaten zijn, maar ook houten en aarden vaten, sommige ter ere en sommige ter onere. Hier wordt die zichtbare kerk een dorsvloer genoemd of daarbij vergeleken, omdat er kaf en koren, goeden en

kwaden, oprechten en geveinsden zich samen op die dorsvloer bevinden, en ook blijven zullen zolang de kerk nog hier beneden is, en een strijdende kerk zijn zal.

Op die dorsvloer, is in de eerste plaats tarwe, of goed koren, of bekeerde mensen; ware liefhebbers, maar ook ware kwekelingen van de hemelse planter, de grote en de geestelijke landman. Gelijk de Heere alleen en geheel de formeerder is van de natuurlijke tarwe, doende het brood uit de aarde voortkomen (Ps. 104:14), zo is Hij ook de grote formeerder van deze geestelijke tarwe; wij zijn zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken (Ef. 2:10); een spruit zijner plantingen, een werk zijner handen, waarin Hij verheerlijkt wordt (Jes. 60:21), die Hij zelf gemaakt heeft tot Zijn volk, de schapen Zijn weide, (Ps. 100:3). En, gelijk de tarwe een nuttig en voedzaam koren is, zo zijn ook de ware vromen nuttig in maatschappij en kerk; zij zoeken oprecht om met woord en wandel te stichten en nuttig te zijn onder de mensen, met wie zij hier in de weg van Gods voorzienigheid verkeren.

Waren er in ons vaderland geen vrome, geen bekeerde mensen meer, dan vrees ik, zou het met ons land gedaan zijn, en wij zouden Sodom en Gomorra gelijk worden, en ophouden langer een land en volk te zijn.

Maar, verder is er op deze dorsvloer ook kaf, dat is: onbekeerde mensen, mensen die zo licht, zo hol, zo leeg en nutteloos zijn als kaf. Dat kaf zijn roekeloze kwaaddoeners, vloekers, leugenaars, hoereerders, zorgeloze spotters met God en godsdienst; verder ook alle zedige mensen, die zich uitwendig wel aan de leer der waarheid onderwerpen, maar toch het nieuwe geestelijke leven missen; ook alle geveinsde mensen, die, wat zij uitwendig ook mogen schijnen, toch de wedergeboorte, het inwendige leven missen, en die zich nooit als armen en ellendigen voor God hebben leren kennen, en die ook nooit oprecht de Heere Jezus en Zijn dienst gezocht en gekozen hebben. Zulke mensen worden kaf genoemd, dat de wind heendrijft, (Ps. 1:4). Paulus zegt van hen, dat ze ongehoorzaam zijn en tot alle goed werk ondeugende, (Tit. 1:16), en Salomo zegt: het hart der goddelozen is weinig waard, (Spreuk. 10:20).

Dat kaf, die lichte en lege mensen, leven en verkeren hier met het goede koren op dezelfde dorsvloer, laat ze samen opwassen, staat er, tot de dag van de oogst, (Matth. 13:30); maar dan zal de hemelse landman zijn wan in zijn hand nemen, zijn dorsvloer doorzuiveren, kaf en koren vaneen scheiden, en dan zal het kaf *met onuitblusselijk vuur verbrand worden*. Wij verstaan het wel welk vuur hier bedoeld wordt; het is hetzelfde vuur, dat het eeuwige vuur genoemd wordt, (Matth. 25:41). Een vreselijke naam voorzeker! Wij kunnen er niet anders dan met ontzetting over denken. Ach, hoe zwaar zal toch dit lot zijn voor degenen, die het eenmaal treffen zal! Dan eens wordt deze straf der onbekeerde mensen genoemd *een knagende worm*, dan weer, *een buitenste duisternis; óf een rook der pijniging die opgaat; óf een gepijnigd worden dag en nacht tot in alle eeuwigheid; óf een smart lijden in deze vlam, óf hoe het verder ook mag genoemd worden*. Maar vrienden! weet gij wel wat het ergste is? Het zal eeuwig duren, en vandaar die naam *eeuwig vuur of onuitblusselijk vuur*. Ach! hier moeten wij zeggen: het zal met de verdoemden zijn als met het braambos, dat Mozes zag branden zonder verteerd te worden. En wij, och wij moeten ootmoedig met onze Catechismus vragen: Heere, is er niet een weg, om de welverdiende straf te ontkomen? Mag ik deel aan zulk een Middelaar hebben, die waarachtig God en mens is, en alléén de bekwaamheid en het recht heeft om mijn ziel te redden? Die Middelaar nodigt ons nog, de poort is nog niet gesloten. Doch hiervan in de toepassing iets meer. Maar nu is de vraag, als dat kaf verbrand wordt, waar zal de tarwe dan wel komen? Zijn tarwe, zegt de tekst, Zijn tarwe, die Hij zelf met Zijn eigen bloed gekocht heeft en in eigendom bezit. *Zijn tarwe*, die Hij zelf zaaide, deed uitspruiten, opgroeien en rijp worden, die zal Hij in *Zijn schuur* samenbrengen. De schuur is hier die ruime en

zalige hemelse woning, waar al de rechtvaardigen eeuwig zullen blinken in het koninkrijk van hun Vader, (Matth. 13:43). Omdat Gods volk hier voorkomt onder de naam van geestelijke tarwe, daarom wordt ook de hemel hier een tarweschuur of korenzolder genoemd. Anders komen Gods kinderen wel voor onder de naam van Koningen, en dan is de hemel hun onbeweeglijk Koninkrijk, dat ze eenmaal zullen ontvangen, en waar ze als Koningen zullen heersen tot in alle eeuwigheid. Of Gods kinderen worden aangemerkt als vermoeide en afgematte reizigers en dan komt de hemel voor, als een zalige en eeuwigdurende *rust*, waar ze tijd genoeg zullen hebben om van al hun afmatting en vermoeidheid uit te rusten, en zich aan de vruchten van de boom des levens te verkwikken. Of het vrome volk wordt genoemd: vreemdelingen en bijwoners die hier maar door de wereld reizen, en dan komt de hemel voor als het beste Vaderland waar zij eenmaal zullen aanlanden, als zij hun vreemdelingsreizen zullen volbracht hebben. Ook wordt de Kerk van Christus wel genoemd *de bruid*, *de vrouw des Lams*, omdat ze geestelijk met de Heere Jezus ondertrouwd is door het geloof, en dan is de hemel de bruiloftszaal, of het grote *avondmaal van de bruiloft des Lams*. De arme Kerk van Christus is hier als een gering legertje geestelijke soldaten in het veld gelegerd, en heeft haar geringe tenten moeten opslaan in de nabijheid van de bende der vijanden, waar ze allerlei ongemakken van te verduren hebben, maar spoedig wordt dit leger in een *vaste stad* overgeplaatst, een stad welker *kunstenaar en bouwmeester God is*, en waar hun geringe zwarte *tenten van Kedar*, door de heerlijke *gordijnen van Salomo* zullen verwisseld worden.

Hier wordt de hemel een schuur genoemd, omdat aan Gods volk de zinnebeeldige naam van tarwe gegeven was. En nu, in die schuur zal Jezus Zijn tarwe inbrengen, samenbrengen! Gelijk de tong des vuurs de stoppel verteert, en het kaf door de vlam verdaan wordt (Jes. 5:24), zo zal het ook met elk der vijanden des Heeren gaan, en ook met allen die zo licht en leeg zijn als kaf; maar elk korreltje waar meel in is, wordt nauw in acht genomen, wordt zorgvuldig bewaard, wordt in de hemelse schuur verzameld. Er wordt zorgvuldig toegezien dat er niet één korreltje verloren gaat. Sommige korreltjes zijn zó smal en kort, en hebben zó weinig bloem, dat gij wel een vergrootglas nodig hebt om het weinige meel in dat kleine graantje te vinden; evenwel wordt er nauwkeurig toegezien dat de *tong des vuurs* het niet aanraakt en de vlam het niet verteert; Jezus ziet er Zijn werk in, en ziet er Zijn *werk* op; en daarom gaat het naar de schuur; het heeft dezelfde bloedprijs gekost, en moet net als de grote en vette korrels zorgvuldig bewaard worden. Jezus zelf zal Zijn tarwe in Zijn schuur brengen. Hij zal het doen, en wie zal het keren? Hij bracht Zijn volk op de weg naar de schuur, en wij vertrouwen het Hem toe, dat Hij dat volk daar ook zal binnenbrengen om daar eeuwig te blijven.

TOEPASSING

Toehoorders! wilt gij dat gij daar komen zult, dan moet gij tarwe zijn en geen kaf. En nu vraag ik u, gaat uw kommer en zorg daar nog al veel over? Hebt gij uzelf weleens als een nutteloos en licht kaf leren beschouwen, en erover getreurd dat gij zo hol, zo ijdel zo nutteloos zijt, en uw dagen zo zonder nut en vrucht hebt doorgebracht? Bracht u dit gezicht en gevoel in de eenzaamheid om daar te zeggen: „ach Heere! ik ben een ijdel en nutteloos kaf, maar Gij, grote Heere Jezus, die water in wijn kunt veranderen, Gij kunt ook wel kaf in koren herscheppen!

Ach, schep dan in mij een nieuw hart; geef mij genade om hier als goede tarwe te leven en nuttig te zijn, en bereid mij ook een plaats in die hemelse korenschuur hier

boven!" Ik vraag, hebt gij zo al leren belijden, al leren bidden, en al leren zoeken naar hetgeen u nodig is voor de eeuwigheid?

O vrienden! Als uw zorg nog enigszins gaat over deze zaak, dan zeg ik u: wij hebben met een wonderdoend God te doen. Hij veranderde in Egypte het water in bloed, de staf van Mozes in een slang, en de heldere dag in een zwarte nacht; Hij veranderde te Kana in Galilea het water in wijn; Hij veranderde in het Paradijs de rib van Adam in een levende vrouw, en Hij verandert ook nog dagelijks hier en daar het nutteloos kaf in goede tarwe. Dit geschiedt in het natuurlijke nooit; dat eenmaal kaf is, blijft kaf en wordt in geen koren veranderd; maar in het geestelijke wel, want allen, die door de genade goede tarwe geworden zijn, die waren vroeger onnut kaf. Elk waar Christen, die wij hier en daar zien voor de dag komen, is een bewijs van Gods wonderdoende almacht en vrije genade. Ja, zo veel vromen als er zijn, zoveel mirakelen Gods zijn er op de wereld; ze zijn tekenen en wonderen van de Heere der heirscharen, die op de berg Zion woont, (Jes. 8:18). Kom dan, o medezondaar, hoor eens naar de volgende zaken.

Ten eerste. Wees niet onverschillig onder deze grote en gewichtige zaak. Denk toch aan de eeuwigheid, waar gij naar toereist, en waar gij mogelijk al zeer dichtbij zijt; denk aan dat eeuwige en onuitblusselijke vuur, waarin de verdoemden het zo hard en zwaar zullen hebben tot in alle eeuwigheid. De Heere is nog zo goed, dat Hij u de hel laat prediken, en u daardoor van uw ondergang laat afmanen. Elke bladzijde in de Bijbel, waar gij leest van de hel, is een bewijs van de onnaspeurlijke goedertierenheid Gods, en het oogmerk van alles wat ons in de Bijbel van de hel geleerd wordt, is alleen opdat zondaren mochten bekeerd worden en mochten leren vlieden van de toekomende toorn, of opdat ze anders in de grote dag zouden blijken door eigen schuld te zijn verloren gegaan. Lees eens de gelijkenis van de rijke man in de hel, en de hevige smart die hij leed in de vlam, en zijn vruchteloos roepen om een druppel water. Het is goedheid van God, dat wij die gelijkenis hebben, en goedheid Gods, dat wij die in de taal van de Doper in onze tekst hebben, en alle voorstellingen en afmaningen van de hel, die ons in de Bijbel voorkomen. Och! wees hier dan niet onverschillig en zorgeloos, opdat gij in de eeuwigheid niet moogt komen in een plaats, waarvoor gij hier wel duizendmaal gewaarschuwd zijt.

Ten tweede. Leg u dagelijks voor den Heere neer. Al wat nu tarwe is, dat was voorheen kaf, gelijk elk mens van nature. Mocht die zalige verandering en herschepping u ook eens te beurt vallen; en mocht Gods Geest aan u ook eens doen, hetgeen u ter zaligheid nodig is! Om uw bidden zult gij niet zalig worden, maar zonder bidden komt gij ook niet in de hemel; want hoewel de Heere alles uit genade doet, zo wil Hij er toch om verzocht worden, (Ezech. 36:37). En wat is het groot, dat zulke boze zondaren als wij zijn nog een vrije vergunning hebben, om te mogen bidden. En wat is het groot, dat de Heere ons op elke bladzijde in Zijn Woord, genadige gebedsverhoring belooft. En wat is het zalig, om aan de Heere onze nood te klagen, en Hem alle onze wegen te vertellen. Ik voor mij, zou mij grotelijks verlegen vinden, als ik morgen of overmorgen voor een aards koning moest verschijnen, om aan hem mijn behoefte voor te stellen; maar voor de Koning der koningen durf ik vrijmoedig mijn zondaarsbehoefte bloot te leggen, en ik durf al mijn blindheid, hardheid en onmacht Hem te klagen; en ik durf onnoemelijk veel van Hem te vragen, want Hij weet, dat ik het met weinig niet stellen kan. Hij is een rijke, milde en goede Koning, die zondaren tot zich nodigt, en die zo goed en vriendelijk tegen een arme zondaar is, dat wij het nooit genoeg zeggen of bevatten kunnen.

Ik prijs u Jezus aan, en ik hoop dat gij het zalige bidwerk eens zult leren kennen; want al strijdende en biddende gaat men naar de hemel; maar wie zorgeloos is, en de wereld dient, gaat voor eeuwig naar de hel.

Ten derde. Vermaan ik u, om des Heeren volk hoog te achten, lief te hebben, en met hen om te gaan en hun gezelschappen bij te wonen. O, veracht, haat en bespot ze toch niet; want zij hebben wel hun gebreken, maar ze zijn toch de tarwe van de Heere Jezus, en zijn ook voor ulieden, gelijk tarwe, veel nuttiger dan gij denkt. Ja, het zijn de kostelijke kinderen Zions, (Klaagl. 4:2). Om tien van hen wil God een gehele stad laten staan, die anders met verwoesting bedreigd werd; ik zal haar niet verderven om der tienens wil, zegt God, (Gen. 18:32). Ik zal het om mijner knechten wil doen, dat Ik hen niet allen verderve, staat er op een andere plaats, (Jes. 65:8). Om hunnentwil blijft nog de wereld staan, die door vuur vergaan zal als de laatste van Gods uitverkorenen zal zijn binnengezameld. Om hunnentwil geniet gij nog spijs en drank, en middelen der genade. Ach, mocht gij het zien! Zie eens, hoeveel de Heere met zijn tarwe op heeft, en lees daartoe dat wonderlijke woord dat de Heere tot zijn rechtvaardige knecht Lot zeide: haast u naar Zoar want Ik zal niets kunnen doen, totdat gij in Zoar binnen zijt, (Gen. 19:22). Lees eens dat wonderlijke woord, waar de Heere, als het ware, aan Mozes verzoekt: laat Mij toe, dat Mijn toorn tegen hen ontsteke, en hen vertere, (Exod. 32:10). Daar kunt gij zien, hoe hoog dit volk geacht wordt in de hemel. Jezus houdt ze voor Zijn tarwe; Jezus heeft ze liever dan de gehele wereld, ja had ze liever dan Zijn eigen bloed en leven. Daarom, om uwer zielen wil, haat, veracht en bespot ze niet; ze zijn ook nog uw voorbidders, en zoeken nog uw heil voor tijd en eeuwigheid.

Ten vierde. Houd u met geen zedig leven en overtuiging van de goede zaak tevreden en gerust; maar zoek naar armoede des geestes, naar waarheid in het binnenste, naar oprecht geloof in de Heere Christus, en arbeid met Paulus, om alles buiten Jezus schade en drek te achten, in Hem gevonden te worden, en op Zijn bloed en gerechtigheid te zinken en te drijven.

Leg gedurig uw toestand voor de Heere bloot, en smEEK om ontdekkende genade, om geloofsgenade, gebedsgenade, genade om te kiezen, te strijden en te volharden tot het einde toe; en ook om genade om eenmaal als goede tarwe, met al Gods volk mee in de hemel binnen te komen.

Dat geve God!

Maar gij, godvruchtigen! Nu nog een woord tot ulieden.

Ten eerste. Ontken om uw bijliggend zielsgebrek niet, dat gij des Heeren tarwe geworden zijt. Het was immers de Heere zelf, die uw ogen opende, en uw ziel ontdekte dat gij van nature maar een ijdel en nutteloos kaf waart. Het is de Heere, die u gemaakt heeft tot een schaap Zijner weide. Het is de Heere, die zo dikwijls door Zijn Geest aan u gearbeid heeft, dat gij met Sauls kreupele zoon moest uitroepen: wie ben ik, dode hond, dat Gij naar zulk een hebt omgezien? (2 Sam. 9:8). Het is de Heere, die u zo arm maakte, dat gij weleens met de dichter moest uitroepen: niet ons, o Heere! niet ons, maar uw naam geef eer, om uwer goedertierenheid, en om uwer waarheid wil, (Ps. 115:1). Het is de Heere, die u na gedurige afzakkingen, ook weer gedurige genade geeft tot vernieuwing van uw keuze om Hem te dienen, en alleen in Jezus en Zijn kruis uw hoop en roem te stellen. Het is de Heere, die, niettegenstaande de golven en stromen van zonden en verzoeking, u nog op de weg heeft staande gehouden tot op deze dag, en die u verder ook in Zijn kracht zal bewaren tot de zaligheid.

Al is het dan nog niet met u zoals het behoorde te zijn, al ziet gij nog veel ellende in uw hart en wandel; en al zijt gij nog gebrekkig en kreupel in geloof en gehoorzaamheid, houd nochtans moed; want Hij die u roept, is getrouw en genadig, en zal dit ook steeds voor u blijven, en Zijn werk in u voortzetten en voleindigen tot de

dag des Heeren toe. De landman heeft liefst de schoonste en beste tarwekorrels; maar die smal en schraal zijn, houdt hij ook nog te goed voor het vuur, en zo zal de grote Landman eenmaal ook met u handelen, en u, om uw menigvuldig gebrek, geenszins buiten Zijn schuur laten.

Ten tweede. Als des Heeren tarwe, moest gij uzelf echter meer biddende beijveren om vruchtbaar en nuttig te zijn hier op aarde. Ja, vromen! De natuurlijke tarwe is zulk een vruchtbaar koren. Van Izak, in het vruchtbaar land waarin hij woonde, lezen wij dat hij zaaide in dat zelfde land, en toen hij aan het maaïen kwam, en zijn koren had afgedorst en opgewand, toen vond hij *honderd maten*, dat wil zeggen, (denk ik) honderd maten van één maat, of honderd mudden van één mud. Zo vruchtbaar was de tarwe van Izak geweest, (zie Gen. 26:12). Nu, zo lezen wij ook van de vruchtbaarheid van de geestelijke tarwe: is er in het land een handvol koren . . . de vrucht daarvan zal ruisen als de Libanon, (Ps. 72:16). Zo vruchtbaar en nuttig moet gij ook zijn, als een geestelijke tarwe van Christus, en anders zijt gij de naam van tarwe onwaardig. Immers, de Heere heeft tot u gezegd: gijlieden hebt mij niet uitverkoren, maar ik heb u uitverkoren en ik heb u gesteld, dat gij zoudt heengaan en vrucht dragen, en dat uw vrucht blijve, (Joh. 15:16). Dit woord van uw Koning is een duur en gewichtig woord. Gij toch moest uw vruchtbaarheid tonen, in uw *praat, gewaad en daad*.

In uw *praat* moest gij tonen vruchten der gerechtigheid te dragen. Paulus zegt daarvan: geen vuile rede ga uit uw mond, maar zo er enige goede rede is tot nuttige stichting, opdat zij genade geve dien, die dezelve horen, (Ef. 4:29).

In uw *gewaad* moet gij ook tonen dat gij een Christen zijt. Een Christen mag geen pronker zijn, naar de laatste mode der wereld opgeschikt, en mag zich in kleding en huissieraad niet aan de wereld gelijkvormig maken; dit verbiedt God ons in Zijn Woord, (zie Jes. 3:16-26; Zef. 1: 8 ; 1 Tim. 2:9 en 1 Petr. 3:3). Laat het gezag van het woord des zaligen Gods u dan terughouden van nodeloze, onnutte pracht en opsiering van uw ellendig lichaam of huis, wat de Christenvreemdeling zo weinig past.

„Maar men vindt wel hoogmoedige Christenen in een nederig en eenvoudig gewaad; mensen die een eenvoudig gewaad aantrekken, omdat ze hoogmoedig zijn op hun eenvoud!" Ja, dat geloof ik ook; maar bezwaarlijk geloof ik, dat men vele nederige Christenen zal aantreffen in een hoogmoedig gewaad. Voorts kan ieder dragen wat hij goed vindt, maar toezien dat hij naar Paulus' woord, geen aanstoot of ergernis geve in enig ding: hetzij de Jood, of de Griek of de gemeente Gods, (1 Kor. 10:32); en dat hij veel bidde om een arm hart, en wake tegen zijn aangeboren hoogmoed, die bij God zo gehaat is.

Maar bijzonder moet ook de vruchtbaarheid van Jezus' tarwe blijken uit al onze *dad*en. Paulus, dit weten wij, wijst de mensen altijd op Christus als de ware Hogepriester, die onze schuld moet verzoenen, en die onze persoon en onze verrichtingen bij de Vader moet aangenaam maken door Zijn lijden en voorbidding; maar wat is de man ook in al zijn brieven bezig, om ons te vermanen, om toch van de vrije genade geen misbruik te maken door een werelds gedrag, en ons tot de vervulling van alle zedelijke plichten op te wekken, en hoe de vaders moeten zijn omtrent hun kinderen, en de kinderen hun ouders moeten eren en liefhebben, de mannen hun vrouwen en de vrouwen hun mannen moeten liefhebben, de heren hun dienstknechten als Christen een billijke behandeling moeten geven, en de dienstbaren zich godvruchtig moeten gedragen jegens hun heren, en hoe elk die de naam van Christus noemt, moet afstaan van ongerechtigheid. Daarom, vromen! in de tijd toen gij nog kaf waart, werd er niets goeds van u verwacht; toen was het: *leest men ook vijgen van doornen of druiven van distelen?* Maar nu zegt uw Meester: *hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel*

vrucht draagt, en nu behoort gij dan ook zó te leven, dat men van u kan zeggen, wat de Sunamitische vrouw van Elisa zei: *ik heb het gemerkt, dat deze man Gods heilig is. Ten derde.* Hier leeft gij nog op de dorsvloer, waar kaf en koren nog bij elkaar zijn, en verre weg het meeste van onze hedendaagse dorsvloer is dood kaf, zijn levenloze belijders; maar spoedig komt de tijd van uitwannen en afscheiden, en dan zal Jezus zorgen dat zelfs het kleinste korreltje niet verloren gaat. Een korreltje waar slechts *iets* meel in is, dat wij nauwelijks waard achten om te bewaren, of als voedsel voor het vee afzonderen, zal de hemelse Landman evenzo zorgvuldig bewaren als hetgene dat meer waarde schijnt te hebben. Nee, de tarwe heeft Hem teveel gekost; Hij heeft ze te duur moeten betalen; Hij gaf er Zijn leven voor; Hij gaf er Zichzelf voor, en daarom zal Hij ze zorgvuldig bewaren en in de hemelse schuur samenbrengen.

O, wat zullen Gods kinderen daar veilig zijn! Daar is geen vijandig mens meer, om onkruid onder de tarwe te zaaien. Daar komen geen kille wintertijden meer, waarin de tarwe niet kan opgroeien; geen brandende zon, noch hagelbuien, noch stormwinden, noch stortregens, noch ongedierte dat de tarwe zal zoeken te verslinden. Wat zijt gij dan gelukkig, dat Jezus u gebracht heeft op de dorsvloer, op de weg naar de schuur, dat Hij u bij uw keus bewaard heeft, terwijl er weer zovelen zijn teruggeweken en de wereld weer ingegaan, die weleer ook dezelfde weg naar de hemel schenen te kiezen, dat Hij u zorgvuldig zal blijven bewaren en u eenmaal in eeuwige veiligheid zal brengen in de hemel.

Moet gij hier schatten en rijkdommen ontberen; een zwak en pijnlijk lichaam omdragen; veel vijandschap van de wereld ondervinden; verdriet van uw kinderen of betrekkingen hebben; veel ongeloof en moeilijke bestrijdingen ondervinden; telkens Gods nabijheid aan uw gemoed missen, en in donkerheid uw weg bewandelen? Dit alles zal met de snelle tijd voorbijgaan. God zal u zoveel genade, troost en ondersteuning geven, dat gij de weg overkomt, en eenmaal zal Hij u opnemen in de eeuwige rust en heerlijkheid. Verblijdt u dan in de hoop, zijt geduldig in de verdrukking, houdt het oog op uw Leidsman, leeft met de aarde onder uw voeten, bidt dagelijks dat er nog veel kaf in koren mocht veranderd worden, zoekt voor al uw medemensen nuttig te zijn, hebt veel liefde voor het volk van God, houdt dagelijks aan in het gebed, waakt tegen moedeloosheid en ongeloof, zijt nederig en arm van geest; en wacht dan met blijdschap die tijd af, wanneer Jezus al Zijn volk zal inzamelen, en ook tot u zal zeggen: *wel, gij goede en getrouwe dienstknecht! over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal Ik u zetten: gaat in, in de vreugde uws Heeren.*

13. Oefening over Psalm 23: 3a

Hij verkwikt mijn ziel.

VOORAFSPRAAK

Als wij hier op aarde zo gelukkig zijn dat wij God tot ons deel hebben, dan zijn wij inderdaad gelukkig. Wij zeggen gewoonlijk: de gezondheid is de grootste schat; als wij gezond zijn, en vrouw, kinderen en betrekkingen ook gezond; als wij 's avonds gezond te bed gaan, en na een geruste nacht slapens ook gezond weer opstaan, en wij kunnen onze schuld betalen, en wij hebben genoeg te eten, genoeg te kleden, genoeg te dekken en genoeg te branden, en wij kunnen huis- en landhuur goed op zijn tijd betalen, en niemand kwelt en plaagt ons of trekt ons voor de rechterstoel, en wij leven samen eensgezind, dan leven wij, zou men zeggen, zeer gelukkig in de wereld; wij hebben dan bijna zoveel en mogelijk rijkelijk zoveel als een koning; die man kan toch ook niet meer eten dan genoeg voor zijn maag, kan ook maar in één kamer tegelijk zitten, en heeft ook maar vijf of zes voet nodig om te liggen, en maar twee voet grond nodig om te staan, en al het overige is meer ballast dan wezenlijk nut en voordeel; zijn paleis is wel wat prachtiger dan het onze, zijn bed mogelijk nog wel iets zachter, en de eer die hem wordt aangedaan iets groter, maar nu zijn zijn zorgen en hoofdbrekens ook weer groter dan de onze, en hij is meer verantwoordelijk dan wij, en heeft misschien nog zoveel andere moeilijkheden, dat, gesteld dat het mogelijk was dat wij met hem konden ruilen, wij wel meer dan tweemaal vier en twintig uren zouden nodig hebben, om ons ernstig te bedenken of wij dit aanbod zouden aannemen of niet. Maar nu, wij hebben het dan tamelijk goed, en nadat wij in een wereld leven, die door de zonde de vloek onderworpen is, moeten wij zeggen dat wij er toch zeer veel goeds in genieten, en dat wij er best in wezen kunnen, ofschoon wij niet altijd even goed op ons gemak zijn, en ook weleens telkens wat moeten ondervinden dat ons minder aangenaam is. Maar is God nu ons Deel? Is Jezus onze Borg en Middelaar? Is de Geest onze Leidsman en Leermeester? Hebben wij van Hem geleerd, om ons hier maar wat te behelpen, maar met een kleintje tevreden te zijn, vergenoegd te zijn met ons deel, en als vreemdelingen dagelijks te verlangen en uit te zien naar die toekomstige stads des hemels? Genieten wij als gelukkige Christenen gedurig de zalige nabijheid van de Heere? Worden wij door Hem in de strijd staande gehouden, en onze zielen door Zijn troost en inwoning verkwikt? Dan voorzeker zijn wij zeer gelukkig; maar als wij met veel goud en goed, toch nog zonder God leven, dan zijn wij zeer ongelukkig. Wij hopen thans eens te zien, wat een Christen aan zijn God heeft, wat hij vóór heeft boven een arme wereldling, zelfs hier in de tijd, terwijl hij nog leeft op aarde. Mocht een en ander nuttig zijn!

Tekst: Psalm 23:3a *Hij verkwikt mijn ziel.*

David, die de dichter was van deze drie en twintigste Psalm, verklaart hier bij bevinding wat hij aan zijn God had. Hij was wel van nature een dwaalziek schaap; maar geen nood, want de Heere was zijn Herder. Hij was wel een arm zondaar, en rondom een ellendeling, die niets goeds had in de wereld gebracht, en die ook niets van zichzelf zou kunnen daaruit dragen; maar toch zou hem voor tijd en eeuwigheid niets ontbreken, omdat de Heere algenoegzaam, almachtig en getrouw is voor al zijn volk. Hij zou uit en door zichzelf geen weide hebben kunnen vinden; maar zijn trouwe

Herder zorgde voor hem, en deed hem neerliggen in grazige weiden, en voerde hem zachtken aan zeer stille wateren, gaf hem overvloed van geestelijk voedsel, en deed hem ondervinden hoe goed het is, als het hart gesterkt wordt door genade. Hij was wel telkens moedeloos, afgemat en neergebogen; maar ook dan mocht hij weer ondervinden dat genade hem kwam op te beuren en te troosten; en daarom zegt hij tot lof van God in onze tekst: *Hij verkwikt mijn ziel.*

A. Wij zullen hier *eerst* denken, over het onderwerp waarvan de dichter spreekt, namelijk zijn *ziel*.

B. *Ten tweede* zullen wij nagaan in welke wegen de ziel van een godvruchtige al verkwikking nodig heeft.

C. En *ten derde* zullen wij aantonen, hoe en wanneer de Heere de zielen van Zijn volk dadelijk verkwikt.

A. Belangende het eerste. Het onderwerp waarvan de dichter hier spreekt, is zijn *ziel*. Het is bekend dat in de Heilige Schrift door het woord *ziel* of *zielen* niet altijd hetzelfde bedoeld wordt. Soms worden de redeloze dieren levende zielen genoemd, zoals ons blijkt uit Gen. 2:19 en 9:4. Soms wordt door de *ziel* het lichaam van de mens verstaan, gelijk blijkt uit Ps. 16:10 en Num. 23:10. Soms ook wordt door het woord *zielen* de gehele menselijke persoon verstaan; zo wordt gezegd: al de *zielen* die met Jakob inkwamen, waren zes en zestig *zielen*, (Gen. 46:26). En Paulus zegt in die betrekking: alle *ziel* zij de machten, over haar gesteld, onderworpen, (Rom. 13:1). Maar meestal, en zo ook hier in de tekst, wordt door het woord *ziel* verstaan, de redelijke en onsterfelijke geest van de mens, die voor de eeuwigheid geschapen is.

Hoe en wanneer de *ziel* in het lichaam van de mens inkomt; in welk deel van het menselijk lichaam zij haar eigenlijke woonplaats heeft; hoe lichaam en *ziel* in de mens samenwerken, en meer andere dingen die het bestaan van onze *zielen* betreft, kunnen wij niet vatten en begrijpen, zodat wij waarlijk zulke mensen zijn, die hun eigen bestaan niet recht kunnen bevatten.

Dit echter weten wij, dat onze *ziel* een redelijke geest is, bestaande uit verstand, wil, oordeel, overdenkingen, geheugen en hartstochten of gemoedelijke aandoeningen, waardoor wij soms blij zijn en dan weer droevig, nu eens toornig en dan weer zachtmoedig en meer verdraagzaam, of verwonderd of verlangende of met iets verzadigd, of van iets anders afkerig.

Verder weten wij, dat onze *ziel* door de zonde gans verdorven, vuil, walgelijk, onrein, onmachtig en onwillig ten goede is geworden, en daarom nodig heeft naar Gods beeld veranderd en vernieuwd te worden, hetwelk uit vele duidelijke plaatsen der Schrift overvloedig zou kunnen worden aangetoond. Het gedichtsel der gedachten van ons hart is ten alle dage alleen boos van onze jeugd aan; daarom moeten wij andermaal geboren en door Gods Geest vernieuwd worden; wij zitten in de slavernij van de duivel en de zonde, in boeien die wijzelf niet verbreken kunnen; daarom moeten wij door Jezus, de Zoon van God, worden vrij gemaakt, en dan zullen wij ook waarlijk vrij zijn; wij liggen in een geestelijke dood; daarom moeten wij horen de stem van de Zoon van God, en als wij die gehoord hebben, dan zullen wij leven; onze afkerigheid moet genezen en weggenomen, en onze *zielen* moeten gewillig en genegen worden tot de dienst des Heeren.

Eindelijk weten wij ook, dat onze *zielen* onsterfelijk zijn, en bestemd voor de eindeloze eeuwigheid. De onsterfelijkheid der *ziel*, die in het lichaam slechts voor een kleine tijd zijn inwoning heeft is van de vroegste tijden af, zelfs door de blinde heidenen geloofd en beleden, hetwelk ons duidelijk blijkt uit hun bijgelovige

gewoonte, om aan de doden om raad en hulp te vragen als zij in nood en verlegenheid verkeerden; een zaak die Israëls wetgever op het strengste verbood aan zijn volk, gelijk te zien is in Deut. 18:11; zie ook Jes. 8:19, waar de profeet vraagt: *zal men voor de levenden de doden vragen?* Op betere grond zijn wij onderricht van de onsterfelijkheid van de ziel uit het Woord des Heeren, waarin ons geleerd wordt dat de mensen wel het lichaam, maar niet de ziel kunnen doden (Matth. 10:28), en dat de zielen der vromen dadelijk na de dood zalig worden, (Openb. 14:13). Het was dan ook op betere grond, dat Abraham, Izaak en Jakob hier beleden, dat zij maar gasten en vreemdelingen op aarde waren, naar een stad zochten die fondamenten heeft, en hun aangezichten keerden naar het hemelse vaderland. God heeft aan de braambos tot Mozes gezegd: *Ik ben de God Abrahams, Izaaks en Jakobs.* En nu, *God is niet een God der doden, maar der levenden;* en dit leert ons dat die aartsvaders nog levend zijn, hoewel hun lichamen reeds eeuwenlang in het stof der aarde begraven liggen. Laat dit genoeg zijn van het onderwerp, waar de dichter van spreekt, namelijk zijn ziel.

B. In de tweede plaats zullen wij nagaan, in welke wegen en omstandigheden de ziel van een godvruchtige al opbeuring en verkwikking nodig heeft.

Ten eerste. Een godvrezend mens heeft die nodig in elke omstandigheid van zijn aardse leven; in voor- en tegenspoed, in jeugd en ouderdom, onder het genot van aardse zegeningen zowel als in de weg van kruis en tegenspoed. Nooit kan hij zichzelf bewaren bij zijn eenmaal gedane keus, en ook niet zichzelf verkwikken en vertroosten met de hebbelijke genade die hij in het begin van zijn weg ontvangen heeft. Altijd draagt hij zijn muit- en morzieke natuur met zich om, die gedurig wat tegen het hoge Godsbestuur te bedillen en te beduiden heeft, en die menigmaal eigenwillig kruis draagt waar eigenlijk geen kruis is. Dan heeft hij het rechte ambacht niet geleerd, dan is hem zijn woning te duur of te onaangenaam, dan weer is hij bevreesd voor rampen en ongevallen, die nooit over hem komen. Hij heeft mede zijn deel in de ongemakken die aan ons leven op aarde noodzakelijk verbonden zijn, en is menigmaal niet op zijn gemak, zonder zelf te weten waarom. Links en rechts leert hij zich als een afwijker kennen, en heeft zich dagelijks over menigvuldige trouweloosheden te beschuldigen en op zijn best is hij bij verre na niet die hij behoorde te zijn. Als nu onder al die eigengemaakte of wezenlijke moeilijkheden, en onder al die afwisselende zielsgestalten, de Heere Zijn hand niet aan het werk hield, wat zou er dan van ons worden, of daar geheel van de Heere afzakken en de wereld weer inraken.

Ten tweede. Verkwikking en vertroosting heeft een godvruchtig mens nodig, omdat hij weleens bijzonder kan neergebogen zijn onder het gewicht van zware rampen en tegenspoeden. Elk huis heeft weleens zijn kruis, en elk hart heeft weleens zijn smart, en het huis en hart van Gods volk moet daar ook al eens rijkelijk in delen. Van een vrome vrouw in de dagen van Elisa lezen wij, dat zij haar godvruchtige man verloren had, dat nu de schuldeisers gekomen waren om haar beide zonen weg te nemen, en dat zij niets in huis had dan alleen een kruik olie, (2 Kon. 4:1,2). Deze bedroefde weduwvrouw had dus geen vlees noch brood in huis, had haar man verloren, en was nu in gevaar om al dieper in de nood te raken. Ziet, zo bang en bijster kan het er soms met een kind van God al eens uitzien. Jakob zegt van zichzelf, dat zijn dagen waren geweest: weinig en kwaad (Gen. 47:9), en Job zegt van elk mens, dat hij is *kort van dagen en zat van onrust.* En waarlijk, wij ondervinden die onrust, en worden gedurig gewaar, dat rijk en arm, elk mens, zo iets heeft dat zijn hart al eens neerbuigt; en onder dit alles is de ziel van Gods volk ook al eens neergebogen, mat en verdrietig, zodat zij verkwikking nodig hebben.

Ten derde. Behoefte aan verkwikking heeft een vrome Christen, omdat hij wel eens moedeloos wordt onder het gevoel van zijn zonde en ellende, en onder de woelingen van zijn diep en bedorven hart. Als wij met Paulus door de genade kunnen zeggen: *de zonde is mij de dood geworden!* en wij moeten dan toch ook met diezelfde man ondervinden, dat de zonde ons altoos bijligt, en dat wij geen enkel uur zonder zonde kunnen volbrengen; dan voorzeker, zakt de Christen wel eens moedeloos bij de pakken neer en zucht onder het diep gevoel van de plagen van zijn hart.

Ten vierde. Verkwikking heeft een godvruchtig mens nodig, omdat zijn ziel wel eens deerlijk gekweld wordt door de aanvechtingen van de vorst der duisternis. Wij weten de geschiedenis van Job, en hoe hij door de duivel geplaagd werd (Job 1:7-12). Wij weten hoe de satan opstond tegen Israël, en David tot zonde aanporde, (1 Kron. 21:1). Wij weten hoe de *satan een dochter van Abraham achttien jaren had gebonden gehouden*, en hoe dat hij Jezus zelf verzocht in de woestijn, en er toe zocht te brengen om aan zijn Eeuwig Zoonschap te twijfelen, door gedurig te zeggen: *indien gij Gods Zoon zijt, zo zegt dat de stenen broden worden, en zo werpt uzelf neerwaarts*. Wij weten dat de duivel kwam om de aarde te doorwandelen, en acht had geslagen op de oprechte en vrome Job (Job 1:7,8), en dat de satan omgaat als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden (1 Petr. 5:8), en hoe hij Petrus en de andere Apostelen zeer begeerd had om te ziften als de tarwe, (Luk. 22:31). Uit al deze plaatsen kunnen wij genoeg zien, welk een sterke en listige vijand des Heeren volk aan de satan heeft, en hoewel wij onmogelijk recht kunnen begrijpen hoever zijn werkingen en bestrijdingen gaan, zo weten wij nochtans, dat hij het voor de vromen weleens zeer bang en donker maken kan, zodat zij voor een tijd weleens uit het veld geslagen worden, en bijna hopeloos de moed zouden opgeven, indien de Heere hen niet ondersteunde en uitredde.

Ten vijfde. Verkwikking heeft de ziel van een godvruchtige nodig, zodat het hem wel eens bang kan worden bij de ondervinding van de vijandschap der wereld, of als hij moedeloos wordt onder het gevoel van de verberging van des Heeren aangezicht. Ook kan een vrome wel eens neergebogen en treurig zijn, zonder zelf goed te weten waarover hij treurig is; een Christen weet soms zelf zijn treurigheid geen naam te geven.

Hoe het ook zij, hij heeft al gedurig in allerlei opzichten opbeuring en verkwikking nodig, en het is groot dat er een Jezus is, die deel neemt in al de strijd en smart van Zijn volk, en van wie de Schrift zegt: in al hun benauwdheid was Hij met hen benauwd, (Jes. 63:9).

C. Nu zullen wij voortgaan om aan te tonen in de derde plaats, hoe en wanneer Gods volk verkwikt wordt door de Heere. Wij zullen de verkwikkingen des Heeren bij opklimming voorstellen, en zien hoe Zijn volk verkwikt wordt van het begin van hun weg af tot aan het einde toe.

Ten eerste. Het is reeds een verkwikking voor een arme, sukkelende ziel, die pas met zijn verloren staat bekend gemaakt is, als hij zien mag dat er in Jezus heil en verlossing is voor de zondaar. Het is een goede tijding voor een vermoeide ziel, die onder het gevoel van zijn zondenschuld gebogen gaat, als hij eens levend krijgt in te zien, dat de vermakingen van de Heere Jezus zijn met der mensen kinderen (Spreuk. 8:31), als hij zijn oog eens mag vestigen op die dierbare verzoeningsweg, die verse en levende weg, die ingewijd is door het Middelaarsbloed van de Heere Christus; als er eens hoop in zijn verslagen zondaarshart zich mag opdoen, omdat Jezus toch gekomen is om het verlorene te zoeken, en zelfs de grootste en snode zondaren zalig te maken.

Ten tweede. God verkwikt de ziel van een zoekend mens, als Hij hem doet zien en geloven dat het niet tevergeefs is om op de Heere te wachten. David had de Heere langverwacht, en wat was het gevolg van dit wachten op de Heere geweest? Hiervan geeft hij een troostvol getuigenis in de veertigste psalm: ik, zegt hij, heb de Heere lang verwacht; en Hij heeft Zich tot mij geneigd, en mijn geroep gehoord. En Hij heeft mij uit een ruisende kuil, uit modderig slijk opgehaald, en Hij heeft mijn gangen vastgemaakt, (Ps. 40:1-3). Ziet dit was de blijde uitslag geweest van het wachten, van het lang wachten op de Heere voor David; en daarom wekt hij ook alle zoekende zielen op, om net als hij, maar op de Heere te blijven wachten, zeggende: Wacht op de Heere, zijt sterk, en Hij zal uw hart versterken, ja wacht op de Heere, (Ps. 27:14). En Jesaja zegt: van alle eeuwen is het niet gehoord, noch in eens menschen hart opgekomen, wat God doen zal dengene, die op Hem wacht, (Jes. 64:4). Er zal altijd een blijde uitkomst komen voor degenen die op de Heere wachten. En ik zeg, dat het een dierbare verkwikking voor een zoekende ziel is, als hij daar het oog op krijgen mag, en geloven dat de Heere hem ook niet vruchteloos zal laten aankloppen.

Ten derde. De Heere verkwikt de zielen van Zijn volk weleens onder het lezen van de dierbare Bijbel. Paulus zegt, dat de vromen *hoop* krijgen door de vertroosting der Schrift, (Rom. 15:4). O! de Bijbel is zulk een magazijn en voorraadhuys voor het arme volk van God. Daarin vinden zij raad in verlegenheid, troost in bedroefdheid en onderwijzingen in al hun dwaasheid en donkerheden. Nu zeg ik evenwel niet, dat een Christen altijd verkwikt wordt zo menigmaal hij zijn Bijbel in de hand neemt en daarin leest, want niet zelden komt hem de Bijbel voor als een boek met zeven zegelen, en moet hij over duisterheid en lusteloosheid klagen en met David bidden, dat zijn ogen mogen ontdekt worden om de wonderen van Gods wet te aanschouwen. Maar dit zeg ik, dat menigmaal de ziel van een Christen door de Bijbel verkwikt wordt, of ook wel door het lezen van een stichtelijk boek, of onder het gehoor der waarheid, als hij ondervinding mag hebben van dat zoete woord: *gij zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken.*

Ten vierde. De Heere verkwikt weleens de zielen van Zijn kinderen, door de zoete bevinding van Zijn nabijheid aan hun gemoed, zodat zij met Asaf kunnen zeggen: *het is mij goed nabij God te zijn.* David zeide: mijn overdenking van Hem zal zoet zijn, en ik zal mij in de Heere verblijden, (Ps. 104:34). En ja zeker, de vromen kunnen ook weleens zulke zalige overdenkingen van de Heere hebben, die hun ook zo zoet zijn. Het is zo zalig voor een Christen als hij zijn ziel eens mag verlustigen met de overdenkingen van de dingen die boven zijn. Soms gaat de Christen eens langs de weg, of hij wandelt in het veld, of hij zit in zijn kamer, of hij is hier of daar doende aan zijn werk, en dan wordt het hem weleens gegeven om Gods nabijheid aan zijn hart te gevoelen, en met zijn gedachten boven het stof te wandelen. Dan wordt hij eens ingeleid in het bittere kruislijden van zijn Borg, tot boeting van zijn zondenschuld; of hij mag in zijn overdenking eens bepaald worden, wie die dierbare Jezus is en zijn wil voor een arme verloren zondaar; of hij mag eens bepaald worden, wie God al voor hem geweest is, voor tijd en eeuwigheid, in zoveel jaren achterwaarts en wie God nog dagelijks voor hem is, en aan hem toont dat Hij wil en kan redden en dragen (Jes. 46:4), of hij gaat eens met zijn gedachten naar de toekomstige eeuwigheid, en overdenkt wat de toekomst van Christus en de zalige eeuwigheid hem toch zal openbaren; of hij overdenkt eens hoe hij bij de voortgang zichzelf tegenvalt, en hoe hij al zoveel jaren met zichzelf bedrogen is geworden, hoe trouweloos hij is en hoe menigmaal hij zijn weg komt te bederven; maar hoe nochtans de Heere onder dit alles Zijn aanbiddelijke trouw, verdraagzaamheid en liefde aan zulk een trouweloze blijft betonen. Dit zijn christelijke overdenkingen, zielvernederende en zielverkwikkende

overdenkingen, waarin God verheerlijkt wordt, en de ziel een zaligheid geniet, die de wereld niet kent, maar waarvan elke godvruchtige met Hizkia moet zeggen: bij deze dingen leeft men, en in dit alles is het leven van mijn geest, (Jes. 38:16). In deze toestand is een Christen het best in staat, om de heiligmaking te betrachten, en is het zijn vurigste begeerte, dat toch zijn wegen mochten gericht worden om Gods inzettingen te bewaren. Ik zeg nu niet dat een vrome juist altijd zo gesteld is; veeleer denk ik dat zulk een zielsgestalte, vooral in onze lauwe dagen meer zeldzaam is bij Gods gunstgenoten; maar juist hoe meer ze ook zeldzaam is, des te meer is ze ook dienstbaar om een vrome ziel te verkwikken, die uit een lauwe of treurige toestand, in zulk een levende zielsgestalte, soms zeer onverwachts wordt overgebracht, dewijl de Heere al veeltijds een verrassend God voor Zijn volk is, die zich over hen verblijdt om aan hun zielen wel te doen.

Ten vijfde. De Heere verkwikt de ziel van Zijn volk weleens door het geven van een zoete verzekering van zaligheid, zodat ze in het volle geloof met Paulus durven zeggen: wij weten, dat, zo ons aardse huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig, in de hemelen, (2 Kor. 5:1). Als de vromen dat mogen hebben, dan behelpen zij zich hier gemakkelijk als vreemdelingen, als reizigers, die in dit jammerdal maar een kleine tijd verkeren; dan zien zij zichzelf rijker dan alle koningen en groten der aarde; dan zien zij weleens met vreugde de dood tegemoet komen, waar anders de natuur zozeer voor schrikt, en reizen dan als de kamerling hun weg met blijdschap, inzonderheid als hun welgegronde verzekering gepaard gaat met een grote mate van gevoelige genade.

Ten zesde. De Heere verkwikt de ziel van Zijn volk weleens in wegen van zware tegenspoed en kruis, als het er met hen naar buiten bang en bijster uitziet.

De Sunamitische vrouw had haar beminde, enige zoon verloren door de dood; maar de Heere sterkte in die bange weg zodanig haar hart, dat zij zeggen mocht: het zal wel zijn! (2 Kon. 4:23). Als God in een bange weg van tegenspoed, de ziel van Zijn volk met Zijn genadige nabijheid verkwikt, dan roepen ze ook van ziekbedden en uit andere noden: „*het zal wel zijn!* al Gods wegen zijn wijsheid en goedheid! de Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de naam des Heeren zij geloofd! en dit is maar een lichte verdrukking die zeer haast voorbijgaat!" Ik heb een oud godzalig man gekend, die vrolijk Psalmen zong, toen zijn godvrezende vrouw was overleden en nog boven de aarde stond. Zijn vrome vrienden gingen er op een avond heen, om hem in zijn zwaar verlies wat op te beuren, en vonden hem geheel alleen in huis; maar hun opbeuring had hij niet nodig, want hij zat naast de doodkist van zijn overleden vrouw lustig Psalmen te zingen en de Heere groot te maken.

Menigmaal heb ik des Heeren kinderen horen roemen, wat Gods genade aan hun zielen vermocht in de bange dag van tegenspoed.

Ten zevende. De Heere verkwikt weleens bijzonder de zielen van Zijn volk op het doodsbed; als Jezus ziekenbezoeker is, en de ziel vertroost en nabij is, zodat zij met blijdschap mogen afreizen naar het zalige vaderland hier boven.

Ziedaar, iets voorgesteld van de verkwikking der zielen van des Heeren volk. De Heere is er vrij in, om er veel of weinig van te geven. Elk die God vreest, zal er iets van kennen. De beste en volle verkwikking zal overblijven voor de zalige eeuwigheid.

TOEPASSING

Nu heb ik hier in de *eerste plaats*, een woord aan zulke mensen, die zichzelf verkwikken en des Heeren verkwikkingen niet nodig hebben. Natuurlijke mensen verkwikken zichzelf; de een door het beschouwen van zijn ingebeelde deugdzaamheid

en goed hart, waardoor hij zo verblind wordt dat hij geheel en al nalaat om als een arm, naakt en blind zondaar tot de Heere Jezus toevlucht te nemen en zijn verkwikking en zaligheid bij Hem alleen te zoeken, langs de dierbare weg der verzoening uit genade. Een ander integendeel, tracht zichzelf te verkwikken door de genietingen der zonde en in de dienst der wereld, en leeft in dronkenschap, onkuisheid, overdaad, hoogmoed en andere uiterlijke en ergerlijke zonden. Of de mens zoekt zijn rust en verkwikking in het goud en goed der wereld en begeert om ook eenmaal tot zijn ziel te kunnen zeggen: ziel, gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren, neem rust, eet, drink en wees vrolijk, (Luk. 12:19). En ach! hoe meer dan maar des rijken mensen land wel draagt en zijn schuren vol worden, hoe meer hij ook zijn rust en verkwikking in die dingen blijft zoeken. Maar o mens! denk toch aan die man, die zich nog zovele jaren verkwikking beloofde, maar tot wie de Heere zeide: *gij dwaas, in deze nacht zal men uw ziel van u afeisen!* Toen de verkwikking zou begonnen zijn, toen kwam de dood en maakte een einde aan al die plannen en aanslagen van deze dwaze man. Denk aan die andere man, die zijn verkwikking zocht en vond in het prachtig gekleed gaan en in het vrolijke en dartelevan; maar toen de dood kwam, moest die man naar de hel, en toen vroeg hij vruchteloos een verkwikking van Lazarus, die hij voorheen zo versmaadde; toen verlangde hij om zich met één droppel water te verkwikken, maar het werd hem geweigerd. Zo zeker als de Bijbel waarheid is, gij zult ook zo varen, indien gij uzelf verkwikt door de beschouwing van uw deugd, of uw verkwikkingen in de wereld en zonde zoekt, zonder ootmoedig voor Jezus op uw knieën te vallen, en uw heil en zaligheid bij Hem te zoeken, en uzelf overgeeft aan Zijn zalige dienst voor tijd en eeuwigheid. Komt, vrienden! het is nog tijd om een andere keus te doen, om een ander leven te zoeken, om een andere Meester te kiezen. Zoekt het toch niet langer, waar gij het toch nooit vinden zult. Zoekt en kiest toch Jezus, opdat het u welga tot in alle eeuwigheid.

Ten tweede, heb ik een woord aan zulke mensen, die wel lust zouden hebben om hun heil en verkwikking bij Jezus te zoeken, maar die van Jezus worden teruggehouden, omdat ze vrezen dat hun zonden te veel en te groot zijn. Is hier mogelijk iemand, die op het punt staat om over te komen tot Jezus, maar die niet durft, omdat hij zulk een groot zondaar is? O, gij, wie gij ook zijt! De Meester is daar en hij roept u, (Joh. 11:28). Hij zegt: zo iemand dorst heeft, die kome, en die wil, neme het water des levens om niet, (Openb. 22:17). Ja, hij buigt zich nog al dieper neer, en zegt: zo iemand slecht is, die kome tot mij, of, wie is slecht? hij kere zich herwaarts! (Spreuk. 9:4). Daar staat niet eens: wie gevoelt zich slecht? Of wie is genoeg verbroken onder het gevoel van zijn slechtheid? Of, wie heeft zich diep genoeg neergebogen voor mijn voeten? Maar nee, hier worden zonder voorwaarde de verhard en slechten tot Jezus genodigd. Daarom, och, mocht gij maar doen als de knechten van Benhadad, die gehoord hadden dat de Koningen Israëls goedertieren koningen waren, en daarom tot hun vorst zeiden: Laat ons toch zakken om onze lendenen leggen en koorden om onze hoofden en zeggen: zo zegt uw knecht Benhadad: laat toch mijn ziel leven! (1 Kon. 20:31-33). Mocht gij zo ook maar komen, met de strop om de hals, als mensen die de dood waard zijn! De uitslag zal niet ongunstig wezen. Indien gij buiten Jezus blijft, zo moet gij zeker sterven; maar indien gij tevreden zijt om in de handen van Jezus te vallen, zo behoeft gij voor Hem geenszins te vrezen, want Hij is een zeer genadig en goedertieren Koning, die zich gaarne over ellendige zondaren ontfermt, en niemand van zich wegstoot. Veel meer dan een miljoen arme zondaren, die even zo vuil en snood waren als gij, zijn door Jezus al afgewassen en gereinigd, en niemand van hen

is met harde woorden teruggedreven, en zoudt gij het dan ook niet durven ondernemen om tot Hem te gaan?

Ten derde, heb ik nu een woord aan zulke zielen, die waarlijk God zoeken, maar die nochtans klagen dat zij niet verkwikt worden, en die met Job zeggen: toen ik het goede verwachtte, zo kwam het kwade; toen ik hoopte naar het licht, zo kwam de donkerheid, (Job 30:26). Die zeggen: „ik heb al zo lang de Heere gezocht, maar alles blijft donker en mijn ziel wordt niet verkwikt; daarom vrees ik dat mijn staat niet goed is, en dat mijn werk geen waarheid is." Ik geef hierop de volgende bedenkingen tot antwoord.

Durft gij het wel staande te houden, dat uw ziel nog nooit verkwikt is? Is het wel niet eens een zalige verkwikking voor u, als gij eens moogt zien op Jezus, en uw hart eens moogt uitstorten in het gebed, al was het dan maar éénmaal in een week, ja al was het maar éénmaal in een maand? Hebt gij niet wel eens verkwikkingen uit de Bijbel, dat de waarheid eens mag naar binnen gaan, dat gij soms aan een regeltje, ja aan een woordje genoeg hebt? Durft gij dit ontkennen?

Dat uw ziel niet meer verkwikt wordt, hebt gij misschien aan uw ontere leven te wijten. Gij zijt wellicht een zeer lauw mens; gij bidt weinig om verkwikkingen; het is u maar weinig in ernst om de zaak te doen. Mogelijk hangt gij met uw hart vast aan wereldse, ja aan zondige verkwikkingen, en dat is een hinderpaal voor de geestelijke verkwikkingen des Heeren.

Of nog iets: gij zijt mogelijk een zeer eigenzinnig mens; gij wilt geen verkwikkingen erkennen, of ze moeten juist zo ruim en zo groot zijn als gij ze begeert. De kleine kinderen vragen soms aan hun ouders om een rauwe appel, en menen dat ze zeer verongelijkt worden, als die hun tot hun eigen nut onthouden wordt, omdat de ouders wél, maar de kinderen niet weten, dat zo'n onrijpe vrucht aan hun gezondheid zou schadelijk zijn. Evenzo verkeerd is soms een kind van God; hij wil zulke en zulke genietingen van de Heere hebben, of anders is hij genegen om al het goede van de Heere te miskennen en met ondankbaarheid te beantwoorden.

Hoe het dan ook zij, gij Godzoekend volk, gij die naar Jezus uitziert en op Hem wacht! Wordt uw ziel hier maar weinig verkwikt; moet gij wel eens moedeloos heengaan; valt de strijd u hier weleens zwaar; vreest gij ernstig voor zelfbedrog? Weet nochtans tot uw troost, dat niemand vruchteloos op de Heere wacht: die op Mij wachten, zegt de Heere, zullen niet beschaamd worden, (Jes. 49:23). En op een andere plaats staat geschreven: wacht op de Heere en Hij zal u verlossen, (Spreuk. 20:22). Als het u in waarheid om Jezus te doen is, houdt dan moed. Er zal licht, er zal troost, er zal verkwikking komen, al was het dan op uw doodbed. En al blijft het hier donker, de eeuwigheid zal het goedmaken, en dan zal er tijd genoeg zijn om u eeuwig te verkwikken in de zalige en dierbare nabijheid Gods en onder het gezelschap van al de gelukzaligen.

Nu heb ik eindelijk nog een woord aan zulke vromen, die telkens met David kunnen zeggen: *Hij verkwikt mijn ziel*. Volk van God! zoekt te houden wat gij hebt. Gaat veel in uw eenzame binnenkamer, en bidt om de gedurige verkwikkingen des Heeren. Roept gedurig met David: verhef Gij over ons het licht uws aanschijns, o Heere! (Ps. 4:7). Wat is het hier al zalig, die verkwikkingen des Heeren te ondervinden! En is dit hier al zo zalig, wat zal dan de zalige eeuwigheid voor u opleveren! Daar zal het de volle inzameling zijn, waarvan gij hier de eerstelingen geniet. Daar blijft een zoete rust over voor al het volk van God, en daarom moogt gij blij zijn, dat uw dagen hier al beginnen af te korten; elke dag brengt u al een dag nader aan de hemelse rust. Verblijdt u dan in de Heere, en juicht over uw zalig erfgoed, dat voor u bewaard wordt in de eeuwigheid, en toont hier met al uw gedrag, dat gij een dienaar des Heeren zijt.

Nu, ik hoop dat de Heere dit gesprokene nog zegenen zal, tot Zijn eer en tot zaligheid van arme zondaren, om Zijns Zoons wil.

14. Oefening over Maleachi 4:2a

Ulieden daarentegen, die mijn naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan.

VOORAFSPRAAK

Een mens die de Heere vreest, is gelukkig *na* de tijd, en hij is ook gelukkig *in* de tijd. Na de tijd, als de eeuwigheid zal gekomen zijn, als ze het lichaam der zonde zullen hebben afgelegd, als de ziel alle kruis, druk en strijd zal ontvlogen zijn, als ze eeuwig bij hun grote Meester zullen zijn, om Zijn heerlijkheid te aanschouwen, als zij in het grote gezelschap zullen worden opgenomen van al de gekochten door Jezus' bloed, die uit het Oosten en Westen en Zuiden en Noorden zullen komen, als zij eeuwig zullen wonen in het hemelse Vaderland; dan zullen zij gelukkig zijn, rust genieten, blij en vrolijk zijn, van zonde en verzoeken ontslagen zijn, en een zaligheid genieten, die zo groot is, dat geen oog het heeft gezien, geen oor het heeft gehoord, en het in geen mensenhart is opgeklommen, en dat zij er met de koningen van Scheba van zullen moeten zeggen: *de helft daarvan is mij niet aangezegd!*

Maar iemand die de Heere vreest, is ook gelukkig reeds hier in de tijd. Hij wordt almachtig bewaard bij de eenmaal door hem gedane keuze om de Heere te dienen, krijgt nooit berouw, en hijgt en hunkert nooit om tot de wereld en haar begeerlijkheden terug te keren; hij geniet veel zoete troost, veel nabijheid van zijn hart, en heeft een zoete lust en vermaak in de Wet van zijn God; alle dingen, zelfs strijd, verzoeken en rampen niet uitgezonderd, werken hem mee ten goede en gediën hem ter zaligheid. De staat van de Christen, hoe zwak en ellendig hij ook is, is veel vaster en onwankelbaarder dan de staat van Adam in de staat der oorspronkelijke rechtheid en volkomenheid.

Nu, wat dengene, die de Heere vreest, hier wordt toegezegd en beloofd, vooral in de tijd, daarover hopen wij thans nader te handelen.

Tekst: Maleachi 4:2a *Ulieden daarentegen, die mijn naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan.*

In het voorgaande vers, en ook in enige van de laatste verzen van het hoofdstuk, dat ons teksthoofdstuk voorafgaat, wordt als het ware in de naam van de Heere geroepen: Wee de goddeloze, want het zal hem kwalijk gaan! Er zou een tijd komen, waarin de Heere der heirscharen Zijn gedenkboek zou openen, dat voor Zijn aangezicht is, er zou een tijd komen, waarin het onderscheid zou gezien worden tussen de rechtvaardige en de goddeloze: er zou een dag komen, brandende als een oven, en dan zouden de hovaardigen en goddelozen een stoppel zijn, en die toekomstige dag zou hen in vlam zetten, en de Heere der heirscharen zou hen geen wortel noch tak laten. De inhoud van dit alles is dus: Wee de goddeloze! Maar had eenmaal de Profeet Jesaja tweeërlei boodschap voor tweeërlei soort van mensen, evenzo was het ook hier met onze Profeet in de woorden van onze tekst, en daarom laat hij nu volgen: *ulieden daarentegen, die mijn naam vreest*, ulieden zal die toekomstige dag niet in de vlam zetten; ulieden zal wortel en tak niet ontnomen worden; nee, maar *ulieden zal de Zon der gerechtigheid opgaan*. Door deze Zon der gerechtigheid verstaan wij dezelfde persoon die elders genoemd wordt, een Leraar der gerechtigheid, of ook weleens, de

Heere en onze gerechtigheid, namelijk de Heere Christus, door Wiens gerechtigheid eenmaal al Zijn volk zal verhoogd worden.

In onze tekst vinden wij de volgende bijzonderheden:

- A. *Vooreerst*, wordt Jezus hier een Zon genoemd.
- B. *Ten tweede*, wordt Hij nader omschreven als een Zon der gerechtigheid.
- C. *Ten derde*, wordt beloofd dat Hij zou opgaan.
- D. *En ten vierde*, die is tot troost dergenen die de Heere vrezen.

A.Eerst moeten wij dan van Jezus spreken, die ons hier voorkomt onder de naam van een *Zon*. Wat de natuurlijke zon is weet elk, hoewel ik mogelijk met hetzelfde recht zou mogen zeggen: wat de natuurlijke zon is, weet niemand. Het is wel waar, dat de natuurkundigen reeds voor meer dan honderd jaar van de zon gezegd hebben, dat die is bestaande uit enkel allerzuiverst vuur; dat derzelver grootte zo verbazend is, dat de zon honderd en zestig maal groter is dan de gehele aarde; en derzelver afstand van de aarde is zó groot dat een kanonskogel vier en twintig jaren zou nodig hebben, om van de aarde naar de zon te vliegen, en een vogel die eiken dag vijftig uren vliegen kon, zou elf honderd jaren nodig hebben, om naar de zon toe te vliegen. Ik zeg, het is wel waar, dat natuurkenners dit reeds een aantal jaren geleden gezegd, berekend en geschreven hebben, maar het is ook waar, dat de wijsheid der mensen dwaasheid is bij God; en ik voor mij zou het voor veel nuttiger bezigheid houden, als wij maar dagelijks biddende mochten berekenen of onze arme ziel eenmaal wel aanlanden zal, dan om onze schone tijd te slijten, met de berekening hoe hoog de zon zit, of hoe groot die is. Van de zon kunnen wij dan alleen met zekerheid zeggen, dat die is een verbazend pronkstuk van de wijze hand van de grote Schepper; dat grote licht door God op de vierde dag geschapen, tot heerschappij des daags, (Gen. 1:16), dat de aarde verlicht, verwarmt en vruchtbaar maakt, en dagelijks voor onze ogen op- en ondergaat, en als een bruidegom die uit zijn slaapkamer uitgaat, (Gen. 19:6).

Nu, bij deze zon wordt de Heere Christus vergeleken. Bileam noemde Hem een ster, die uit Jakob zou uitgaan (Num. 24:17), en elders wordt Hij genoemd de blinkende morgenster (Openb. 22:16), en de Opgang uit de hoogte (Luk. 1:78), en door David wordt Hij evenals in onze tekst, een Zon genoemd (Ps. 84:12). Een Zon mag Jezus genoemd worden om de volgende zoete overeenkomsten, die wij tussen Hem en de natuurlijke zon aantreffen.

Ten eerste. De zon is het heerlijkste pronkstuk van de ganse schepping. En Christus wordt met alle recht een Heerlijke en Heerser genoemd, (Jer. 30:21). Wij hebben zijn heerlijkheid aanschouwd; zegt Johannes, een heerlijkheid als des Eniggeborenen van de Vader, vol van genade en waarheid, (Joh. 1:14). En o ja! elk heilbegerig zondaar, die maar iets van Jezus' heerlijkheid bij bevinding leert kennen, moet in verwondering met de dichter uitroepen: Gij Heere Jezus, zijt veel schoner dan de mensenkinderen! (Ps. 45:3). Ja, heerlijk en dierbaar is Jezus, hetzij wij Hem beschouwen als God, of als mens, als Profeet, Priester of Koning, als vernederde Middelaar of als verhoogde Zaligmaker en Koning, die leeft en regeert tot in alle eeuwigheid.

Ten tweede. De zon verlicht de aarde, die zonder haar een donkere gevangenis en nare spelonk zou zijn, waarin men de duisternis als met de handen zou kunnen tasten, zoals weleer in Egypte, (Ex. 10: 21). Evenzo verlicht Christus, met de stralen van Zijn Geest, het hart van de zondaar, dat zonder dat licht niet anders is dan een duistere moordspelonk van zonde en blindheid. Daarom noemde ook David de Heere Zijn licht en levenskracht, (Ps. 27:1). Zalig hij, in wiens duister hart het licht van deze Zon mag schijnen en die bij dat licht mag zien de boosheid van zijn bestaan, de hatelijkheid van de zonde, de nietigheid van de wereld, en ook de heerlijkheid van Jezus en Zijn dienst.

Ten derde. De zon verlicht niet alleen de aarde, maar maakt die ook warm en vruchtbaar. En Christus, de ware levenszon is het, die het onvruchtbare zondaarshart vruchtbaar maakt. Het hart van elk mens van nature is, gelijk wij lezen, als een onvruchtbare aarde, die doornen en distelen draagt, die verwerpelijk is, en nabij de vervloeking, welker einde is tot verbranding, (Hebr. 6:8). Maar als deze ware Zon maar één straaltje schiet in het ijskoude zondaarshart, dan wordt het vervuld met vruchten der gerechtigheid, die door Jezus Christus zijn tot heerlijkheid en prijs Gods, (Fil. 1:11). En daarvan moet ook alleen onze vruchtbaarheid vandaan komen, en anders kunnen wij mogelijk schijnvruchten voortbrengen, die nochtans als ze door God gewogen worden, te licht zullen bevonden worden.

Ten vierde. De zon is het grootste van al de hemellichten. En Christus is de machtigste, heiligste en heerlijkste, verre boven al de heiligen der beide Testamenten. Een heilige mag een ster in Jezus' rechterhand genoemd worden, en Johannes de Doper, mag een brandende en lichtende kaars genoemd worden, (Joh. 5:35); maar wat zijn deze sterren en kaarsen toch in vergelijking bij Hem die de Zon is? Een Johannes en Paulus, een Mozes en David, of wel al de patriarchen, profeten en apostelen tezamen, wat zijn die bij Jezus meer dan een druppeltje aan de emmer en als kleine sterretjes bij de zon? Die allen zijn slechts een arm, machteloos volkje, die geen voet verzetten kunnen, zonder Zijn kracht; en Hij is de over Zion gezalfde Koning, de Heere der heren, en de Koning der koningen. Zij allen, ze zijn slechts geringe heiligen van deze aarde, die nog dagelijks in vele struikelen, en nog maar een klein beginsel van gehoorzaamheid bezitten; maar Hij is de volmaakte, de heilige, de reine, in Wiens mond nimmer bedrog gevonden is.

Ten vijfde. De zon is telkens achter de wolken voor ons oog verborgen, en zit in de winter verder van ons af dan 's zomers, zodat wij dan maar weinig van haar warmte ondervinden. Evenzo heeft ook elke godzalige zijn geestelijke wintertijden, en ondervindt dat Jezus, de ware levenszon, zich telkens voor hem achter de wolken verbergt. Wat het gevoel betreft, dan is het niet vreemd als de vromen spreken van een gaande en komende Jezus, en van het genieten en missen van Zijn Goddelijke nabijheid. Nochtans in het natuurlijke is het tweeeërlei, de zon kan zich voor ons verbergen, en ook wij kunnen ons aan de stralen der zon onttrekken en ons ervoor verbergen, als wij in een huis gaan, of onszelf achter een bos of onder een boom begeven. Evenzo is het ook in het geestelijke; Jezus onthoudt Zijn gevoelig licht en liefde weleens aan Zijn volk, en verbergt Zich achter de wolken voor het geloofsgezicht der Zijnen; maar ach! hoe dikwijls ontlopen wij ook zelf de zoete stralen van deze levenszorg door ons in de wereld te verdiepen. Hoe menigmaal zijn wij zelf de oorzaak van onze wintertijden, door verzuim van waken en bidden en door onze moedwillige afwijkingen van de Heere.

Ten zesde. De zon kan soms bij de hete zomertijd de mensen weleens pijnigen; zo lezen wij van Jona, dat de zon hem zodanig stak dat hij amechtig werd, (Jona 4:8). Evenzo zal ook Jezus, die geestelijke Zon, eenmaal alle zondaren pijnigen, die tot aan hun sterfdag toe, Zijn licht en vruchtbaarmakende genade veracht en versmaad hebben, als Hij op die dag zeggen zal: *brengt Mijn vijanden hier, die niet hebben gewild dat Ik over hun zou Koning zijn, en slaat ze voor Mijn voeten dood.* Als Jezus eenmaal op de wolken komen zal, dan zal Zijn aangezicht blinken als de zon; dan zal Hij een zoete en verkwikkelijke Zon zijn voor al Zijn volk, maar een brandende en verschrikkelijke Zon voor alle goddelozen, die Zijn aanbod versmaad en Zijn bloed vertreden hebben, en die dan ook zullen moeten schreeuwen tot de heuvelen en bergen, valt op ons en bedekt ons voor het aangezicht Desgenen, die op de troon zit, en ook voor de toorn des Lams.

B. Maar Jezus wordt niet alleen een Zon genoemd, maar wordt ook nader omschreven als *de Zon der gerechtigheid*; en Hij mag zo genoemd worden, omdat Hij bezit een Goddelijke, een menselijke en een Borgtochtelijke gerechtigheid.

Jezus bezit een Goddelijke gerechtigheid, omdat Hij God is met de Vader en de Heilige Geest, en omdat daarom ook van Hem gezegd kan worden: geef onze God grootheid! Hij is de Rotssteen, wiens werk volkomen is; want al Zijn wegen zijn gericht. God is waarheid, en is geen onrecht, rechtvaardig en recht is Hij, (Deut. 32:3,4). En door Paulus wordt Hij genoemd, God boven al te prijzen in der eeuwigheid, (Rom. 9:5). Dit zou uit zijn Goddelijke namen, Goddelijke eigenschappen en Goddelijke werken nader kunnen bewezen worden. Doch hiervan is genoeg te vinden bij vroegere en latere godgeleerde schrijvers.

Jezus bezit, zei ik, ook een menselijke gerechtigheid. Als mens heeft hij nooit zonde gedaan, en er is geen bedrog in Zijn mond gevonden, (1 Petr. 2:22). Als mens kon Hij tot Zijn tijdgenoten zeggen: wie van u overtuigt mij van zonde? (Joh. 8:46). Als mens kon zelfs Paulus van Hem zeggen, dat Hij de zonde niet gekend heeft, (2 Kor. 5:21).

Maar Jezus heeft ook een Borgtochtelijke gerechtigheid, en de aandachtige beschouwing en gelovige omhelzing daarvan is zo zoet en zalig voor ons, arme mensen, die van top tot teen zo zondig, zo schuldig en ellendig zijn. Zijn gerechtigheid als Borg voor zondaren kunnen wij noemen een lijdelijke gerechtigheid, waardoor Hij door Zijn lijden en dood, al de Zijnen heeft vrijgemaakt van de toorn Gods en van de straf der zonde, en Zijn lichaam en ziel tot een rantsoen en losprijs in haar plaats gegeven heeft; en een dadelijke gerechtigheid, terwijl Hij door Zijn dadelijke rechtvaardigheid en het volmaakte onderhouden der wet, als des Vaders knecht en onze Borg voor ons arme zondaren het recht op de eeuwige gelukzaligheid heeft verworven. Daarom zegt Paulus: want gelijk door de ongehoorzaamheid van die éne mens (namelijk Adam) velen tot zondaars gesteld zijn geworden; alzo zullen door de gehoorzaamheid van één, (namelijk Christus) velen tot rechtvaardigen gesteld worden, (Rom. 5:19). Zalig hij die maar als een arm zondaar, door het geloof mag leren vluchten tot die Borg! Bij Hem toch zijn gerechtigheden en sterkte, (Jez. 45:24). En Hij zegt van al Zijn volk: hun gerechtigheid is uit Mij, spreekt de Heere, (Jes. 54:17). Op deze lijdelijke en dadelijke gerechtigheid van Christus zakt en drijft het ganse Christendom, en het is onze grote en enige hoop voor de eeuwigheid. Wij zeggen met recht, het is een kenmerk van genade als men veel zorg heeft over, en veel belang stelt in het heil der kerke Gods, en als men over Zions breuken treurt; het is een kenmerk van genade, als men Gods geboden liefheeft, en naar dezelve ernstig en oprecht zoekt te wandelen; maar, hoewel dit alles waar is, zo moeten wij evenwel ook niet vergeten, dat het een zeer voornaam kenmerk van genade is, als wij de nul voor al onze beste gebeden, gestalten, plichten en tranen leren schrijven, en als gans verlorenen leren zakken en zinken door het geloof op de gerechtigheid van Christus.

C. Nu moeten wij verder beschouwen het opgaan van deze Zon der gerechtigheid. Deze Zon is reeds in meer dan één opzicht opgegaan, en Hij blijft ook nog aan het opgaan tot op de huidige dag, en zal ook nog opgaan, als wij reeds lang zijn ondergegaan door de dood.

De Zon der gerechtigheid is hier beloofd dat Hij zou opgaan, en deze belofte is vervuld in de volheid des tijds, toen God zijn Zoon heeft uitgezonden, geworden uit een vrouw en geworden onder de wet, (Gal. 4:4), toen die Opgang uit de hoogte, die blinkende Morgenster, die Zon der gerechtigheid op aarde kwam verschijnen en te Bethlehem geboren werd in de gestalte van een dienstknecht.

De Zon der gerechtigheid is opgegaan bij het aanvaarden van Zijn openbare bediening, toen Hij door leer en wonderen zich aan het volk openbaarde, zodat ze zeggen moesten: *een groot Profeet is opgestaan, en God heeft Zijn volk bezocht!* of, zoals elders staat: *nooit heeft een mens also gesproken! Hij leert als machthebbende en niet als de Schriftgeleerden.*

Opgegaan is deze Zon, door Zijn opstanding uit het graf, nadat Hij door Zijn dood en begrafenis een kleine tijd was ondergegaan. Dit was de eerste trap der heerlijke verhoging van deze Zon der gerechtigheid, om aan Zijn volk de dierbare verlossing door Zijn Geest toe te passen.

Hij is opgegaan door Zijn heerlijke hemelvaart, toen Hij zijn opperzalen in de hemelen bouwde (Amos 9:6), en ten goede van Zijn volk plaats nam aan de rechterhand van Zijn Vader, waar Hij nog is, en een voorbidder is voor ellendigen.

Opgaan doet deze Zon nog dagelijks in het hart van arme zondaren, als God ontdekkend begint te werken, als een zondaar om Jezus begint te roepen, en ziet dat hij Jezus nodig heeft, dat hij een nieuw hart nodig heeft, en dat hij nodig heeft om van zijn oude grond afgedreven te worden; als er zo een ernstig zoeken en vragen naar de Heere en Zijn sterkte begint plaats te hebben bij een zondaar, die vroeger gerust de zonde en de wereld diende, en een gunstige gedachte van zichzelf had. Als de natuurlijke Zon opgaat en door ons venster in de kamer schijnt, dan ontdekken wij het grove vuil niet alleen, dat zich in ons vertrek bevindt, maar wij zien ook de stofjes en de wemelende vuiligheden die hier en daar op liggen en door onze kamer vliegen. En als ook de Zon der gerechtigheid in ons hart opgaat, dan komt het stof en vuil en allerlei onnuttigheid voor de dag, dat wij vroeger niet opmerkten, en door gebrek aan zonnenschijn geheel voorbij zagen. Dan wemelt het onder en boven en aan alle zijden van onreinheid, en de ziel wordt genoodzaakt om met de dichter in te stemmen, toen hij zei: mijn zonden zijn meerder dan de haren van mijn hoofd, (Ps. 40:13).

Bij idereen die de Heere vreest en deel aan de genade heeft, is de Zon dadelijk niet tot Zijn volle middaghoogte; er zijn kinderen, jongelingen en vaders in het huisgezin van Christus; alles wat op de hemelweg te leren is, wordt niet geleerd in een enkele dag of week; daarom zeggen wij, dat deze Zon verder opgaat in het hart van een zondaar, als God niet alleen *ontdekkend* maar ook *overdekkend* begint te werken; als de ziel bevindelijk overdekt wordt met het kleed van Jezus' gerechtigheid, tot wegneming van de schande van zijn afschuwelijke naaktheid; als de grote doorbreker in het hart van een arm leeg zondaar, met Zijn genade en licht meer en meer begint door te breken, en de ziel er zoet toe gebracht wordt om de Heere te worden toegevoegd met een eeuwig verbond, dat niet vergeten zal worden, (Jer. 50:5).

Eindelijk hopen wij, dat deze Zon nog eens heerlijk zal opgaan, over de ganse kerk in het algemeen, als Babel zal vallen, de volheid der heidenen zal ingaan en gans Israël zalig worden zal; als Jezus heersen zal van zee tot zee, en van de rivier tot aan de einden der aarde; als Efraïm Juda niet meer zal benijden, noch Juda Efraïm meer zal benauwen, en alles zal bloeien door de veelheid der liefde en vrede. En hoewel wij heden ten dage, met Bileam moeten zeggen: *och, wie zal leven als God dit doen zal?* zo geloven wij evenwel dat God machtig is, om uit de wanorde en ellende van deze tijd, orde, zegen en heerlijkheid te scheppen, Zijn kerk te redden en Zijn rijk uit te breiden, en wij achten diegenen gelukkig, die maar veel om de komst van Jezus' koninkrijk mogen bidden.

D. Nu moeten wij eindelijk zien, dat de belofte in onze tekst wordt voorgesteld tot troost van zulken, die Gods Naam vrezen. Des Heeren Naam te vrezen, is zoiets dat zelfs wel aan de duivelen eigen is: de duivelen geloven dat God een enig God is, en zij

sidderen, (Jak. 2:19). De duivelen vrezen God en haten Hem nochtans, maar zij vrezen Zijn geduchte macht en het toekomende oordeel van de grote dag, waarin hun straf voltrokken zal worden. De vreze Gods wordt met alle recht een slaafse vreze genoemd. Zij is in meerdere of mindere mate ook eigen aan alle goddeloze mensen. Het was deze vreze Gods, die Judas, toen hij wanhoopte, de zilveren penningen weer in de tempel deed werpen, en zeggen: ik heb gezondigd, verradende het onschuldig bloed! (Matth. 27:4). Het was deze vreze Gods, die Achab zijn kleren deed scheuren, en een zak om zijn lendenen deed leggen, bedroefd en langzaam heengaande. (1 Kon. 21:27), en die de zondaren en huichelaren te Jeruzalem deed vrezen en beven, en zeggen: wie is er onder ons, die bij een verterend vuur wonen kan? wie is er onder ons, die bij een eeuwige gloed wonen kan? (Jes. 33:14). Van deze vreze Gods kunnen wij zeggen: zij wordt in de tekst niet bedoeld; zij maakt niemand zalig; zij zal op het hevigst in des zondaars hart zijn op het doodsbed, of zeker in de grote oordeelsdag; zij is nochtans in zoverre nuttig, dat ze de mens weleens van veel uitwendig kwaad terughoudt, en ook voor sommigen weleens de eerste aanleiding wordt, om tot andere gedachten en tot een betere keuze te komen.

Maar er is ook een kinderlijke vreze Gods, en die wordt in de tekst bedoeld. Zij is een dochter van de liefde tot God; zij is die eerbied voor Gods heiligheid, die blijdschap over Gods barmhartigheid, die verwondering voor Gods veelvuldige wijsheid, dat ontzag voor Gods hoogheid, die liefde voor Gods bevelen, waardoor de mens wordt aangespoord om te zeggen: wie zou u niet vrezen, Gij Koning der Heidenen, want het komt U toe? (Jer. 10:7), om te zeggen: Heere, ik heb lust om uw naam te vrezen, (Neh. 1:11), en om te bidden: verenig mijn hart tot de vreze van uw naam, (Ps. 86:11). Aan deze vreze Gods wordt het goede toegezegd in onze tekst, en overal in Gods woord. Zalig is de man die de Heere vreest, en die grote lust heeft aan Zijn geboden. Het zal hem welgaan in de tijd, en alles wat hem overkomt, zal hem ten goede meewerken, en driemaal zalig zal hij zijn in de eeuwigheid.

TOEPASSING

Nu zullen wij met een kort toepasselijk woord besluiten. De wijze man zegt: Voorwaar het licht is zoet, en het is de ogen goed de zon te aanschouwen, (Pred. 11:7). Maar nu wil ik ulieden nog eens vragen: hebt gij ooit deze Zon gezien? Hebt gij weleens ware behoefte aan Jezus, de Zon der gerechtigheid, gevoeld? Hebt gij ooit iets gezien van de dierbaarheid en voortreffelijke heerlijkheid van deze levenszon, boven alle geschapen genietingen, zodat gij met de Dichter bevindelijk moogt zeggen: Gij, o Heere Jezus, zijt veel schoner dan de mensenkinderen? Hebt gij ooit met aandoening en smartgevoel, uw hart leren kennen als een duistere moordspelonk van onreinheid en blindheid, hetwelk behoefte had aan de stralen van het goddelijke licht van boven? Dreef dat gevoel u uit, om biddende te zeggen: „Heere open toch mijn ogen; verlicht mij door Uw onmisbare goede Geest, en maak mij daardoor bekwaam tot een recht Christelijk vreemdelingsleven!” Weet gij dat uw hart ten enenmale onvruchtbaar is, tenzij het door deze Zon beschenen en verwarmd wordt? Zegt gij: „Heere ik ben gelijk die onvruchtbare, ja gelijk die vervloekte vijgenboom, waartegen gezegd werd: *Uit u wordt geen vrucht meer in der eeuwigheid!* Evenzo is het ook met mij van nature; maar ach, maak mij nu eens vruchtbaar, en maak mij bekwaam, om niet uit een werkheilig beginsel, maar uit dankbaarheid vruchtbaar te zijn in alle goede werken.” Met één woord: hebt gij in alles, en tot alles, behoefte aan Jezus, als die ware levenszon? Zo is het toch met alle begenadigde zielen, en daarom spreken zij telkens op deze manier in hun binnenkamer: „Och Heere, bewaar mij, dat ik het met het

koude maanlicht van een beschouwende kennis toch niet mag kunnen stellen! Ach Heere! er zijn ook zovele vreemde zonnen, en vele mensen zijn ook zo genegen, om de schaduw voor het wezen aan te grijpen, gemakkelijk kon dat ook mij gebeuren; maar och, trek toch mijn oog en hart van alle vreemde zonnen af; en gelief Gij mijn ijskoude hart te beschijnen, te verlichten, te verwarmen en vruchtbaar te maken, tot Uw eer, en tot mijn eeuwig heil en gelukzaligheid."

Wat zegt gij, vrienden! zijn deze en dergelijke werkzaamheden u bekend of niet? Indien gij er niets van kent, en indien gij nog een mens zijt midden in de wereld; al waart gij dan de rijkste uit uw buurt, ja al waart gij de rijkste van het land, en al leeft gij met de rijke man alle dagen vrolijk en prachtig; nochtans zijt gij dan naast de duivel het ongelukkigste schepsel dat er leeft, want het zal ten genen dage voor u wat te zeggen zijn, om op 's werelds Rechterstoel een lang versmadede Jezus te ontmoeten. Tyrus en Sidon zullen het zo hard niet hebben voor de Rechterstoel van Christus, als gij die onder het welmenend aanbod van zaligheid, moedwillig de dood boven het leven gekozen hebt. Heden wordt u nog toegeroepen: zo zij u dan bekend, mannenbroeders! dat door deze Jezus u vergeving van zonden verkondigd wordt; en dat van alles, waarvan gij niet kondt gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes, door deze een iegelijk die gelooft, gerechtvaardigd wordt, (Hand. XIII: 38 en 39). Heden wordt u nog toegeroepen: *Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt nog van alle zonde. Verlaat dan de slechtigheden en leeft, en treedt in de weg des verstands. En waar de zonde meerder is geworden, is ook de genade Gods veel meer overvloedig geweest.* Nu wordt u Jezus nog aangeboden, maar spoedig komt de dood, en maakt een einde aan uw leven, en maakt een einde aan al de genademiddelen, en maakt een einde aan de mogelijkheid om ooit behouden te worden; dan moet gij ondervinden, wat het u eeuwig kosten zal, God en Zijn dierbare Zoon moedwillig veracht en verworpen te hebben. Maar gij zegt mogelijk: „wat kan ik eraan doen? Als Jezus, de Zon der gerechtigheid, over mij niet opgaat, dan blijf ik van mijzelf onvruchtbaar, en dat is een werk boven en buiten de mensen." Ja, maar moogt gij daaromtrent dan zorgeloos en onverschillig zijn? Jezus wordt hier genoemd de Zon der gerechtigheid, en op een andere plaats heet Hij een barmhartige Hogepriester; zou Hij het u dan kwalijk nemen, als gij bij Hem kwam om te smeken, om door Zijn bloed afgewassen te worden, en deel aan Zijn voorbeding te hebben? Of Hij wordt een Koning der koningen genoemd; en zou Hij dan naar u niet willen luisteren, als gij als een arme zondaar, bij Hem om pardon kwam vragen, en of Hij ook uit genade Koning over uw ziel wilde worden, en u van uw slaafse banden wilde losmaken? Of Hij wordt een groot Profeet geheten; en zou Hij u dan het hemelse onderwijs door Zijn Woord en Geest wel weigeren, als gij als een arme dwaas tot Hem kwam? Laat Jezus zich dan zo vergeefs zoeken en aanroepen? Is Hij zulk een harde Meester, die maaïen wil waar Hij niet gezaaid heeft? Zult gij in de grote dag kunnen zeggen, dat het Zijn schuld is als gij verloren gaat? Alle vrome mensen, die Jezus hebben leren kennen, zeggen toch, dat Hij zo goed en mild is, een vriend van tollenaars en zondaren, die nooit iemand tevergeefs laat zoeken en roepen; en dat getuigt ook de Bijbel op elke bladzijde. Het zal bijgevolg uw eigen schuld zijn als gij verloren gaat. Ach, mocht gij dan vandaag nog eens beginnen met Jezus te kiezen en te zoeken, en in Zijn dienst en onder Zijn volk over te gaan! Gij zoudt er niet bij verliezen, maar veel bij winnen, hier zelfs al in de tijd, en vooral hierna in de grote eeuwigheid.

En gij, oprechte zoekers van de Heere! Al is het, dat gij nog met vele inwendige ongestalten en gebreken te worstelen hebt, en dat er nog weleens tijden van donkerheid en twijfelmoedigheid voor u komen; de voorgestelde zaken zullen u toch

niet vreemd zijn, en gij zult niet kunnen ontkennen, dat gij u over het opgaan van deze Zon niet wel eens hebt mogen verblijden. Tot u dan nog drie zaken.

Ten eerste. Zijt verwonderd over de goedheid des Heeren, omdat Hij in genade op uw arme ziel heeft neergezien, en zich over u ontfermd heeft. Diezelfde God, zegt de Apostel, die eenmaal gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, die heeft ook in onze duistere harten geschenen. O, dat die Zon heeft believen te schijnen op zulke vuile mesthopen als wij zijn! Immers wij moeten daarover uitroepen: wie ben ik, dode hond, dat Gij naar mij hebt omgezien! (2 Sam. 9:8). Dit zal altijd een zaak zijn, waarvan wij de reden niet kunnen uitvinden, en waarmee wij zullen moeten eindigen in de eeuwige verkiezing en het vrijmachtige welbehagen van God. Als de mens verloren gaat, dan gaat hij om eigen schuld verloren; maar als hij zalig wordt, dan wordt hij zalig uit genade, en daarom moeten wij van het grote voorrecht, dat ons in het voorbijgaan van zoveel duizenden is te beurt gevallen, met de engelen in Bethlehems velden zeggen: *Ere zij God!* Nee, niet ere zij onszelf, of andere mensen, die voor ons het middel waren, maar ere zij God! die ons liefhad met een eeuwige liefde, ook toen wij dood waren, (Ef. 2:4,5), en nog met ons hart aan de wereld verbonden waren. *Ere zij God!* die ons toen verdroeg met vele lankmoedigheid, en ons niet in de hel wierp, toen wij ons daarvoor schenen rijp te maken, en die ons van gevaarlijke ziekbedden weer oprichtte en herstelde, zodat wij met alle uitverkorenen vóór onze bekering onsterfelijk waren, en niet konden sterven, voordat eerst het grote werk der zaligheid in ons hart begonnen was. *Ere zij God!* die ons tot de middelen bracht, of de middelen tot ons, en die ons hart met Lidia opende, en onze voeten zette op het smalle pad, en die de liefelijke Zon der gerechtigheid in onze harten deed schijnen, die anders altijd spelonken des satans zouden gebleven zijn. *Ere zij God!* die ons nog bij onze keus bewaarde, zodat wij nog zijn die wij zijn, met al ons gebrek en afwijkingen, en nog lust in de nauwe weg hebben terwijl velen weer zijn afgeweken, die weleer met ons het pad des levens schenen te kiezen, en die nu de wereld weer hebben liefgekregen, en de wereldse gezelschappen weer zijn ingezakt. *Ere zij God!* dat wij op Gods eeuwige trouw kunnen rekenen, door Hem almachtig bewaard worden, en eenmaal de poort zullen binnenstappen.

Ten tweede. Zoekt meer van het schijnsel van deze Zon, van de openbaringen van Jezus aan uw hart te ondervinden, dewijl daarin toch alleen de troost en het leven van uw leven is. Och, wat hebt gij toch op dit treurige jammerdal, als gij Jezus mist? Roept daarom veel: Kom toch in, gij gezegende des Heeren, waarom zoudt gij buiten staan (Gen. 24:31). En met de bruidskerk: Och dat gij mij als een broeder waart! (Hoogl. 8: 1).

Het is zo troostelijk, en tevens zo gemakkelijk om door het geloof op Jezus te zien, en van Hem in alles een gelovig gebruik te maken. Wat is er toch korter, eenvoudiger, gemakkelijker dan het ware geloof? Het is maar een amen zeggen op het aanbod van de Zaligmaker: het is maar een geven van het ja-woord aan de dierbare Jezus; het is maar kortweg, de hand uitsteken om de grote aalmoes als een bedelaar uit de hand van Jezus te ontvangen, en zich bij Hem tegen alle gevaren en ongemakken te verbergen. Och nee, niets is eenvoudiger, korter en gemakkelijker dan het geloof. En toch leert ons de ondervinding zowel als het woord des Heeren, hoe min, hoe blind, hoe machteloos wij door de zonde geworden zijn, naardien dit gemakkelijke toch voor ons onmogelijk is, tenzij het ons bij gedurige herhaling uit de Hemel gegeven worde. Wij moeten toch zo leren, dat wij voor het lichtste zowel als voor het zwaarste onbekwaam zijn. Evenwel is er voor ons geen leven en geen troost in dit jammerdal, als in het gedurige zien op Jezus en schuilen bij Hem, met al onze schuld, onreinheid en onmacht. Laat het dan maar ons gedurig gebed zijn met de Apostelen: *Heere,*

vermeerder ons het geloof! Of met de vader van het maanzieke kind: *ik geloof, Heere, kon mijn ongelovigheid te hulp!* Als Jezus ons geloof vermeerdert en ons gebed vermeerdert, dan zal ook vanzelf onze hoop en troost toenemen.

Ten derde. Zoekt arm en klein te zijn, en teer voor de Heere te leven. Hoe armer gij zijt en hoe nauwer gij voor de Heere leeft, hoe meer gij van Hem aan uw hart zult genieten. Daarom zei de Heere: Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden, (Zach. 13:7). En op een andere plaats zegt de Schrift: gij ontmoet de vrolijke, en die gerechtigheid doet, en die Uwer gedenken op hun wegen, (Jes. 64:5). Ziet, hoe kleiner wij zijn, hoe meer de Heere Zijn hand tot ons wenden zal, en hoe meer wij de Heere gedenken op onze wegen, hoe meer Hij ons ontmoeten zal met Zijn dierbare nabijheid. Bijgevolg zal het waar zijn, dat het doorgaans onze schuld is, als wij zoveel over magerheid en Godgemis te klagen hebben. Och, dat wij leren mochten om gedurig onze wegen te onderzoeken en weder te keren tot de Heere; dat wij arm en eenvoudig mochten zijn en ons aan de Heere mochten gewennen; dat onze wandel teer en oprecht mocht zijn! Dan zouden wij bij ondervinding gewaar worden, dat ze grote vrede hebben, die des Heeren wet beminnen. Dat geve God!

15. Oefening over Johannes 14:2

VOORAFSPRAAK

Wij lezen in Hebr. 4:11, dat de Apostel zegt: laat ons dan ons benaastigen om in die rust in te gaan. Even tevoren had Paulus geleerd, dat er een zalige rust overblijft voor het volk van God, en nu toont hij hier, hoe wij omtrent die rust moeten gesteld wezen. En ja, wat moest toch de mens al zorg hebben over een goede sterfdag! Wat moest het er ons toch om te doen zijn om eenmaal die rust in te gaan. Hier zal toch spoedig onze plaats leeg staan. Een ander zal onze post bekleden, onze plaats innemen, onze goederen bezitten, onze weg bewandelen en ons huis bewonen. En, waar zullen wij dan blijven? Weten wij al dat onze zaken goed staan tussen God en onze zielen? Hebben wij al geleerd om vrede te zoeken in Jezus' bloed? Leerden wij al strijden den goede strijd des geloofs, en al grijpen naar het eeuwige leven? Verlangt onze ziel al naar die rust, die eenmaal het zalig lot zal zijn van al des Heeren volk? Ach, hoe treurig is het, dat wij daar zo weinig aan denken! Dat wij niet zelden zó druk zijn met de aarde, dat wij geen tijd hebben om aan de Hemel te denken. Wij praten en schreeuwen, wij lachen en spotten, wij woelen en draven, wij zweten en zorgen, wij kopen en huren, wij slapen en waken, wij twisten en kijven, wij lezen en schrijven, wij heersen en dwingen, wij eten en drinken, en onder dit alles wordt zo treurig die nodige les des Apostels vergeten, om ons te benaastigen om die eeuwige rust in te gaan. Ach, mocht het eens anders worden; mochten wij eens leren strijden, bij aanvang of voortgang, om in te gaan door de enge poort!

Kom, wij wensen thans nader te handelen over de zalige hemelse rust; mocht het ons opwekken om die samen ernstig te bidden en gelovig te zoeken!

Tekst: Johannes 14:2

In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen; anderzins zou Ik het u gezegd hebben: Ik ga heen om u plaats te bereiden.

De zakelijke zin en inhoud van deze woorden zal kort hierop neerkomen: „O mijn kinderen, mijn knechten, mijn vrienden, ja mijn broeders; laat uw harten toch niet ontroerd zijn, omdat Ik van Mijn heengaan gesproken heb, want dat is u zeer nuttig en heilzaam. In het huis Mijns Vaders, in de heerlijke Hemel, in dat Paleis of zalige Vaderland hierboven, daar zijn vele woningen, en het is dus een plaats, ruim genoeg voor ulieden en voor honderdduizenden met ulieden, die daar eenmaal komen zullen. Indien het anders was, indien gij u met een ijdele hoop gerust stelde, indien er zulk een ruime Hemelwoning niet was, of indien gijlieden die niet mocht verwachten; dan zou Ik het u immers gezegd hebben, en Mijn trouw en liefde zou niet hebben toegelaten, dat gij iets zoudt tegemoet zien dat nooit komen zou. Integendeel, gij zult daar eeuwig met Mij in het Vaderhuis wonen. En Ik ga nu al heen, eerst naar Mijn kruis en dan naar Mijn Troon, om u door lijden, sterven en voorbidding, door vordering en verhoging, daar een plaats te bereiden. „Die plaats was in de eeuwige voorverordering reeds voor u bereid, en zal nu ook voor u bereid worden door het

betalen van de zoen- en losprijs, door Mij, uw Borg en Koning, en zo zult gij dan eenmaal eeuwig zijn en blijven, waar Ik uw Hoofd en Koning ben; want waar Ik ben, daar zullen ook spoedig al Mijn dienaars zijn." Ziet, dit is zo in het kort de zin en inhoud van onze tekstwoorden. Laat ons in de nadere verhandeling ervan:

- A. *Eerst* zien, wat Jezus zegt van het huis van Zijn Vader.
- B. *Ten tweede*, wat Hij getuigt van Zichzelf.
- C. *En ten derde*, met toepassing besluiten.

A. In onze eerste hoofdzaak moeten wij zien, wat Jezus getuigt van het huis van de Vader. Hier merken wij drie dingen op: *Eerst*, er wordt van een huis gesproken. *Ten tweede*. In dat huis zijn woningen. *En ten derde*. Niet weinige, maar vele woningen. *Vooreerst dan*. Aan de Vader wordt een huis toegekend. Het is wel waar, dat het Goddelijke Wezen eigenlijk in geen huis of paleis woont, en ook niet in de heerlijke Hemel ingesloten is; want God is op een onbegrijpelijke wijze overal tegenwoordig. Hij is op de aarde met Zijn alles besturende voorzienigheid. Hij is in Zijn kerk en onder Zijn volk, met Zijn Godheid, Majesteit, Genade en Geest. Hij is in de hel met Zijn gramschap en toorn. Hij is in de hemel met Zijn eer en heerlijkheid. Daarom zei ook de wijze koning: Maar waarlijk, zou God op de aarde wonen? Zie, de hemelen, ja de hemel der hemelen zouden U niet begrijpen, hoeveel te minder dit huis, dat ik gebouwd heb, (1 Kon. 8:27). En vervul ik niet de hemel en de aarde, spreekt de Heere, (Jer. 23:24). Evenwel wordt de Hemel des Heeren heilige en heerlijke woning genoemd (Jes. 63:15), omdat Hij daar meest Zijn majesteit en heerlijkheid openbaart. Die Hemel wordt dan ook het huis van de Vader genoemd in onze tekst. Een stad die fundamenteen heeft, welker kunstenaar en bouwmeester God is (Hebr. 11:10). Een toekomstige stad (Hebr. 13:14), de stad van de levende God en het hemelse Jeruzalem (Hebr. 12:22), een beter en hemels Vaderland (Hebr. 11:14-16), een Paradijs, een avondmaal van de bruiloft des Lams, een stad welker poorten van parels en welker straten van goud zijn, en waarin geen zon noch maan behoeft te schijnen, en waarin de boom des levens zijn dierbare vruchten draagt. O, heerlijk en zalig huis, stad, tempel, vaderland, bruiloft of avondmaal, die in de Schrift met zoveel heerlijke namen uitgedrukt, om haar heerlijkheid te openbaren, die evenwel zó groot is, dat geen oog noch oor, noch hart de heerlijkheid daarvan bevatten kan.

Ten tweede. In dat huis nu zijn *woningen*, zoals Jezus in onze tekst zegt. Woningen, niet alleen voor God en Zijn engelen, maar ook voor de mensen, die daar naar de voorbepaalde raad Gods komen zullen. Het Griekse woord, dat hier in de oorspronkelijke grondtekst voorkomt, is volgens de geleerden van die aard, dat het eigenlijk duurzame woningen te kennen geeft. *Blijvingen*, zeggen onze geachte Kanttekkenaars. *Woningen*, die men nooit weer hoeft te verlaten, maar waar men eeuwig blijven zal. Geheel verschillend dus van de gehuurde woning die Paulus te Rome betrok, toen hij daar als een gevangene verkeerde. Hier op aarde leven zij maar als een vreemde reiziger, die maar voor een korte tijd inkeert om te vernachten en daarna zijn weg en reis voortzet. Hier op aarde moeten zij met David zeggen: o Heere, ik ben een vreemdeling bij U, een bijwoner, gelijk al mijn vaderen (Ps. 39:13). Och, wat is hier ons leven ongestadig; wat is het aan vele verwisselingen onderworpen; wat is het menigmaal moeilijk en verdrietig! Maar wat is het ook kort en onzeker; zodat wij met Paulus moeten zeggen: *wij hebben hier geen blijvende stad*. Maar in de toekomst, ja in de toekomst, volk van God! dan zult gij woningen, blijvingen, eeuwige blijvingen hebben in dat heerlijke Godshuis hier boven en alzo zullen wij altijd met de Heere wezen.

Ten derde, verdient het dubbel onze opmerking, dat Jezus hier niet alleen spreekt van woningen, maar ook van *vele* woningen. *Vele* woningen kunnen *vele* mensen bevatten. En zeker, zo zal het ook hier zijn. De Hemel is niet geschapen om leeg te staan: maar zal eenmaal met duizenden zalige inwoners vervuld worden. Het aardse Paradijs is leeg geworden door de zonde; maar het hemelse Paradijs zal niet leeg worden maar met ontelbare inwoners vervuld blijven tot in alle eeuwigheid. Het is wel waar dat Gods Kerk een *klein kuddeke* is in vergelijking van de vreselijke menigte die zal verloren gaan; het is wel waar, dat des Hemels weg en poort eng en smal is en de weg des verderfs breed en wijd; maar ook is het waar, dat er vele mensen van alle rangen en standen en uit alle plaatsen en landen in die vele woningen zijn en blijven zullen tot in alle eeuwigheid; ja, het zal samen een schare zijn die niemand tellen kan.

B. Nu zullen wij in de *tweede plaats* horen wat Jezus getuigt van zichzelf, nadat wij eerst vernamen wat Hij zei van het huis van Zijn Vader. Jezus zegt van Zichzelf: *Ik ga heen om u plaats te bereiden*. De plaats, die des Heeren volk eenmaal voor de Troon zal hebben, is voor hun bereid, niet door hun eigen gebeden, deugden en plichten, maar door de dierbare zoenverdienste van de Heere Jezus, van wie de Kerk zei: maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons de genezing geworden (Jes. 53:5). Hij is voor al Zijn volk een oorzaak van eeuwige zaligheid geworden (Hebr. 5:9). Met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen, die geheilgd worden (Hebr. 10:14). Verder zeggen wij, de plaats, die ze daar hebben zullen, is voor hen bereid door Zijn Hogepriesterlijke voorbedding, door die bede: Vader, Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt (Joh. 17:24). Nu, tot het een en het ander moest Jezus nog heen gaan, toen Hij deze woorden sprak. Hij zou spoedig heengaan naar het vervloekte hout op Golgotha, om daar en in de hof, en voor de rechterstoel van Kajafas en Pilatus, de toorn zijns Vaders en de macht der hel te ondervinden tot heil van zondaren. Hij zou spoedig heengaan om te bukken onder het geweld van dood en graf, om langs die weg Zijn volk van dood en hel vrij te maken. Hij zou door zijn lijdelijke en dadelijke borggehoorzaamheid Zijn volk van vloek en straf vrijmaken en voor hen allen het recht verwerven tot de eeuwige zaligheid. Hij zou ook heengaan van de aarde naar de Hemel, om daar voor Zijn volk te doen gelijk de Vader tot Hem gesproken had, toen Hij zei: eis van Mij, en Ik zal de heidenen geven tot uw erfdeel en de einden der aarde tot uw bezitting (Ps. 2:8). Ziet, zo bereidt Hij de plaats in de hemel voor al de uitverkoren zondaren, door Zijn lijden en sterven en door Zijn verbinding in de Hemel.

Door de zonde hadden zij zelf een plaats voor zich bereid in de hel, in de eeuwige afgrond; maar nu heeft Jezus een plaats voor hen bereid in de Hemel, waar ze Zijn onbegrijpelijke liefde en genade roemen zullen tot in alle eeuwigheid.

TOEPASSING

Zalig hij, wiens plaats door Jezus bereid is in de Hemel! Telkens is hier onze plaats al eens verwisseld; eerst uit de wieg naar school, toen uit de school naar een handwerk, beroep en bezigheid. Eerst woonden wij mogelijk elders en nu hier, en wie weet waar wij nog heen zwerven eer wij aan ons einde komen. Nu wonen wij nog in een huis, maar spoedig wordt onze plaats bereid in een doods-kist en in een kuil onder de aarde, om daar te verteren en dan in de jongste dag weer op te staan, om ondervinding te hebben van Gods geduchte gerichtshandel. O, wat al verwisselingen en wonderbare omstandigheden zijn wij arme mensen toch onderworpen! en heil ons, als het dan in

de toekomst alles maar goed mag terecht komen, en wij dan ook maar een plaatsje mogen hebben onder de gelukzaligen in dat huis waarin vele woningen zijn.

Maar gij, die nog onbekeerd zijt, natuurlijke mensen, die nog gerust in de zonde leeft, uw heil en vermaak nog in de wereld zoekt, die nog nooit eens een ogenblik gekend hebt, dat gij kon zeggen: „Jezus is 't alleen, waar mijn hart gaat heen, naar die levensvorst, mijn ziel gedurig dorst." O vrienden! ik zou u gaarne gunnen, dat gij na uw dood ook in dat Vaderhuis moogt binnen komen, waarin vele woningen zijn; maar tevens zeg ik u, gij moogt er uzelf nog niet mee vleien, want gij zoudt u misleiden voor de eeuwigheid. Zolang gij het zo buiten Jezus stellen kunt, dan zijt gij waarlijk nog bezig, om voor uzelf een plaats te bereiden in de hel. In dat huis zijn nog veel meer woningen, en er zullen in de eeuwigheid ook veel meer inwoners zijn, die allen tezamen onbeschrijfelijk ongelukkig zijn zullen, want zij zullen daar in het vuur moeten wonen. Hoort, lieve medezondaars! Hier roepen wij: Wie is er onder ons, die bij een verterend vuur wonen kan? Wie is er onder ons, die bij een eeuwige gloed wonen kan? (Jes. 33:14). Maar daar zullen al de ongelukkige inwoners eeuwig in het vuur moeten wonen. In het vuur wonen, bij de afschuwelijke duivels wonen, midden in Gods heilige toorn wonen, altijd met een treurige ziel, onder het gevoel van een knagen en vruchteloos berouw en zelfverwijt wonen, en zo eeuwig wonen, ach, dat is een verschrikkelijk denkbeeld! En toch zondaar, spoedig, ja nog vanavond of morgen kan het uw lot zijn. Er is niets meer tussen beide, dan het afsnijden van uw dunne levensdraad. Er is maar één schrede tussen u en tussen de dood, en zo ook maar één schrede tussen u en de eeuwige verdoemenis. Ach, mocht gij u deze zaak nog eens aantrekken, en mocht het u nog eens ernst worden om zalig te worden en uw ziel nog als een buit uit te dragen tegen de dag der eeuwigheid. Vraagt iemand van u wellicht: „wat weg moet ik daartoe inslaan; en zou ik wel een plaatsje in de Hemel krijgen kunnen?" zo geef ik hierop tot antwoord: Vriend! is de zaak u ernst, meent gij het, stelt gij prijs op uw heil voor de eeuwigheid? Och, buig u dan voor Jezus neer en vraag Hem om twee dingen, die beiden even noodzakelijk voor u zijn, maar waarvan het éne nochtans door de meeste mensen vergeten wordt:

Ten eerste. Vraag aan de Heere Jezus om als het Hem belijft ook voor u een plaatsje te bereiden in die hemelse woning. Zeg maar vrij tegen de zeer vriendelijke Jezus: „Heere Jezus, daar in dat huis zijn zo vele woningen, och, mocht er ook een woning voor mij bij zijn! Hier zal mijn woning spoedig leeg staan door de dood en mijn lichaam zal spoedig wonen in het smalle en sobere graf; mocht ik dan toch uit genade in die eeuwige tabernakelen worden opgenomen in heerlijkheid!"

Ten tweede. En vooral moet gij aan de Heere Jezus vragen, of het Hem mocht believen, om voor Zichzelf een plaats te bereiden in uw hart, om daar met Zijn goede Geest te wonen, en u te leren en te leiden en voor het hemelse leven rijp te maken. Waarlijk, dit laatste vergeten de mensen doorgaans: zij bidden soms wel ernstig om een plaats in de Hemel en zouden graag met Bileam de dood der oprechten willen sterven, maar zij blijven hardnekkig weigeren om Jezus een plaats te geven in hun harten en willen daarin liever allerlei zondige begeerlijkheden ongestoord en vrij laten wonen. Gijlieden dan, waar het zo mee gesteld is; ik bid u, wat zoudt gij met een plaats in de hemel doen? Daar is Jezus, die gij niet als Koning over uw hart begeert; daar zijn de vromen, die gij nu niet lijden kunt; daar is een eeuwig volmaakt God te dienen en te verheerlijken, waarvan gij hier een afkeer hebt. Waarlijk, als gij zó blijft, dan zoudt gij het in de Hemel niet houden kunnen; de Hemel zou voor u een moeilijke plaats zijn; waarlijk, als gij er zó aardsgezind, zó zorgeloos, zó afkerig als gij nu zijt, in kon komen, gij liept er weer uit, indien dit kon zo spoedig als u mogelijk was.

Maar is er iemand hier, die bij zichzelf mocht zeggen: „nee, maar ik denk, ik zou Jezus wel graag een plaats in mijn hart geven, maar ach! ik word door de zonde zo gekweld; ik ben machteloos en zo gebonden onder de ongerechtigheid; ik kan van mijn banden niet loskomen. Wat zal er nog van mij worden?" Tot zulk een zeg ik: ja mijn vriend, ik versta u zeer goed. Trouwens, waarlijk, de zonde is een tiran, die zich zo gemakkelijk niet laat uitdrijven. Laat ons al onze kracht te werk stellen om een enige zondige begeerlijkheid te doden, wij zullen er niets mee winnen. De zonde is veel sterker dan wij, en het is ermee, zoals de Heere zegt van de leviathan: Wij mogen ertegen vechten en pogen om ze uit te drijven; maar ze ontzet zich niet in het minste voor al onze wapens: zij acht het ijzer voor stro, en het staal voor verrot hout; de werpstenen worden van haar geacht als stoppels, en zij belacht de drilling der lans, (Job 41:18,20). Maar och, dat wij toch het werk maar op de rechte wijze uit onze hand mochten geven en zeggen: „Heere Jezus, gelief Gij maar Koning te zijn, richt Gij maar Uw eigen zaak, bereid zelf Uw eigen plaats in mijn hart en drijf er uit wat U mishaaft." Is het nu, of wordt het nu uw behoefte, mijn vrienden, om Jezus te kiezen? Dan zeg ik: de Heere zal met u zijn, het zal u welgaan; God zal uitkomst geven, al was het op uw doodsbed.

Nu nog een woord; een ander heilbegerig, maar twijfelmoedig zondaar zal zeggen: „met al mijn gebrek, dit is nochtans uitgemaakt, ik stem op Jezus, ik kies Jezus, ik begeer dagelijks van Hem, Hij mocht maar Zijn plaats bereiden in mijn hart. Maar nu wilde ik zo graag eens weten voor welk volk Hij een plaats bereidt in de Hemel, want ik ben zo bang voor dat nare ziels- en zelfbedrog." Ik antwoord: Vriend of vriendin, mag ik het u dan eens zeggen, voor welk volk Jezus een plaats bereid heeft in de Hemel? Hij beloofde het in onze tekst rechtstreeks aan Zijn elf oprechte apostelen, en Hij heeft het gedaan voor al Zijn volk. En als gij nu op dit grote heil met grond moogt hopen, dan moet gij ook juist zulk een mens zijn, als deze elf oprechte apostelen. „Ach," zegt gij: „dan zal ik er nooit toe komen !" Maar stil eens wat, ik zal u eens voorstellen wie ze waren, en dan moet gij eens oordelen of gij ook niet net zo'n mens zijt. Zij waren toen nog mensen, die, ja, Jezus wel hartelijk liefhadden, maar nog weinig kennis aan Hem hadden als de grote Borg en Middelaar, en voor wie Jezus in menig opzicht een nog weinig gekend persoon was, hoewel ze dagelijks met Hem verkeerden. Daarom zeide Jezus bestraffenderwijze tot hen: Indien gijlieden Mij gekend hadt, zo zoudt gij ook Mijn Vader gekend hebben, (Joh. 14:7). Zij waren mensen, die tot hun smart en leedwezen hun oude bedorven natuur nog omdroegen, en hierdoor wilden zij soms in de opperheerschappij van Jezus ingrijpen en zichzelf aan het roer zetten, hoewel ze het niet met boos opzet deden. Het bewijs hiervan vindt gij in dat stoute zeggen: *Meester, wij hebben een gezien, die duivels uitwierp in Uw Naam; maar wij hebben het hem verboden, omdat hij U met ons niet volgt.* Ook waren zij mensen, die nog niet volkomen aan eigen eer en grootheid gestorven waren, en vandaar dat gedurig twisten wie onder hen toch de meeste mocht zijn. Zij waren mensen, die nog telkens dachten over een aards Koninkrijk en die dan wel gaarne naast Jezus zouden willen zitten, de een aan Zijn rechter- en de ander aan Zijn linkerhand, zoals in de beide zonen van Zebedeüs gebleken is. Nochtans, niettegenstaande al dit zielsgebrek, hetwelk hen ook zelf een strijd en smart veroorzaakte, waren zij ook mensen, die graag God dienden, die graag hoe heiliger hoe liever wensten te leven, die oprecht aan Jezus verbonden waren, en als Hij vroeg: wilt gijlieden ook niet weggaan? dan gaven zij ten antwoord: Heere! tot wie zullen wij heengaan! Gij hebt de woorden des eeuwigen levens, (Joh. 6:67,68). Nu, gaat nu eens onderzoeken, of gij nu ook niet even zulk een mens zijt als de apostelen en zo ja, dan

moogt gij het er ook voor houden, dat Jezus in onze tekst ook tot u gezegd heeft: *Ik ga heen om u plaats te bereiden.*

Eindelijk, volk van God allen tezamen! Uw plaats hier op aarde zal wel eens moeilijk zijn; gij zult hier geenszins altijd rust en voorspoed hebben. Indien het anders was, dan zou Jezus het u gezegd hebben, maar nu heeft Hij integendeel gezegd: *In de wereld zult gij verdrukking hebben, en gij moet door vele verdrukkingen ingaan in het Koninkrijk Gods.* Als u aan het einde van uw dagen gekomen bent, zult gij met Jakob zeggen: *de dagen mijner vreemdelingschap waren weinige en kwaad.* Nochtans geen nood! de Heere zal redden en dragen, en u door alle strijd doorvoeren. Hij, die reeds een halve eeuw of langer voor u gezorgd heeft, zal u niet begeven noch verlaten. En eenmaal, als gij hier Gods raad zult hebben uitgediend, dan gaat gij naar die plaats, welke Jezus voor u bereid heeft, in het huis van Zijn Vader waarin vele woningen zijn. Dus dan vromen! gij hebt altijd een goede plaats, hoe het ook bezien mag worden. Gij hebt een goede plaats in de wereld. Mogelijk is uw deel bekrompen en gering, uw lichaam zwak, uw kinderen ondeugend, uw kruis zwaar en uw hart ontevreden met de weg die God met u houdt. Nochtans alles moet medewerken aan uw eeuwig heil en Gods eer; en als gij aan de overzijde van het graf komt, dan zult gij God danken, dat Hij juist zulk een en geen andere weg met u gehouden heeft, gedurende uw reis door de woestijn van deze wereld.

Nog meer; gij hebt een goede plaats in de kerk, in de gemeente Gods, die Jezus door Zijn bloed verkregen heeft. Mogelijk behoort gij tot die godvruchtigen, die maar weinig zingen en roemen kunnen; maar toch kunt gij naar Jezus hongeren, tegen de zonde zuchten, de gerechtigheid najagen, op Jezus' bloed hopen en ook telkens met uw hart boven het stof wandelen. Nu, zo heeft door alle tijden heen, Gods huisgezin bestaan uit grote mannen en kleine kinderen, die toch elk hun plaats hebben in Gods huis en binnen zijn muren. Dus, waar ze dat ook zijn, hun plaats is altijd goed, en Jezus zal Zijn oogmerk bereiken, met al deze kinderen ter heerlijkheid in te leiden, zodat er niet één zal gemist worden.

Nog eens. Een goede plaats zult gij in het graf hebben. Laat de goddeloze begraven worden in een kist van zilver en in een graf van marmersteen, zijn dode romp is toch door God vervloekt, en zal spoedig een prooi worden van hel en duivel; maar gezegend zijn uw lijk en dode beenderen; God zal er over waken, Jezus zal het als Zijn gekochte eigendom heerlijk weer opwekken ten uitersten dage. Gezegend is uw graf en tot een rustplaats geheiligd door de begrafenis van uw Hoofd en Koning. Uw rust daarin zal heerlijk zijn en uw uitgaan daaruit zal zalig zijn.

Eindelijk. Een goede plaats zult gij in de hemel hebben. Die plaats zal goed zijn, omdat de goede Jezus die bereid heeft. Die plaats zal goed zijn, omdat het een plaats is dichtbij uw Meester, bij uw Borg, Leidsman en Broeder, die zich eenmaal voor u in het gericht van God gesteld en al de vloek voor u gedragen heeft. Die plaats is in de heerlijke hemel, die het voornaamste pronkstuk is van Gods almachtige en wijze hand. Die plaats zal goed zijn, omdat het een plaats is, midden in het gezelschap van de engelen en volmaakt rechtvaardigen, van welke gij er enkelen gekend hebt, die u reeds zijn vooruit gereisd, en die u nu reeds staan op te wachten onder de talloze hemelse heirscharen. O! zalig, zalig weerzien, daar geen scheiden ooit weer zal plaats hebben, noch verzoeking, noch verbergingen, donkerheid en Godsgemis. Die zonde, o die bittere zonde! Wij zagen die eerst aan voor een vuile hond, die wij met dapper slaan en schermen met een stok wel van het lijf zouden houden. Later leerden wij de zonde kennen als een felle leeuw en woeste beer, die ons te sterk is, die ons naar het leven staat, die ons gedurig hele stukken vlees en been uit het lichaam ruikt. En het is de Heere, ja het is de Heere, dat wij er al niet lang het leven bij hebben ingeschoten in

deze felle strijd. En nu moeten wij dit vergift blijven meedragen, tot aan de ingang van de donkere doodsspelonk, en daar zal het ons ontvallen, en dan zal het een zalig zoet van de hemel zijn, dat daar nooit zonde of onrecht zal gedaan worden. Die plaats zal eindelijk goed zijn, omdat de zaligheid daar eeuwig zal duren. O, wat is hier onze troost en vreugde afgebroken en ongestadig; maar daar zal het volmaakt zijn en tevens eeuwig en zonder einde. Dus dan vromen! verblijdt u in de hoop, verlangt ook naar uw dood, want dat zal de weg zijn om u eeuwig bij de Heere te brengen.

En gij, wereldse mensen! mag ik, eer wij eindigen, nog een enkel woord tot u richten? Valt toch Jezus te voet, die ook voor u nog een goede plaats in het huis van Zijn Vader bereiden kan. Het zalig worden is ook voor ulieden nog niet onmogelijk. Ja mogelijk wel aan uw zijde, en het is nodig dat gij dit leert kennen; maar niet onmogelijk aan de zijde van God. Och, dat gij dan nog voor de voeten van Koning Jezus moogt neerbuigen! Voor die Jezus, die nog zondaren tot zich roept en nodigt, en die ook u niet zou afwijzen of wegstoten, al waart gij de zwartste en snoodste van alle zondaren, al zaagt gij de duivel achter u, een wraakoefenend God boven u, de vloekende wet vóór u, een wijdigapend verderf onder u, en een knagend geweten binnen in u. O vrienden! nu is het nog tijd om tot Jezus te vluchten; de schuilplaats is nog open. Maar ook nu moet er haast gemaakt worden, want de dood volgt u op de hielen. Nu moet gij leren strijden om in te gaan, leren kiezen den weg der ware godsvrucht, tegenover de wereld leren bidden, leren geloven, arm leren worden, en uw leven leren besteden in de dierbare dienst van God. Of, zegt mogelijk uw hart: „ik ben nog zo jong, en ik heb immers nog tijd genoeg?" Hierop geef ik tot antwoord: als gij maar één dag vóór uw dood bekeerd wordt, dan is het vroeg genoeg. Ja, daags vóór uw dood kan het nog lukken, en daarom kan ik u ook niet afraden om tot zo lang te wachten. Maar wanneer zal toch de dag van uw dood komen? Mogelijk morgen, mijn vrienden! ten minste gij hebt geen grond om uzelf met een langer uitstel te vleien. Daarom is het vandaag de dag, waarin de grote zaak van het belang van uw arme ziel behoort behartigd te worden, eer u wellicht de onverbiddelijke dood overvalt.

Een ander zou mogelijk kunnen zeggen: „ik ben al zo oud, ik vrees dat het voor mij al te laat is, en dat ik mijn vindenstijd reeds heb laten voorbijgaan." Ik antwoord: ja, oude zondaar, het is reeds veel te laat; gij hadt al wel veertig jaar een dienaar van de levende God moeten zijn. Gij hebt de bloem van uw schone jeugd aan de duivel opgeofferd, en uw beste levenskrachten zijn in de dienst der wereld uitgeput. Ach, dat is wat te zeggen! Een oud, grijs zondaar is een schandvlek op de wereld, en over nog een korte tijd, als God het niet verhoedt, een brandstof voor het vuur van de helse afgrond. Het is dus veel te laat, en de schuld daarvan ligt bij uzelf, want die volzalige, algenoegzame God, die u niet nodig had, heeft u lang genoeg geroepen en genodigd om de slechtigheden te verlaten, en te treden op de weg des verstands. Nochtans mag ik u zeggen, dat het nog niet onherstelbaar voor eeuwig te laat is. Och, mochten de oude knieën nog maar eens voor de goede Jezus gebogen worden! Mocht gij Hem nog maar eens aanroepen of Hij u nog mocht believen te ontdekken, te bekeren, te reinigen, en een plaats voor u te bereiden in de Hemel. Als deze zaak u nog eens ernst mocht worden, dan zou Jezus zich op uw geroep over u ontfermen en nog met u tevreden willen zijn, al hebt gij u reeds vele jaren verbonden aan de vorst der duisternis, en uw beste krachten in zijn dienst verspild. En als gij nog eens bekeerd mocht worden, wat een vreugde zou dat zijn in de hemel! Wat een blijdschap onder uw vrome betrekkingen! die dan zouden zeggen, tot roem van de genade: „deze mijn vader of moeder was dood, maar hij is levend geworden, hij was verloren, maar is door Jezus gezocht en gevonden!" En wat een onnoemelijk voordeel zou het voor

uzelf zijn, als gij bij het klimmen van uw jaren nog eens moogt kunnen zeggen: de Heere is mijn deel en mijn ziel is gered! Dat geve God!

Nog een ander zou mogelijk kunnen zeggen: „ik ben misschien niet uitverkoren, en dan zal Jezus voor mij ook geen plaats in de hemel bereiden; ik geloof aan het raadsbesluit der eeuwige verkiezing, en allen, die daar buiten liggen, worden ook niet zalig, wat zorg en pogingen zij daaromtrent ook mogen aanwenden." Ik antwoord: gij doet wél dat gij daaraan gelooft; maar wij moeten de verborgen dingen voor de Heere laten, en de geopenbaarde voor ons en onze kinderen. En indien gij Gods Raadsbesluit gelooft, dan zult gij ook geloven dat het over alle dingen gaat: over voor- en tegenspoed, over gezondheid en krankheid, rijkdom en armoede; ja zelfs over de haren van ons hoofd en over het al of niet vallen van een musje op de aarde. En dan zult gij ook geloven, zo de Heere de stad niet bewaart, tevergeefs waakt de wachter; zo de Heere het huis niet bouwt, tevergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden daaraan (Ps. 127:1).

Maar waarom spreekt gij in de zaak van uw eeuwig belang dan altijd over dit besluit des Heeren, dewijl gij in uw tijdelijke zaken zo vlijtig waakt en bouwt en zorgt en werkt? Zelfs met vergeten van God en Zijn besluit, en zonder met Nehemia te zeggen: *de God van de hemel zal het ons doen gelukken!* Ach, ik vrees dat de verkiezing u geen gemoedsbezwaar is, maar dat gij liegt voor het aangezicht des Heeren, en dat al uw uitvluchten grotendeels voortkomen uit zorgeloosheid en afkeer van de nauwe weg der godzaligheid. Gij allen dan, wie gij ook zijt, en wat gij ook zijt, en wat gij tegen de Heere en Zijn Woord hebt in te brengen! Ik zal niet langer met u de tijd verpraten, maar zeg u: zoekt toch onder de weinigen te zijn die eenmaal een plaats krijgen in de hemel, en waagt er toch uw arme ziel niet langer aan, maar zoekt pardon voor de eeuwigheid in het bloed van Christus, eer die kleine enge poort toegaat, om in alle eeuwigheid niet weer geopend te worden. De miljoenen van mensen, die weleer de brede weg der zonde bewandelden, en die thans in de verdoemenis zijn, hebben nu een bange smart, omdat ze vroeger zo weinig op deze gewichtige zaak gelet hebben, en omdat ze hun zielen zo verzuimd, hun tijd zo verkwist en Jezus' bloed zo veracht hebben. En sommigen van hen hebben nu al duizenden jaren in de hel doorgebracht en de straf van het eeuwige vuur gedragen; en als zij er nu nog zovele eeuwen zijn als er sterren aan het uitspansel schijnen, dan zal het nog eveneens zijn alsof zij er gisteren gekomen waren. O! die vreselijke zielen- en lichaamspijn die daar moet geleden worden; die nare gewetensangst der verdoemden; dat treurige en jammerlijke naberouw; dat kermen over het gemis van die schone hemel en die eeuwige gelukzaligheid door eigen schuld; die wanhopende gedachten, hier moet ik eeuwig, ja eeuwig blijven! Geliefden! het is onmogelijk om elkaar getrouw genoeg voor zulk een rampzaligheid te waarschuwen. Maar nochtans, met al de ernst die mij mogelijk is, roep ik u nogmaals toe: zoekt de Heere terwijl Hij nog te vinden is, verlaat de slechtigheden en leeft, wendt u naar Jezus en wordt behouden, want hoe zult gij anders het naar verderf ontvlieden? O, strijdt toch om in te gaan door de enge poort! De weg naar de hemel heeft maar weinig bewandelaars en is niet gemakkelijk voor vlees en bloed; nochtans als wij aan het einde van onze weg maar mogen binnenkomen in dat Vaderhuis, dan zal het rondom genade zijn, en dan zullen wij eenmaal de strijdwapenen aan de poort van de hemel kunnen afgorden en dan kunnen binnengaan in dat Paleis, in die Stad, in dat Vaderland, waar geen zonde, verzoeking, ramp noch moeite meer zijn zal tot in alle eeuwigheid. O! wat zou het gelukkig zijn, afs wij allen daar eens in dat huis met vele woningen mochten aankomen, om daar een rust en zaligheid te genieten, die nog geen oog heeft gezien, geen oor heeft gehoord en in geen mensenhart is opgeklommen.

Nu, ik hoop dat wij er samen maar veel werk mee mogen hebben voor de troon der genade, en dat deze gewichtige zaak ons maar veel op onze knieën in de eenzaamheid voor God mocht doen neerbuigen. Want eenmaal, en wel spoedig zullen wij onze hoofden door de dood neerleggen, en dan zal alles eeuwig blijven zoals het bij de dood gelaten is, hetzij tot ons heil, of tot onze eeuwige rampzaligheid. Elk kiest hier naar zijn behagen, maar het einde zal de last dragen.

Amen.

16. Oefening over Handelingen 17:23

VOORAFSPRAAK

Een mens is van nature verduisterd in het verstand en leeft niet alleen in de duisternis, maar is de duisternis zelf, en begrijpt daarom niet de dingen die des Geestes Gods zijn, (Ef. 5:8 en 1 Kor. 2:14). Of hij nu een man van aanzien en opvoeding is, een geleerd, een fatsoenlijk, een aanzienlijk man, een man, die schatten en kostbaarheden heeft, en misschien een aanzienlijk ambt in de regering of in de kerk bekleedt, dan of hij in de daglonerstand is groot gebracht en nooit de school bezocht, en bijna nooit een boek gezien heeft, als hij onbekeerd is, dan is hij blind en wandelt in de duisternis. De mens dan aldus verduisterd zijnde in het verstand, zo is hij (te meer omdat ook zijn wil ondeugend en verkeerd is), onbekwaam om het goede te verkiezen en het kwade te verwerpen. Hij is genegen om zijn hart aan de wereld te geven, in plaats dat hij het aan Koning Jezus geven zou. Hij zoekt zijn vreugde in zulke dingen, die hem in zijn bange nood, of op zijn doodsbed niet kunnen troosten. Om de dienst van God en zijn eeuwig belang bekommert hij zich weinig of niets; of indien hij nog al uitwendig godsdienstig is, zo blijft hij toch ook geheel en al in het uitwendige hangen, zonder naar waarheid in het binnenste te staan. Nu en dan een gebed, nu en dan wat lezen, wat plichten waarnemen, telkens eens schuld belijden en beterschap beloven, is bij hem genoeg om zalig te worden. Nooit is hij recht arm zondaar geworden; nooit heeft hij recht gehongerd en gedorst naar Jezus' bloed en gerechtigheid; nooit zijn zijn deugden hem ontvallen en tot zonde geworden; maar voor al zijn uiterlijke plichten verwacht hij loon en eist streng al zijn arbeid, (Jes. 58:3). O! wat moet de mens al afleren en aanleren, als hij eenmaal zalig worden zal. Hij moet afleren om zorgeloos in de zonde en in de wereld te leven; hij moet afleren het aardse goed boven Jezus te kiezen; maar ook moet hij afleren om langer op zijn deugden, tranen of gebeden, strijd of goede voornemens te vertrouwen. En wat moet hij aanleren? Hij moet aanleren om alleen bij Jezus te schuilen door het geloof en zijn goedkeuring te geven aan die wonderbare weg van enkel vrije genade, alleen in het Borgbloed van een opgehangene en aan het kruis gestorven Zaligmaker. Hij moet afleren om zichzelf voor wat groots te achten; en hij moet aanleren om zich geheel als een arme schuldenaar te achten, die de eeuwige dood verdiend heeft. Hij moet afleren om zijn leven in de wet te zoeken; en hij moet aanleren om het geheel en alleen in Jezus te zoeken. En als dit afleren en aanleren bij de arme zondaar niet plaats heeft, en als hij daartoe niet op de school van Jezus komt, dan is en blijft hij, óf een roekeloos en zorgeloos zondaar, óf een werkheilig zondaar, die zijn troost en heil zoekt in zijn eigen deugd en plicht. En zo is en blijft hij een afgodendienaar, die zijn gebeden en offerande aan een onbekende God toewijdt. Hierover thans iets nader.

Tekst: Handelingen 17:23

Want de stad doorgaande en aanschouwende uw heiligdommen, heb ik ook een altaar gevonden, op hetwelk een opschrift stond: DE ONBEKENDE GOD. Deze dan, die gij niet kennende dient, verkondig ik ulieden.

Indien wij dit hoofdstuk nagaan, waarin onze tekst voorkomt, dan vinden wij eerst Paulus in *Thessalonica*, alwaar hij naar de keus van zijn hart Christus predikte aan allen die Hem voorkwamen, en ook uit Joden en Grieken, uit mannen en vrouwen, niet weinige zielen won voor Jezus' Koninkrijk. Doch won Paulus hier zielen, hij ondervond er ook, dat waar Jezus zijn kerk bouwt, dat daar de duivel zijn kapel sticht, want de ongelovige joden begonnen hun vijandschap te openbaren, het gemene volk uit de *marktboeven* op te ruïen, oproer te verwekken en te roepen: *zij, die de wereld in roere stellen, zijn ook hier gekomen!* Paulus nochtans ontkwam het gevaar gelukkig, doch werd, waarschijnlijk uit vrees voor een nieuw oproer, 's nachts door de broeders weggezonden naar *Beréa*. Toen hij daar was gekomen, liet de goede Paulus zijn handen niet slap hangen, maar begon weer dadelijk volk aan te werven voor de Heere Jezus, gaande eerst in de synagoge der joden, om aan hen de gekruiste Jezus voor te stellen en aan te prijzen. En die van *Beréa*, zegt Lukas, waren edeler dan die van *Thessalonica*. Niet dat ze van nature edeler zouden geweest zijn als de anderen, want het ganse mensdom is door de zonde even onedel en goddeloos geworden; maar Gods genade, die de mens een edel schepsel maken kan, werkte zodanig mee onder de prediking van Paulus, dat ze met *alle toegenegenheid het woord ontvingen, onderzoekende dagelijks de Schriften, of deze dingen alzo waren*. Velen dan uit hen geloofden, en ook vele Griekse mannen en vrouwen, werden voor de dienst van Christus gewonnen. Nochtans toen hij opnieuw niet lang daar geweest was, werd er weer opstand en vijandschap tegen Paulus verwekt, door de joden van *Thessalonica*, die naar *Beréa* overgekomen waren, om als het hun mogelijk was, de loop van het Evangelie te stuiten. Daarom werd ook Paulus weer genoodzaakt die stad te verlaten en vertrok naar *Athene*, een zeer vermaarde stad in *Griekenland*. Een stad, waarvan de oude schrijvers zeggen, dat ze geheel omringd was door een muur van hardsteen en met ijzer en lood samengevoegd. Een stad, waarin een overvloed van scholen der geleerdheid, en tevens een stad, welker inwoners de naam hadden van godsdienstige en rechtvaardige lieden. Men diende daar eene grote menigte goden en vierde er veel meer heiligen dan ergens anders. Daar had men ook een zeer vermaard gerechtshof op een heuvel in de stad, die genaamd werd de *Areopagus*. Verder meldt een oud heidens schrijver van die stad, dat de mensen daar op een buitengewone wijze nieuwsgierig waren, welk getuigenis ook door *Lukas* wordt bevestigd in het een en twintigste vers van ons teksthofdstuk, waar hij zegt: *die van Athene nu, en alle vreemdelingen die zich daar ophielden, besteedden hun tijd tot niets anders dan om wat te zeggen en te horen*. In die stad nu, kwam Paulus aan, nadat hij *Thessalonica* en *Beréa* door de vlucht verlaten had.

Ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus en die gekruist, zo spreekt Paulus elders; en op een andere plaats zegt hij: O wee mij, als ik het Evangelie niet verkondig! Van die twee getuigenissen gaf Paulus dadelijk het bewijs, nadat hij als een arme vluchteling te *Athene* aangekomen was. Hij vreesde niet voor nieuwe vervolgingen; hij zweeg niet van de leer des kruises, maar als een held Gods en wachter op Zions muren, zocht hij weer dadelijk na zijn aankomst daar, gelegenheid om het heil van zijn medereizigers naar de eeuwigheid te bevorderen door de prediking van dat éne ding dat nodig is. Hij handelde dan met de joden in hun synagoge, en ook dagelijks met allen, die hem voorkwamen, handelde hij op de markt en predikte hun de leer der zaligheid. Hier, evenals in de vorige steden, duurde het alweer niet lang, of Paulus ondervond strijd en tegenstand. Hier streed men tegen hem, daar riep men al spottende: *Wat wil toch deze klapper zeggen?* En eindelijk bracht men hem als een verkondiger van vreemde goden, voor het gerechtshof op de *Areopagus*, om van hem te verstaan, welke nieuwe leer het toch zijn mocht, die hij

verkondigde. Daar verdedigde Paulus de leer der waarheid, daar predikte hij vrijmoedig het enige nodige; daar sprak hij ook de woorden van onze tekst, en zeide: Mannen broeders, ik heb ontdekt, dat gij alleszins godsdienstiger zijt dan wel andere steden, want de stad doorgaande en aanschouwende uw heiligdommen, heb ik ook een altaar gevonden, waarop een opschrift stond:

de onbekende God. Deze dan, dien gij niet kennende dient, verkondig ik ulieden.

Bij deze woorden moeten wij dan in dit uur stilstaan en die doorpeilen zo ver wij kunnen.

In de overdenking van onze tekst willen wij dan acht geven:

- A. *Eerst, op wat Paulus deed.*
- B. *Dan, op wat Paulus zag.*
- C. *En ten derde, op wat Paulus sprak.*

A. *In de eerste plaats* onderzoeken wij dan wat Paulus deed. Wat deed hij eerst, toen hij binnen *Athene* kwam? Hij wandelde de stad eens door. *De stad doorgaande*, zegt onze tekst. Als vreemdeling en als vluchteling was hij in die stad binnen gekomen. De wereld mocht hem niet lijden en had hem verjaagd van *Thessalonica* naar *Beréa*, en weer van daar naar *Athene*, en hier loopt en zwerft Paulus nu door de stad en zoekt gelegenheid ter uitvoering van zijn hemelse zending. Beschouw hier Paulus eens in de straten van het prachtige, maar afgodische *Athene*, en neem hieruit gelegenheid om over zijn persoon en over de bediening van het Evangelie te denken. Men zegt van hem, dat hij was een zeer kort en klein persoon, met een lange baard en kaal hoofd, en lopende wat krom voorover. Verder zegt men, had hij een zwakke stem en niet veel uitwendige schone preekgaven, maar een buitengewone geleerdheid en blinkende godsvrucht. Het eerste, wat zijn lichaamsgestalte betreft, is uit zeer oude geschriften van de dertiende en veertiende eeuw overgenomen en het laatste bewijst men uit hetgeen men te *Korinthe* van hem zei, namelijk: dat zijn zendbrieven wel gewichtig en krachtig waren, maar, zei men, de tegenwoordigheid des lichaams is zwak, en de rede is verachtelijk (2 Kor. 10:10), en uit Paulus' eigen woorden, daar hij zegt: indien ik slecht ben in woorden, nochtans ben ik het niet in wetenschap, (2 Kor. 11:6). Wij laten dit alles nu aan zijn plaats en beschouwen hem als een verachte, maar toch bij God beminde vreemdeling in de straten van het woelige *Athene*. Verder merken wij op, welk een zware en moeilijke post toch de bediening van het Evangelie was in de dagen van Paulus. Wij mogen thans, tot heden toe, rustig op alle plaatsen samen komen, om het Woord te hooren en te verkondigen; maar de goede Paulus moest vluchten van *Thessalonica* naar *Beréa*, en weer van daar naar *Athene*, en moest dus zwerven van de ene plaats naar de andere. De predikanten van onzen tijd genieten een aanzienlijk traktement; maar Paulus stelde het Evangelie kosteloos, en arbeidde dagelijks voor zijn eigen brood. Als wij de waarheid verkondigen, worden wij door velen geëerd en hoog geacht, en ten minste niet geplaagd en vervolgd; maar Paulus ondervond vervolging, slagen, gevangenis en doodsgevaar. Vijfmaal had hij negen en dertig slagen van de joden ontvangen, driemaal was hij door de Romeinen met roeden gegeeseld, en eens was hij gestenigd. Verder kon hij spreken van menigerlei gevaren, die hij had uitgestaan in zeeën, rivieren en woestijnen, en onder moordenaars en valse broeders, en van zijn arbeiden, vasten en waken, (zie 2 Kor. 11:23-27). En op een andere plaats zegt hij: *tot op deze tegenwoordige ure lijden wij honger, en lijden wij dorst, en zijn wij naakt, en worden met vuisten geslagen, en hebben geen vaste woonplaats.* Als er eens aan de prediking van het Evangelie in onze dagen zo veel

opoffering en zelfverloochening verbonden was; wat zouden er al monden stom worden, die nu van het hemelse Koninkrijk spreken en preken. In ons vaderland telt men omstreeks 1600 of 1700 predikanten, die allen ruim en rijkelijk van hun ambt en werk bestaan; maar o, wat zou dit getal verminderen, als de dagen van Paulus nog eens weer terug kwamen, en als Gods dienaars eens weer met hem moesten zeggen: *Wij worden de ganse dag gedood, en zijn geacht als slachtschapen!* Hoeveel slapende wachters, trouweloze dienstknechten en grijpende wolven zouden dan hun post verlaten!

Maar hoe zouden wij het maken ? Hoe zou het met ons gesteld zijn, als wij om Jezus en Zijn zaak eens moesten vluchten van *Thessalonica* naar *Beréa*, en vandaar naar *Athene* of elders? Ach! als God geen genade gaf, van ogenblik tot ogenblik, dan zou onze trouweloze mond de eerste zijn die stom werd, wij zouden de eersten zijn, die met Petrus zeiden: *Waarlijk, ik ken die Nazareense mens niet!* Laat ons dan geen hoog zeil voeren, en niet menen in onszelf iets meer te zijn, dan trouweloze, machteloze en blinde schepselen; maar laat ons oog gevestigd zijn op de trouwe God van Paulus. Zeker, wij prijzen hier Paulus niet, die zo prijzenswaardig handelde in het reizen en vluchten van de ene stad naar de andere, en getrouw was in zijn werk, en zijn leven niet dierbaar achtte voor zichzelf, opdat hij maar met blijdschap zijn loop mocht eindigen en trouw zijn tot in de dood; maar wij prijzen daarin de God van Paulus, en zien met verwondering wat de genade vermag en welk een schepsel de Heere toch van een afschuwelijk en machteloos zondaar maken kan. En ook die genade zou genoeg zijn, om onze arme zielen met kracht aan te gorden en tot de dood toe getrouw te maken. Nu dan, ten slotte zeggen wij met ons dierbare versje van de vier en tachtigste Psalm:

Welzalig Heer, die op U bouwt, En zich geheel aan U vertrouwt.

B. Wij gaan *ten tweede* over, om acht te geven op wat Paulus te Athene *zag*. Hij zag daar de heidense heiligdommen; onder die heiligdommen zag hij een bijzonder altaar, en op dat altaar vond hij een wonderlijk opschrift.

Paulus ging de stad door, en bekeek de heidense heiligdommen. Ons zou het niet zeer raadzaam zijn, om uit nieuwsgierigheid de roomse heiligdommen te gaan beschouwen, dewijl wij dan genooddaakt zouden worden, om ten minste uitwendig eerbied te bewijzen aan een altaar, een kruis, of een mariabeeld; anders is het beschouwen der heiligdommen van de roomsen of heidenen in zichzelf niet zondig, en zeker zal Paulus ook hierin niet gezondigd hebben, en ook daarin een godvruchtig bedoeling gehad hebben.

In of bij die heiligdommen zag Paulus een altaar. Altaren werden vroeger onder Israël opgericht om daarop te offeren, en reukoffers, dankoffers en schuldoffers aan de Heere toe te brengen. En met en door die altaren zag het godvruchtige volk dan door het geloof op Christus als het ware offerlam, dat in de volheid des tijds komen zou om met één offerande volkomen te betalen voor allen die geheiligd worden. Maar altaren werden onder Israël ook wel opgericht, niet om te offeren, maar tot eer van Israëls God, om de gedachtenis van Zijn weldaden te bewaren. Zo leest men van Jakob, dat hij een altaar oprichtte en noemde dat: de God Israëls is God, (Gen. 33:20). Zulk een altaar richtte ook Mozes op en noemde dat: de Heere is mijn banier, (Ex. 17:15). En Gideon noemde zijn altaar: de Heere is vrede, (Richt. 6:24). Het een en ander hadden nu de heidenen en hadden zodoende ook een grote menigte altaren ter ere van hun stomme en dove afgoden, die zij dienden. Geen wonder dan, dat Paulus ook zulke altaren te Athene vond, en wel bijzonder één waarop zijn aandacht het meest gevestigd werd.

Maar vooral kwam bij Paulus in aanmerking een zonderling opschrift, dat hij op één van die altaren vond. En wat stond daar dan op? Daarop was geschreven: *De onbekende God*. Dat opschrift zal te kennen geven: „aan de onbekende God, of ter ere van de onbekende God, wordt dit altaar toegewijd." Ach, wat waren deze heidenen dwaas en blind! Zij dienden vele goden, die nochtans alle af- en nietgoden waren; en nu waren zij nog bevreesd, of er ook hier of daar nog een andere God mocht zijn, van wie zij weinig of niets wisten; en daarom stelden zij dan ook nog voor zulk een God een altaar en gaven ook hem enige eredienst, opdat ze dan ook in zijn gunst mochten delen en van gramschap verschoond blijven.

Maar nu is de vraag: zouden zij met die onbekende God, de God van Israël in het bijzonder op het oog gehad hebben? Ja, dat kan zeer wel zijn, want vele heidenen van vroegere tijd hadden ten minste de geruchten van Israëls God gehoord, en hadden daarom voor Hem enige vrees en eerbied. De Syriërs durfden niet op de bergen tegen Israël te strijden, want, zeiden ze, hun goden zijn berggoden, (1 Kon. 20:23). Nog meer ontzag en eerbied had Nebukadnezar voor Israëls God, toen hij zijn wonderen zag in de brandende oven, waarin de drie jongelingen geworpen waren, (Dan. 3:28,29). En hoe roemde Darius de God van Israël, toen hij Daniël verlost zag uit de leeuwenkuil, (Dan. 6:26-28). Ja, deze laatste verzocht wel aan de joodse priesters, dat zij tot Israëls God bidden zouden voor hem en voor zijn kinderen, (Ezra 6:10). Evenzo zou het ook kunnen zijn, dat de Atheense heidenen wel enige geruchten van die God gehoord hadden, en dat ze daarom dit altaar aan Hem hadden toegewijd. Hoe het ook zij, wij kunnen hieruit twee of drie dingen leren.

Ten eerste. Dat deze blinde heidenen tegen duizenden naam- en mondchristenen zullen getuigen in de dag des oordeels; want zij maakten meer werk van de godsdienst dan duizenden, die onder het klare licht der openbaring leven en nochtans zo zorgeloos en zedeloos zijn, alsof zij nooit van een Goddelijk albesturend Wezen gehoord hadden, en alsof er nooit een dood, oordeel en eeuwigheid komen zou.

Ten tweede. Zien wij uit deze Atheense heidenen, wat de arme mens al doen wil en doet, om langs een verkeerde weg rust en vrede voor zijn ziel te zoeken, en door plichten en altaren zijn eigen middelaar te zijn, Gods toorn van zich te wenden, en Zijn gunst en liefde te verdienen, zonder als een doodschuldige genade en pardon te zoeken waar het maar alleen te vinden is.

Ten derde. Zien wij hier ook de verschillende middelen en wegen, die de Heere heeft en houdt om Zijn volk te leren. Salomo ging voorbij de akker van een luiaard, en voorbij de wijngaard van een verstandeloos mens, en nam onderwijzing aan, (Spreek. 24:30,32). De profeet Jeremia werd gezonden in het huis van een *pottenbakker*, en daar zou de Heere hem Zijn woorden bekend maken. De pottenbakker en het vat dat door hem gebakken werd, waren predikant en preekstoel voor de knecht des Heeren, (Jer. 18:1-6). En Paulus had hier zijn leerschool bij het altaar en haar opschrift, dat voor zijn ogen stond. Zo gaat het: als God maar aan het hart van zijn volk is, dan staat voor dat arme volk de ganse aarde vol preekstoelen. Dan is ieder grasje op de grond, ieder blaadje aan de boom, ieder wolkje aan de hemel hun ziel tot lering en opleiding. Dan leren zij meer uit een heidens altaar, of uit de akker van een luiaard, of uit een aarden kruik, dan anders uit de beste middelen der genade, waarvan zij in dodige tijden weleens met de goede *Groenewegen* moeten zeggen:

'k Hoor dikwijls ernstig preken,
 Uw knechten op de stoel;
 Maar 't hart dat wil niet breken;
 'k Heb dikwijls geen gevoel.

Die dit vatten kan, vatte het.

C. *Eerst* hebben wij gezien wat Paulus *deed*. *Ten tweede*, wat hij *zag*. En nu gaan wij in de *derde* plaats over, om te onderzoeken wat hij *sprak*. Hoort, zo sprak Paulus: *die God, die gijlieden niet kennende dient, die verkondig ik ulieden*. Die lieden van Athene kenden God niet, en hoewel zij zo iets deden dat naar Zijn dienst geleek, was nochtans al hun dienst, die zij Hem toebrachten, maar ondienst, waarin de Heere geen behagen nam. Maar nu zegt Paulus: *die God verkondig ik ulieden*.

Ik, die vroeger een godslasteraar was en vervolger der gemeente; ik, die zo wonderlijk in mijn zondenloop gestuit ben op de weg naar Damaskus; ik, die nu zeggen mag, mij, arme zondaar, is barmhartigheid geschied! Ik, die mij nog ellendig bevind, dat ik mij voor de minste van al de heiligen moet verklaren, ik verkondig u die God, die gijlieden niet kennende dient. Ja, aan ulieden verkondig ik die God als een heilige, rechtvaardige, barmhartige, lankmoedige, weldadige en genadige God, die in de behoudenis van arme, blinde zondaren wil verheerlijkt worden; maar ook als een enig God, die alleen leeft en regeert tot in alle eeuwigheid. En dat verkondig ik nu aan ulieden, aan ulieden, die blinde heidenen zijt en vreemdelingen van de verbonden der beloften, vervreemd van het burgerschap Israëls en zonder God in de wereld. Gij mannen van Athene! ziet hier dan mijn en ulieder voorrecht. Ik was vroeger een godslasteraar en vervolger, en zou te post naar het verderf zijn heengelopen; maar God heeft zich over mij ontfermd naar Zijn eeuwig welbehagen, en nu ben ik een opgericht toonbeeld van Zijn vrije genade, en heb nu mijn ziel overgegeven voor de naam van de Heeren Jezus; en nu acht ik het ook mijn zaligheid, om die God ook aan mijn medezondaren te verkondigen, en Zijn dienst bij elke gepaste gelegenheid aan te prijzen. Maar ziet hier ook ulieder voorrecht. God heeft toch in verleden tijden al de heidenen laten wandelen in hun wegen, (Hand. 14:16). Toen maakte Hij alleen aan Jakob Zijn woorden bekend, en Israël Zijn inzettingen en Zijn rechten. Alzo heeft Hij aan geen volk gedaan, en Zijn rechten die kenden zij niet, (Ps. 147:19,20). Maar God verkondigt nu alom aan alle heidenen, dat zij zich zouden bekeren en leven. Gaat dan nu ook met vrijmoedigheid tot de troon der genade. Verlaat de slechtigheden en leeft, treedt in de weg des verstands en wordt alzo behouden van dit verkeerd geslacht. Jezus biedt zich aan als een volkomen Zaligmaker, en een iegelijk die de naam des Heeren zal aanroepen en in Hem geloven, zal zalig worden.

TOEPASSING

Hoort nu dit, gij onbekeerde mens, en neemt het ter harte. Velen van u dienen nog de afgod der wereld, leven zorgeloos en bemoeien zich niet met God en Zijn dienst. Anderen dienen God op hun wijze, maar dienen Hem als een onbekende God, en hebben geen kennis aan enige van Zijn deugden, noch aan hun onmacht, strafschild en ellende, noch aan die dierbare verzoeningsweg, door Christus en Zijn bloed. Uw tevredenheid met uzelf, en uw berusten in uw plichten, zijn nog het bewijs dat gij een onbekende God dient, die gij nooit in Zijn heiligheid hebt leren kennen. Uw harteloze en oneerbiedige gebeden, die gij meer uit gewoonte dan uit behoefte doet, zijn nog het bewijs dat gij een onbekende God dient, dien gij aanbidt alsof het een afgod, ja alsof het een mens was net als gij.

Nu dan, die God, die gij geheel niet dient, of die gij niet kennende dient, verkondig ik ulieden als een heilige en rechtvaardige God. Gij zult de Heere niet kunnen dienen, zei Jozua tot Israël, want hij is een heilig God ; Hij is een ijverig God; Hij zal uw

overtredingen en uw zonden niet vergeven, (Joz. 24:19). Hiermee wil Jozua zeggen: „O Israël! staat zo niet in eigen kracht. Gij belooft en zegt zo: *nee, maar wij zullen de Heere dienen!* maar gij beseft niet dat gij daartoe de Geest nodig hebt. Gij zijt met een uitwendige sleurdienst tevreden, en houdt het voor genoeg als gij maar niet het heidendom aankleeft, maar slechts uitwendig de godsdienst van Israël aanhangt. Maar ik zeg u, ach hebt toch zulke grote gedachten niet van uzelf, en zulke geringe gedachten niet van de Heere. Gij hebt de zaak niet goed gevat; gij belooft teveel, en zult te weinig volbrengen; gij steunt op eigen kracht; gij dient een onbekende God. Maar gelooft het toch, de Heere is een heilig God, wiens ogen naar waarheid in het binnenste zien; de macht van 't paard en 's mans vermogen, zijn beiden nietig in zijn ogen; zij die vertrouwen op hun benen; wil Hij geen hulp of heil verlenen. En als gij zo op eigen kracht blijft steunen, en zo alleen in een uitwendige dienst blijft hangen, dan zult gij uzelf misleiden, en gij zult met onverzoende schulden sterven". Ziedaar, dat is de taal van Jozua tot Israël; en een taal, die bijzonder in onze dagen te pas komt, nu er zoveel uitwendige vorm van Godsdienst is, waar Geest en leven aan ontbreekt.

Verder. Die God, die gij niet kent noch dient, of die gij niet kennende dient, verkondig ik u als een wraakoefenend God, als een God, die alle dagen toornt en die de schuldige geenszins onschuldig houden zal. O mens! er komt een oordeelsdag en een eeuwigheid, en dan zal God met vlammend vuur wrake doen over allen die Hem niet kennen, en die de Heere Jezus niet gezocht of begeerd hebben. En hoe zult gij dan ontvlieden, indien gij op zulk een grote zaligheid geen acht geeft? Miljoenen van de mensen zullen dan voor eeuwig gepijnigd worden in de hel, in het gezelschap van die duivelen en verdoemde zielen, omdat zij hier geweigerd hebben naar de stem van God te horen en zich te bekeren, maar in de liefde tot de zonde volhard hebben tot aan hun doodbed toe.

Nog eens. Die God, die gij niet kennende nochtans op uw wijze dient, verkondig ik ulieden als een alwetend God, voor wiens aangezicht een gedenkboek geschreven is, hetwelk in de dag der dagen zal geopend worden. O mens! meent gij dat Hij uw zondige en goddeloze gedachten niet weet? Denkt gij dat Hij de zonde van uw jeugd vergeten is? Meent gij dat Hij in de eenzame donkerheid niet over u kan oordelen? Waarlijk, Hij weet uw zitten en opstaan, en van verre kent Hij uw gedachten. En God zal eenmaal ieders werk in het gericht brengen, met al wat verborgen is, hetzij goed, hetzij kwaad; en zal openbaren de beraadslagen des harten. En wee uwer dan, als gij zonder borg zult moeten verschijnen; en als dan uw ingebeelde deugden als rook zullen verdwijnen, en uw schulden als zware bergen wegen zullen op uw arme zielen!

Verder. Die God, die gij niet kennende dient, verkondig ik u als een Soevereine en vrijmachtige God, die met het Zijne kan, wil en zal doen, naar Zijn eeuwig welbehagen. Als een God, die gezegd heeft: Ik zal barmhartig zijn, die Ik barmhartig ben. Zo ontfermt Hij Zich dan, diens Hij wil, en Hij verhardt, die Hij wil, (Rom. 9:15,18). Menigmaal zien wij het, dat God in Zijn soevereine vrijmacht, de arme bekeert, en de rijke in Zijn rechtvaardigheid voorbij gaat; de zedeloze zondaar in Zijn hart grijpt, en de trotse, zedige en werkheilige, in zijn treurig zelfbedrog laat voortwandelen. Menigmaal is hier of daar een Baron, of WelEdele Heer, of rijke mevrouw, die genadeloos naar de eeuwigheid gaat; en dan is er een arme knecht of verachte dienstmaagd, of dagloner, die schier niemend wil aanzien, en die men versmaden zou om ze bij de honden van zijn kudde te stellen, om met Job eens zo te zeggen, (Job 30:1) en ziedaar, God ziet ze aan, en maakt hen tot koningen en priesters, en erfgenamen der eeuwige zaligheid. Gij dan, die een onbekende God dient; o, mocht gij God in Zijn rechtvaardige vrijmacht leren kennen, uw eigen doemschuld geloven, en van harte toestemmen, dat God Zijn genade aan u in genen dele verplicht is, maar

dat Hij rechtvaardig zijn zou, indien Hij u, gelijk al de afgefallen engelen, voor eeuwig met Zijn genade wilde voorbij stappen, en u met eeuwige banden onder de duisternis bewaren, tot het oordeel van de grote dag, omdat gij door uw eigen schuld de eeuwige dood verdiend hebt. De Heere geve daartoe ontdekkende genade!

Nog eens. Die God, die gij niet kent noch dient, of die gij niet kennende dient, verkondig ik ulieden als een onbegrijpelijk God, tot wie wij arme, blinde mensen, in honderd en in duizend opzichten moeten zeggen: *O Heere, Gij zijt groot, en wij begrijpen het niet!* Nu dan, God ontfermt zich, diens Hij wil en Hij verhardt, die Hij wil, maar evenzeer is het waarheid dat ieder verloren gaande zondaar, alleen van zijn eigen schuld veroordeeld wordt. Het is waarheid, dat er een eeuwige vrijmachtige, rechtvaardige verkiezing en verwerping is, en dat er velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren, (Matth. 20:16). Maar evenzeer is het waarheid, dat elk, die uit genade wil, zalig worden kan, gelijk de Schrift zegt: zo iemand dorst heeft die kome, en die wil, neme het water des levens om niet, (Openb. 22:17). Gods eeuwig raadsbesluit, en het vrijgunstig aanbod der genade, zijn twee zaken, die wij mensen niet verklaren kunnen. Zalig hij die zijn eigen wijsheid mag verloochenen, en als een arm en blind zondaar onder God ootmoedig en eerbiedig leert buigen!

Die God, die gij lieden niet kent noch dient, verkondig ik ulieden ook als een genadig, barmhartig, lankmoedig, goedertieren en getrouw God, die in de zaligheid van arme zondaren wil verheerlijkt worden; als een God van wie wij blijmoedig mogen zingen:

De Heer is goed, en vriend'lijk en weldadig!
Barmhartig mild, lankmoedig en genadig;
Hij doet Zijn gunst aan allen klaar bemerken,
Zijn goedheid is verspreid op al' Zijn werken.

Omdat de Heere goed voor zondaren is, daarom zond Hij Zijn Zoon als Borg op aarde, en daarom nodigt Hij ook arme zondaren tot Zijn dienst en gemeenschap; daarom zegt ook de vrome dichter: *de Heere is goed en recht; daarom zal Hij de zondaars onderwijzen in de weg.* Mocht gij dan maar tot die God leren vluchten, want het is zalig om als een boetvaardig zondaar in de handen des Heeren te vallen. Mocht Jezus u nu voortaan dierbaar en noodzakelijk worden, en dat het uw hartelijke bede met David mocht worden: *om Uws Naams wil, zo vergeef mijn overtreding, want die is groot.* God is goed, en daarom zult gij bij Hem niet vruchteloos aankloppen.

Eindelijk. Die God verkondig ik ulieden als een almachtig God. Nee, gij kunt uzelf van de banden der zonde niet losmaken. Gij kunt uw eigen hart niet veranderen. Gij kunt de verzoeking des duivels niet te boven komen. Gij kunt op de weg des levens niet komen, en al kon gij erop komen, gij kunt er toch niet op volharden. Maar nu, wat gij niet kunt, dat kan de Heere, want het is een wonderdoend en almachtig God, die de doden levend maakt, en de dingen die niet zijn, roept alsof ze waren. Hij maakte een levende vrouw uit een rib van Adam, veranderde de steenrots in een waterfontein, deed de staf van Israëls Hogepriester veranderen in een bloeiende en vruchtdragende amandelboom, en wat meer is, Hij verlost Maria Magdalena van zeven duivels, hield Saulus in zijn woede krachtig stil op de weg naar Damaskus en veranderde zijn hart, bekeerde de moordenaar in het laatst van zijn leven en kan ook de slechtste zondaar, die er leeft, nog maken tot een toonbeeld van Zijn genade. Valt voor de genadige, getrouwe en almachtige God neer, smeekt Hem om genade, draagt u aan Hem op, en rust niet voordat gij u aan Hem kwijt bevindt voor tijd en eeuwigheid.

En gij, volk van God! op uw altaar staat niet meer: *de onbekende God.* Ja wel was dit het ellendig opschrift, dat gij een aantal jaren op uw altaar gehad hebt, toen gij nog de wereld diende en in uw zorgeloze natuurstaat leefde; maar nu hebt gij God leren kennen, en zijt door de grote Middelaar met Hem verzoend, en leeft zó gelukkig, dat u

niets of niemand schaden of deren kan, en dat u alles ter zaligheid moet gedijen, en spoedig als gij hier Gods raad in dit jammerdal hebt uitgediend, gaat gij naar de eeuwige rust, naar het hemelse vaderland, naar de stad die fondamenten heeft, naar de hemelse bruiloft, naar het gelukkige gezelschap der gelukzalige zielen om God eeuwig volmaakt te kennen en u in Zijn zaligheid te verblijden.

Nochtans, ach hoe weinig kent gij nog de Heere, en dat kan uit de volgende bijzonderheden nader blijken.

Dat wettische woelen, dat er menigmaal bij u plaats heeft, is een teken dat gij Hem maar weinig kent in Zijn verzoenende genade, en dat gij nog weinig licht hebt in de weg der verzoening, zoals die alleen in Christus is.

Uw oneerbiedig bidden dat gij menigmaal doet, is een teken dat gij de Heere nog weinig kent in Zijn geduchte Hoogheid en Majesteit. Foei! gij bidt menigmaal zó belangeloos, gedachtenloos, slaperig, ongelovig en oneerbiedig, alsof gij een afgod aanbidt. Ja, ik vraag u, zoudt gij een aardse Vorst wel zó durven te naderen? Gebruikt gij menigmaal niet meer ernst in het spreken met uw buurman, als in het spreken met de grote en hoge God? Ach! hierover mocht gij wel rouw dragen, en in het zwart gaan voor het aangezicht des Heeren.

Het droevig hunkeren naar een grote overvloed van aards goed is een teken, dat gij de Heere nog weinig kent in Zijn algenoegezaamheid. Ach! de vromen hebben zo menigmaal aan God, aan Zijn belofte en aan de toekomstige zaligheid niet genoeg; zij zouden er nog wel koetsen en paarden, landerijen en paleizen bij willen hebben. Dit is een teken, dat zij nog te veel aardsgezind zijn en nog maar weinig kennis van God bezitten.

Nog meer. Uw eigenzinnigheid, heerszucht en overgebleven hoogmoed is een teken, dat gij maar weinig kent van de geduchte Hoogheid van God, en van uw eigen diepe nietigheid, onwaardigheid, onwijsheid, onmacht, blindheid en onbekwaamheid. Een hoogmoedige Christen is een grote dwaas, aangezien hij toch alles, wat hij heeft, aan de genade Gods verschuldigd is, en in zichzelf met Kaïn, Achab en Judas gelijk staat.

Nog eens. Uw harde gedachten, die gij menigmaal van de Heere hebt, is een teken dat gij Hem nog weinig kent in Zijn liefde, goedheid, verdraagzaamheid, lankmoedigheid en trouw, die Hij dagelijks bewijst aan al Zijn volk.

En uw onmatige gehechtheid aan dit tijdelijke leven is een teken, dat gij de Heere nog weinig kent in zijn zaligheid, die Hij aan al Zijn gunstgenoten zal te genieten geven, aan de overkant van dood en graf. De éne Christen wil nog wat hier blijven, om zijn bezittingen nog wat uit te breiden, even alsof hij geen beter en blijvend goed had in de Hemel; een ander kan volstrekt zijn vrouw en kinderen nog niet verlaten, waar hij nog voor zorgen moet, even alsof God geen man der weduwen, en vader der wezen was.

Ziet, zo in alles blijkt het nog, dat wij de Heere nog zo weinig kennen, en dat wij nog veel nodig hebben af te leren en aan te leren. O vromen! wij mogen nog wel wat school gaan, want wij zijn in alles nog maar kleine A. B. C. kinderen. En wat zal het eenmaal eens zijn, als wij op ons doodsbed zullen liggen? Dan ben ik overtuigd, dat wij nog zullen moeten belijden, dat wij maar weinig kennen van God, van Jezus, van de weg der genade en van ons eigen hart. En zo zal het hier alles ten dele blijven, en het zal enkel vrije genade zijn, als wij eenmaal zullen binnen komen.

